John Carter Brown
Library
Brown University

ARA PORU

AGUĬYEY HABA

YAOCA YMOMOCOINDA:

CONICO:

QUATIA AMBUAE POROMBOE
marangatu ha,

P. JOSEPH INSAURRALDE
amȳrî Jesus Noôgà reheguare

rembiquatia cuera cunumbuçu reta upe guarâma; ang ramò mbĭa reta mêmêngatu Parana hae Uruguaĭ ĭgua upe yquaabeê mbĭ,

Yyepĭa mongeta aguĭyey hâguâ, teco bay tetirô hegui yñepĭhĭrô haguama, hae teco marângâtu rupitĭ haguâmari, ymbopĭcopĭbo, Tûpâ gracia reromanô hapebe.

Yquatia pĭrè Tabuçu Madrid è hápe, Joachin Ibarra quatia apo uca hara rope 1760. roĭ pĭpe.

RPJCB

Las Licencias de la Religion, y del Ordinario se hallaràn en el Tomo I.

LICENCIA DEL CONSEJO.

DON Joſeph Antonio de Yarza, Secretario del Rey, nueſtro Señor, y ſu Eſcribano de Camara mas antiguo, y de Gobierno del Conſejo: Certifico, que por los Señores de èl ſe ha concedido Licencia al Padre Luis Luque, de la Compañia de Jeſus, Procurador General de la Provincia de Andalucìa, para que por una vez pueda imprimir, y vender el Tomo ſegundo del Libro intitulado: *Ara poru aguĩyey haba*, ò *Buen uſo del tiempo*, Obra poſthuma del Padre Joſeph Inſaurralde, de la miſma Compañia, eſcrito en Lengua Guarani, con que la impreſsion ſe haga en papel fino, y por el original, que vá rubricado, y firmado al fin de mi firma; y que antes que ſe venda ſe trayga al Conſejo dicho Libro impreſſo, junto con ſu original, y Certificacion del Corrector de eſ-

eſtár conformes, para que ſe taſſe el precio à que ſe ha de vender, guardando en la impreſsion lo diſpueſto, y prevenido por las Leyes, y Pragmaticas de eſtos Reynos. Y para que conſte lo firmè en Madrid à catorce de Febrero de mil ſetecientos cinquenta y nueve.

Don Joſeph Antonio de Yarza.

FEE DE ERRATAS.

PAG. 1. lin. ult. hagnâ, lee *hagüâ*. Pag. 5. lin. 13. moña, lee *moñâ*. Pag. 6. lin. 13. ĭpĭtepe, lee ĭ *pĭtepe*. Pag. 8. lin. 20. Ndereyquay, lee *Ndereyquaay*. Pag. 9. lin. 25. nandereçapĭane, lee *ñandereçapĭane*. Pag. 49. lin. 11. heri, lee *herì*. Pag. 80. lin. 5. ĭ bĭrapê, lee *ĭbĭrapê*. Pag. 128. arooça, lee *aroôçâ*. Ibid. apĭreĭ, lee *apĭreỹ*. Pag. 225. lin. 10. ycĭ, lee *ycỹ*. Pag. 225. lin. 17. ycĭĩ, lee *ycỹ*. Pag. 236. lin. 13. quabo, lee *quaábo*.

Este Libro, que se intitúla: *Ara poru agüĭyey haba*, ò *Buen uso del tiempo*, su Autor el Padre Joseph Insaurralde, para que estè conforme con su original, se tendràn presentes las erratas de esta Fè. Y assi lo certifico en esta Villa, y Corte de Madrid à diez de Noviembre de mil setecientos y sesenta.

Don Manuel Gonzalez Ollero,
Corrector General por S. M.

TAS-

TASSA.

DON Joſeph Antonio de Yarza, Secretario del Rey, nueſtro Señor, ſu Eſcribano de Camara mas antiguo, y de Gobierno del Conſejo: Certifico, que haviendoſe viſto por los Señores de èl el Libro intitulado: *Ara poru aguiyey haba*, ò *Buen uſo del tiempo*, ſu Autor el Padre Joſeph Inſaurralde, de la Compañia de Jeſus, que con Licencia de dichos Señores, concedida al Padre Luis de Luque, de la miſma Religion, ha ſido impreſſo, taſſaron à doce maravedis cada pliego; y dicho Libro parece tiene veinte y tres, ſin principios, ni tablas, que à eſte reſpecto importa doſcientos ſetenta y ſeis maravedis; y al dicho precio, y no mas, mandaron ſe venda, y que eſta Certificacion ſe ponga al principio de cada Libro, para que ſe ſepa el à que ſe ha

ha de vender. Y para que conſte lo firmè en Madrid à veinte de Noviembre de mil ſetecientos y ſeſenta.

Don Joſeph Antonio de Yarza.

YAO-

YAOCA

OPACATU CO QUATIA pĭpegua yohu haguâ, henda pápa haba rupi.

§. I. MAnô haguâ rehe yeçaereco haba, pag. 1.
§. II. Manô renôde pĭa angeco yñandu pĭtĭ rehe yeçaereco haba, p. 16.
§. III. Manô rupibeè tecocue rehe Tûpâ ñande Yara yerure haguâ rehe yeçaereco haba, pag. 27.
§. IV. Ace reôngue reco râ rehe yeçaereco haba, p. 42.
§. V. Ara cañỹ ramo teco râ rehe yeçaereco haba, p. 53.
§. VI. Teôngue upe Jesu Chriſto hecocue

cue rehe yeyure haguâmari yeçaereco ha, p. 64.
§. VII. Añâretâme tecoacĭ pabeỹ angaipabiya remimborara râ rehe yeçaereco haba, p. 73.
§. VIII. Pỹtûnday apĭreỹ añâretâme yporara pĭra rehe yeçaereco, ha p. 81.
§. IX. Mbae nêbu acĭ Añâretâme yporara pĭ rehe yeçaereco haba, p. 90.
§. X. Añâretâme teça ñemboaraquaa rehe yeçaereco haba, p. 95.
§. XI. Añâretâme ĭuhey hae ñembĭahîî parărapĭ rehe yeçaereco haba, p. 105.
§. XII. Taço poroçuu pigeỹ rehe yeçaereco haba, pag. 112.
§. XIII. Tata Añâretâme yporara pĭ rehe yeçaereco haba, p. 121.
§. XIV. Teco acĭ çandogeỹ haguâ rehe yeçaereco haba, p. 130.
§. XV. Tûpâ ace moñâ hague rĭapĭ rehe yeçaereco ha, p. 141.
§. XVI. Tûpâ ace monâ hague apĭpa ha-

haba rehe yeçaereco haba, p. 147.
§. XVII. Ace monâ apĭpa haba rupitĭ haguâ yporu pĭrâ porabò haguâ rehe yeçaereco haba, p. 155.
§. XVIII. Angaypa guaçu Tûpâ hegui acepea haba rehe yeçaereco, p. 166.
§. XIX. Angaipa reco marâ abaete catu rehe yeçaereco haba, p. 174.
§. XX. Angaipa rembiapo marâ rehe yeçaereco, p. 181.
§. XXI. Angaipa Tûpâ mboyerobia momarâ rehe yeçaereco ha, p. 190.
§. XXII. Angaipa Tûpâ ace pĭa gui oitĭ, añâ hecobia ramo heroiquébo, pag. 200.
§. XXIII. Angaipa ace ângâ yuca hara, pag. 202.
§. XXIV. Angaipa ipa quĭa haba abaete catu rehe yeçaereco, p. 209.
§. XXV. Mboriahu, hae teco acĭ angaipa rembiapo rehe yeçaereco ha, pagin. 213.

§. XXVI,

§. XXVI. Tûpâ ngotĭ yepĭa yerobaha, chugui quĭhĭye marângâtu racĭ hegui, p. 222.
§. XXVII. Mbae poromoangaipa hegui neguahê haguâ rehe yeçaereco haba, p. 233.
§. XXVIII. Yepi Tûpâ gracia reroquĭhĭye haguâ, hae heroyerobia eỹ haguâ rehe yeçaereco haba, p. 242.
§. XXIX. Gracia raĭhu haguâ rehe, yrûmô haguâ, hae heropĭcopĭ haguâ rehe yeçaereco haba, p. 153.
§. XXX. Gracia reco ubicha rehe yeçaereco haba, p. 261.
§. XXXI. Gracia hegui año yareco nandembaeapo aguĭyey haguâ, p. 265.
§. XXXII. Angaypa mîrî reco marâ rehe yeçaereco haba, p. 276.
§. XXXIII. Teco marângâtu rehe tecobe apĭpebe rerobahê haguâ rehe yeçaereco haba, p. 289.
§. XXXIV. Oñemombeu aguĭyey pota-

bae

bae rembiapo rã, p. 301.
§. XXXV. Angaypa reroyebĭ eỹ haguã.
§. XXXVI. Tûpãra rehe Poromboe ha, pag. 334.
Omanõ çapia mbotaribae rembiapo rã.
Teco marãngãtu ĭpĭcuera aguĭyeybebae hacĭbae upe Pay, coterã mabae yepe rembiporu rãma.

ARA

ARA PORU AGUĬYEY HABA YAOCA AMBUAE.

QUATIA TECOBE PA HABA REHE POROMBOE HA.

§. I.

Manô haguâ rehe yeçaereco haba.

NAndemôñâ rĭapĭ rehe, hae yyapĭpa haba rehe raco quatia yyĭpĭbae pĭpe oromboe, cherĭbĭ. Chupe ndereraha harâma ahecha uca ndebe : hece ndeyeporara haguâma ; chugui ndepeà harâma abe ahecha uca ranô , chugui ndequĭhĭye haguâ rehe , hae yyabae-

A te-

tereco haguâ rehe abe. Mbae nderembiporu râma abe amboyequaa ndebe: mbae poromoângaipa ndeñeguâhê haguâ ahecha uca: hae nde mbaraete eỹ habaranô ndereçápe amôi, ndeyehegui catu ndequĩhĩye, hae nde ñeângube haguâ rehe. Ang co quatia ymomôcôindaba pĩpe oromomaendua pota ndereco-be pahaba rehe, opa mbae ndeñemôñâ apĩpa haba upe ndebâhê habângue morângue hatĩ hegui ndequĩhĩye haguâ rehe, nde poaca guetebo yyabaeterecóbo. Nderecobe pa haba co, cherĩbĩ, têo Tûpâ nderecoeue rehe yerure haba, hae teco orĩ apĩreỹ ĩbápe, coterâ tecobe ñemboacĩ pabeỹ añaretâme. Co ara aete nderecobe pa haba yyĩpĩbae rehe tereyepĩa mongeta mbegue catu. Mbae nderecotêbê ha ete ebocoi, heçe ndemaendua porara: Haè nico opa teco aguĩyeỹ rehe ndemoquĩreỹne: haè opa teco marâ hegui ndemôngĩhĩyene. Aypo heỹ

ñan-

ñandebe Eſpiritu Santo: *Memorare noviſsima tua, & in æternum non peccabis*: Ndemaendua ndereco pa haba rehe, hae apĭreỹmamo nandeanguipaichene, hey. Aye autamo yeybe ñabô, açaye ñabô, caaru, hae pĭtû ñabô ndemanô haguâ rehe ndemaenduá yepi rae: *Coara cherecobe pa habamo hecoramo, marâ amo pipo chereco rae?* *Che angaipa amo pipo rae?* eyábo. Añeîngatuî opa angaipa hegui amo erequĭhĭye, yyabaeterecóbo: opa mbae poromoangaipa hegui amo curiteî ereñeguâhê: hae nderehoyche amo nde aè hecábo, hae ypohúbo rae. Opa ndeangaipa ñemoñâ haba co teô rehe nderereçaray haba año. Ayebe tandemaênduà yepi nde manô haguâ rehe, opa angaipa habângue morângue haguâ rehe.

Na mbae ymoherâmbĭ rûguây nico, coterá yèyè rey rûguây abe ndemânô haguâma; mbae hupiguarete ca-

tu. Na Tûpâ rerobia hà remimombeu ñote rûguây; ndereça rembiechatĭ aberanô. Omanôbaerâ mêmê angà nico ñande opacatu. Ndipori teô hegui oñepĭhĭrôbaerâ: Mburubicha heco ubichabebae yepe; mbaraetebebae yepe; cotêrâ yyaraquaabebae, coterâ ymarângtubebae yepe ranô ndiyabi teô hegui yñepĭhĭrô. Opacatu omanôbae râ mêmê. Arimbae oicobebaecue, ĭbĭ ñemoñâ ĭpĭ guibe guare mamô panga heconi? Opaĭma angà ycangueri ytuyu, na maêndua habey aù yepe heçe. Eguî rami abe âng oicobebae, hae oicobebaerâ reconine: hae nde abe curie eguîbae yrûnamo eremâñô, hae nde tuyu ĭbĭ guĭpe eyúpa coĭte ranône. Ndipobeyche nderi maêndua haba mîrî aube yepene. Hae marâ ñabê aù tepico ereycobe yerobiari, omanôeybae râ rami eycóbo, curitei nde manô haguâ quaábo yepe rae? Marâ ñabê aùpico ĭbĭpegua mbaebey

bey bey rehe ereyeporara aù teî, hecobe apĭreỹbaerâ ñabê eycóbo.

Mbae hupiguarete, ñande pabêngatu manô haguâ. Hae aete mbae pipoco manô rae? Manô co, cherĭbĭ, na mbae amboae rûguâî, co ñandereco ñemboay haba año: ñanderete hegui ñande ângâ yepea haba año. Manô co, cherĭbĭ, opacatu mbae ĭbĭpegua reya haba. Opíbo mêmê nico opacatu ñandecĭ rĭe hegui ñacê co îbĭ periahu pĭpe; hae opíbo abe yayebĭ ĭbĭ ñande moñâ hague ĭbĭ pĭpe yayqŭe yebĭbone. Opa mbae ñande rembiarecocue, opa mbae ñanderembiporucue, hae ñande yecohu hague, opa ñanderembiaĭhucue, opa ñande yrûngue, hae opa ñande anâmbeta ranô yaheya, chugui ñande remimboacĭpe yepe yayepeábone. Mbae amo ndayarahayche ñande yrûnamone. Nani ñacê co tecobe heguine: ñanderembiapo aguĭyeycue, hae ñanderembiapo marân-

gatu año yarahane. Hae ma hî pico, cherĭbĭ, ereyepia moî teîngatu, hae ereyeporara caneônde teî ranô mbaebey, curiteî nderembieyarâ rehe? Marâ ere amo pipo, guata hara âmô mombĭrĭ ohobae tape rupi guembiporurâ rehe oñemboçacoy eỹmo, mbaebey bey tape rupi guembitĭapĭîrâ rehe año yñangata hae yñemocaneônde recháca? Marâ ere abe amo oĭgaçabae râ amo mboĭpĭri mbae guecotêbê ha ete ĭga pĭpe reroa eỹmo, mbaebey ĭpĭtepe guembitĭapĭyrâ año reroà recháca? Ytarobapo co ahê oycóbo, ere amo ayete. Hae marâ ñabê tepico nde abe mbae co ĭbĭpe nderembieya râ rehe año ereyeporara eycóbo; hae tecobe amboaepe nderecotêbê haguâ mbete rehe, mîrî aube nandeangatay? Mamô pico nde araquaa quaa aù reconi? Marâ ñabe pico co ĭbĭ curiteî ndeyepea haguâ rehe año ereyepĭa moî, hae tecobe ambuaepe ndere-

co apĭreỹ haguâ rehe quîrî aube nandemaênduay?

Hae aracae tepico ñamanône? Ndiquaahabi ara ñande mânô haguâ. Temimoâ eỹ arapĭpe ñandemânô haguâ año yayquaa, hae ara ñabô teô repeña haba, hae herobĭ haba abe; ñande mânô ete haguâ ara aete ndayayquaabi, cherĭbĭ, ñande çĭ rĭe hegui ñandeçê ĭpĭ guibe nico teô ñahepeña yaicóbo; hae ñanderecobe teô rerobĭ recorupi, hae abe oyearo ohóbo. Cuehe ypucu mîrîbe nderecobe; ang yñaturîbe, oyearo reco rupi. Cuehe mombĭrĭ mîrîbe teô hegui ereycò; ang coîbe, herobĭ recorupi. ñandecĭ rĭe guibe teô upe yquaypĭ angâ nico ñande, cherĭbĭ. Ayebe araya yaguata teô repenámo. Mahî amopîpo ĭbĭraqua hegui omanô haguâme henocêmbĭ, taperupi omânô haguâme ohóbo, guecobe mîrî rembĭre oiporu teî torĭ apiray, hae ñemboçaray

rehe rae omânô haguâ rehe oñemboça-coy habanguepe? Aípo ñabeî abe angà nico nde, cherĭbĭ, nderecobe mîrî bĭte teô repeñámo ehóbo yepe, mbae bey rehe, torĭbay rehe, ñemboçaray rehe ereyporu ymocañîmbéybo, teco aguĭ-yey nderecotêbê habete rehe yporu ha-banguépe: aypo rami erebâhê yeçapĭá-pe, hae nderemimoâ eỹme teô upe coĭtene.

Nderecobe pucu haguâ quaábo ye-pe amò, opa ara teô rehe ereñembo-çacoy rae; mabĭtebe heta roĭ ndereco-be yepĭho eỹ haguâ quaábo. Ayebe ndi-pori nde yecopia haguâ; ndereyquaabi nico, co roĭ, coterâ roĭ ambuae pĭpe; cobae yacĭ pĭpe, coterâ yacĭ ambuae pĭpe; coara, coterâ ara ambuae ram-boè ndemânô haguâ. Ndereyquaỹ abe nico yeçapĭápe, coterâ ñemboçacoy pĭ-pe teô ndebe ybâhê haguâ; araquaa pĭ-pe, coterâ araquaa eỹ pĭpe ndepocohu

ha-

haguâ. Ayporehe raco Jeſu-Chriſto ñande Yara teco mboyoya haba reta pĭpe cobae hupiguarete oyeporara ñandebe herobia uca potábo, opa ara teô rehe toñemboçacoy, oyapápe. Amôme munda reco pĭpe: Chatepico mundaha omañâ ñandeque rehe oycóbo: hae ñandeque rana ete rechaca, cotĭ omombu, coterâ oquê oipea mbegue, oique, hae ñande mbae rehe ymunda, herabábo. Eguîrami abe etey teô ñande querana ramo; ayebe ñande ñemboçacoi eỹ ramo, ñanderezapĭa, ñanderecobe raubábone. Guarîni ha rembiapo pĭpe abe oyquaa uca ñandebe: Chapico guarînî hara omañâ abe oamotareỹmba ñemboçacoy eỹ rehe, hepeña haguâma. Ayporehe pĭtû guetebo pỹtû raârôha oico, meguaî cami ñande amotareỹmbara pĭtû ĭpĭ ramobe ñandereçapiane, coterâ pĭtûmbĭtepe, uruçapucay ĭpĭramo, coterâ ymomôcôînda ramo, coterâ coêtî

ru

ru poteramo, oyapápe. Eguî rami teô amôme ñandereçapïa ñanderecobe ñeỹpïrû ïpïramobe; amôme ñande cunûmîramo, coterâ ñandetïarô îmani ramo, coterâ ñandetuya ïmaniramo. Ayebe opa nderecobe yaoca rupi eñemboçacoy; ndereyquaay nico aracae nipo teô ndereçapïane. Meguaî cami ndemarâ eỹngatube ha ara pïpe, hae nderorï, coterâ ndeyerobiabe catu ha ara pïpe teô nderecobe raubane; acoi pinda poiha pira yrûmbeta paû hegui horï catubeha ara pïpe ï hegui ocápe yyuca haguâme henocê hatï ñabeî. Guâete catu pico, cherïbï, opa mbae marâ nde rete yuca harângue erehenondea; hae ndeângâ manô apïreỹ haguâ año nderehenondeabi! Añeyngatuî araquaa mîrî rerecóbo amo, mânô aguïyey haguâ rehe ñote amo ereyporu pa, ara mêmê erenemboçacoybo, mânô apïreỹ ndeñepïcïrô haguâ rehe rae!

Mbae

Mbae ypoĩhu pĭrambete ebocoy teô ñandebe ybâhê haguâ quaa eỹ; hae aete yhocepebe ypoĩhu pĭrâ petêy yebĭ año ñandemanô haguâ quaahaba. Manô yebĭ haguâ rerecóbo amo, ndereypoĩhuyche yyĭpĭramo ndemânôbay, ndereñangarecoyche amo teco marângatu rehe: tobê yepe ang tamânô bay, curiè chemanô yebĭ renonde, tayco catu Tûpâ upe, hae tañemboçacoy chemânô aguĭyey haguâ rehe, ndeyapápe. Aypo nde è haguâ aete, ndiyabi ramo môcoî yebĭ ndemânô, peteî yebĭ año eremânône; hae eremanô bay ramo, Tûpâ moỹrô reromanô ramo; guaete nde amỹrî! yepi gurâma eremânô tecoacĭ apĭreỹme ereñeapîrô acĭcatu teî eînane. Chatepico ĭbĭra acoy òà haguépe ñote oyeru yepi oúpa. Aypo ñabêy abe nde manô ramo, nde à haguepe año yepi ereî Tûpâ recobe apĭreỹ yacatune. Ndererecobeyche ndemanôbay hague moatĩ-

tĩrô haguâmane : ndemanô bay pĭpe nde à hague hegui ndererobayche mamô âmô ehóbone. Teô co, cherĭbĭ, guarinî pa haba : ypaháp̃e aña upe ndeaguĭyeramo , yepi guarâ ndeaguĭyene; ndereçêbeyche ypo aguine. Mbaè tỹ pahaba co teô ranô : ypaháp̃e erembaêtỹbay ramo, nderemitỹngue ocañỹ teîne. Peteî yebĭ año guemitỹrâ rerecoha ypaháp̃e ombaêtỹ ramo , ndoguerecobey ranô mbae raỹî heñoî pocâ pautỹ heguâ. Aypo rehe hemitỹ ocañỹ teî. Eguîrami abe, cherĭbĭ, peteî yebĭ año eremânône : ndemânôbay ramo, ndererecobey ymoatỹrô haguâmane.

Ace ñânî haba abe teô ranô : co tecobe hegui tecobe ambuaép̃e açepo haba; ybĭqua pĭruçu apĭraha potaha raco ndopopoy hembeĭ hegui; mombĭrĭ guibe catu oñânî oúbo, hembeĭp̃e obahêmo , oñemombocatu haguâ rehe mboĭpĭri, ĭbĭqua pĭpe oà hegui. Aypo-

ra-

rami abe, cherĭbĭ, teô ĭbĭ quaruçu apĭraha aguîyey pota ramo, tecobe apĭreỹme ndepopo potaramo, ereycotêbê mombĭrĭ guibe ndeñânî rehe, nde quîrî heguibe, nde cunûmbuçu heguibe, nderecobe catu guibe ñemboçacoy rehe; aneỹramo nderecobe paha agui año erepopo pota ramo, teô bay ĭbĭqua ruçu apĭreỹme ereane. Guaête nde amỹrî nderecobe pahapeè teô rehe ndeñemboçacoy pota raù ramone! Mbae yyabaybae, mbae yepoquaa eỹ ha, peteî yebĭ año yyapopĭ raco ndoico catuy yeçapĭápe oapo ramo. Ayebe oicotêbê oyehe ñembozacoy rehe; oycotêbê guaângà yebĭ rehe; aneỹramo, ndoycocatuychene. Peteî yebĭ arete guaçuramo opuraheybaerâ oñembozacoy, oñeaângà yebĭ yebĭ; bĭtêbe mburahey guembiguaa eỹ raâmbota ramo. Ndipori mbae âmô, cherĭbĭ, nderecotêbê habe, mânô aguĭyey ñabê; nditĭbi abe mbae yyabaybebae

bae mânô catupĭrĭ ñabê : ndipori abe mbae ranô mânô rami ndeyepoquaa ha eỹmbete. Ayebe ereycotêbê ndeñeaângà rehe ; ereycotêbe yepoquaa rehe, ndemânô aguĭyey haguâ rehe. Hae marâ ñabê pipo ereñeaângà , hae ereyepoquaa manô aguĭyey rehene ? Tecobay upe , nde recobe catu ramobe , ndemânô ramô. Omânôbae râ ñabê ereycobe ramo , yepĭ teô rehe ereñemboçacoy ramo ; eguîrami eycóbo peteî yebĭ nde mânô ramo yepe , eremanô catupĭrĭne. Marâ ñabê amo pipo oñembozacoy , hae oñeaângà huĭ poru quaa hareỹ amo , mburubicha tata guaçu robaque nâ oquay ramo : Eupe toba raângà nderembiecha ramo hĩni yrûndĭ ara rire ; peteî yebĭ añongatu nderuĭ heçe eremombone : yñỹbô ramo , mburubicha ramo ereycone , yyabĭ ramo aete, cobae tata guaçu pĭtépe oroytĭ , oroapĭ ndemotanimbu hapebone. Aypo è ramo

mo oyeupe mburubicha , marã amo pipo heconi ? Añeîngatuy ara ya amo oñeaângà huĭ mômbo rehe , toba raângà rehe ymombo ramo yñĭbô haguâ rehe. Acôi yrûndĭ ara amo ndimaênduayche mbae ambuae rehe : huĭ mombo rehe año amo ara guetẹbo oyporu, Acoy tata guazupe , toba raângà abĭ ramo , ocay hegui. Hae marã ñabệ tepico , cherĭbĭ , nderecobe mîrî Tûpã remimeêngue ndebe , ndemânô aguĭ yeỹ haguârehe , eremocañĩmbey , mânô aguĭyey rehe eñeaângà eỹmo , manôngatupĭrĭ haguâ rehe eñemboçacoỹ eỹmo, ndemanôbay ramo , tata apĭreỹme ndecay haguâ quaábo yepe ? Añeîngatuy coterã ndearacañỹ eycóbo , coterã ndererobiay petey yebĭ año ndemânô haguâ; hae ndemânô bay rire ramo tata ogueeỹbae râme ndecay çandopeỹ haguâ rae.

§. II.

§. II.

Manõ renõnde mbĭa angeco yñandu pĭtĭ rehe yeçaereco haba.

MBAE abaete mîrî eỹ raco teõ, cherĭbĭ: heçe maêndua ñote yepe raco yrobacĭ ete; bĭtebe hechacába mbae pichĭbĭ ete. Ayebe ndemarâ eỹ ramobe, eyezaereco teõ bâhê ramo ndebe hembiapo râ rehe. Eyeçaereco ndemanõ renõnde nderemimborara râ rehe: Acóy ara yyĭpĭramo tacĭ ndeahocene: nde rete ombopitubane: ndembae andupaba opacatu omomboriahune: nde araquaa mîrî, hae nde maêndua haba omocañỹ nũngane: ndepĭa, hae nderemimbota omohatângayne; hacĭpe ete acoiramo ndeângâ oyeporu teco magatu rehene: hacĭpe Tûpâ rehe ymaenduane: hacĭpe Tûpâ raĭhu, hae angaipa abaete-

re-

reco oñandune. Acoi mbae ara ñabo guembiapotĭ biñae acoi ara omboyabayne : caru haba yepe , maê haba yepe, puca haba yepe ranô, bĭtebe mbae guembiapotĭ cuereỹ. Marâ ñabê Tûpâ raĭhu, hae angaipa mboacĭ guecobe catu ramo oyepoquaa eỹ hague, acoi ara ndomboyabayche , gueô aî ramo ne! Marâ ñabê oyco aybi chupe Tûpâ rerobiahaba , Tûpâ rehe yerobiahaba , haĭhuhaba , ymoỹrô pota reỹ haba , guecobe caturamo Tûpâ rehe ymaendua eỹ rire ramo , hae ymoỹrô hegui ypoì potareỹ rire ramone ? Añeîngatuy mbae yyabay etebae co , cherĭbĭ , manômbotaramoe , ñemboçacoi potahaba. Conico añâ porombotabĭ hatĭ : curie teô renônde angaipa tereyabaetereco : nderecobay hegui terepoi : Tûpâ raĭhu rehe tereyeporu : ang tobê rânge nderemimbotaçeray rupi tereyco , y è hatĭ. Guaete catu puguî teô rerobĭ ramoè ymarânga-

tu çebae ! Eguîbae eguî ndipoiri gue-cobay hegui guemimbota rupi ; hecobay catu chugui hemimboacĭpe opoì angai-pabeỹ haguâ ramboè , oangaipa oya baetereco reco aù oyuru pĭpe ñote ; na opĭa guibe rûguaî. Aypo rehe heta omânô apĭreỹ añaretâme ohóbo ; teô bâhê ramboè oñemboçacoy pota raù ha-gue rehe.

Eyeçaereco mbegue catu abe , nde manô potarîramo , ndepĭa angeco , hae yñemboacĭ haguâ rehe. Yyĭpĭberamo ndepĭa moangeco rapichareỹne ndere-cocue rehe ndemaêndua haba , angaipa rehe añó nderecobe mocañỹ teî hague Tûpâ rehe , hae ndereco caturâ rehe ndeñangareco eỹ hague. Ndepĭa yuca ay catube ramone ndereco caturâ rehe Tûpâ ndepĭtîbô hague mocañỹ teînga-tu hague ; chupe ndepĭa râtâ hague ; nde-pĭa atoî rêndu eỹ hague ; araya ndere-co caturâ rehe yyeporarą upe ndepore-

ro-

robia eỹ hague ; ñeê marângâtu nderemi-enducue mocañỹ teî hague ; quatia marângâtu mongetateî hague , ymboaye eỹ hague ; nderapicha reco marângâtu rechateî hague ; hecoa potareỹ hague ; heta nde ñemombeu , hae Tûpâra rey hegue , nderecobay reya potareỹmo ; heta roĭ mocañĭteî hague Tûpâ môĭrô arayábo. Mbae hepĭ eỹbae co ara , cherĭbĭ. Ayebe S. Bernardino de Sena Tûpâ rehe etey hepĭ omboyoya. Chatepico , ara mocañỹ hara , Tûpâ omocañỹ , hae ygracia abe. Ara poru aguĭyey hara aete Tûpâ oyogua oyeupe , ygracia abe , haere ĭbápe hece oyecohu haguâ ranô. Ndepĭa yuca rapichareỹ abe ranône , nderecobe pahaba upe ndebâhê quaa haba , mbae aguĭyey âmô ndeyepĭpe ându eỹmo : bĭtebe Tûpâ moñỹro haguâ ara rerecobeỹ haba ndepĭa raça ay catubene. Acoyramo ndereyabĭîche acoi cuña marâneỹ , Tûpâ ñan-

de Yara gueçapĭa ramo, tataẽndĭ rere-
co hareỹne; haecue ñabeî ereypotarey
ara tataendĭ, Tûpâ raĭhu, hae ygracia
rehegua yogua haguâmene; hae aete nde-
rerecobeychene. Guaete catu nde amỹ-
rî acoi ara ne. Oparupi quĭhĭye, ñem-
boacĭ, hae mbĭa angeco ndemâmâ nde-
yuca aybone; hae angaipa pỹtûnday pĭ-
pe ereà coĭtene, pĭtû apĭreỹme ehó-
bone.

Ndepĭa mondĭî yeahoce mîrî eỹ
aberanône añâ, nderecobe caturamo,
ndembotabĭ hare, nde mbopĭa guaçu
hare angaipa upe. Acoi ara aete om-
boyabay ete ndebe angaipa mboacĭ ha-
bânguene, hae Tûpâ ngotĭ ndepĭa re-
roba habângue ranô. Ang Tûpâ roça-
haba hae yporoporiahubereco haba om-
boubicha apĭreỹ ndebe, tiñangaipa ye-
robiari, hae yepoĭhu eỹngatu, oyapá-
pe; acoipe aete omboyabay ete Tûpâ
ñyrô habânguene; hae ndeangaipa ha-
gue,

gue, na mbae rũguaî, oyague ndebe omboabaete catu apĭreỹne, y marângâtubebae cue biñaè hacĭpe Tûpâ ñemoỹrô, hegui, hae poromboaraquaa hegui oñepĭhĭrône; marâ ñabê nde angaipa catubebae Tûpâ ñemoỹrô hegui erecê yepene, oyábo ndebe. Guecobe yacatu Tûpâ raĭhu pare, hae angaipa abaetereco hare biñaè omânômbota ramo, hacĭpe Tûpâ o pĭa guetebo ohaĭhu quaa, hae angaipa oyabaetereco; nde nderecobe yacatu heroỹrô hare, hae angaipa perangereco hare, marâ ñabê Tûpâ erehaĭhu quâane, hae angaipa ereyabaetereco quaa ranône? oyábone. Na nderecôrâ beyche mburu angàne: Yepì nderecobe yacatu ndeaguĭye chebe; mahîamo pípo co rae ereñepĭhĭrô che hegui rae? oyábo ranô. Conico, cherĭbĭ, tecobe catu ramo Tûpâ rehe yerobia guaçu pĭpe angaipa mboabay eỹ hague: tecobay moaruâ hague rembia-

po poromongĭhĭye. Ayebe nderecobe caturamobe angaipa eyabaetereco, hae Tûpâ ngotĭ eyepĭa reroba, tereñandute ndemânômbota ramo Tûpâ raỹhu hae heçe yerobia rembiapo poromoangapĭhĭ; tereñepĭhĭrôte ranô acoi ramo aña poroaângay catu hegui.

Ndepiâ moangeco yeahoce catu ranône mbae nderembiaĭhu pabêngatu reya haguâ qûaa haba; nderubeta, nderĭbĭ., coterâ nderĭqueĭreta, nde anambeta, ndemenda hague, ndeyrûngue nderetâ ndereco haguerî, opa mbae ndeñemoangapĭhĭ hague reya haba acoype ndeyuca catuîne. Mahi pipoco opoeya mêmêngatu, curitêî pehegui guiyepeábo apĭreỹma, pendecha haguâmeỹme guihóbone? Ndaheyahay raco, cherĭbĭ, ñemboaçĭ eỹ pĭpe, mboraĭhu pĭpe herecopĭre. Aypo rehe nderete nderembiaĭhu yeahoçecue reya haba eremboaçĭ yeahocebene. Marâ ere pico ngaîne.

Guâe-

Guâete nde amỹrî! co pỹtu, coterâ co ara ndeângâ nderete guequague heta roĭ oheya, chugui oçêmone, è ramo ndebene? Hae eguî mbae nderembiaĭhu cue cueraù, ndeñemomboriahu, hae ndeyéporara canêonde hague, marâ pipo heconíne. Guâete catu pico yrobacĭ ete teô rehe mombĭrĭ guibe maêndùà hateî ñote yepe; bĭte angà nipone, coî hegui hechacaba abaete pichibĭ rehe açe maê ramone? Opacatu eguî mbĭa angeco curi che yague açocebe ndepĭa mondĭîne Tûpâ ñande Yara ndereco-cue rehe yerure haguâ hegui quĭhĭye haba. Ndiyabi nico Tûpâ hegui mamô nde ho eñeguâhêmo; ndiyabi ranô hemimbota morângue; ndicatuy abe ymbotabĭ; hae ndicatubey ranô ymoñỹrô; opaĭma ara ñỹrô rehegua, obahéma poromboaraquaa ara. Marâ ñabê amo nderepoĭhuyche Tûpâ nderemimoỹrôngue, nde ñemboçaraytague robaque nde bâ-

hê haguâ rae! Marâ ñabê pipo nỹrô habari ereyerure moâne acoy ndereco-be mîrî yacatu ndepĭa atoî ramo, nde-remienduçe reỹngue upene ? Añeîngatuî co Tûpâ robaque nderecocue rehe chupe ndeñeêmboyebĭ haguâ rehe nde bâhê haguâ poĭhu catu ndepĭa yucabe, hae ndepĭa mondĭî nûngareỹbene, cherĭbĭ. Eyáboe: co ara guibe eñemboçacoy Tûpâ upe ndeñeêrâ rehe, eyerurebacĭ nde tecatuy ndeyeupe nderecocue rehe; hae eñemboaraquaa nderembiabĭcue rehe, acoi ara Tûpâ upe ndeñeêmboyebĭ porâ haguâ rehe, ndeyeupe ymoñỹrô haguâ rehe ranô.

Conico ngaî, cherĭbĭ, angaipabiya mânô reco. Ang emboyoya ymarangâtubae mânô rehe: eguibae niâ omânô abe yepe biña; hae aete yerobia mîrî eỹ Tûpâ rehe ogueromânô, haĭhu mîrî eỹ, ñemoangapĭhĭ tubicha ete ranô, chupe gueco porâ hague rehe.

Tû-

Tûpâ ñande Yara abe acoype oypĭtĭbô tubichabe ; ogracia omeê yeahoce chupe ; Tûpâcĭ marâneỹ hae Santo Angel herequa oñangareco heçe ; aña omoñeguâhê chugui , ymbotabĭ hegui , angapĭhĭ hae yerobia mîrî eỹ meêbo chupe. Ang , cheribĭ , eyeçaereco mbegue co môcoî mânô haba rehe. Mabae pipo ereypota ndeyeupe ? Angaipabiya mânô reco ? Coterâ ymarângâtubae manô reco ? Ndepópe nico oico nde mânô haguâ reco. Tûpâ upe ereyco porâ ramo , eremânô porâ abe ranône ; chupe ereycobay ramo , eremânôbay abenône. Tecocuę rupi co teô reconi , cherĭbĭ. Eporandu abe ara mêmê ndeyeupe : Ang teô chebe ybahê ramo , mbaę âmô pipo chepĭa moangeco ? mbae reromânô amo pipo aypoĭhu rae ? eyábo. Hae oîmê ramo ndeñemombotabay hague âmô , coterâ ndeñeê marâ hague, bĭtebe nderembiapo marângue , curitey em-

emboacĭ, hae erobâhê Pay upe, ymombeúbo. *Curiè*, tere eme: heta aypo oyábo, angaipa ogueromânô apĭreỹ. Emomboy eme haerè nderacĭ ramoe, coterâ ndemânô moâ ramobe Tûpâ upe ndeñemomarângâtu, hae nderecobaycue abaetereco, hae chugui ndepoi ranô; ang guibe catu angaipa hegui eyepea; meguaî cami teô ndereçapĭane; hae ndereçapĭa eỹ ramo yepe, yyabay ete ndebene acoi araè angaipa mboacĭ, hae yyabaetereco ranô.

Eyeçaereco abe ranô, nde mânômbotaramo, aña nderaângatu haguâ rehe: ehechaquaa ndembotabĭ, hae ndemboaguĭye hatĭ ranô: ehecha, mabae angaipa rehe pânga nde aebe: mabae upe pânga nde aguĭyeçeraybe yepi; hae eñemboçacoy ang guibe: ehenôndea aña upe ndeaguĭye habângue, eguî angaypa ndemboaguĭye hatĭ upe eñembaraetebo: Tûpâ rehe ñemomaenduà po-

porara pĭpe, haĭhu pĭpe, angaipa abaetereco araya pĭpe, Tûpâcĭ marâneỹ raỹhu pĭpe, heçe maêndua, hae chupe ñemboe pĭpe ranô; S. Miguel, hae nde Angel marâŋgâtu upe aberano yepi ndepĭtỹbô haguâ rehe, bĭtebe acoy ara mîrî ndehegui ỹpoì eỹ haguâ rehe eyerurébo, hae Sacramentos poru catupĭrĭbo ranô.

§. III.

Manô rupibeî tecocue rehe acebe Tûpâ ñande Ʒara yerure haguâ

NA ndemanô haguâ rehe ñote rûguaî ereyeçaerecone; ndemanô rupibeî Tûpâ ndebe ndererecocue rehe yerure hagua rehe abe. Hae cobae catu yepi ndemaêndùàbe habamo, hae ndequĭhĭvebe habamo erererecone, cherĭbĭ. Mbae abaete yepe teô biña; hae aete Tûpâ âçe recocue rehe yerure haguâŋga-

gatu yyabaetebe, hae poromongĭhĭye yeahoçebe ranô. Aypo rehe co ara eyeçaereco mbegue catu nde ângâ guete hegui ycê rupibe heco râ rehe: oho anga nico Tûpâ robaque, acoy ymombeuaypĭ ñabê oîna ne: hae Tûpâ ñande Yara oporandu acĭcatu chupe opa hecocue rehene, yñeêngue rehe, ypĭa pore rehe, hae hembiapocue rehe ranô. Guaete catu acoype nde ângâ amĭŷri reconine! Añeîngatuy niñeêrâyche opĭa tĭtĭî, hae oñemondĭî racĭ heguine. Oparupi oyeeçamondo teyne; oparupi oheca teî Tûpâ hegui ocê yepe habângue, coterâ oyecopia habânguene; hae aetê ndoyohuychene. Mahî amo pipo Tûpâ mbae quaapára ombotabĭ, coterâ ombohopa, chugui oyecopiábo rae? Opa nderecocue nico Tûpâ reçápe mêmê catupeî oicone: Ayebe ndiyabi chugui mbae mîrîbe ñemîetépeguare yepe nde ycoaçu. Haè abe araquaa apĭreỹ ramo

oi-

oicóbo, ndoñembotabĭîche nderecocue rehe oyerurébo ne. Haè poaca apĭreỹ rerequa ramo hecoramo, ndicatuiche hemimbota robaîtî, coterâ ymorânguene. Haè marângâtu apĭreỹ, hae teco mboyoya ha ramo oycóbo, ndohechagiçe nderecobaycuene, ndemboaraquaa catu nderecocue rupi apĭreỹmamone.

Opa nderecocue rehe co, cherĭbĭ, oporandu Tûpâ ndebe acoy ara ne; ndepĭa pore rehe, nderemimoâ rehe, ndeñeêgue rehe, angaipa mîrîbebae rehe yepe, gracia ndebe guemimeêngue rehe, guguĭ nde rehe guemimombucacue rehe, Sacramentos ndebe guembieya cue rehe, ndepĭa âtôî yebĭ yebĭ hague rehe, nderapicha nde ymboe pochĩ hague rehe, angaypa rehe ymoângeco hague rehe, yñangaipa nde ymbohorĩ hague rehe, ara nderemimocañỹ teîngue rehe, teco marângâtu nderemimboa-

boaye bay bay cue rehe, Miſſa rendubay hague rehe, Sacramentos poru bay hague rehe, hae nde ateỹ hápe heta teco marãngãtu nderemimboaye eỹ ngue rehe. Ndoheyayche mbae mĩrĩbe yepe, hece ndebe oporandu eỹmone. Guaete catu nde amỹrĩ acoy ara Tûpã robaque ndeñemotĩ rapichareỹ reronoĩnane! Marã ñabê pipo, nde angaipa opacatu Tûpã reçápe hĩ rechaca, ndereconine? Marã ñabê pipo ndepĭatĭtĭĩne, nderembiapo aguĭyey moãngue yepe Tûpã reçápe mbae abaete catu ramo heco rechaca? Añeĩngatuĩ ereypota teĩ ndecĭrĭépe ndemoña eỹ haguene. Ereñemĩceteĩ añarêtâme yepe, Tûpã hegui ndeñenotĩ, hae hoba ñemoỹrô rechapotareỹ heguine.

Na Tûpã ñote rûguay oyerure opa nderecocue rehe; añã, nderecobe ramo, ndembooriĭ hare abe Tûpã upe ndemombeùay yeporara catu ete ne; hae oye-

oyerure oyeupe ndemeê haguâ rehene. Cherembia ebocoy, Señor: cheremimboaguĭyecue, chemboaye harè, hae cheraĭhuparete ebocoy: ayebe teremeê chebe, tambohobay chupe cheraĭhu hague; tahepĭbeê chupe chemboyerobia hague, oyábo. Che namânôy yepe heçe, nde ñabê; mbae amo nameêy chupe; na cheremimoñangue rûguaî yepe ranô; nacheroo pĭpe cherembiyopoìcue rûguây abe yepe ranô; hae aete marâ oyabo herâ yepi ndereroỹrô che rehe, cheri año yyae; cheñeê año ohendu; cheremimbota rupi año yepi oico, ndemboaye potareỹmo. Po rapicha añâ acoi ara ndemombeuayne opa ndeangaipa yñabô ñabô ndereçápe omoî ndebene, yyabaete catu haba omboubichabe ndebe hechaucábo ne, nerecoberamo nambae rûguây co oyague. Tûpâ ñemoỹrô abe omboubichabe ndebe acoy arane. Ang aete Tûpâ rôçâ haba, hae yporoporiahu-

hubereco omeê pĭahaî nduçu ndebe, toyepoĭhu eme angaipa hegui, oyabaù. Erehecha pânga añâ acoy ara ndererecoay haguâ Tûpâ robaque? yagua ñarô ñembĭahĭî guembiarâ reroa potaha ñabê nico, oyeporara nderehe Tûpâ upene. Hae aypobae rerobiábo yepe pico ang erembohorĭ, haĭhupápe Tûpâ reroỹrômo? Aña ndemombeuay hague abe, nde Angel yepe oypĭtỹbô ymbocatúbone: Hupi ebocoy, Señor: Che nico opa hecocue recha hare: yquĭrî guibe yrûnamo ayco yepi, teco marângâtu rehe, nderaĭhu rehe, ndeneêmboaye rehe ymboe, hae ymoñemomburu potaraúbo; haè aete ndiporerobiaceri chebe, yepi aypĭa atoî teî, quĭhĭye aytĭ teî ypĭápe ndemoỹrô hegui yyepoĭhu haguâ rehe biña; hae aete angaipa ñote yepi omoârûâ, nde omboaraquaa haguâ hegui oyepoĭhu eỹmo: coara hecorâ rehe abe yepi maendua haba

ay-

aytîteî chupe ypîape angaipa hegui toyepeà, cheyapápe aù biña; hae aete ami ndoñangarecoy, hae nohenôndeaçeri coara gueco poriahu haguâ; ypîa guaçu baybe ami yepi angaipa repeñamo; aña ñote caracâtu rerobiábo. Ayebe yña ruâmbete, ychupe nde ymeêmburu, tohecha te ang aña, *Namaraychene*, yague oyeupe. Porami nde Angel nderepî harângue yepe Tûpâ upe ndemombeuay oycobone, cheraî, hae cherayî.

Ndepîa teè yepe nde cotîcotî oñeê ndemombeuaybo ranone. Ndiporîche nderepî harâ amone: Ndiporiche nderi oñeêbae râne: opacatu ndemombeuay harâ mêmê. Guaete catu pipo acoy ara ndereconine. Oparupi ereyeça mondotêy ndepîtŷbô harâ rehene; hae aete ndereyohubeychene. Ereyeçamoî ramô Jesu-Chriſto rehe, erehecha hoba, hae heça hegui tata î guaçu ñabê ycîrî nde cotî cotî, ndebe yñemoŷrô racî hegui-

ne. Erehecha abe acoy yagua ñarô omembĭ reraha hare repeña ñabê nderehe yyepĭ potahabane, oyehe ndeñemboçaray hague rehe. Eremaê ramo y po tapĭgua bore rehe, coterâ yyĭque mî quare rehe, heçe ñỹrô habari eyerure potaraúbo, mî abaete rapicha haè rupĭ yñemoỹrô oçê nde pĭa raçábone. Acoype guguĭ, huĭ ñabê, omombo nderobápene: Ebocoy nderehe cheremimombucacue, nderemimoỹrôndĭ cue, haè tecatuay teô apĭreỹ upe ndequay ha ramo toico, oyábo ndebene. Guaete nde amỹrî! Mąrâñabê pipo ndepĭatitĭî quĭhĭye racĭ heguine? Tûpâcĭ marâneỹ ngotĭ ereyeroba ramo, acoi aña rembiarâ mbay: Marâ angae pico cheri ndemaêndua ndua aù rae? ndipobey poroporiahubereco reroỹrô hare amo pipo, yporiahuberecopĭ ramo rae? hey ndebe oñemoỹrômone. Marâ pipo ayporamo ndereconine? Mamô pipo Tûpâ hegui ere-

erehomoâne. Ndeangaipa hague coacu habângue, ndiyabi. Nde tecatuay ndereco marângue opa eremombeune. Gui ĭbĭpe ymombeuay pĭre, guembiabĭ oicoacu, oyecopia ĭbĭraìya mbotabĭbo; Tûpâ hegui ndeyecopia, hae ymbotabĭ aete, ndiyabi. Gui ĭbĭpe ymombeu ay pĭre, hae ĭbĭraquápe ymoîmbĭre, amôme oñemombaraete ĭbĭraqua hegui ocêmo; ĭbĭrayya hegui oñeguâhêmo; Tûpâ hegui aete mamô ereñeguâhêne? Marâ ñabê Tûpâ upe ereñemombaraetene? Gui ĭbĭpe ymombeuay pĭre peteî ĭbĭrayya teô upe oquay ramo, ybĭrayya ambuae ohenoî, haè catu toheca chereco; haè chereco, hae cherecorâ tomombeu, oyábo, têo hegui oñepĭhĭrô moâbo; Tûpâ teô apĭreỹ upe ndequay ramo aete, mabae Tûpâ ambuae erehecane? Mabae erehenoî, yteô quay hague nderehe morângue harâ, hae chugui ndepĭhĭrô harâ ne? Aneỹngatuy acoy

ara nandereco râiche quĩhĩye racĩ he-
guine.

Nde cotĩcotĩ ereyeroba ramo, nde-
yehe eremaêmo, mbae aù pipo erehe-
chane? nde angaypa atĩruçu mîrî eỹ
año, yyabaete catu haba opa mbae pi-
chĩbĩ, opa mbae abaete catu, aña gui-
be yepe hecha poromondĩî erehecha,
ndepĩa ñemboacĩ apĩreỹ habamone? Hae
eguî yepe piâ cherembiapocuerae? ere
teî yñabô ñabô yechacà pichĩbĩ hegui
eñemondĩîtane Tûpângotĩ eremaê ra-
mo, erehecha nderi yporerequa hague
atĩruçu apĩreỹ ndeñenotî habamone,
yporubay hague rehe ymoỹrô yebĩ ye-
bĩbo. Ndeyehe eremaê yebĩ ramo, ta-
ço apĩreỹ nde angaipa hague remimo-
ñâ, nde ỹbĩî çuu, hae ymondoro ndo-
ro año erehechane. Aypo rehe Tûpâ
hegui ereñemî potaraune; hae aete ndi-
catuyche chugui ndeñemî ne; ndeyehegui
yepe ereñeguâhêçe aù ne; hae aete ndi-
ca-

catuyche abe ranõne. Tûpâ robaque nderî abe ereypoïhu tecoacĭ añarêtâmengua açoçebe yepene; mbae bey poriahu rehe ymoỹrô hague; hae heroỹrô hegue renotî racĭ heguine; hae aete ndicatuyche heça hegui mîrî yepe ndeñemî ne. Aypo rehe nderecorâbeỹmo nderôçâmbatei ndeye upe eñemoỹrô, hae ndeyehe teô quayta ne, nderemimbota rupiè eguirami ndereco rehe. Guaete catu che amỹrî! Mahî pipo acoi cheremimbota rupi yepe ang cheñenotî, hae chemboacĭ pabeỹ haguâ renondea habângue areco biña; hae aete mara guiyábo herâ nahenondeay corami che poriahu apĭreỹ haguâ, chugui guiñepĭhĭrômo rae? Mahîngatu pico acoi co ara hegui ndayepoïhubi, cheremimbotaçeray rupi año guiñembotabĭ guitecóbo, Tûpâ moỹrô teîngatúbo, angapĭhĭ mirîbay rehe heroỹrômo, cherecoacĭ apĭreỹ râma yoguábo rae?

Porami ereñeapîrô teî, hae ndepïa tïtïî teï nderembiabïcue atï ruçu rechá-ca, Tûpâ ñemoŷrô hegui nderecorâ ra-ârômo eîna ne. Ayporamo Tûpâ ñan-de Yara curiteî hápe nderecocue rehe ndebe oporandu rire, opa nderembia-bïcue ndereçápe catuî ymoî rire, nde-recorâ apïreŷmeguarâ omombeu ndebe-ne: angaipa guaçu reromanô rire, aña upe ndemeê, tata pabeŷme nde rapï ha-guâ rehene. Acoiramongatu nde araca-ñŷ coïte ñemboacï, hae ñemondïî apï-reŷ heguine. A, cherïbï, coquatia mon-geta hara, mahî pico arami tecorâ re-he eyepïa mongetábo, nderequïhïyey? Marâ ñabê nandepïa çoroy, nde an-gaipa hague mboacï hegui? Marâ ñabê arami tecorâ quaábo, nderehenôndeay, chugui eñepïhïrômo? Marâ ñabê angai-pa hegui nderepoiî rae? Marâ ñabê te-co marângâtu rehe nandeângatay? Ma-râ ñabê Tûpângotï ndepïa guetébo nde-

re-

reyerobay, co ara guibe haĭhu rehe año eycóbo? Mamô piâ nde Tûpâ rerobia ha reconi? Mamô nde araquaa quaa au ycânỹni? Mamô nde mbae renôndeahaba yquay? Mamô nde mbae poĭhu haba erereco, co ara nderecorâ hegui ndeyepoĭhu eỹ ramo? Marâ ñabê pipo acoy ara ereypota teî Tûpâ upe nderecocue rânguene? Añeîngatuî ereypotateî amo chupe nderecobe yacatu ndereco porâ hague: Ereypotateî amo aracaebey ndeangaypa eỹ hague: ereypota amo opa mbae poromoangaipa hegui ndeyepia hague: ereypota abe amo haĭhubari año ndereco hague. Mbaeramo tepico ang aiporami ndereycoy Tûpâ upe? Mara eyábo ang acoy ara ndeñemotî, hae ndeñeapîrô acĭ pabeỹ haguâ nderehenôndeay opa angaipa hegui eyepeábo? Marâ eyábo ranô ang Tûpâ nderehaĭhuy ndepĭa guetebo mbae marâ pabê açoçe ymoỹrô hague mboacĭ,

hae yyabaeterecóbo.

Eneî, cherĭbĭ, eñemboçacoì curiteî acoy ara Tûpâ nderecocue rehe yyerure haguâ hegui ndecê catupĭrĭ haguâ rehe. Emombag nde mbae rerobia ha: emombag nde araquaa: ehecha yquerana ete eguî: haere teô ndepocohu ramo, ndererecobeyche ara nderecobaycue moatỹrô haguâ ne: emocañy rey eme co ara Tûpâ remimeê ndebe: eyerure ndeyeupe nderecocue rehe: eñemombeu curiteî hece Tûpâ recobia upe nde manô hápe hece Tûpâ ndebe yyerure hegui: Eremocañỹteî acoy ara tecorâ rehe ndemaêndua haba ne; yepi catu nderecobe mîrî yacatu nde maêndua poramo toyco ndebe nderecocue rehe Tûpâ yerure haguâ. Ehecha acoy hegui nderecobe aguĭyey râ apĭreỹ, coterâ nderecobe acĭ pabeỹrâ oñemoñâ ndebe ne. Ayebe ara mêmê acoy ara rehe eyepĭa mongeta eycóbo angà. Guae-

te

te ara pehẽ mĩrĩ teco apĭreỹ ñemoñãngaba! Guaete ara pehẽ mĩrĩ teõ pabeỹ ñeĭpỹrũ haba! Guaete ara pehẽ mĩrĩ! Ma hĩ pico nimoherã habi chebe ndebãhẽ haguã: hae ndebe che bãhẽ haguã rano? Mahĩ pico nimoherã habino peteĩ yebĭ año chebe ndebãhẽ haguã? Guaete che amỹrĩ angaipa pĭpe nde che pocohu ramo ne? Guaete ara pehẽ mĩrĩ! Mahi pico ndiquaahabi aracae ndebãhẽ haguã ranõ. Mahĩ amo pico nderehe ymaẽnduatĭbae heco marã rae? Mahĩ amo pipo nderehe heçaraytĭbae heco aguĭyey raeno. Mahĩ amo pipo nderehe ymaẽnduabae ndipĭatĭtĭiche oycóbo, angaipa hegui oñeguãhẽmo rae? Porami eyepĭa mongetábo co ara pehẽ teco apĭreỹ ñemoñã haguã rehe nderemocañỹ teyche ara pehẽ mĩrĩ yepe teco marãngãtu yporu eỹmone. Ehecha opa ara pehẽ mĩrĩ pĭpe ererecо tecobe aguĭyey pabeỹ mboaguĭye ha-

haguâ, coterâ ymocañỹ haguâ ranô. Aypo rehe curiteî opa angaipa hegui eyepea; *curie* ere teîne. Ehecha ndereçapĭa Tûpâ ñemoỹrô, ndemocañỹ apĭreỹmo ne. Co ara guibe ranô eheca nderi ñeênga ramo Tûpâcĭ marâneỹ. Opa ara eyerure chupe ndepĭtỹbô haguâ rehe, o membĭ ndebe ymoñỹrô haguâ rehe ranô, ndebe yñemoyrô reromânô hegui. Porami eycoboe nângà, acoy ara nde ñemboacĭ apĭreỹ habângue hegui ereñepĭhĭrô, Tûpâ hegui nderecobe aguĭyey râ ĭbápe rendúbone.

§. IV.

Ace reôngue recorâ rehe yeçaerecohaba.

OPA nde angaipa neỹpĭrû haba raco nderete raĭhu yeahoce haba, ymboyerobia hae ymoangapĭhĭ yeahoçe potahaba Tûpâ remimbota raçábo.

Aye-

Ayebe nde ângâ recorâ rehe ndeyepïa mongeta rire, eyeçaereco mbegue nderete recorâ rehe abe. Marâ pipo, oângâ gueya rire, heconine? Ebocoi nderete ang nderembiaïhubete, nderemimboyerobia, nderemimoângapïhï, nde angatahatï, curitey nde ângâ gueya rupíbe oyeru poriahubete oúpa ne. Curitey hechacà porâ porângue au ocañỹne: hechacà abaete catu ne, hatambï guetebo ne: heçaîhague, hae horï hague ranô opa oñemombïane. Mbae amo noñandubeychene; heça oporechaçebaecue, angaipa ñeỹpïrû hatïgue omânô yyïpïbe ramo ne, mbae amo rehe omaêbeỹmo. Ypï angaipa haguâ reca hare, hatambï omỹîbeỹmone. Yyuru yyapirayçebaecue, oporomboyaruçebae ranô oñembotï oñeêbeỹmo ne. Eguîrami abe opa yyaocaba, ymbae anduhatï omanômba, mbae amo rehe oyeporubeỹmo ne: opa guetebo ynêbu acï, porombo-

boyeguaru ranône. Aypo rehe nde amô teè yepe, nde ru, hae nde cĩ teè yepe yyabaete catu hegui oñeguâhê oquĩhĩyébo ne: hae ynêbu acĩ hegui oyeguarúbo oñemoânge, ytỹ haguâme heraha ucábone. Nde mbae cueri omombĩta youpe omboyaóbone: nde rete cue amỹrî aete ychĩ ĩpĩ, ĩbĩ yñemoñângagueĩpĩ upe ogueraha uca ymboyebĩbone. Aypope ĩbĩquapĩ poìpe ereyeru poriahu eyúpane, ndeyere habângue yepe ndicatuychene. Aypope nde amôreta recobiaramo ỹbĩya, hae ĩço reta nde mamâ nde rehe ocarúbone. Co angà pico, cherĩbĩ, ebocoy nde rete ang nderemimboyerobia, ang ndembiaĩhu bete, ang ndemimoângapĩhĩtĩ reco râ rae? Co anga pico ebocoy nde rete nde angata hatĩ, nderemimoñemônde porândĩ, nderemimongaru yeahoçetĩ recorâ rae nô. Guaete catu pico acoy ĩbĩqua quĩtî poriahupe ndetỹ harâ ndereitĩ ndemom-

mombóbone! Acoype ĭbĭ pĭpe ndeatĭne, nderobaço, hae nde acâng̃a mbae çohà pĭpene ĭbĭ guĭpe ndeapĭpĭbo. Co angà pico, cherĭbĭ, ebocoy nderete nderemimboyerobia ucaçe, recorâ rae. Anga ndereypotay ĭbĭtîmbò mîrî ymongĭa; hae acoy ara ĭbí oyahoy ymongĭapábo ne. Ang ndiyay nûnga ĭbĭ guetébo, oñemboete racĭ hegui, hae acoy ara yyacatu ĭbĭqua mîrîme oúpa ne. Ang ereypota pabê hece yyeeçamoî, hae yporangereco; acoy ara pabê chugui oyeguaru, hae oñeguâhê yyabaetecatu, hae ynêbu acĭ aguine. Ang ereypota yñemônde porângete; hae acoy ara nde angapĭhĭ ao bay cuygue pĭpe yñemônde rehene. Ang ereypota ymbae heta, ndererohoçai mbae amo rehe ytequaray; acoy ara nani, hae opibo ĭbĭquape oho oúpa ne. Ang ereypota pabê y pohu ymboorĭ; hae acoy ara haè añg ĭço ou hara pĭri oyeru oúpa ne.

Po-

Porami nderecorâ hegui, cherĭbĭ, tereyquaa opa mbae ĭbĭpegua, opa ñemboyerobia, opa porâ porâ au, opa angapĭhĭ pĭhĭ aù ranô, mbae raângà ramo año heco, hechacà reîbae año eguî, na hecoete rûgûaî. Capiì poriahu, coterâ ĭbotĭ quapapi ñote heco porâ porâaubae año egui ranô, yeyberamo oya, açayeramo ypiru, hae caaruramo ocui : coê ambuae ramo ytuyu. Hae mahî pico mbae eỹ rehe, mbae raângà rehe ndetaroba eycóbo, hece Tûpâ moñemoỹrômo, nde ângâ mocañỹmo, teco acĭ apĭreỹ yoguábo! Ogueraha carambohe S. Franciſco de Borja D. Yſabel Mburubichabete Carlos Quinto Mburubicha menda hague reôngue ytỹhaguâme ; guecobe ramo ami yyecha porâ rapichareỹ, pabê ñemoangapĭhĭ cabamo: hae hemimboyerobia ramo heconi : taperupi heraha ramo oñangareco ete heçe heco marâ hegui ; ytỹ haguâme he-

ro-

robâhêramo aete, ohoba pĭtỹngábo carameguâ hĭru, hecha haguâ, hae ytỹ haguâ rehe; acoype ohecha hoba ñembote abaete catu; opa guechacara omongĭhĭye. Acoiramo S. Franciſco oñemondiîta, nâ hey oyeupe: Co angà pico acoy toba porâ eçaîngatu cherembiechatĭ? Co abe pico acoy teça porangete guechacà pĭa rauba hatĭ? Co abe pico acoy tete aguĭyey catu pabê yeroyĭ hatĭ? Guaete catu puguî mbae ymboete pĭ ĭbĭpegua ndaheco aguĭyey pocori rae! Guaete catu puguî mbae haĭhubepĭ, ĭbĭpegua oñembote ocañỹmo rae! Co angà pico Mburubicha ĭbĭpegua recoubicha apĭpaha poriahu rae? Mahî amo pipo añembotabĭ bĭte rau eguîbae upe guitecóbo, heçe guiyerobia bĭte aúbo rae? Ndiyabi Mburubicha eguîrami heco cañỹbaerâ upe chereco haguâbĭte raù. Tayco catu Mburubicha aracaebey heco cañỹ eỹbaerâ upe,

upe, haĭhu, hae ymboyerobia rehe cherecobe mîrî porúbo angà.

Porami S. Franciſco de Borja Mburubicha reôngue yechacà ñembote abaete catu recháca, Tûpâ ñande Yara cotĭ oyepĭa reroba, chupe oñemomeêmbábo: opa mbae haĭhupápe heyábo ranô: Curi autamo nde abe, cherĭbĭ, ereyeçaereco mîrî yepi rae, ñoeôngue curie yyeechaca porâ raùgue ñembote, hae ñemboabaete catu haguâ rehe rae! añeîngatuî, nandepĭa mbotarobaîche amo toba tobaù porâ raângà rae! Ayeautamo ndereônguerâ yeechacà haguâ rehe abe ereyepĭa môngeta mîrî rae! Añeîngatuî nderemboorĭîche amo nderete, hae nderoo angau, Tûpâ moñemoỹrômo, hae ndeângâ mocañỹteîmo rae. Eneî ndetaroba eme angà mbae aguĭyey raângà curiteîngua rehe. Emaêngatu yyapĭpaba poriahu râ rehe: hae eyepĭa reroba Tûpâ ñande Yara cotĭ, chupe

pè ndepĭa guibe eñemeêbo, opa mbae haĭhupápe heroỹrômo ranô. Mbae ymbaraete etebae reco teôngue yeechacà, curiteî angaipa hegui oporopĭa reroba; *Viſitans ſpeciem tuam non peccabis*, hey, Santo Job: ndeyechacaguâ pohuramo, heçe ndemaêngatu ramo, na nde angaipaychene, hey. Nditĭbi ñemoñeê, teôngue ñemoñeê ñabê; noñeêy yepe biña, hae aete hechacà poriahu oñemoñeê pohĭî ete: *Mihi heri*, *tibi hodie*, heco poriahu hacê ñandebe: *Cuehe chebe*, *ang ndebe*, oyabo. Cuehe chebe obâhê chereco pahaba: ang ndebe obâhê abe ranô ndereco pahabane: Cuehe chereçaçaîngatu, cherorĭ, aguata, aporeccha guitecóbo; ang ayeru poriahu guitúpa; ndipobey chebe teçaî; ndipobey torĭ; ndipobey guatahaba; ndipobey mbae amo. Cuehe ymboyerobiapĭ ramo, yporangereco pĭramo ayco yco aù biña; ang heroỹrômbĭ ramo, yeguaru haba-

mo ; ñeguahẽ habamo ño ayco : cheraĩhupare raù , cheporangereco hareraù yepe ranõ , opa oyeguaru chehegui : opa oñeguãhẽ cheyechacà abaete catu hegui oquĩhĩyébo : *Hæccine eſt Jezabel* : Co pã acoy toba porã aùgue rae ? Co pã acoy oñemõnde porã porã aubae cue, oca rupi oporoechatĩbaecue , poromoãruãtĩ hare rau rano ! oyábo chebe : eguĩrami cuehe , cherĩbĩ , chebe chereco; hae ang nde aypo ñabẽ ndereco ranõne. Hae mahĩ pico nandeporerobiay, nderoò angaù , tuyuramo , mbae nẽ ramo , ĩço rembiù rã ramo ang oicobaerã mboyerobiábo , hereco catúbo hae ymoãngapĩhĩbo nõ. Mahĩ pico ndereyepĩa rerobay opa eguĩ mbae porã porã aù hegui curiteĩ ndeyeguaru haguã heguĩ. Ndahaubie rũguaĩ eguĩ mbae mbae aù raãngà ndereça , hae ndepĩa mbotaroba , cherĩbĩ , gueco poriahu rehe ndeyeçaereco eỹ habari. Eyeçaereco mĩrĩ,

na

na ang hoba hoba au, coterâ hechacà aguĭyey moâ rehe rûgûaî; eyeçamoî eme ranô eguî hechacà oca cotĭgua rehe; eyeçamoîngatu heco ete poriahu yyapeguĭpegua rehe: yyapè año eguî yporâ porâ aù, môrôtî raângà, heco ete aete mbaebey ete, mbae nê abaete catu, mbae poroyuca año eguî opacatu.

Erehendu pânga teôngue ñemoñeê? Erehupitĭ panga yñeê ho haba? *Cuehe chebe*; *ndebe anga ne*, hey nico. *Coêramo ndebe ne*, ndeyri; *Curiè ndebe ne*, ndeyri nô. Ndahaubie rûgûay; nderecobe, hae opa mbae ĭbĭpegua quapapipe año heco habari: curiteî heco cañybae râ ramo ndereco hápe: *Ang ndebe ne*, hey; curiteîngua ramo opa mbae ĭbĭgua reco hápe co: *ang ndebe* hey; *curie* ndeyri. Mil roĭ ereycoberamo yepe, peteî ara nûnga año ereycobene. Tecobe co ĭbĭpegua, hae opa mbae hecegua co peteî ara rehegua año;

petei ara pĭpe heco cañybae mẽmẽ. Yboti petei ara pĭpe oyabae, hae ypirubae, hae ocuybae año eguĩ. Ayebe eñemboçacoy co ara pĭpebe : eyeroba Tũpãngotĭ; eheya opa mbae ymoñemoỹrõ hatĭ : *Curiè* ere eme; ndereco nico petei ara año. Curie guarã ndey rãnge; hae ndereyquaabi ytu haguã ranõ. Meguaĩ cami nderecobe ndoyepĭhoyche, coẽ upe obãhẽmo ne. Hae co ara nde reco pahabamo heco ramo, marã pipo ndereconine! Mbae pico erereco eguĩ mbae ĭbĭpegua ndeangata hatĭ, hae nderembiaĭhutĭ rehene. Ehecha mbae quarahĭ ã ñabẽ oquabae ño eguĩ; mbae yquatiapĭ año eguĩ, na hecoetebae rũguaĩ. Mahĩ amo pipo ĭbu raãngà yquatiapĭ rehe ereheya ĭbu ete, hupi rupi ocĭrĭbae rae ? Hae marã ñabẽ tepico ĭbĭpegua mbae ete eỹ, mbae raãñgà año, mbae yquatiapĭ año rehe ereheya mbae ete hupigua ĭbapegua rae? Ay-

po-

porami abe mbae acĭ co ĭbĭpegua, mbae acĭ raângà año curiteî oquabae ño. Ayporehe teremboete teco marângâtu; nde aguĭye eme añâ, hae nderoo poroângay upe: eroñemomburu Tûpâ ñeê mboaye; nde aquĭteî teco poriahu upe ne: ehecha curiteî opabae râma abe nuguî. Mil roĭ poriahu qui ĭbĭpegua peteî ara nûnga ypocopĭbae año eguî. Mahi amo pipo teco marângâtu hegui erepoì, peteî ara teco poriahu rerohoçâ potareỹmo rae? Mahî amo pipo poroângay peteî ara, hobaychuarô potareỹmo, nde aguĭye teî chupe rae?

§. V.

Aracañỹramo tecorâ rehe yeçaereco haba.

MOcoî yebĭ Tûpâ ñande Yara oyerure ñanderecocue rehe ñande-

be ne : ñande manô rupibe yyĭpĭ ramo; hae ara cañỹramo ymomôcoîndaba. Ayebe acoy ara terereco yepi ndemaênduapòramo , Tûpâ hegui hae ymoñemoỹrô hegui ndeñemongĭhĭye habamo. Mbaete nico , cherĭbĭ , acoy ara Tûpâ rembiapo râma. Ayporehe oyeporara ñandebe ymombeu yebĭ yebĭbo , opa teco marâ hegui ñande mongĭhĭye potábo. Ara cañỹ renônde oycobebae acoy ara ñemboçaetabe ramo nânga yeçapĭàpe ĭbaga oçûnû tátâ guetebo , oçoro rapicha oporomondĭyta ne. Para hâçê , mỹmba oñarôbae nûngane ; hae ocê ĭbĭ ahoybo ne. Acoy ramo ĭbĭ abe oçûçû oçoróbo ranône. Quarahĭ , hae yacĭ oñemopỹtû oñembĭábo ne. Hebae reta guendaè ndaè hegui océcê , tába rupi oyquébo ne ñemondĭî racĭ hegui. Aba , hae cuña acoy ara oicobebĭtebae guo hegui oñeguâhê guâhê aù caa rupi , ĭbĭtĭ rupi , hae ytàqua rupi oñepĭ-

picĭrô potaraúbo ne, hae quĭhĭye racĭ hegui yyĭpipa, ĭbĭra ĭpi ñabeî oquápa ne. Ybĭtu tâtâ abe ou yeçapĭa acoy ara ne, opa oga, opa tába, ĭbĭtĭ yepe oyaparaytĭ ĭbĭ rupi ymboguapa ne. Acoy ara Tûpâ ñande Yara ndoyabĭîche aba aguĭyey ñenotî reco ne. Chatepico aba aguĭyey oñenotî quaabae mombĭrĭ hegui heta arari guope oyebĭbae, guembireco oporeỹme yñangaypa hague quaábo; bĭtebe yñangaipa pocohúbo; na chupe ñote rûguaî oñemoỹrô herecoaybo; opa mbae yñemônde porâ porâ aù hague rehe abe opoco, ypoĭcue ynambichângue abe omondoho ndohog, heçe opĩrûmo; hae yyocapábo guembireco angaipa pĭtỹbô nûngà hague rehe, oyehe yñemboçaray hague mboacĭ racĭ hegui. Eguirami abe Tûpâ ñande Yara na acebe ñote rûguay oñemoỹrô, açe mboaraquaa acĭ catubo ne, opa mbae angaipa pĭpe açe rembiporu cue upe abe

oñemoỹrô ymocañỹmbábo ne.

Aypo rehe raco Profetas co ara upẽ *Tûpâ ara* hey: ñemboacĭ ara, ñemoỹrô ara, mbĭa angeco ara, pỹtûnday ara, opa mboriahu ara hey ranô. Ara ambuaecue opacatu açe ara mêmê; ypĭpe açe remimbota rupi ace reco hague rehe; co ara aete Tûpâ ara teè; co araè nico Tûpâ ñande Yara guoçâmbucu hague omondorog nûngà, oñemoỹrômo ne. Acoy ĭ guaçu hoquêcĭmbĭ, guoquecỹ poy ramo, ycĭrĭ tâtâ ñabê; Tûpâ ñemoỹrô heta roĭ hoquêcĭmbĭ ocĭrĭ tâtâ ñande cotĭ cotĭ oúbone ñandemocañỹbo. Ayebe, cherĭbĭ, yaquĭhĭye acoi ara Tûpâ ñemoỹrô haguâ hegui angbe, acoi ara ñande quĭhĭye eỹ haguâ rehe. Aypo rire yrûndĭ ĭbĭtu ruha rupi opuâ tata guaçu oúbone, opa ñû, opa caa, opa ĭbaĭ, opa oga, têtâ opacatu rapĭpábo ranô. Mbae poromondĭî, hae mbae poromoñemboacĭ ete

ra-

raco ĭmã tabuçu porãngete Roma yaba ſiete ara rupi ycai ; bĭtebe mõcõĩ tabuçu ambuae Sodoma hae Gomorra yaba getebo etey tata ĭbaga gui amãngĭ ñabẽ ocucuybo , hapĭ , hae ymotanimbu hague. Nimombeu haguãi acoy tabĭgua guẽtã , hae guo reta tata hapĭ rechaca yñemboacĭ ; hãcẽ , hae yñeãpirõ çandogeỹ ; bĭtebe haecue opacatu abe acoy tata guapĭ acĭbetey andúbo. Opa acoy tabĭgua gueteboĩ peteĩ mitãngi oa ramóbae yepe raco nomoembĭĩ acoy tata ; opacatui ohapĭ ymotanimbúbo. Porami abe etey ranõ aracanỹramo acoy tata opa mbae , ace pabẽngatu abe , ace rapĭpa ace motanimbúbo ne. Hae mahĩ pico na ndepĭa çuçũĩ acoy ara Tũpã rembiaporã egui equĭhĭyebo.

Acoy tata ĭbĭ guetebo , y pò opacatu rehebe hapĭpa rire , Angeles nimbĭ oyopĭ , Tũpã robaque ñande pabẽ re-

renoibo ne : *Surgite mortui , & venite ad judicium* : Peñeî teôngue opacatu pepuâmba Tûpâ robaque peàêmo pendecocuerari peême yyerure haguâ rehe, oyábo. Marâ ñabê aù amo pipo ñañepĭhĭrô co Angeles poroquayta hegui? Aba amo pipo oyecopia, ndiyabi cheho oyabaù; coterâ aba amo pipo oñemombaraete, ndahayche mburu ne, oyábo? Mbae poromongĭhĭye haete co Angeles poroquaytà, cherĭbĭ. Ayebe ami San Geronymo guecobe yacatu , opa guembiapo pĭpe co Angeles ñeê râ hegui oñemondĭî oycóbo : Na che mongarui, nache mboĭuhey, nache mongeranai, acoy Angeles, Peñeî teôngue pepuâmba Tûpâ robaque pêaêbo, yaguâ, hey : yepi chepĭa pòramo acoy nimbĭ año che ñemopuâ habamo areco, hey. Aye autamo nde abe yepi nde apĭça, hae ndepĭa pòramo aypo mimbĭ ñeê erereco opa nderembiapo pĭpe

Tû-

Tûpâ hegui ndequĭhĭye habamo, hae teco marâ opacatu hegui ndeñemopîrî habamo rae.

Aypo Angeles ñeê rendúbobe opa têongue opuâ yebĭne: hae y ângue ypĭpe, hece oyeçea yebĭbo ne. Hae aete hecoè coè mîrî eỹ yohugui ymarângâtubae hae angaipabiya recobe yebĭ haba ne. Anguera marângâtu guorĭpápe guetecue rehe oyecea yebĭbo yporâ nûngareỹ recháca ne. Acoyramo, A cheretei marângâtu, cherembiaĭhubete, cheîrû, chepĭtỹbô aguĭyey hare Tûpâ ñeê mboayébo yecoacu pĭpe, ñenûpa, hae ñemboe pĭpe, mboriahu rerooçâ mbĭpe; nderehe angà co teco orĭ pabeỹ amboaguĭye Tûpâ rehe guĭyecohúbo angà; ayebe yñâruâmbete che îrûnamo nde abe teco orĭ pabeỹ rehe nde yecohu, che ñabê ndeñemomboriahu hague rehe, hey anguera marângâtu guete upe, hece oyeçea yebĭbo ne. Hae aete ay-

ayporami eỹ anguera angaipabiyare gue-
tecue omõngeta acĭ teî, yyabaete catu
mĩrî eỹ recháca ne, heçe oyeçea pota-
reỹmo. Eti mbae quĭa, mbae nêmbacĭ
abaete catu. Guaete catu pico nde mboo-
rĭ hague rehe, teco acĭ apĭreỹ aypora-
ra guitecóbo. Ayebe yñâruâmbete, cheî-
rũnamo tecoacĭ pabeỹ nde abe ypora-
ra ñoîrũnamo ñande tecoabĭ hague re-
he. Ayporamo hete cue abe, Guaete
nde amỹrîngatu; nde catu naco yyara-
quàabebae ramo eycóbo, teco marân-
gâtu rehe chemboe habanguépe, teco-
bay rehe año chemboyeporara epe ey-
cóbo: ayebe nde catu ymboaraquaa apĭ-
reỹ pĭrâma. Hae aete tobê yepe teco
acĭ apĭreỹ tayporara, cheîrũnamo nde
abe yporara hagua rehe, ñoîrũnamo
ñande teco abĭ hague rehe, hey hete-
cue chupe acoy ara ñoamotareỹmo ne.
Erehecha angà pico anguera guetecue
rehe yyeçea yebĭ rerecoè haba? Erehe-
cha

cha abe angà pico angaipabiyara angue-
ra, hae hetecue acoy ara ñoamotarey
haguâ reco? Mahî amo pipo, cherïbï,
co ara nderete upe hemimbota ere-
meê teîngatu Tûpâ ñemoŷrômo; hae-
re hecobe yebï ramo yñoamotarey ha-
guâ rehe rae?

Teôngue recobe yebïpa ramobe;
hae petei tendápe ynoonguçupa ramo-
be ranô, oguiyï ïbagagui Jesu-Christo
oyebïbo ne; curuçu aobebe henônde
oguereco S. Miguel ne, pabê upe he-
cha ucábo. Conico Tûpâ raï tecatuay
añâ hegui, hae angaipa hegui pêpïhïrô
hague, oyábo. Hecháca ymgtubae cue-
ra horï rapichareŷne; ytabïbaecue aete
oñeâpirô acï catu reîne: oyepotia nû-
pâ teîne, oyaheo çandogeŷ ara guem-
biabïcue moatŷrô haguâ rerecobeŷ ha-
bari ne. Oyaheo Tûpâ poromboara-
quaa hegui oñeguâhê habângue rereco
eŷ rehene; oyaheo çandogeŷ teî guem-
bia-

biabĭcue rehe , hae Tûpâ hegui , hae ñopabêngatu hegui teĩî mîrî eỹme oñenotî haba rehene : oyaheo abe , haere tecoacĭ apĭreỹ guemimborara râma rehe ranône , ohapîrô teî gueco porĭahu , oñemoñâ hague rehe oteôquay teîmo ne , oyaheo abe gueco apĭpahaba poriahu rehe omaêmo ne , oyehe oteôquay ara ya pigeỹ reñoîna ne. Ayporamo Angeles marângâtu curiteî omoînde angaipabiya aña îrûnamo ymarângâtubae agui ypeábo ne, Jeſu-Chriſto açu cotĭ ynônga. Ymarângâtubae cue aete omoî yyacatua cotĭ Angeles îrûnamo , ĭbate hupíbo ne. Marâ ñabê pipo acoype angaipabiya oñenotî racĭ hegui oñeapîrô oquapa aña paûme ne ? Eymoâ nde abe ayporami Jeſu-Chriſto açu cotĭ aña paûme nderî : marâ ñabê amo pipo ereñemboacĭ , hae ereñenotî eînangà ? Marâ ñabê amo pipo ndereçe rângue açoy ara. Ayete ereypota teî amo

amo teco marãngãtu rehe añó ndeyeporara hague: Ereypotá teî amo Tûpã moỹrô eỹ hague: teco marã opacatu abaetereco hague ranô. Mahî pico acoy araè erehechaquaa bĭte teco porã haba ne, hae angaipa abaete catu haba ranô. Hae aete ndicatubeyche ndebe teco marãngãtu mboaye habãnguene: ndicatubeyche abe ranône angaipa hegui ndeñepĭhĭrô habãnguene; ang catu ndepópe erereco ayporami ndereco poriahu rãngue renondea haguã; ang erereco Jesũ-Chriſto acatua cotĭ Angeles ĩrũnamo ndeñemoĩngo haguã; ang erereco opa teco marã abaetereco haguã, hae Tûpã upe ndereco porã haguã, haĭhu añó rerecóbo, yñeẽ mboaye catu potábo nô. Hae mahî pico na ndeporerobiay eycóbo. Mahî pico acoy mimbĭ ñeẽ na ndepĭa mondĭî angaipa hegui ndepĭa rerobábo. Guaete nde amỹri acoy ara, ang nde porerobia eỹ ramo ne.

§. VI.

§. VI.

Tèôngue upe Jesu-Christo hecocue rehe yerure haguâma.

YMarângâtubae Angeles paûme hîmba ĭma rire, hae angaipabiya aña paûme ymboatĭpa rupibe ranô, quîrîrîngatu renoîna, Tûpâ hegui guecorâ re ndu raârômo; quatia guaçu pabêngatu recocue, hae hembiapocue renda oyepĭpira, hae oñemômgeta acoy teĭî buçu rapichareỹ remienduramone: Acoype oyequaa opa nderecocue ñemîetepeguare yepe ne. Opa ñande pĭapeguare catúpe pabê rembiquaa ramo oicone. Marâ ñabê pipo ymarângâtubae horĭ oquapa ne, gueco aguĭyey opacatu ñemimênguare catúpe yñemombeu rendúbo ne? Marâ ñabê pipo ypĭa angapĭhĭne, opa guecoacĭcue Tûpâ raĭhupape acoype teĭy ra-

rapichareỹ remienduramo, yñemôngeta rechaca ne? Marâ ñabê abe pipo angaypabiya guembiapocue, hae opĭapeguare ñemî etepe guare yyabaete catubebaecue, yquĭabebae cue yepe teĭî mîrî eỹme ymboyequaa rendúbo oñenotî oquápa ne? Hae mahî pico ñemîme co ayco eyabau nde angaipa, haere acoi ara teĭîpe yyequaa haguâ rerobiábo yepe? Mahî abe pico ereypoĭhu Tûpâ recobia upe ñemîme nde angaipa hague mombeu; haere acoy ara teĭîpe ymombeu haguâ quaábo yepe rano?

Opa ñanderecocue quatia rupi yyequaa rire acoy pabêngatu reĭîpe omombeu Jesu-Christo ñande ñabô upe ñanderecorâma ñanderembiapocue robay ramo ne. Acoyramo ndipobeyche ñỹrô haba ne; ndipobeyche Jesu-Christo ruguĭ rehe yerobia haba ne; Tûpâcĭ maraneỹ abe niñeêrâbeyche ñande rehe ne; hae Jesu-Christo yepe guguĭ rehe noñanga-

recobeyche ñandepĭhĭrô haguâ rehene; heçe omaêmo catu teô apĭreỹ upe angaipabiya oquay ñemoỹrô acĭ catúbo ne : Ebocoy cheruguĭ pendehe ymombuca pĭre toyco mburu pemocañỹ apĭreỹ haramo, oyapápe, hobápe omondo oñemoỹrô racĭ heguine. Ybĭ yacatu oporomondûî carambohe Pay Papa Theodoro yaba rembiapo : hae raco Abare reta reîîpe Pirro yaba Tûpâ rerobia hegui oyepeabaecue, hae Santa Igleſia upe yporerobiaçereỹbae, Jeſu-Chriſto rehe gua ycaraybae hegui oypea, hece oteôquayta. Ayporâ rehe raco S. Pedro reôngue rĭru robaque, Miſſa pahápe, caliz marângâtu hegui oypĭcĭ Jeſu-Chriſto ruguĭ tecatui mbaehû rĭrúpe ynônga : aypo rire ypĭpe omonde guĭra pepo, hae oyquatia hece oteôquay haba, hae Santa Igleſia hegui ypea haba ranô. Aypo-rami abe Jeſu-Chriſto guguĭ teè pĭpe oiquatia angaipabiya teô upe, hae añâ

upe

upe ymeê haba ne, oyehegui yepi guarâ ypeábo mburu. Guaete angaipabıya amỹ-rî acoy ara ne! Marâ ñabe pipo oñe-mondĭî Jeſu-Chriſto ruguĭ yepe oyehe teôquay habamo heco recháca ne? Ma-râ ñabê pipo ypĭa roçâ: Peñeî chehe-gui apĭreỹ mamo peyepeábo mburu añâ îrûnamo tata apĭreỹme pehóbo, oyeu-pe è rendúbo ne. Acoyramo Tûpâcĭ ma-râneỹ yyĭpĭberamo omoâruâmbete ay-porami omembĭ Jeſus angaipabiya re-he yteôquay haba ne. Ayporami abe Santos opacatu ombohaebe yoya hápe ne: Teco mboyoya harete nico nde, Se-ñor; ayebe haebete nderembiapo, oyá-bo chupe.

Mburubicha amo raco môcôî obo-ya Abarubicha Miſſaramo ñomongeta rendúbo: Peê môcôîbe tapeycobeme cherobaque co ara guibe, hey chupe. Aypobae mboacĭ hápe ñote yepe raco peteî yyaraquaa cañỹ, hae ambuae oma-

nô, Rey ĭbĭpegua oyehegui opea mboacĭ hápe ñote yepe. Marâ ñabê pipo omboacĭ, hae yyaraquaa cañỹ angaipabiya amỹrî Jesu-Chriſto, Peyepea mburu chehegui apĭreỹmamo, oyeupe è rendúbo ne. Marâ ñabê pipo hacê teî oñeapîrômo ne? Peñeî ore ahoçe peábo mburu oreapĭpĭbo, hae oremocanỹmbábo, hey teî ĭbĭtĭ reta upene. Ayporamo, yyaraquaa cañỹbae ñabê, oyehe, gubeta rehe, Tûpâ rche etey yepe oteôquay oñemboacĭ racĭ hegui ne. Ymarângâtubae aete horĭ rapichareỹne: Peñeî che Ru rembiaĭhubete, peaê cheîrûnamo tecobe apĭreỹ, ĭbĭ ñemoñâ ĭpĭ guĭbe peème yñemboçacoy hague rehe peyecohúbo, è ramo Jesu-Chriſto oyeupene. Aye autamo porami Jesu-Chriſto ñandepareha ñahendu angà acoy ara rae! Curiteî ymarângâtubae, Jesu-Chriſto yague rupi, oyeupi ĭbápe Tûpâ rehe Angeles îrûnamo oyecohúbo ne. Acoype

Tû-

Tûpâ roba porâ apĭreỹ rehe omaêmo, yñaracañỹ etey oñemondĭĩta ne. Mbae pico mbae ñanderembiecha! Mahî pico ñanderembiapocue môangi rehe mbaebey ñande remiroôçângue rehe yayecohu yepiguarâma ne Tûpâ ypora nûngareỹbae rehe, opa teco orĭ, opa teco aguĭyey noôngaba rehe? Aguĭyebete, ore Yara, ore poriahubereco hague: aguĭyebete opa teco marâ hegui ore pĭcĭrô hague: ymombeu catupĭramo, hae ymboyerobiapĭ ramo tereyco yepiguarâma. Nde ae tenico nde marângâtu racĭ hegui ore mboyerobia epe, mbae angaubî ramo orerecoramo yepe, ndeyehe etey oremboyecohúbo, oyábo chupe.

Angaipabiya aete, ñande Yara poroquayta rupi, curitei abe añâ upe oñemeêne, tata apĭreỹme heraha haguâ rehe. Marâ hey pipo añâ pope gueco ramo ne? Marâ hey pipo Tûpâ omo-

ñãngara oyehegui gueytĩ recháca ne? Marã̂ hey pipo opĩcĩrô hare gueroỹrô, hae añã̂ pope omombo recháca ranò-ne. Marã̂ hey, Tûpã̂ ñande Yara opa angapĩhĩ, opa teco aguĩyey noôngabagui oyepea recháca ne, opa teco acĩ rendápe ohóbo ranône? Acoyramo oñecoô teî oyeupe ne, guemimbota rupiè oñemomboriahu haguerari. Guaete catu pico ãngapĩhĩ bay mîrî reya potareỹ haguerari, ang opa teco acĩ ayporara, opa mbae rehe che tequaray renoî apireỹma ne! Guaete catu pico ñemîme cherembiabĩcue mombeu potareỹ haguepe, ang teîipe ñenotĩ apĩreỹ pĩpe opa cherecobay cue amombeu teî guiñemboacĩ apĩreỹma ne. Mahî pico opa cherecobe ramo cheñemoãngapĩhĩ au hague, ocañỹmba yeçapĩa mbĩa robacĩ pabeỹ año reyábo chebe? Aypo pã̂ peyco ãngapĩhĩ? Mamo pãnga pecañỹ cañỹndau rae? Arami cherecorã̂ rehe pipo añe-

añemoñã teîngatu che cĭ rĭépe aracae rae? Co au pico Tûpã moñemoyrõ â che año cherecobe momba hague rae, angapĭhĭ bay mîrî hegui cheyeaĭhu potarey̆ haguerari. Aye autamo heta roĭ cheremimocañy̆teîngue recobia ramo ara pêhê mîrî aube che hupitĭ bĭte rae, chepĭa guetebo Tûpã raĭhupápe año opa che angaipa mboacĭ haguâmari rae? Hae aete ndipobey ara tembiabĭcue moatyrõ haguã, ymboacĭ teî haguã año ndiyapĭrichene.

Porami ndeñeâpîrõ teî hegui acoy ara, angbe ñemboacĭ agŭĭyey pĭpe, hae yaheo apĭrey̆ pĭpe embogue quatia ndereco marângue yequatia hague: eyerure acĭ catu ndeyeupe nderembiabĭcue rehe, emboyequaa pa ñemîme Pay upe, teĭîpe Tûpã hece ndebe yyerure, hae ymboyequaa hegui. Eyquatia teco porã mêmê quatia pĭahu acoy ara ñenotî ey̆ pipe teĭîpe nderemiêndurà pĭpe. Eñe-

momboriahu nderecobe yacatu ndereco baycue rehe, acoy ara Tûpâ heçe ndemboaraquaa hegui. Eyepea opa nde ângaipa îrûngue hegui, hae añâ hegui, yñeê rerobiabeỹmo, acoy ara îrûnamo ndereco ñemboacĭ teî hegui, hae ndeñenotî apĭreỹ teî hegui ranô. Eyeeçamoî potareme eguî ĭbĭpegua mbae porâ raù rehe, tanimbu ramo mêmê ohobae râ ñote nuguî. Eyepĭamoî potareme ranô mbae poromoângapĭhĭ pĭhĭ au rehe, mbae robaçĭ rehe acoy ara ndepĭa moĭnĭhê harâ ñote nuguî ranô. Emboorĭ bĭte potarame ebocoi nderoò porombotabĭ çeray: ehechaque ang haĭhu haĭhu aù, haere ndeyepĭa moñepû acĭ pigeỹ habamo ño oyco ñandu ndebe ne.

§. VII.

§. VII.

Añā retâme tecoacĭ pabeỹ angaipabi-ya remimborara râ rehe yeçae-reco haba.

MOcôî raco teô îrûndĭ, teco acĭ pabeỹ, coterâ torĭ apĭreỹ. Ndo-yabĭî raco tecobe pahaba acoy mbae pohĭî raângà haba, *balanza* yaba. Acoi-pe nuguî mbae pohĭî oñeaângà; hae ypohĭîbebae, heco aye. Eguîrami tecobe pahápe teco acĭ apĭreỹ oñeaângà torĭ pabeỹ robayramo ne; ypohĭîbebae he-co ayene. Aypo rehe mbae ypoĭhu pĭ-râmbete tecobe pahaba, ndeyequĭî ru-pibeî nico, coterâ ndereco aguĭyey apĭ-reỹ ne, coterâ ndereco poriahu yepi guarâma ne. Teco acĭ nderecobe paha-ba îrûnamo heco ramo, guaete nde amỹrî, ndiyapĭriche nico ayporamo nde-re-

reco poriahu ne. Hae aete teco acĭ apĭreỹ rehe ndeyeçaereco eỹmobe, tereyeçaereco tenda yporara haguâ rehe, Añaretâ è hatĭ. Mbae pico aypo añaretâ rae? Añaretâ nico teô apĭreỹ requaba; añaretâ nico añâ rogete; hôquê ñemboacĭ, hae ñecoô pabeỹ, ycotĭ guaçu, ybĭraqua: mỹrûnga acoipe oyeporubae, pĭtûnduçu: caruhaba ytacupĭça, hae ybĭraqua, tembiu yporupĭ ñembĭahĭî poroyuca, cângui ĭuhey apĭreỹ poromoñecumbiru: Quarahĭ raânga, coterâ ara raânga, tacê poromboapĭça eỹ: ynimbe mbĭtuu haba tata guaçu ogue quaa eỹmbae: añaretâ co peteî ñeê pĭpe, tenda, hae ĭbĭraqua pỹtûnday, opa mboacĭ hae mboriahu renda, Tûpâ ñemoỹrô apĭreỹ ñoquêndabocà pĭpe ymbotĭpĭ. Aypo ĭbĭraqua ĭbĭ guĭpeguápe raco ami San Bernardo ogueyĭ ñoî, hae aypope yyapopĭ recháca, hae ñomongeta rendúbo oñemondĭî, nâ oyábo: A tenda

da poroguerecoay harete! tenda ypoĭhupĭrâ, hae ñeguâhê haguâmbete, ĭbĭ teçaĭ renda, hae ñemboaĕ memêngatu requaba, ĭbĭ mboriahu pabê noôngaba, teco aguĭyey porey haba, hae mbae pichĭbĭ poromopîrî opacatu reco haba, ĭbĭ tata poroapĭ pipey rupa, ĭroĭ poromoâtângai renda, hae taço poroçuù apĭrey recohaba, mbae nêbu aĕ pabêngatu poromboyeguaru ñeandu haba: aĭbu, hae mbopu poromoaracañy ñeêndu pigey haba: pĭtûnday poromongĭhĭye, hae añâ reta yeecha pichĭbĭ abaete catu yeecha haba. Añeîngatuy gueteboî chepîrî, hae açûçûmba, hae oyeca pa nûnga etey opa che acânguerî co tenda pichĭbĭ abaete rehe chemaêndua ñabô, hey raco ami San Bernardo oñemondĭita, añâ rêtâ rehe oyeçaereco ñabô.

Eneî, cherĭbĭ, nde abe egueyĭ ñoî, San Bernardo ñabeî, co ĭbĭraqua opa mbae

mbae marâ rendápe ; haere ndemanõ rire haépe ndegueyĭ hegui. Na mbae acoipe yporarapĭ rehe ñote rũgûaî ereyeçaerecone ; Mburubicha acoipe oporoquaybae rehe abe. Mabae pânga acoipe Mburubicha ramo , poroquayta ramo , hae mbae yaramo oico rae ? Acoipegua Mburubicha nico opichĭbĭ abaete rehe mboiruçu caracatu è haba : oñarô , hae oporouçe rehe yagua pỹtâ è haba : opoaca hae oporoamotareỹ rehe añâ è haba. Aypo tenico acoy ĭbĭraquapegua rubichabete. Qui biñaè naherohoçahay yoerequa aîbî , ñemoỹrônde , hae poroguerecoay çeray harau : bĭtebe añâ opa Mburubicha aîbî açoce yñaĭbîbebae , hae yporoguereco meguâcebebae. Hae mabae pipo añaretâmẽgua yecotiaha ? Mabae pipo haĭhuparete rae ? Ndiĭbi peteî amo yepe ; yñamotareỹmba mẽmẽngatu opacatuy acoipe tequara; hae na acoipe tequara ñote rũgûaî , na

añã pabêngatu ñote rûgûaî yñamotareỹmba ramo heconi ; Angeles yepe, Santos opacatu, Tûpâcĭ marâneỹ yepe, Tûpâ tecatuay ymoñangara yepe, Jeſu-Chriſto ypĭcĭrô hare yepe ranô yñamotareỹmba ramo heconi : Opacatu Tûpâ remimoñengue nico oamotareỹ , hae oyabaetereco opa mbae aîbî açoçe añarêtâme ymondopĭ. Hae mabae pipo eguî añarêtâmêngua ĭrûnamo oico rae ? Hae angaipabiyacue mêmê, mboriahubò amỹrî mêmê, hecha poromondĭîbae mêmê; yagua ñarô ñabeî yñaîbîbae : heco taroba tâtâbae, hae ypĭa marâ porerobiacereỹbae mêmê ranô. Eguîrami tenanga añâ retâ ybĭraqua pegua îrûmbeta, hâe yñemoangapĭhĭ hatĭ ranô. Qui ĭbĭpe biñaè ndererooçâ quaabi, hae ndereñemoîçey ytabĭbae rehe , ypĭa aybîbae rehe heco tâtâbae , hae oñemoỹrôcebae rehe ; nde roga robaque yepe ndereypotay heco ; bĭtebe ndecotĭ pĭpe.

Ma-

Marã ñabẽ au pipo ererohoçã acoi ĩbĭraqua pĭtũndaype nde ĩrũnamo añã, hae angaipabiya reta miri eỹ reconi ne? Marã ñabẽ pipo ererohoça arayabetey mboyruçu abaete catu poroçuu yagua ñarõ raĩbiti porouçeray ndeĩ ũnamo yepi herecóbo ne.

Ayebe, cherĭbĭ, nde araquaa ramo, coterã nde araquaa rehe catu, co ĭbĭraqua, angapĭhĭ mĩrĩ au renda eỹme yepi teregueyĭ nde yeçaereco pĭpe, hae opa acoipegua mbae rehe emaẽngatu eguĩrami ĭbĭ ahoçegua yporã porã aubae, hae ymboetepĭ au ranõ, mbae angau abaetecatu ramo oyco ndebe ne. Teregueyĭ angà co ĭbĭraquápe acoy Tũpã boya marãngãtu tabeỹme oicobae ĩrũnamo. Hae nangà ami nã hey oyeupe: Nde co añaretãme guarã nderembiabĭcue rehe: ayebe nde ñabẽngua ĩrũnamo ebapo tereyco mburu, curiteĩ nico hecegua ramo ereyepapa eycóbo ne.

Acoi-

Acoipe yepi ahecha haî tararabae, guete opacatuî oyacatu oçuçubae opĭ apĭ guibe, oacâ apĭpebe: hae ahecha abe raco tataĭ, yyoapi tâtânguçu ñabê ybagape eteî nûnga oyeupibae; hae acoipe angaipabiya reta pira ñabeî yñemboyaitĭ oquápa. Curi autamo nde abe, cherĭbĭ, porami ereyepĭa mongeta eycóbo rae! Curi autamo nde abe acoi tatarĭpe ereyque, nde ñabêngua pira ñabê ypĭpe yñapỹmi hae yñemboyaytĭ rechacaè! Ma ereymoâ moâ au picò mombĭrĭ chugui ndereco rae? ereñembotabĭteî que ñandu ne, porami eñemoâbau. Coî etéco acoi tata rĭ upaguaçu hégui ereyco. Ereyquaa pota panga coî ndereco haba? ĭga rete mînî pĭrey pĭpe Uruguaĭ rupi, coterâ Paranâ rupi eycóbo, ereymoâ au pipo mombĭrĭ ĭ hégui ndereco? Andere, na mombĭrĭ ruguaî, coî ete eteî catu ereyco: ĭbĭrapê pîreri año ĭ hégui ndepiaha ramo oico. Mbohapĭ açe qua nûn-

nûnga año ĭ hegui ndereréco: oapĭpĭ mirî ramobe, curitey ĭpĭpe ndereroyque ndereroñeapỹmîbo. Eguîrami abe añaretâ robaqueî ereyco; na mbohapĭ açe qua ñabê rûgûaî ĭ-bĭrapê ana chugui ndepiaha, mbae mirîbe catu; peteî yeçapỹmî, nderecobe año ebocoy chugui ndepealha. Ayebe yeeçapỹmi rupi ndeyequĭî rupibe, ereî ĭma ñote añaretâmene, tata apĭreỹme ecayta. Añaretâ guetebo, opa teco acĭ acoipe yporarapĭ rehebe, peteî yeçapỹmî año ndehegui oyepea oîna. Hae mahî pico nderequĭhĭyey? Mahî pico ndereypoĭhubi angaipa ereroara raça heroĭpỹtû, hae herocoê yebĭ yebĭri eycóbo. Taî racĭ mîrî reroara raça ereypoĭhu, hae ndeyeypoĭhubi tatarĭ poroapĭ apĭreỹme ndeñeapỹmî yepigurâma? ĭbĭquaruçu rembeĭpe nderî ereypoĭhu, ndepĭ cĭrĭ, hae ypĭpe ndeà, hae ndemanô hegui; hae ndereypoĭhui yepi añâretâ ĭbĭquaruçu apĭ-

reĭ

reỹ robapĭîme ndereco, ndereypoĭhubi, ypĭpe ndepĭçĭrĭ, hae ndea yepi guarâmamo. Mamô au pico nde araquaa quaa au reco nanga? Ma heco cañỹ au pico, coterâ angaipa pỹtûnday ohembiò nde hegui rae? ndebe hembipè yebĭ potaramo eyeeçaereco pỹtûnday acoy ĭbĭraquápe yporarapĭ rehe.

§. VIII.

Pỹtûnday apỹrey añaretâme yporarapĭ rehe yeçaereco haba.

HEco raco angaipabiya angaipa remimboeça eỹngue tecoacĭ, hae poromboaraquaae, omomaê yebĭ. Ayebe, cherĭbĭ, teregueyĭ yepi acoi ĭbĭraqua pỹtûndaype angaipa pỹtûnday rembiyopiacue nde hegui recha haguâ rehe. Añeîngatuî pỹtûnday ace rete reça ndoipotay mbae amo recha, opa mbae ace

reça hegui oñomî ; haete pÿtûnday añâ retâmêngua oyehe yepïa mongeta ramo, ace ângâ reça oipïpira , angaipa ramo hembiecha eỹngue recha ucábo chupe, angaipa pỹtûnday ace reça mocañî , añaretâme yporarapï pỹtûnday açemboeça pïco , hae açe momaê yebï. Ayporâ rehe eyepïa mongeta mbegue catu acoy pỹtûnday rehe, ehechaquaa opacatu heco ; emaê yyabaete rehe , yporomongïhïye rehe ; tereñeguâhê quaate angaipa hegui , tereñepïhïrôte ranô añareta hegui ; ndiyabi nico guecobe pïpe añaretâ pïtûnday rehe oyeçaerecotïbae añaretame yho , omanô rire : *Non ſinit ruere in infernum cogitatio inferni* (hey San Chryſoſtomo.) Angaipa guaçu año nico añaretâme poromondohara , hae co angaipa hegui ace pea mombïrï ete añaretâ pỹtûnday rehe yepïa mongeta haba. Ayporehe hece oyepïa mongetatï aguïyeybae ndohoiche añaretâme ne.

Mbo-

Mbohapĭ mbae raco añaretâ pỹtûnday mboabaete , hae ymbopichĭbĭha. Yyĭpĭ ramo opa mbae moângapĭhĭ harângue oyopia acoipe ymboaraquaa pĭ hegui ymîbo , ndoipotay mbae poromoangapĭhĭ mîrî amo recha ; acoy ĭbĭraquápe nico , cherĭbĭ , aracaebey ndobâhêi quarahĭ rembipè mîrî aube. Açoipe ndoiquey yacĭ , coterâ yacĭ tata rendĭ yepe ranô , pỹtûndai año opa acoi ĭbĭraqua oyahoi. Ayebe angaipabiya acoipe ymboaraquaapĭ , mbae oñemoângapĭhĭ mîrî haguâ amo recha haguâ ndoguerecoi. Aypo rehe ndahapichay oñemboacĭ , oñeâpîrô renoîna : qui biñaè cotĭ pỹtûndaipe peteî ara ace reco ndaheroôçahay ; ma bĭtete acoĭ ĭbĭraqua pỹtûnday apĭreỹ tata rendĭ mîrî aube reyque hareỹ. Pỹtûnday mbopichĭbĭha ymomôcôîndaba nico , opa mbae marâ , opa mbae poromongĭhĭye año recha uca haba , opa mbae poromoângapĭhĭ oño-

mî, hae opa mbae poromongĭhĭye año ohecha uca acoy pỹtûnday, Egypto ĭgua momboriahu hare ñabê. ĭma raco ñande Yara oyehegua Egypto yaba ĭbĭ hegui oguenoêçè uca o Profeta Moysés upe; hae aete acoy ĭbĭ Mburubicha henoçê haguâ meê potarẽỹ ramo, Tûpâ ñande Yara omboaraquaa yboya reta rehebe; pỹtûnday mîrî eỹ acoi ĭbĭ guetebo ypĭhóbo. Aypo rehe mîrî oñemoangapĭhĭ haguâ mbae amo ndohechay; Tu guaĭ ndohechaquaay guobaqueî herecóbo yepe. Taĭ abe gu ndohechay ranô; cĭ reta o membĭ rehe nomaê quaay; mêmbĭ reta abe o cĭ ndohecha quaay ranô. Mbae poromongĭhĭye rehe año omaê; mbae pichĭbĭ, hae pỹtûmbó poromopîrî año ohecha; añâ reta roba roba au poromondĭî año ohecha ranô: oñemboacĭ, hae oñeâpîrô teî araya haguâ; ara rembipè mîrî aube rechagau renoîna, marâbe guecorâ quaa eỹmo;

Ma-

Marã ñabẽ pipo ereymoã añaretãmẽ-gua acoi pỹtũnday nũngareỹme yquay? Marã ñabẽ pipo ypiatitiĩ, opa mbae marã, opa mbae pichĩbĩ año recháca? Marã ñabẽ pipo oñemondĩĩ añã roba pichĩbĩ mẽmẽ año recha pigeỹ rerecó-bo? Oyeeçapia, coterã oyeçapỹmĩ po-tarau ramo, hecha hegui; acoiramo ca-tu ohecha catũbe; hae guecorã beỹ ra-mo, oñemboacĩ teĩ ara rembiapè mĩrĩ aube recha potaraúbo. Guaete catu pi-co pỹtũnday apĩreỹme año yepi guite-na ne, mbae cheñemoangapĩhĩ mĩrĩ ha-bãngue recha eỹmo; opa mbae poro-mongĩhĩye cherembiabaete recotĩ mẽmẽ año rehe che maẽ araya renoĩna ne. Mahĩ paco ami cherecobe ramo pỹtũn-day aheca heca aù che angaipa haguã, ara rembipè hegui guiñeguãhẽ guahẽ aù guitecóbo. Hae ang hechagau teĩ chepĩa moñepũ apĩreỹhabamo año areco; pỹ-tũnday hegui mamõ guihóbo cheñepĩ-

hĭrô haguâ rerecobeỹmo. Porami raco oñemboacĭ teî añaretâ pỹtûndaypegua, hae quie ĭbĭpe oangaipa hague, hae oñemoângapĭhĭbay hague ohecha yepe acoipe oquápa biña; hae aete na oñemoângapĭhĭ bĭte haguâ rûguaî, opĭa ñemboacĭ îrûnamo; hae ymboyoabe haguâ rehe catu, yoehe oteôquayta, ñombohorĭ hague rehe. Mbae ypoĭhupĭrâmbete raco, cherĭbĭ, añaretâ pỹtûnday, añâ acoype mbae yaramo, hae poroquayta ramo oicobae angaipabiya poriahu rapĭ rehe oñembohorĭbae biñaè raco, acoi ĭbĭraqua pỹtûndaype gueco oipoĭhu rapichareỹ. Chatepaco Jesu-Chriſto ñande Yara angaipabiya amo rete hegui añâ omocé ramo, hae guetâme omboyebĭ potaramo, oñemomîrî Jesu-Chriſto pĭguĭpe oyeytĭbo: Mahî au pico, cheyara, chemboyebĭ potarau epe acoi pỹtûnday apĭreỹme chemboaraquaábo. Tobé angà, cheyara,

ra, eypotareme acoipe che yebĭ. Eupe tenũgui tayaçu reconi, teremeẽ angà chebe hetépe chereyque haguâ, eupépe catu tachemboaraquaa epe; haete ĭbĭraqua pỹtũndaype chereyque yebĭ, cheyara, ndicatui, oyábo chupe: *Et rogabant illum, nè imperet illis ut in abyſsum irent.*

Ereymoâ teĩne, cherĭbĭ, tata acoipegua ndereçapè haguâ. Ayete tata acoipe ĭbĭraqua pegua ndogue quaay yepe biña; hae aete ndoporoeçapey. Tũpâ ñande Yara oipea chugui yporoeçapè habangue, hae yporoapĭ haguâ año omombĭta chupe, angaipabiya mboaraquaa haguâ rehe. Ayebe acoy tata ndoguequaay yepe, hae aete ndoporoeçapey. Hae heçapè eỹmo yepe mbae poromoangapĭhĭ recha haguâ, mbae poromondĭĩ recha haguâ rehe ñote oheçapè. Acoi pỹtũndaipe oquápa nico opa mbae pichĭbĭ poromondĭĩ ohecha ne.

Yagua poroù, mboyruçu yyabaetebebae; ma bĭtete añâ roba, araya ohecha guemimboacĭpe yepe ne: oñeguâhê potarau chuguine; hae aete ndoguerecoyche mamô chugui oho haguâ ne: oyaboe oñeâpîrô acĭ catu teî oquápa ne. Peteî yebĭ raco Santa Cathalina upe añâ oyeecha uca; hae hoba pichĭbĭ abaete catu recháca opa oçuçu, ycâ oyecapa nûnga, ypĭa oçoropota nûnga, yyaraquaa cañỹ etey oquĭhĭye racĭ hegui; hae añâ gueça hegui ycañỹ rire ramo, hae ombaeandu yebĭ ramo: Añeîngatuy, hey, opa teco acĭ ĭbĭpe yporarapĭ amo cherorĭpápe ayporara, tatápe checay ara cañỹ hápebé yepe amo ndaypoĭhuyche, añâ roba pichĭbĭ peteî yeçapỹmî rupi hecha yebĭ potareỹmo, hey. Marâ ñabê tepipo, cherĭbĭ, apĭreỹmamo añâ roba pichĭbĭ poromondĭî rehe nde maê ererohoça acoi ĭbĭraquápe eîna ne.

Eneî nde, co quatia môngeta hara, eye-

eyepĭa mõngeta mbegue angà eguî nderemimõngeta cue mbae rehe, nâ eyábo: Mõcoî tenda paûme angà nico che reconi, ara rembipè eçaîngatu renda, hae pỹtûnday apĭreỹ renda paûme: ĭbaga, hae añaretâ paûme: ĭbápe ara rembipè poromoeçaî apĭreỹ toico Tûpâ raĭ reta upe, è año oñehendu; añaretâme: Pỹtûnday poromongĭhĭye pabeỹ toico aña raĭ reta upe è año oñeendu ranõ: ĭbápe Tûpâ rehegua, hoba rembipè poromoeçaî apĭreỹ rehe yepi omaê oñemoângapĭhĭbo; Añaretâme hecegua añâ roba pichĭbĭ poromondĭî rehe yepi omaê oquápa, qüĭhĭye, hae mbĭatĭtĭî orepĭa yuca aybe catuy, o è reroñeapîrõ teî renoîna. Hae mahî pico aypo tenda hegui ndayepeay guitecóbo, haépe cheho hegue? Tañemboy mburu, San Pablo yague rupi, pỹtûnday angaipa rehegua rembiapo hegui, ara rembipè teco marângâtu rehe-

hegua rembiporu rehe guiī emõndébo: *Abjiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis*, eyábo ndeyeupe. Tûpâ upe ndereco porâ haguâ rehe eñemõquîreỹ ñemomburu catúbo, hoba rendĭ poromoeçaî rehe ndeyecohu haguâ rehe.

§. IX.

Mbae nêbu acĭ añaretâme yporarapĭ rehe yeçaereco haba.

ERit pro ſuavi odore fœtor. Mbae rĭaquâ recobia ramo mbae nêbu acĭ oico chupene, hey raco Profeta Iſaías. Añarêtâ nico opa mbae quĭa, opa mbae nêbu acĭbay noõngaba; acoipe nico ĭbĭ yacatu rupi oqua, hae mbae tuyu nêbacĭ, opa mbae reõngue oñemboatĭruçu angaipabiya ñemboaraquaa habamo ne, ymbae andu haba niâ aipope

pe heçaîngatube ne, oico tâtâ ete ne; ayebe mbae nê reâquâbay oñandu ne qui guecobe bĭte ramo yñandu hague açoçe. Marâ ñabê au amo pipo, cherĭbĭ cotĭ quĭa abaete catu, opa mbae reôngue, opa mbae tuyu, opa mbae rĭanêbuacĭ poromboyeguaru, hae poromogueê: oycobebae cue pabêngatu guayra hague, ygueê hague noôngápe ndereco arayabetey hetû ererohoça rae. Añaretâ cuy bechara quĭa rehebe hapĭ pĭre reâquâ mbay nde apỹîngua rehe heroya biñaè, ndererohoçâquaay, curiteî ndepĭa angeco, ndeapỹîngua hegui eremombo, coterâ ereyeroba tâtâ chugui, heâquâ mbay racĭ hegui ndepĭtupa poĭhúbo; Ma bĭtebe añaretâme yepiguarâma mbae nêmbay acĭ opacatu andúbo ne. Acoipe aete ndererecobeyche chugui ndeyeroba haguâ ne: ndicatuyche abe ndehegui ymondo habângue ranô ne.

Yma

Yma raco Mburubicha ycaraybae amotareỹmba ymboaraquaa, hae herecoacĭ potahápe, teôngue rehe oicobebĭtebae oñâpỹtî tâtâ hete guetebo, oicobebae yuru teôngue yuru rehe ymboyábo; yñâcâ teôngue acâ rehe; ypo teôngue po rehe, ypĭtia teôngue pĭtia rehe. Eguîrami hete guetebo teôngue rehe yñabô ñabô yoehe yyoquábo, yohugui ypea eỹ haguâ rehe. Eguîrami teôngue oicobebae rerecoay, hae yyuca haguâ rehe ranô. Mbae abaete etey aipo, cherĭbĭ, mbae poromonguĭhĭye ha ete aypo ranô. Hae aete nâ mbae rûgûaî, nâ añaretângua rehe ymboyoyapĭrâ rûgûaî. Acoipe nico opacatu angaipabiya rete teôngue açoçe ynê; hae haço oquápa ne; hae añâ yoehe omboya herecoacĭbo ne, yoete reâquâbay andubucábo chupe. Na yoehe nébû acĭ, coterâ mbae nê tetîrô acoipegua ñote rûgûaî angaipabiya amỹrî ohetû yepi oqua-

oquápa ne ; guete teè reâquâbay abe yepi guarâ ohetû oyepïa yuca aybe habamo herecóbo ne. Chaterô , cherïbï , añaretâmêgua rete ynê , haço , hae ytuyu yepe ne ; hae aete nomanôbeychene; ndaheco cañỹbeyche ne ; acoy yabê otuyu , guaço , hae onêbu acï oguereco apïreỹmamo ne. Oyáboè angaipabiya yepi catu guete , hae o ângâ nêbu acï rêtûbo , omanôay oicobo ne : ypïtupa potarî onêbu racï hegui ne ; haete ndoyequïî eteychene. Eguîrami oyehe teè mbae nê acïbe rerecóbo ; oyeyuca aybe hêtû racï hegui ne. Ayporami haere ndereco hegui , eñangareco catu nde rete, hae nde ângâ rehe , eremoangaipa teî ymonêbu acïbo ne. Tûpâ upe ndereco porâ ramo nico , ndereâquâ porâ ete chupe , hae Angeles upe abenô ; hae nde angaipa ramobe , ygracia mocañỹramobe , nderete hae nde ângâ ynêbu abaete catu chupe , Angeles upe ranô.

Aye-

Ayebe nandererohoçâ quaabey acoi ara guibe; hae nde yepe amo ang ndereyerohoçaîce, nde apỹîgua poroêtû ñemoatỹrô ramo; ang nico nde apỹîgua poroêtû haba oyeô, hae omanô nûnga; acoi ara aete oico aybi ete ne; ymbae ându ete ne. Ayporehe ereñandu acĭ aybetene nde rete, hae nde angâ nêbu acĭ poroyuca ay herohoçâ potareỹmo. Acoi ramo ereñemboacĭ teî angaipa nde moêâquâ bay ha rehe eteôquay teîbo. Porami ndereco hegui, angbe angaipa hegui eyepea; teco marângâtu rehe eyepoquaa; Tûpâ emboetequaa opa mbae açoçe. Eguîrami eycóbo ereñemoêâquâ porâ Tûpâ upe ne quie nderecobe pĭpe, hae ndemanô rire ramo. Cambuchi raco oporâ reco rupi heâquâ yporeâquâ porâ ramo, cambuchi abe heâquâ porâ, yporâ ynêbuacĭ ramo, cambuchi abe ynêbu acĭ ranô. Aypo yabê ñanderete reconi: hae nico ñande ângâ rĭru ramo

oi-

oico, ypĭpe ñande ângâ, mbae po rami oico ñande ângâ heâquâ porâ ramo, hae abe heâquâ porâ : haete nde ângâ reâquâbay ramo , hae abe heâquâbay ranô. Ayporami nde ângâ , hae nde rete reco hegui emoheâquâ porâ yoya yoya hápe teco maſângâtu pĭpe , angaipa abaeterecóbo , Tûpâ raĭhúbo , yporoquayta mboaye catupábo , nde rete mboaraquaábo , hemimbota bay rupi hereco eỹmo ; aneỹramo , heâquâbay , haerè añaretâme nde yuca ay apĭreỹ ndererecóbo ne ; bĭtebe nde ângâ nêbu acĭ ndeyuca aybe , hae ndembopĭtuba aybe yepi guarâma ne.

§. X.

Añaretâme teça ñemboaraquaà rehe yeçaereco haba.

HETA raco teça remimborara teco acĭ añaretâme , angaipa heta ñe-

ñemoñãngabamo heco habari: Teça nico heta angaipa moñemoñã hara, hae abe angaypa ĭpĭ, hae teô ĭbĭpe heroique hare. Ayete ñande cĭ ĭpĭ acoi ĭba Tûpã ñande Yara peu emeque cobae ĭba yague rehe omaê eỹ rire ramo, yporangereco eỹ mbĭre ramo ranô, angaipa hae teô amo ndoñemoñãyche ĭbĭpe araè: ñande abe ñande reça rehe ñañangareco rire ramo, mbae poromoangaipaceray rehe ymomaê eỹ rire ramo, heta angaipa hegui amo ñañepĭhĭrô rae; haete hoquendabo ñeangu eỹ hatĭ rehe, heta yebĭ Tûpã upe yayabĭ, hae teô ñande ãngã pĭpe ñamoĩnge yyucábo. Aypo rehe heta teco acĭ teça remimborara. Yyĭpĭ ramo nico araya apĭreỹmamo oyeheo teĩ ne, guecobe ramo omaê baybay hague rehe ne, porocoô ete ñabê angaypabiya reça acoipe oico pigeỹ ne, heçaĭ ĭbu ñabê ymotôrômo ne.

Na-

Nateçacoô, coterâ teçaĭ acĭ ñote rũgûaî angaipabiya oiporarane; teça racĭ tetîrô abe oñandu apĭreỹne, acoipe aña oheça cutu quarepoti racu pĭpe ne: acoipe heçaỹî omombune, hae opu rire ramo yepe curiteî oico catu yebĭ tecoacĭ porara haguâ rehe ne. Marâ ñabê pipo ereymoâ aù angaipabiya acoi gueçaracĭ, hae gueçaĭ torôrô tata rapicha etey yporoapĭ rerohoça rae? Qui biñae teçaracĭ mîrî, mbae ndereça coô mîrî ranô, ndererohoça quaay; ĭbĭtîmbo mîrî, coterâ capiì raĭcue quîrî ndereçápe heyque, curiteî ndemboeçaĭcĭrĭ, nde moangeco, ndepĭtuu, coterâ ndequerana mîrî haguâ aube ndoipotay; marâ ñabê pipo ndemoangeco, hae ndeyuca aybetey añàretâ tîmbo ndereça coône? Marâ ñabê pipo quarepoti rendĭ ndereçápe añâ ymoînge, ypĭpe ndereçaỹî rapĭ, hae ymombu araya ererooça acoipe haere eîna ne? Eneî

co ara opa rupi ndereça emondo, mbae poromoangaipaceray tetîrô rehe emboorĭ, angaipa haguâ porangereco reco aúbo; haerè oyaheo apĭreỹ añaretâ tîmbo racĭ hegui ne: hae acoi ndereniporangerecocue ndereça ñembohorĭ horĭ hagueraù, hae tecatuay ndereça coô catube, ndemoñeâpîrô araya ndererecóbo ne. Erehecha mburu ne.

Aypobae recha hegui, cherĭbĭ, ang eyeçamoî eme eguî mbae poromoangaipaceray rehe. Ehechaque haerè ndereça ñopû haramo oyco ndebe ne. Añâ abe ang eguî mbae rehe ndereça mbotaroba haraù, poiye goba rûnday pichĭbĭ abaetecatu ndereçapòramo omoî yepi ndebe ne, ndemopîrî, hae ndemongĭhĭye mîrî eỹmo. Mamô mamôbe rupi ereyeçamondo ramo yepe, añâ roba roba aù poromondĭî año erehechane. Na guoba abaete catu ñote rûgûaî ohecha uca yepi ndebe ne, opa

mbae-

mbae bay, opa mbae pichĭbĭ yechacabaù
rehe abe oñemônde ndemaê habamo
oico aybibo ndebe: Amôme yaguare-
tê pichĭbĭ rechacà oipĭcĭne; amôme
mboy guaçu ñarô abaete catu rechacá-
ba; amôme teô raangà oiporu ndere-
ça moñemondĭî haguâ rehe ne. Pỹtû
amo pĭpe raco Rey Baltaſar caruhape
oîna, ohecha çapĭa mborûnday ĭbĭata re-
ne hî, hae yquatia ranô: hechábobe
oñemondĭî, ocaru quaabeỹmo; opa he-
e oçuçu ypĭatĭtĭî hetỹma oñemboyai-
ĭ, henỹpĭa oyaapĭ, oyoyoca nûngà
tey quĭhĭye racĭ hegui. Mborûnday he-
hacába biñaè Mburubicha pĭa guaçu ete
guîrami omondĭî; mabĭtebe añâ roba,
ae opa mbae pichĭbĭ yechacába acoi-
e hechapĭtĭ. Añeîngatu nditĭbi ñeê,
poromondĭî, hae yporomoaracañỹ
nombeu haguâ. Tûpâ boya marângâ-
u tabeỹme oicobae raco, omanô po-
arî raimo añâ amo ohecha; hechábo-

be, opa hete orĭrĭy ypĭa oçuçu heça oñembotaroba, ycâ opururu, yyaraquaa cañȳ ramo. Porami heco rechá-ca îrûmbeta acoipe heçe oñangarecobae abe opa oñemondĭî ndahecorâbey etey. Poyye tacĭbò oaraquaa yebĭ ramo: Che îrûmbeta, hey, peñemondĭî eme chereco recháca; ndahaubie rûgûaî, añâ roba rûnday pichĭbĭ abaete catu nico ahecha curi, tata gueça rupi, oyuru rupi, oapȳîngua rupi omocê, cherepeña potaraúbo. Aypobae rechá-ca, acoy opa che rete oçuçu omanôaybo, quĭhĭye racĭ hegui. Añeîngatuî mbae ymombeù pĭrâmeȳ añâ retâmên-gua mbae pichĭbĭ poromondĭî! Opa co ĭbĭ guetebo, hae ypòra opacatu tata ramo mêmê yyerobapa ramo, hae na è ramo chebe: Coterâ añâ roba rehe peteî yeçapȳmî yacatu ñote teremaê yebĭ; coterâ co tata guaçu popĭ eȳ rupi tereguata eycóbo yepi, è ramo; aye-

te

te aypo tata guaçúpe chereco haguâ ámo ayporabò, añâ roba pichĭbĭ rehe peteĩ yeçapỹmî rupi ñote yepe chemaê yebĭ potareỹmo.

Marâ ñabê tepico, cherĭbĭ, mbae poromoangaipa rehe ndereça eremboorĭ orĭ aù pota eycóbo, haerè ayporami ndemaê hague rehe añâ roba pichĭbĭ rehe ndeyeçamoĩ apĭreỹ haguâ quaábo yepe rae? Marâ ñabê pipo heçe, hae opa mbae abaete catu poromongĭhĭye rehe ndemaê araya ererooça acoipe eĭna ne? Qui biñaè pỹtûmbò, coterâ mbae ambuae poromondĭî yechaca ereypoĭhu, curiteî ndeatĭrabĭbĭ, nde rete orĭrĭî, curiteî nderâçê, hae ereñeguâhê tâtâ, quĭhĭye racĭ hegui; mabitebe añâ retâmêngua hegui. Hae aete eguîbae hegui mamô ndeyeroba haguâ, coterâ ndeneguâhê haguâ ndererecobeychene, mamôbe ereyeçareroba ramo yepe, yepi añâ rehe, hae mbae pichĭbĭ

rehe año eremaêne : opa rupi ndeyeçamondo ohenondeà , ndemaê habamo oñemoîngóbo ne. Eguî niã añaretâme angaipabiya reça remimborara tecoacĭ: opa mbae pichĭbĭ nico heçapòramo oico yyuca aybo yepi ne , mbae amo ymoângapĭhĭ mîrî harângue aete aracaebey ndoyecha ucayche chupe ne. Aypo rehe oñeâpîrô , hae oñecoôteî oquápa ne. Bĭtete nanga Tûpâ ñande Yara roba porâ apĭreỹ rehe omaê eỹ ogueroangeco , hae ogueroñecoô teî oñemboacĭ nûngareỹmo ne.

Nande ângâ nico Tûpâ rehe oyecohu haguâ rehe , heçe omaê apĭreỹ haguâ rehe , oñemoñâ. Aypo rehe nda hapichay omboacĭ heçe omaê eỹ haba. Nditĭbi nico , Tûpâ ñabê , mbae yporâbae. Nditĭbi mbae aguĭyey amo , hae ñabê yporomoângapĭhĭbae ranô. Ayebe chugui oyepea añaretâme , heçe oyeçamoî eỹ , hechácabari oñemoângapĭhĭ

hĩ eỹ omboacĩbe teco acĩ tetîrô opacatu acoipegua açoçe. Abſalon David raĩ biñaê ngu roba rehe omaê eỹ, chugui mombĩrĩ gueco, hobaque hegui oyepea haba omboacĩ opa mbae açoçe, teô açoçe yepe. Nomboetey opa mbae rehe oyecohu haba, na mbae rûgûaî chupe opacatu gu boya reta omboyerobia haba; opa angãpĩhĩ, opa torĩ, opa mbae porâ rehe noñangarecoi; gu rehe opa mboriahu açoçe, teô açoçe yepe omboacĩ. Ayebe hey ami gu roba rechágaúbo: Aye autamo cheru roba rehe amaê curiteî ñote yepe rae! Eney angà (hey ami Joab gu yerobia ha upe) tamaê mîrî che ru rehe, hechacabari guiñemoângapĩhĩbo; oyeupe cherembiabĩcue rehe omaênduabĩte ramo aete, peteî rehebe tachemocañỹ mburu cheyucábo; hacĩbe tenico chebe, hece chemaê eỹ, chemanô guibe: hecha eỹ niâ teô açocebe cheyuca ay-

bete cherererecóbo yepi: Teô peteî ara amo cheyuca, peteî yebĭ amo chemoârâcañỹ; haete che ru recha eỹ mboacĭ haba opa ara etey cheyuca aybetey, angapĭhĭ mîrî aube meê potareỹmo chebe: *Obſecro ut videam faciem Regis; quòd ſi memor eſt iniquitatis meæ, interficiat me.* Marâ ñabê amo pipo eremboacĭ Tûpâ rehe ndemaê eỹ renoîna añaretâme ne, heçe ndemaê habângue nderemimbota rupiè ymocañỹ teî hague ndepĭa moñepû aybete habamo herecóbo! Abſalòn biñae añâ recha eỹmo yepe, teco acĭ amo porara eỹmo yepe ranô, omanô araya gu rechagaù racĭ hegui; mabĭtebe ndè Tûpâ roba porâ, opa angapĭhĭ rerequa rehe ndemaê eỹ racĭ hegui, hoba rehe ndeyecóhu haguâ rehe año nde ñemoñâ hague quaábo. Bĭtebe hechacaba recobia ramo añâ, hae mbae pichĭbĭ mêmêngatu ndereçapò ramo heco ramo.

Añeîn-

Añeîngatuî ndipoi ñemboacĭ Tûpâ rehe maê eỹ racĭ ñemboyoya haguâ ; cherĭbĭ. Ayebe eñangareco ang ndereça rehe ; emomaê eme Tûpâ moỹrô haguâ rehe , tereñepĭhĭrôte arire añâ roba pichĭbĭ hegui ; teremaê ngatu Tûpâ rehe , hechacabari eñemoângapĭhĭ apĭreỹmamo.

§. XI.

Ĭuhey , hae ñembĭahĭî añaretâme yporarapĭ rehe yeçaereco haba

MBae ambuaecue rehe tequaray haba raco oporomomboriahubete yepe bina ; hae aete ĭuhey , hae ñembĭahĭî catu oporoaçoçebe. Aypo rehe teça recoacĭ rehe ndeyepĭa mômgeta rire, eroba co ara ĭuhey , hae ñembĭahĭî apĭreỹ añaretâme yñandupĭtĭ rehe , yporúbo. Mbaete raco qui tecobe pĭpe ĭuhey hae

hae ñembĭahĭî racĭ; na mbae heta ara herohoça pĭrã rũgũaî. Bĭtebe ĭuhey, hae ñembĭahĭî apĭreỹ añaretãmẽngua. Hae aeté ĭuhey pabeỹ porarábo yepe añaretamẽgua, oyporu mbae ro rĭcue ĭ recobia ramo ne. Mbae pĭa upiacue yrobacĭbae canguî recobia ramo yepi oiporu ranô ne. Ayporami abe tembiu recobia ramo, tata, hae añarata rendĭ où araya oquápa ne. Yñãrũãmbete nico eguĭrami heco, guecobe ramo caru yeahoçe pĭpe, ĭ hae cãguî poru yeahoçe pĭpe ranô Tũpã ñande Yara moỹrô hague rehe, yecoacu Tũpã remimbota momarã hague rehe ranô: Aypópe nico ycaru ñemoẽbeãtã hague robay ramo, tata mĩrĩ eỹ yyurúpe añã omõnde ymocô úcabo chupe ne. Acoype abe ycaru, hae ĭporu yeahoçe hague rehe mbae rò rĭcue, hae quarepoti racu rĭcue yyurũpe oñohẽ, ymboçururu ucábo chupe ranô ne.

Ma-

Marâ ñabé pipo ereymoâ eguî ângaipabiya amẽrî porami ocaru, hae oĭu rerohoça haguâ? ñembĭahĭî año hae ĭuhey año biñae ndoguerohoçâ quaaychene; bĭtebe tata, hae quarepoti racu tembiu recobia ramo; hae mbae robacĭ hae quarepoti racu rĭcue ĭ recobia ramo yporu araya yepiguarâma. Aba rubicha ymbae hetabaecue, guecobe ramo tembiu porâ tetîrô rehe, hae canguî reâquâ porâ rehe oyecohubaecue raco añaretâme tata o cû rapĭ rerooçabeẽmo, oyeçaupi Abrahàn, hae ymarângâtubae renda cotĭ, nâ oyábo chupe: Tu marângâtu Abrahàn, mahîngatu pico nderemaê poroporiahuberecoquaay, chereco poriahu yeahoçe rehe! Mahî pico ndepĭa roçâ, co tata poroapĭ nûngareẽ, che cû rapĭ araya recháca. Mahî pico ĭ rĭquĭcue mîrî aube nderemongĭ potay che cû moroẽça mîrî haguâ! Aye autamo erembou Lazaro chebe rae:

hae

hae amo o quâ apĭ rehe ogüeru ĭ mîrî aube che cû cay aybetey morôỹçâ mîrî haguâ raê? Ndahapichari nico, tata poropeacĭ aybete ayporara guitena. Pobae rendúbo Abrahàn oyñeêmboyebĭ, nâ oyábo chupe: Che raĭ, ndiyabi Lazaro nde rendápe ymondo: pỹtûnday popĭ eỹ ngatu tenico ñandepaûme oyepĭho oîña; yohugui ñande peábo, ñoêndápe ñandebâhê potareỹmo: Ndiyabi orerenda hegui pênendápe ore ho habângue: Ndiyabi abe penênda hegui ore rendápe pendu habângue ranô. Ndemaêndua abe nderecocue rehe ranô. Nderecobe ramo raco, erecaru yeahoçe, hae ereĭù yeahoçe ranô, tembiu aguĭyey hae câguî porâ tetîrô rehe ereñemoângapĭhĭbo: aypocue robay nico ang ñembĭahĭî, hae ĭuhey, tata poropeahĭî ereyporara ranô. Emonâ abe Lazaro ñembĭahĭî, hae ĭuhey, guecobe ramo guembirohoçângue robay, ângapĭhĭ apĭreỹ-

ogue-

oguereco, mbae amo rehe otequaraybeỹ renoîna, coterâ mbae acĭ amo porarabeỹmo.

Porami Abrahàn, yporerequabebae yepe, acoy Abarubicha amỹrî oyñeêmboyebĭ angapĭhĭ mîrî amo yepe, ĭ rĭquĭcue mîrî aube meê potareỹmo chupe. Ndicatuy nico, cherĭbĭ, co tecobe pĭpe, hae tecobe ambuaépe ñemoângapĭhĭ rereco; qui angapĭhĭ rereco rire ramo, tecóbe ambuaépe ñemboacĭ apĭreỹ yareco ne: qui caru yeahoçe rire Tûpâ ñande Yara moñemoỹrômo, tecobe ambuaépe tata poropeahĭîbete tembiu recobia ramo yayporu araya yporarábo ne, ĭ rĭquĭ mîrî aube yepe nimeêhayche ñandebe ñande yuru cay, hae ñande cû racu aybete morôỹçâ haguâ ne. Mbae robacĭ año abe tata îrûnamo oñemeê ñandebe ne, câguî recobia ramo qui ñemoângapĭhĭbay hague repĭ ramo. Marâ ñabê pipo tata ocû

o cû rapĭ ramo, hae mbae pĭa upiacue o cû mborobacĭ aybete oguerohôçâ añaretâme angaipabiya amîrî oquápa ne. Santa Rosa raco ami pỹtû ñabô ñande Yara Jesu-Christo reco acĭcue rehe, haè mbae pĭa upiacue hemiangue rehe omaênduâ hápe, mbae pĭa upiacue opĭtuù renônde oytĭquĭcu mîrî yguábo; hae aete ami, ypĭcĭ renônde, opa hete guetébo orĭrĭì, yrobacĭ poĭhu hegui. Hae ma ymboyoya pĭrâ tepiâ mbae pĭaupiacue qui ĭbĭpegua, yrobacĭbebae yepe, añaretâme mbae robacĭ poroyuca aybete rehe? Qui ĭbĭpegua mbae robacĭ mîrî raânga Santa Rosa opa omborĭrĭî: marâ ñabê pipo acoy mbae robacĭ rapicharey̆ añaretâmêngua angaipabiya amỹrî araya yporu yeahoçe catuî omborĭrĭî, hae oyuca ay herecóbo yepe ne? Añeîngatuî ndipori ñeê acoi ñembĭahĭî hae ĭuhey añaretâme yporarapĭ mboyequaa haguâ; ndipori

abe

abe tata poropeahîî, hae mbae robacî tembiu, hae î recobia ramo acoipe yporarapî mombeu haguâ ranô. Hae aete ñembîahîî, hae îuhey angaipabiya rete remimborara hegui hacîbe y ângâ ñembîahîî, hae îuhey ranô. Na hete ñote rûgûaî nico ñembîahîî oyuca ay araya ymomboriahúbo ne; y ângâ abe oîme abe raco ngâî, cheribî, ñande ângâ ñembîahîî, yyuca ay hara. Tûpâ ñande Yara rechagaù; tembiu îbápe yporupî îuhey nico tata açoce ypîa rapî yepi, ymomboriahubetébo ne. Açe ângâ nico opa tembiu açoce Tûpâ ñande Yara roba rehe catu omaêçebe, guete hegui oçê rupibe. Ayebe omboacîbe opa ñembîahîî guibe, heçe oyecohu eỹ: Tûpâ ñande Yara nico opa mbae aguîyey ñemoñângaba, opa mbae angapîhî, opa tembiu aguîyey rîapî, heco catu haba ynoôngába ranô. Tûpâ rehe, hechacabari año opa mbae gue-

cotêbê ha açe ângâ oyohu. Ndoîcotêbêi catu mbae amo rehe Tûpâ ñande Yara recha rupibe ; hechacabari omaê ramobe, opa ymbae pota haba oquîrîrî, mbae amo rehe nimaênduabey, mbae amo ndoipotabey ; Tûpâ recha haba año opa mbae aguĭyey ramo, opa angapĭhĭ ramo, opa tembiu ramo oico chupe ; oyaboè Tûpâ ñande Yara catu opa mbae açoçe ohechagaù, hechagau teîngatu hacĭbe chupe, hae oyuca aybe opa ñembĭahĭî açocebe, opa tata hemimborara ahoçe oypĭarapĭbe, hereco aybo yepi.

§. XII.

Taço poroçuu pigeỹ rehe yeçaereco haba.

MBae poromongĭhĭye habete raco eguî tecoacĭ quatia tenôndegua-

re pĭpe nderemimôngeta cue, añaretâme yporarapĭ, hae aete mimboyoya hay taço angaipabiya pĭa çuu pigeỹ rehe. Mocoî raco taço añaretâme oporoçuu, peteî angaipabiya rete oyçuu, amboae ypĭa, coterâ y ângâ oyçuu ymboì mboì aù herecóbo yepi. Gueteboi nico hete haço oquápa ne: opa ete yaocaba rupi taço caru ay oñemoñâne, hae oyçuu, hece ocarúbo ne; yporoçuu racĭ rerohoçâ quaaeỹmo, oitĭapĭiçe teî oyehegui ne; oyucaçeteî ranô ne; hae aete ndicatuyche chupe ytĭapĭî, coterâ yyuca habângue ne. Aypo rehe oñeâpîrô ñecoôteî oquápa ne. Mbae poromoñemboacĭ ete yepe biña aypo taço poroçuu, hae aete hacĭbe angaipabiya upe ne taço ypĭa, hae y ângâ çuuhaba. Ayebe Jesu-Chriſto ñande Yara cobae taço puroçuu pigeỹ rehe oporomôngeta porara: *Vermis eorum non morietur*, oyábo: taço ypĭa çuu hara, na

heguâbae, coterâ na omanô quaabae rûgûaî, oyábo.

Mbae au tepicó aypo taço angaipabiya ângâ çuu ha rae? ñemboacĭ tecobe pa riregua. Conico taço yñỹbĭî, hae y ângâ çuu pigeỹ hara. Manô rireè tembiabĭcue rapîrôteî haba. Guecobe ramo nico angaypabiya niñangatay Tûpâ upe guembiabĭ moatĭrô rehe, niñangecoi oangaipa mboacĭ rehe, chugui oyepea rehe, yyabaetereco rehe: noñangarecoi ara poru catupĭrĭ haguâ rehe, oñemboorĭ orĭ aù ñote ara poru baybo guemimbota rupi oicóbo, Tûpâ hegui oquĭhĭye eỹmo, tecobe ambuae rehe oyepĭamôngeta eỹmo, yepi ĭbĭpegua rehe oyecohu haguâ moâ meâ aúbo. Hae aete omanô rire opa gueco marângue ohechaquaa, hae ymoatĭrô haguâ ara pehê mîrî aube rerecobeỹmo, oñemboacĭteî oyeupe oñecoômo. Conico taço hecobe apĭreỹbae

Co-

Conico taço oporoçuu pigeỹbae ypo-roçuu catu tecoacĭ opa açoçe hacĭbe añaretâmêngua upe ne. Acoy guecobe yacatu ara Tûpâ remimeêngue oyeupe, gueco catupĭrĭ habângue mocañỹ teî hague mboacĭ catu oyuça aybe ymo-ñemboacĭbo ne, tecobay rehe mêmê guecobe mocañỹ teî hague. Tûpâ upe oyepĭa reroba habângue ara reroỹrô hague catu oyepĭa moñepû acĭ catube ranô ne.

Acoi ramo nico hîâ chupe opa ara oquabaecue hemiroỹrôngue ne. Ymaêndua teî arete guazu ramo oñemombeu catupĭrĭ habângue rehe ne; hîâ chupe ranô ne ñemoñeê rendu teî hague, hae Tûpâ ñande Yara opĭa atoî hague rehe ñangareco eỹ hague. Mahîngatu paco heta roĭ angaipa rehe año amocañỹ teî! Mahî paco ndachepererobiaçeri, cherecobay rehe guiñemombaraete guitecóbo, chepĭa atoî araya renduçereỹmo!

Mahî paco heta yeta yebĭ cheñemombeu habângue amocañỹ teî, ñenotî, hae chereco marâ reya potareỹ hegui. Guaete che amỹrî! Mahî ey mîrî reê reê aù rehe guiñembotabĭ haguerari âng mbae robacĭ Pararĭ açocegua amboçururu araya yquábo ne. Mahî pico ângapĭhĭ bay rĭquĭcue mîrî rehe angapĭhĭ apĭreỹ amocanỹ teî rae! Mahî pico che roo curiteî ñote yepe ymoângapĭhĭ mîrî hague rehe, ang tata poroapĭ pigeỹ che rete gueteboî ayporara guîtena ne. Guaete che amỹrî! Opa che ñemoângapĭhĭ bay hague oqua ohóbo; ndahaquĭcuebey yepe: hae pipo co ta ta hobay ramo cheremimborara año ndaheco cañỹìche aracaebey che hegui opoíbo ne? Añeîngatui tuyu nêmbay rehe ĭbápe Tûpâ rehe cheyecohu habângue amocañỹteî rae! Porami guecocue oquabaecue rehe omaêndua, ogueroñeâpîrô teî oquápa ne. Porami gueco bay

bay cue omboacĭ teî ranô ne: haete ndahaebeyche chupe ne , ñemboacĭ aguĭyey habângue ara pĭpe oñemboacĭ eỹ hague rehe. Ayporamoè guembiabĭ ohechaquaa aù ne; haete ymoatĭrô haguâ ndoguerecobeychene. Eguî tenanga taço hecobe apĭreỹmbae ypĭaçuu pigeỹ hara. *Vermis eorum non morietur.*

Eguî rami ymaêndua araya oipĭaçuu , yyuca ay herecóbo ne. Yepebe omaêndua habagui guecocue bay , hae guembiabĭcue oitĭ pota teî ymocañỹbo ne; hae aete ndicatuyche chupe ne , hemimboacĭpe yepe catu yepi ymaêndua pòramo oico ymoñembiacĭ apĭreỹmo ne; yepi heçapòramo oî ndaibi ymoñemotî pigeỹmo ne , teco bay , hae angapĭhĭ mîrî quĭa abaete catu rehe Tûpâ rehe yepi oñemoângapĭhĭ habângue reroỹrô hague. Na ara oquabaecue heminocañỹteîngue ñote rûgûaî taço ñabêî oipĭaçuu ymomboriahúbo ne ; na

heco marãngue opabae cue ñote rũgũaĩ ranõ ñemboacĭ habamo oico chupe ne. Acoi ara rupi hemimborara abe acoi tata araya hapĭ ; aña rechacà pichĭbĭ; mbae nẽmbacĭ, poromboyeguaru ãndu haba ; ñembĭahĭĩ, hae ĭuhey poroyuca ay ãndu haba ño, taço ñabẽĩ, oipĭaçuu yepi. Bitebe eguĩ mbae opacatu rehe ymaẽndua çandogeỹ, oyuca ay yepi herecóbo, mbĭtuu mĩrĩ, coterã angapĭhĭ moãngi meẽ eỹmo chupe.

Ara oubaerã rehe, hae guecorã poiye guarã rehe omaẽndua, hae oyepĭa mõngeta reroba ramo, mbĭtuu mĩrĩ rereco potaraúbo, oñemboacĭbe añaretãmẽngua. Opacatu heco poriahurã nico oñemboatĭruçu yyaraquaa reçapò ramo chupe ne, hae opĭa ñopũ acĭ catube, acoi ara hemimborara açocebe ne. Amome nuguĩ mbae ypoĭhupĭ arire oubaerã, coterã yyayebaerã oporomoñemboacĭ ay catube, mbae yporarapĭ ĭmani

ni açocebe. Chatepico ñande Yara Jeſu-Chriſto upe biñaè tecoacĭ oubaerâ rehe ymaêndua haba, hacĭbe yyaye rire ramo ñemboacĭ guibe; yyaye rire yñandu açocebe, oporomongĭhĭyebe raco mbae marândete moâ haba, hecha, coterâ yporara guibe. Ndeyĭba cutu haguâ moâ haba ndembopĭatĭtĭibe, ycutu ĭmani recha guibe. Aypo rehe Jeſu-Chriſto guecoacĭ râ rehe ymaêndua haba opa hete guetébo omboĭay huguĭ, ĭ torôrô ñabê etey, ĭbĭpebe ymbocĭrĭbo. Eguîrami teco acĭ moâ haba, yyaye eỹmobe, hacĭbe yyaye racĭ guibe. Bĭtebe ypa èỹ haguâ rehe ymaêndua haba oipĭa yuca aybe herecóbo ne. Acoy *Apĭreỹ* yepi oicobaerâ, *Aracaebey* ypaûeỹbaerâ. Acoi *yepi* yyapĭ eỹbaerâ: *aracae amo* çandoeỹbaerâ quaahaba, taço omanô quaa eỹmbae ñabê oypĭaçuu, ymoñeâpîrô acĭ catuîmo ne. Mahîngatu pico tecoacĭ cheremimborara

nipaûyche aracaebey ne : taço chepĭaçuu ndiyapĭrichene ! tata cherapĭ araya ndoçandogiçene ! Ayeautamo che rete yuca peteî rehebe ymotanimbúbo rae. Curiautamo che ângâ mocañỹ, mbae eỹ ramo ymondo yebĭbo rae ? Mbaerâbe aù tepico tecóbe reîme reîme aù bĭte chebe rae ? Mahî pico amomburu teî teô, cheyuca haguâ rehe hepeña peña aúbo, hae teô yepi yepi etey catu oñeguâhê chehegui oicóbo ? Haebe catube tenico chebe peteî rehebe che cañỹmba, teco acĭ apĭreỹ araya porara guibe.

Porami oñemboacĭ teî oñeâpîrômo ne añaretâmêngua, taço opĭa çuu racĭ hegui. Nde aete, co quatia mîrî môngeta hara, porami haerè ndereco hegui, co arabe emaêquaa nderecobe rehe. Tecobe nico oñemeê ndebe co ara yporu aguĭyeybo, torĭ apĭreỹ mboaguĭye haguâ ; noñemeêî ndebe tecobay rehe yporu haguâ. Ehechaque yporu bay ha-

hague ndemanô rire erehâpîrô teî ne; hae aete ndererecobeyche ara ymoâtirô haguâ ne. Ang ñemboacĭ haebe; oîrânde añaretâme taço poroyuca ay haramo ñote oico ndebe ne: hae qui nde rorĭ aù hague rehe maêndua haba ndeñemboacĭ, hae ndeñecoô habamo ñoõ oico ndebe ranô ne.

§. XIII.

Tata añaretâme yporarapĭ rehe yeçaereco baba.

MBaete yepe raco mbae acĭ añarêtâmêngua reta remimborara. Hae aete tata poroapĭ hemiându araya catu oyeahocebe. Aypo rehe Jeſu-Chriſto ñande Yara aracañỹ paháp̃e angaipabiya reta upe, heco baycue robay ramo tata apĭreỹ año ohenoî, Tapeho mburu tata apĭreỹme añâ îrûnamo ypo-

ra-

rarábo yepi guarãma, oyábo chupe: *Ite maledicti in ignem æternum.* Cobae tata ogue quaa eỹbae nico opa ocay, ĩbĩquaruçu añã, hae angaipabiya renda oypĩhĩrõmba, opa acoi ĩbĩquaruçu rupi oyepĩho oĩna, ĩupa guaçu ñabeĩ, ndipoi mamõ chũgui ñepĩhĩrõ haguã. Ayebe angaipabiya amỹrĩ, pira ñabeĩ, acoi tata rĩ poroapĩ aybetey pipe oĩta oquápa. Ndoĩtai ñote rũgũaĩ, oñeapỹmĩ abe catu ypĩpe oquápa yepi, oñeapĩrõ acĩ catu teĩ renoĩna. Ndoñeapỹmĩĩ ñote rũgũaĩ acoi tata rĩ pĩpe, pira ñabẽ oquápa; tata rĩ abe hete ỹbỹĩ yacatu oique ypĩteraçábo. Chatepico pira añeĩngatui ĩ pĩpe oñeapỹmi yepe biña, opa rupi yepe ĩ oymãmã herecóbo; haete ndoipĩte raçay, ogũiri ĩ ogue-reco, o ĩque rupi abe, o ahoçe abe ĩ oguenoĩ ranõ; hae aete ĩ pira apĩte rũpi ndoiquey, ocacotĩ mẽmẽ año oimãmã herecóbo. Hae aete acoi tata rĩ

añã-

añaretâmêngua angaipabiya amỹrî rete noîmâmâ ñote rûgûaî, hapĭ ay herecóbo; na y guĭri, coterâ y yĭque rupi ñote; na yñaçâ apĭ hegui y pĭ apĭpebe ñote rûgûaî ohapĭ acĭbetey: hete apĭte rupi abe catu oyque, y câ apỹtuûmêbe etey oypĭteraça. Ayebe opa hete oipĭhĭrômba; na ocacotĭgua ñote rûgûaî; yñỹbỹî gueteboî abe oipĭhĭrô ypĭte raçábo, hapĭ acĭ aybetey herecóbo. Nditĭbi angaipabiya amỹrî rete yaoça mîrî âmô acoi tata poroapĭ acĭ nûngarey porara harey.

Tata co tecobe pĭpe hechapĭ oporoapĭ acĭ ete yepe; hae aete nimboyoya haguây acoy tata angaipabiya remimborara rehe. Ayebe San Aguſtin co ñande rata upe *tata raângà* hey, hae añaretâmêgua upe catu *tata ete* hey. Tata co ĭbĭpegua nico oporoapĭ yepe; haete ndahecopocopĭî: curitei ogue, ĭbĭra ĭbi hacĭpe ohapĭ, hae amôme ym-

ymbaraetepa oguébo ; bĭtebe tenanga ĭ pĭpe guĭpĭĩ ramo , coterâ omoaguĭramo , curiteî heco cañỹ , mbae heco mbaraetebae rehe na hembiapoy ; quarepoti nomotanimbu quaay ; hae aete tata añarẽtâmẽgua ndaheco çandoquaay, yepi oporoapĭ aybete oîna , nditĭbi mbae chupe heco mbaraetebae , ndipoi mbae ymbogue haguâ : opacatu angaipabiya rete amo peteî yeçapỹmî rupi omotanimbu ymocañỹmbábo ; haete Tûpâ ñande Yara ñete ayporami heco habângue omorângue , tohapĭ çandogeỹ catu, yepi ymomboriahúpa , oyábo. Ndoipotay ymotanimbu. Cunûmbuçu amô raco añaretâme ymondo pĭre , omboe hare upe oyeecha uca , hae guemimborara racĭ chupe ymboyequaa potábo, Ndipoi ñeê tata ore remimborara racĭ mombeu haguâ ; ore amỹrî yñandu haba rae oroiquaa yporoapĭ racĭ ; ndebe yquaa uca haguâ rehe aete , tereypĭ-

pĭho mĩrĩ nde po, hae cherĭay rĭquĭcue mĩrĩ tamondĭquĭ y pĭpe; ayporamiè meguay ereyquaa mĩrĩ tata ore remimborara racĭ ne, hey chupe. Aypo-ramo ymboe hare oyepo pĭte pĭho chupe, hae cunũmbuçu guĭay y po pĭtepe omondĭquĭ, hae curitei acoi tĭay rĭquĭcue mĩrĩ ymboe ha po pĭte oipĭte raça ymombúbo. Acoyramo ymboe hare tĭay racu racĭ hegui yñaracañỹ. Tĭay mĩrĩ racu biñae, cherĭbĭ, ndaherooçâhay; tĭay mĩrĩ racu añarêtâmêgua poroapĭ biñaè oporomoaracañỹ; mabĭtebe tata rĭ guaçu poroapĭ çandogeỹ.

Tĭay mĩrĩ racu po pĭte raça curitei ndaherooçâ quaahabi; marâ ñabê pipo angaipabiya amỹrĩ oguerooçâ quaane tata guaçu rapicharеỹ, na o popĭte raça ñote rũgũaĩ, opa guete raça abe? Acoi tata raco, cherĭbĭ, angaipabiya rete gueteboì ohapĭ, hae oipĭte raça yepi ymomboriahúpa ne. Nda haubie rũgũaĩ

gûaî, angaipabiya nico guecobe ramo, opa guete yaoca ñabô yñangaipa ângapĭhĭ mîrî bay rehe guete guetebo yaoca ñabô oyecohu potaraúbo. Ayebe Tûpâ ñande Yara abe yñangaipa hague reco rupi ohapĭ araya opa hete yaoca ñabô; heça rupi tata moîngue, ymaê pochĭ hague rehe; y po rupi, y puâpê guĭ rupi quarepoti endĭ omoîngue ranô ypoco pochĭ hague rehe; yyapĭça rupi tata ĭ rendĭ omoîngue ranô, yyapĭça robay rupi yyapĭ mocêbo, toribay, hae poroangao rehe yyeapĭçaca hague rehe; ypotĭa rupi, hae ypĭa rupi abe quarepoti endĭ, quĭcepucu abĭareỹ ñabêngua, omoîngue ranô ne, ypĭte raçábo, yporoaĭhu bay hague rehe. Bĭtebe yyuru rupi tata ĭ rendĭ omônde yyaceopebe, hae ypĭapebe ranô, ymobâhêmone, yñeê bay hague rehe, y poroângaò, hae ycaru yeahoce haguerari. Peteî ñeê pĭpe tereyquaa acoi ta-

ta

ta rembiapo: opa angaipabiya rete guetébo oïpïteraça, hapïbo ne; na hete ñote rûgûaî; y ângâ abe ohapï ranô ne; hae hapï arayábo yepe, ndoyucayche aracaebey ne. Eguîrami apïreỹmamo tata poroapï acï aybete oyporara, oñeâpîrô acï catu teî renoîna ne.

Hae mahî pico nderequïhïyey, hae ndereñemondïî aypobae rerobiábo yepe. Tata mîrî poriahu qui ïbïpegua nde quâ rapï curiteî biñae ndererooça quaabi; marâ ñabê amo ererooça quaa acoi tata ete apïreỹ araya nderapï nderete guetébo? Marâ ñabê pico ayporami nderecorâ ndereypoïhuy angaipa hegui eyepeábo? Nde aè catu porami nderecorâ ereheca eycóbo, angaipa haguâ repeñamo. Ayeaùtamo moroaângai andubobe co tata rehe ndemaêndua rae. Añeîngatuî nderehecayche amo nde aè angaipa haguâ rae, ereypoïhu catu amo angaipa teô guibe yepe rae. Cuña tabï

bĭ âmô raco obâhê Tûpâ boya amô upe, ypĭa raâbo: acoi ramo Tûpâ boya nâ hey chupe: Ambe mîrî rangê, tahaânga rangê co tata poroapĭ reco; tahecha arooçaquaa pipo haere acoi tata añarêtâmêgua poroapĭ çandogeỹ ne; aypo oyábo, tata ĭ amo o pĭça âmô rehe omboya; hae guapĭ rerooçâ eỹmo, nâ hey acoi cuña tabĭ upe: co tata mîrî poriahu curiteî oguebaerâ che pĭçâ rapĭ biñaè naroôçâ quaay; mabĭtebe añarêtâmêgua tata che rete gueté-bo cherapĭ çandogeỹ. Tereho mburu añâ poroaângay, ndiyabi ângapĭhĭ quĭa raânga rehe tata poroapĭ apĭreỹ che yyogua haguâ. Tereho mburu.

Aye autamo ngaî nde abe ayporami ereñeêmboyebĭ, nde roò, hae añâ angaipa haguâ rehe nde raâ ramo rae! Tata endĭ mîrî curiteî ñote yepe che quâ rapĭ ndaroôçâ quaabi, marâ ñabê amo tata mîrîeỹngatu che rete

gue-

guetébo hapĭ çandogeỹ arooçâ quaa rae? eyábo. Mbae hupitĭ pĭrâmeỹ raco angaipabiya reco. Marâ ñabê herâ tata mîrî poriahu pĭpe gueytĭ pota hara gui oquĭhĭye mîrî eỹ; hechabobe, curiteî oñeguâhê, hae angaipa tata apĭreỹme gueytĭ harâ hegui noñeguâhêy, ndoquĭhĭyey mîrî yepe. Añeîngatuy, cherĭbĭ; ehecha: nderecobe yacatu tata año nderupa ramo, hae nde ahoya ramo erereco yepi ne, è ramo ndebe: ayete ereñeguâhê amo tabeỹ rupi ehóbo, ytaqua âmô repeñábo, acoipe amo ereyque, hae ereñemî, tata nde rupa ramo hereco poĭhu racĭ hegui. Hae marâ ñabê aù tepico ndereypoĭhubi tata apĭreỹ yepi nde rupa ramo hereco? Marâ ñabê nderequĭhĭyey, hae ndereñeguâhêî angaipa tata apĭreỹme ndereytĭ harâ hegui? Eneî terereco angà ndemaêndua, hae nde pĭa pòramo cobae ñeê mîrî angaipa hegui nde ñepĭhĭrô

habamo : *Angapĭhĭ curiteî* : *tata apĭreỹ*. Mahî amo angapĭhĭ bay curiteî rehe tata apĭreỹ ayogua rae, eyábo yepi.

§. XIV.

Tecoacĭ çandogeỹ haguâ rehe yeçaereco haba.

ANgapĭhĭ mîrî eỹ amo añarêtâmêgua oñandu gueco acĭ pa haguâ quaábo rae. Ayebe opa heminborara açoce hacĭbe chupe ypa eỹ haguâ quaa haba. Môçôî amatiri ñabêî raco oçunu yyapĭça mondĭî arayábo acoi mocoî ñeê : *Ɣepi* ; *Aracabey*. *Ɣepi* tecoacĭ oicone ; *aracaebey* angapĭhĭ noñeanduychene. *Ɣepi* tata apĭreỹme oroicone ; *aracaebey* ĭbaga torĭ requápe norobâhêychene. *Ɣepi* Tûpâ hegui ypeapĭ ramo oroycone ; *aracaebey* Tûpâ îrûnamo ndoroycoichene, hechacaba-

ri oroñemoangapĭhĭbo ne. *Ɣepi* ĭbĭraqua pĭtûndaype ymboatĭpĭ ramo oroyaheo teî oroquápa ne; *Aracaebey* ndorohechayche ara rembipè mîrî aube yepe ne. *Ɣepi* mboriahu tetîrôngatu oreahoçene; *aracaebey* teco aguĭyey mîrî ndoroguerecoychene. *Ɣepi* oroyaheo oroquápa ne; *aracaebey* ndorerorĭîche oropucábo ne. *Ɣepi* opa tecoacĭ ore mâmâ ore rereco aybo ne; *aracaebey* ndopoiche ore hegui ne. Guaete ore amŷrî! Po tenuguî ñeê acĭ amatiri ñabê angaipabiya mondĭîhatĭ, hae yyuca ay araya hatĭ. Nde aete co quatia mîrî môngeta ha porami hêndu hegui, acoi *yepi*, acoi *aracaebey* rendu eỹ haguâ rehe, co quatia ndereçaĭ pĭpe, teremoaquĭ nde angaipa rapîrô acĭ catúbo ângà.

Ace ângâ ace rete hegui oyepea rire raco, hupi rupi ete oiquaa Tûpâ reco aguĭyey haba, Tûpâ upe guarâ

oñemoñâ hague : Tûpâ año gueco apĭpa habamo heco : Tûpâ año guecotêbê habamo heco : Tûpâ año opa teco aguĭyey noôngabamo heco : Tûpâ año opĭa pĭtuu, hae oyecohu habângue ramo heco ranô. Oyaboè heçe omaê eỹ opa teco acĭ açoçe omboacĭbe. Yepi oñeâpîrô teî : Aî pipoco aracaebey Tûpâ che Yara opa chereco aguĭyey rehe namaêyche guiñemoangapĭhĭbo ne ; hae hecha eỹ racĭ hegui oyeupe tecatuay oñecoô teî ne, oteôquay teî oyehe ne, Teô upe oñemeê teîmo. Haecue rae oyeyucaçeteî ne ; haete nomânôichene ; teô yepi catu oñeguâhê chuguine. Ayebe hecobe yepe hacĭbe ychupe teô guibe ne. Co Tûpâ ñande Yara rehe ymaê eỹ racĭ oyrûmô chupe hete reminiborara racĭ pa eỹ haguâ quaahaba ; heco acĭ nico ndiyapĭriche aracaebey ne, ndopĭtuuychene, nipaûychene, ndipoiche chugui ñepĭhĭrô haguâ ne;

ne; ndipobeyche chupe Tûpâ poropo-riahubereco haba ne; ndipobeyche he-ce Tûpâ upe ñeêngara ne. Opacatu oi-poeya mboriahu, hae tecoacĭ apĭreỹ-me hechateîmo ne, hae Tûpâ ñande Yara chupe oñỹrô habanguépe hecoa-cĭ oyrûmôbe chupe ne, tata hapĭ hara pĭtỹbômo, yepi hapĭñábo, ygue he-gui. Aypo rehe angaipabiya amỹrî oñe-coô yeahoce racĭ hegui Tûpâ teca-tuay rehe yepe opuâ oñeêtarobábone.

Oyehe tecatuay abe opûîâ teî ranô-ne, guemimbota reco aye eỹ rechá-ca. Mbae guemimbota ndohupitîîchene; mbae guemimbotareỹ, hae guembipoĭ-hu hegui ndoñepĭhĭreychene. Mbae hembiaĭhubete, ypĭa yuca aybe ha ra-mo oico chupe ne, mbae hembiecha-gaube; oñeguâhê chugui ne. Aypo re-he hâcê oñecoô racĭ hegui ne, oỹbỹî tecatuay yepe omondoroçe teî ne: opa guete omboì aù potateî ranô ne; hae

eguîrami gueco poriahu aracaebey ypa eỹ haguâ quaábo, oyepĭayuca aybetey teî, oñeâpîrô racĭ renoîna ne : Mahî pico Tûpâ rehe maêeỹ racĭ, hae che rete remimborarà racĭ ranô ndiyapĭriche aracaebey ne, oyábo. Aypo angaipabiya gueco acĭ çandogeỹ haguâ rapîrô haba quaa pota ramo, tereyeçaereco mîrî angà reco apĭreỹ reco rehe. Na mbae hupitĭ pĭrâ rûgûaî yepe biña raco teco apĭreỹ; hae aete ypoĭhu haguâ rehe, hae apĭreỹmamo añaretâme ndeñemboacĭ teî hegui ranô, teremomôhê mîrî aube teco apĭreỹ reco.

Chatepico mbae acĭ mîrîbebae yepe, opaeỹbaerâ ramo heco hápe, ypoĭhu pĭrâbe teco acĭ opabae râ guibe, tubichabe ramo yepe. Mbae ypoĭhu pĭrâbe nico ayete, tata mîrî aù rapĭ araya yepiguarâma, tata guaçu mîrî eỹ peteî ara, coterâ peteî yacĭ, coterâ peteî roĭ guetébo yepe açe rapĭ guibe.

Nda-

Ndahaubie rũgûaî, opabae râmeỹ ramo heco hápe: tata mîrî açe rapĭ mîrî yepe biña, hae aete yyapĭ eỹ ramo, yçandogeỹ ramo, yepi yporoapĭ ramo, aracaebey açe rapĭ poì eỹ ramo, ypoĭhu pĭrâbe tata tubichabebae guibe yepe. Tata guaçu opabaerâ nico oporoapĭ yeahoçe yepe biña, hae aete opabaerâ ramo hecohápe, ndipoĭhu catu habi opa eỹbae râ ñabê, mîrîbe ramo yepe. Tata guaçu opabae râ oporoapĭbe ramo yepe, angapĭhĭ haguâ omeê bĭte, yporara ha angapĭhĭ oguereco yporarábo yepe: Nambĭî opabae râ cobae tata, oyapápe; cherapĭ aybete yepe biña, hae aete curiè, coterâ roĭ ambuae yere ramo añepĭhĭrô chugui ne, oyapápe ranô. Hae aete tata yyapĭ eỹbae, opa eỹbaerâ nomeêy angapĭhĭ: Curiè oporoapĭ poìne: curiè oguene: curiè añepĭhĭrô chugui ne, è haguâ ndiyabi, opa eỹbaerâ ramo heco hápe.

Marâ ñabê tepico ereymoâ añaretâme tata mîrî eỹ, hae opa eỹbaerâ porara hara reco? Marâ ñabê pipo ereymoâ añaretâme teco acĭ opacatuî angaipabiya yporara reroâcê teî, angapihĭ mîrî aube rereco eỹmo? Môcôî mbae rehe nico angaipabiya añaretâme oñemboacĭ rapĭchareỹ oquápa. Opa teco acĭ, hae mboriahu rapichareỹ porara haba rehe. Tecoacĭ añaretâmêgua ninûngay; ndipoi tecoacĭ âmô tubichabebae yepe coterâ teça rembiechacue, coterâ apiça remiênducue, coterâ mbĭa remimoângue, añaretâmêngua teco acĭ mîrîbebae rehe yepe ymboyoya pĭrâ. Tubicha yeahoce mêmê tecoacĭ añaretâme yporarapĭ; na peteî ñote rûgûaî ranô añaretâme yporarapĭ; añaretâ nico opa tecoacĭ noôngaba; ndoguatay acoipe peteî âmô yepe. Ayebe angaipabiya opa teco acĭ oicobae cue, hae oicobae râ, opa teco acĭ ymoâmbĭ oypo-

ra-

rara oquápa, hae oiporara yepi guâ-
râma oñeâpîrô aybetey renoîna ne.

Nda opacatu tecoacĭ porara haba ñote rûgûaî, na teco acĭ yeahoçe nûngareỹ ñote rûgûaî porara haba ranô omomborjahubete angaipabiya añaretâme ne; yporara pa eỹ haba abe; hae co ypa eỹ haguâ catu omomboriahube. Roĭ ypapa pĭrâmeỹ nûngà qua pá rire yepe nico teco acĭ añaretâmêgua ndopaychene; Acoi ramongatu oñepĭru ramò ne. Aypo rehe co ypa eỹ haguâ quaa haba catu opĭa yuca ay catube, angapĭhĭ mîrî aube meê eỹmo chupe. Chatepico Tûpâ ñande Yara añaretâmêgua âmô upe, Cobae tata guaçu apĭtepe ereî ecayta ne; guĭra mîrî otî apĭpe Para guaçu rĭ opacatu ĭbĭ ambuaepe herobapa eỹ yaçatu; hae aete herobapa rupibe, curiteî cobae tata hegui ereçê eñepĭhĭrômo ne: hae aete cobae guĭra mîrî peteî yebĭ año roĭ ña-

ñabô para rĭquĭcue mîrî peteî oguerobane: aypo è ramo oyeupe, añaretâmêgua oñemoângapĭhĭ rapicharey amo. Che rapĭ acĭ etey yepe biña cobae tata; hae aete yyapĭbaerâ, roĭ ypapa pirâ meỹ nûnga yepe qua rire, opabaerâma, oyapápe. Hae aete añarerâmêgua teco acĭ, hae tata yporarapĭ na y yapĭbae rûgûaî; na opabae râ rûgûaî. Roĭ mîrî eỹ papa pĭrâ meỹ nûnga qua pa rire yepe, haè ndopaiche ne, oñepĭrû ramò nûnga catu ayporamo ne.

Emona abe: guĭra mîrî ambuae opa co ĭbĭ tenda ambuaépe herobapa rire, roĭ ñabô otî apĭpe peteî ĭbĭcui mîrî ogueraha tenda ambuaépe ne, hae herobapa ramobe, erecê tecoacĭ heguine; haete herobapa eỹ yacatu, eupépe ereîne: aypo è ramo oyeupe amo, añaretâmêngua oñemoangapĭhĭ mîrî eỹ amo, añaretâ hegui ocê haguâ quaábo. Roĭ heta mîrî eỹ yepe amo oqua guĭra

ra mîrî ĭbĭ guetebo reroba porombucu tenda ambuaépe; haete oguerobapa amo coĭte ara amo pĭpe. Hae aete añaretâmêgua tecoacĭ ndopoíche aracaebey ne yepi catu oñeĭpĭrû nûnga ne. Nda haubie rûgûaî: para rĭ nico hae ĩbĭ raỹî, coterâ ĭbĭcui nico mbae yyapĭbae; tecoacĭ añaretâmêngua aete na mbae yyapĭbae rûgûaî. Aypo rehe ndopa quaabi: Teco acĭ añaretâmêgua nico oyepĭho Tûpâ recobe yepĭho reco rupi. Hae Tûpâ ñande Yara recobe nico oyepĭho yepi apĭreỹ mamo ohóbo: ndipoiche ara Tûpâ ñande Yara recobe çando haguâ ne. Ayebe opa ara, opa roĭ qua pa rire yepe, Tûpâ recobe ndopaichene; yepi catu oyepĭho pĭhoy oycóbo ne. Emona abe teco acĭ añaretâmêgua, opa ara, opa roĭ qua pa rire yepe, ndopaichene; yepi catu oyepĭho, hae oñepĭrû ramò nûnga oicóbo ne.

Hae mahi pico, cherĭbĭ, porami, hae-

haere tata apĭreỹ ndereco tabĭ rehe yporara haguâ quaábo yepe nderequĭhĭyey? Mahî pico ndereco tabĭ hegui nderepoyri yyabaeterecóbo? Mahî pico tecoacĭ mîrî ereypoĭhu Tûpâ ñeê mboayébo; hae tata apĭreỹ ndereypoĭhuy añâ ñeê mboayébo? coterâ ndererobiay tata apĭreỹ reîme yñangaipabae upe; coterâ ndetaroba eycóbo. Ndereyçe tamo nâ herobiábo, hae araquaa rerecóbo, Tûpâ ñande Yara moỹrô poĭhu eỹmo. Ndereyçe amo ranô angapĭhĭ mîrî bay rehe tata apĭreỹ yoguábo. Guaete ndeamỹrî, haerè erehecha, ndeporerobia eỹ ramo ne.

§. XV.

§. XV.

Tûpâ açe moñâ hague rïapï rehe yeçaereco haba.

ÏBaga, hae ïbï moñângare ymoñâ ïpïrupibe, ïbïpe ndemoñâ, haere ïbaga yaramo ndereco haguâ rehe. Co angà nico mbae quaahaba yyïpïbebae ndeyeporara haguâ yepi: mbae eỹ ramo ndereco quaahaba: hae Tûpâ añô opa mbae ramo heco quaa haba no: nde nico mbae eỹ, hae Tûpâ año mbae opacatu. Tûpâ mbae pabê ramo heco quaa haguâ rehe, tereyquaa rângê mbae eỹ ramo ndereco. Ndeyeçaereco ïpï opa ara toico mbae eỹ ramo ndereco rehe. Ndeyeçaereco ïpï habamo toico yepi mbae eỹ hẽgui ndemoñâ hague. Ereñemoñâ angà co; hae aete mamô hegui, coterâ mbae hegui? ïbï hegui; tu-

yu

yu hegui. Ndipori mbae amo ĩbĭ hae tuyu hegui heco poriahubebae : ĩbĭ nico mbae eỹ hegui ymoñã mbĭre. Ayebe eñemomĩrĩ yepe ĩbĭ ñabê, pabê pĭrûngabamo eñemoĩngóbo. Eheca eme ndereco ndeyepĭpe, ndereyohuichene ; mbae eỹ mbĭpe heca ramoe catu ereyohune. Mbae angà tepico nde ? Mbae pângã erereco ? Mbae rehe pânga nde poaca? Opa ndereco, opa nderembiareco, opa ndepoaca haba Tûpã hegui mêmê ereypĭcĭ. Eypea nde hegui hemimeêngue ndebe, hae mbae eỹ año ererecone: mbae eỹ ramo ndereco año opĭta ndebe ne. Eyaboè opa ndereco, opa ndepoaca haba Tûpã upe eremboyebĭne, ymbae teè ramo heco hápe.

Ayete mbae eỹ ramo año ereyco angà, cherĭbĭ, Tûpã ndemoñã renônde. Haè mbae eỹ ĭbĭ moñã rire, ndeychugui ndemoñã ; na ĭbaga hegui rûgûaĩ ; ĭbĭ, hae tuyu, tĩmbò poriahu hegui

gui catu. Marâ ñabê tepico ĭbĭ tîmbò ramo eycoboè yepé, ereñemboete bĭte potaraù rae? Hae Tûpâ nde moñâ rire ĭbĭ poriahu hegui, nde aè ereñemoaîbîbe, angaipa apo pĭpe: angaipa año nico nderembiapo teè: angaipa año abe mbae eỹ açoce yñaîbîbe, hae pochĭbe ranô. Ndererecoi mbae amo ndeyehegui; angaipa año ndehegui erereco. Hae mahî pico, angaipabiya, mbae eỹ guibe nde aîbibe ramo yepe, Tûpâ marângâtu mêmê apĭreỹ rehe erepuâ yepi? Heta nde reco poriahu nderapicha hegui ndeñenotî haguâ; haete hetabe nde angaipa ara pabê, hae mamô pabê rupi Tûpâ hegui ndepîrî haguâ yepi. Opa angaipa apo haguâ erereco: marâ ñabê ndeyehegui ndereçuçui equĭhĭyébo? Ayebe eñemotî, hae eñemomîrî mbae eỹ guibe, mbae eỹ guĭpebe eñemoîngóbo; ndeyehegui año abe equĭhĭye añâ guibe, añâ rêtâ guibe: nde

año

año nico angaipa haguâ nderemimbota rupi erereco, ndipori nderemimboacĭpe nde moângaipa harâma; Añâ hae heçegua, coterâ nde roo nde pareha ñote angaipa rehe.

Mbae eỹ hegui nde ângâ Tûpâ omoñâ, yyaraquaabae ramo, guaângà, hecobe apĭreỹbae ramo ymoingóbo. Hae nde rete omôñâ ĭbĭ mbae eỹ hegui guemimoñângue hegui. Heta nde heguibe guaĭhube harângue, ymarângâtubebae rângue mbae eỹ ramo heco pĭpe oheya, hae nde mbae eỹ reta apĭreỹ hegui ndeporabò, ndemoñâbo; haere omoỹrô haguâ quaábo yepe. Opa nde ângâ reco aguĭyey Tûpâ hegui año erereco. Aiporami abe Tûpâ hegui abe nde rete ñemoñâ aguĭyey erereco ranô; na nderemimbota rupi rûgûaî nico ndereça yobay, ndepo, hae ndepĭ yobay; opa nde rete reco aguĭyey ambuae rehebe nde cĭ rĭe guibe renocê, ndebe

yñe-

yñemeê hague rupi catu. Hae nde ângâ hae nde rete moñâ rire, ndopoiri Tûpâ nde hegui, mbae amboae apoha ñabê; yepi catu ndereco omoîmê ndebe, opa mbae marâ hegui nde pĭhĭrômo. Ayebe eñemomîrî yepi mbae eỹ ramo eyeerecóbo, hae mbae eỹ guĭpebe eñemomîrî, angaipabiya ramo eycóbo. Opa ara abe nde ângâ guetébo, nde rete guetébo, nde araquaaha, nde maêndua ha, nde mbae potaha, nde maê haba, nde ñeê, nde guata ha, ndemỹî haba, opa nderemimoângˇ, opa nde rembiapo Tûpâ upe terèmeê ymoñangâ ramo, hae yya teè ramo hecohápe: Opa mbae nico o apoharè upe mêmê oico.

Mbaete Tûpâ ndemoñâ hague mbae eỹ hegui; haete mbae tubichabe guorĭpápe, hae mboraĭhu apĭreỹ mbĭpe nde moñâ hague. Eyeeçaereco tu pabêngatu poraĭhu rehe, taĭ ngubeta raĭhu

rehe, mêndarè yoaĭhu rehe, Angeles opacatu yoaĭhu rapicharey̆ rehe, Tûpâ cĭ marâney̆ omembĭ Jeſus raĭhu hague rehe: eyeçaereco abe Jeſu-Chriſto ñande ramo oicóbo Gu raĭhu hague rehe; opa eguî mboraĭhu yoehe yyeçea ramo yepe, ndimboyoya haguâî Tûpâ nde moñâ hague mboraĭhu rehe, hae nde moñâ rire, nde raĭhu rehe. Hae mâhî pipo co nderey nde moñângára raĭhúbo rângê? Mahî pico mboraĭhu ambuae rehe catu ndepĭa ereyporu, ymoñemoy̆rômo yepi? Mboraĭhu año mboraĭhu repĭ, cherĭbĭ. Ayebe ehaĭhu mboraĭhu apĭrey̆ mbĭpe nde moñâ hare, tiporeme nde âng, hae nde rete pĭpe mbae amo haĭhu, hae ymboyerobia rehe oyeporu ey̆bae. Tûpâ hegui nde ângâ, hae nde rete guetébo ererereco: ayebe haĭhu rehe año guetébo ereyporu yepi guarâma ne: heçe ndemaê hápe ñote, nambae ambuae rehe ndemaê

niaê hápe rûgûaî. Santa Maria Magda-
ena de Pazzis Tûpâ raĭhu parete ami,
capiì raĭcue terehupi, Tûpâ remimbo-
a eỹ rupi; Angel ramo ndereco haguâ
ehe, è ramo chebe yepe amo, nda-
upiîche, Angel ramo chereco pota há-
pe, hey. Marâ ñabê tepico, cheriĭbi,
a Angel ramo ndereco pota hápe rû-
ûaî, añâ ramo ndereco haguâ rehe ca-
u, ndepĭa Tûpâ rehe ymoî habângue,
ngapĭhĭ bay rehe porâ porâú bay re-
e eremoî, ymoñemoỹrômo?

§. XVI.

Tûpâ açe moñâ hague apĭpa haba rehe yeçaereco haba.

HAE mbae râ rehe pipo co Tûpâ
co ĭbĭ poriahúpe nde moñâ rae,
neriĭbĭ? Nde moñâ Tûpâ ĭbĭpe; hae-
na ĭbĭ rehe, coterâ ĭbĭpe guarâ rû-

gûaî. Ayebe cobae yepi oico ndebe
ndemaêndua ĭpĭ habamo ne, nde yeçae-
reco habamo, hae nde porandu haba-
mo, *Mbae râ rehe pipo co añemoñâ-
rae*? eyábo ndeyeupe yepi. Ndeñemo-
ñâ apĭpa haba co, na mbae yyapĭbae
rehe rûgûaî; mbae yyapĭ eỹbae rehe
co ereñemoñâ. Aypo rehe co ĭbĭ qua-
papípe ñote oyeporu uca ndebe, mbo-
bĭ ara ndepĭtuu haguâ mîrî ñote; na
yepi ndereco haguâ rûgûaî. Guatahara
ñote angà co nde; na têtâ ĭgua rûgûaî
hetâebae co nde. Ayebe co ĭbĭpe nde-
recóbe, nde retâbia ñote; nde retâme
nde ho haba ñote. Tûpâ hegui ereñe-
moñâ; hae Tûpâ ngotĭ ereyebĭne. Hae
co ndeñemoñâ apĭ, hae yyĭpĭ: Tûpâ
ndeñemoñâ rĭapĭ: yyapĭpa haba abe
Heta raco, cherĭbĭ, guetâbia oyabĭbae
tape eỹ rupi ocañỹteîbae; peteî añ
yepe nderetâbia biña; haete heta yya
tĭbĭbĭri tapè ohobae: heta abe racc
ypia

ypiaça ha, nde rapè piaha, yporâ porâ au biña; haete yyĭbĭqua ete, hae heçapĭcâ ete ypa haba. Aypo rehe nde rapè abĭ potarey̆ ramo, yyĭpĭ guibe ehecha catu yho pa haba. Ehecha ndereraha pâ Tûpâ mboyerobia haguâme? ndereraha pâ Tûpâ upe ndereco porâ haguâme; hae tapè paha ndereraha pâ Tûpâ rehe ndeyecohu apĭrey̆ haguâme? Co año angà nico Tûpâ ndemoñâ hague apĭ, cherĭbĭ: hae cobae upe ndereraha harâ ñote tapè haebébae ndebe. Ambuae aete aani, cheraĭ; aani, cherayĭ.

Tûpâ nderecóbe rĭapĭ, hae nderecóbe apĭpa haba abe: chugui ndereco creypĭcĭ, hae chupe año eremboyebĭne. Poromombeu catu rehe, hae poromboyerobia rehe Tûpâ oyerure ndebe: na hece guecotêbê ramo rûgûaî: ndererecо catu râ rehe ñote catu. Tecóbe omeê ndebe, haere oyeupe yporu catupĭrĭ pĭpe nde ymboyebĭ yeahoce ha-

guâ rehe. Peteî mbae pĭpe ñote mỹmba hegui ereñemoîngoè, hae chugui ndereco tubichabe : Tûpâ mboyerobia pĭpe, hae hemimbota mboaye pipe año. Tûpâ remimbota mboaye hara hecoubichabe ĭbĭ guetébo, hae ĭbaga guetébo guibe. Opa mbae nde rehe Tûpâ omoñâ : nde ângâ Tûpâ raângà, hecobe apĭreỹbae, Tûpâ rehe oyecohubae râ. Aypo rehe noicotêbêî eguî mbae rehe. Nde rete yepe ndoicotêbêî mbae heta rehe : hetabe Tûpâ remimoñângue nderecotêbêha eỹ ; ndeyeaĭhu haguâ ñote eguî ; teco marângâtu raĭhupápe, Tûpâ raĭhupápe abe nde remimoỹrô râma, chugui ndeyeaĭhu pĭpe, nderemimbotaceray mboaguĭye haguâma ñote, hae nderemimbota mboaguĭye pĭpe Tûpâ gracia, hae torĭ apĭreỹ mboaguĭye haguâma ñote coĭte ranô. Yeupiha ramo eguî oico ndebe, ĭbápe ndeyeupi haguâ. Nde acâ, cote-

râ

râ ndepĭa ahoçe nde omoî rámo, na nderupiîche ĭbápe ne. Ayebe nde pĭ guĭpe emoî, heroỹrômo; eguîramiè ĭbápe nderupine. Opa mbae co arapebe nderembiapocue, Tûpâ remimoñângue poru baybo, ndoyabĭî, cherĭbĭ, acoi mbae quepegua. Opa mbae reco erembote, yyeporu haguâ eỹ rupi, yporúbo, ytarobabae ñabê eycóbo. Ereymoâ ramo ndeñemoñâ caru haguâ rehe, ĭù haguâ rehe, que haguâ rehe, hae guatateî haguâ rehe, mỹmba ramo ereycone: ayebe aba ramo nderecoce ramo, emaê yepi ndeñemoñâ apĭpahaba rehe: conico, Tûpâ mboyerobia, hemimbota mboaye, y poroquayta raça eỹ, haerè ĭbápe hece ndeyecohu apĭreỹ haguâ.

Eneî angà rô, epagbo, cherĭbĭ. Marâ ñabê pico qui erequerana potaraù, haerè tata apĭreỹme ndeque eỹ haguâ rehe. Emaêngatu nde ho haba

rehe : Ehecha hetabe raco, guapè rehe omaê eỹ hague rehe, obahê oho pota reỹ haguépe. Opa mbae pĭpe yyapĭpa haba rehe ñamaê. Mbae pa haba co yaipota, hece ñandemaê hápe : mbae ambuaecue aete yaipota, hupitĭ hábamo heco hápe ñote. Eguî rami tacĭbò oñepohânôbae omaê ocuera haguâ rehe; ocuera haguâ oipota, hece omaê hápe; mohâ aete oipota, ocuera haguâ ramo heco hápe ñote : ndoñangarecoi yporâ haba, coterâ heê haba rehe ; yro ramo yepe, hechacà bay ramo yepe, oipĭcĭ, tacĭ hegui omonguerà harâ ramo heco hápe ñote. Eguîrami abe angà, cherĭbĭ, nderecobe, hae Tûpâ remimoñângue opacatu ndereypotayche, hece ndemaê hápe ne; nde reco apĭpa haba rehe ndemaê hápe catu : Conico, Tûpâ mboyerobia, hemimbota mboaye, haerè ĭbápe hece ndemaê apĭreỹ. Cobae año ereypotà hece teè ndemaê

maê hápe ne , ndereco apĭpa habamo heco hápe. Mbae ambuaecue ereypotane, nde reco apĭpahabari ndemaê hápe ñote. Tûpâ mboyerobia uca habamo , hemimbota mboaye uca habamo, haerè hece mboyecohu haguâ ramo heco hápe ñote : ĭbápe Tûpâ año nde ângâ hae nde rete omoĭnĭhêne : Tûpâ rehe ndemaê haba año angapĭhĭ apireỹ rehe nde mboyecohune. Aypo rehe qui ĭbĭpe abe haĭhu año nde ângâ tomoangapĭhĭ ypĭhĭrômbábo. Hece año terereco hae tereyporu nde ângâ guetébo , hae nde rete guetébo ranô , ymboyerobiábo , hae hemimbota mboayébo : nâ eyábo yepi chupe :

Santiſsima Trinidad , perſonas mbohapĭ , hae Tûpâ moñepeteî , nde año che Tûpâ , nde año che Yara , nde año che moñângara , nde año chereco rĭapĭ, nde año yyapĭpa haba : aypo rehe amboyebĭ ndebe cherecobe , che ângâ , che ara-

araquaa, chemaêndua ha, cheremimbota, che rete guetébo opa ymbae ându haba, ymaê haba, yñeê haba, nde rehe año yporu pota hápe, nde raĭhu rehe, nde mboyerobia, hae nderemimbota mboaye rehe ñote. Amboacĭ, che Yara, chepĭa guetébo, che araquaa ypĭ guibe nde raĭhu eỹ hague, nde mboyerobia eỹ hague, nde reca eỹ hague. Ayabaetereco abe che araquaa ĭpĭ guibe nderemimoñângue rehe chereco apĭpa haba reroba hague, hece chepĭa moî hague, ndeheguibe ymboete hague, che Tûpâ Tûpâ aù ramo hereco hague, heçe cheyecohu potaraúbo; chereco apĭpa habamo hereco reco aúbo. Nde nỹrô ñote angà chebe, che Yara, nde marângâtu apĭreỹ rehe ndemaê hápe, hae mbae eỹ hegui chereco aguĭyey amo recha eỹ rire yepe, chemoñâ hague ñabê ndeyeupe guarâma, emeê angà chebe nde gracia yrângue eỹbae

co

cõ ara guibe, nde raĭhu rehe año hae ndemboyerobia rehe año, cherecóbe, che angâ, cherete, hecegua opacatu rehebe che yporu haguâ che manõ hapebe, haere ĭbápe ndemombeu catu apĭreỹ haguâ rehe coĭte. Amen.

§. XVII.

Açe ñemoñâ apĭpa haba rupitĭ haguâ, yporu pĭrâ porabò haguâ rehe yeçaereco haba.

APebe oromboe, cherĭbĭ, nde ñemoñâ rĭapĭ rehe: hae yyapĭpa haba rehe ranõ; che quâ pĭpe nunga etey hecha ucábo ndebe. Ang oromboe pota hupitĭ haguâ nderembiporu râ rehe; oropocopota, nde ñemoñâ apĭpa hape ndererahábo. Tûpâ hegui nico ereñemoñâ: hae Tûpâ upe ereyebĭne. Ndipori mbae âmõ Tûpâ upe ndereraha ha-

harâ, chupe nde aè ndeñemeẽ ñabê. Aipo râ rehe ereyco catupĭrĭ Tûpâ upe ne; ndeyeupe abe, hae nderapicha upe abe ranô. Ndipori mbae quaa haba, tecóbe catupĭrĭ ñabê. Haete nde recobe capĭrĭ haguâ rehe ereycotẽbê mbae heco rupi yquaa rehe : ereycotẽbê abe mbae potaha aguĭyey rehe, ndereco caturâ quaa ramo yepe; haete ypota eỹ ramo, mbae tepânga erererecone? Nde mbae quaa rehebe yepi ereyco poriahu ne. Ayporami abe ndereco caturâ quaa teî ramo, hae ypota teî ñote ramo abe, ymboaye eỹ ramo, marâ pânga ereycone? Yepi abe nde poriahu eycóbo ne. Ayebe teco catupĭrĭ quaa rehe, ypota rehe nde pĭa guetébo, hae ymboaye ñemomburu rehe ereycotẽbê, ndeñemoñâ apĭpaháp̃e ndebâhê haguâ rehe: conico Tûpâ mboyerobia haba yñeê mboaye haba qui ĭbĭpe, haerè ĭbápe heçe yecohu apĭreỹ haba.

Te-

Tecobe catupĭrĭ co, cherĭbĭ, na temimbotaçeray tabĭ rupi tecobe haba rûgûaî; teco araquaa rupi, hae Tûpâ remimbota rupi tecohaba catu. Ndereco catupĭrĭ haguâ Tûpâ rerobia haba, hae Tûpâ quatia omombeu ndebene. Ayebe ramo yepi emõngeta nde quatia marângâtu; haè omombeu ndebe nderembiporabò râ mbae haebebae ne; haè abe omboyequaa mbae nderemiroỹrô râ ndebe ne. Eñangareco abe Espiritu Santo nde pĭa âtôî haba rehe: haè nico yepi nde pĭa âtôî nderembiapo râ, coterâ ndeyepoĭhu haguâ mombeúbo ndebe. Eñangareco abe nderapicha Tûpâ upe oicoporâbae rembiapo aguĭyey rehe: eguîbae guî nde mboe haramo oico, cherĭbĭ: hae Tûpâ upe ndereco catupĭrĭ haguâ pota haba rehe ndemoquĭreỹne haĭhu haba, ndereyche tamo nângà Tûpâ raĭhúbo chupe ndereco catupĭrĭ mboyabaybo, ndemo-

quĭ-

quîrî abe ne Tûpâ nde raĭhu haba, nde-rehe yporerequa haba, hae nde rehe hemimboraracue ranô. Tûpâ nderaĭhu haba, nde rehe yporerequa haba, hae nde rehe hemimborarà nico oyeupe nde-reco catupĭrĭ rehe ñote, guemimbota mboaye rehe ñote oyerure ndebe ye-pi. Hae Tûpâ upe ndereço catupĭrĭ mboaye haguâ rehe ndemoñemombu-rune ygracia marângâtu; haè yepi nde-pĭtỹbone, ndebe yyabay hegui ndemo-ñemomburu abe ne nderapicha reco ca-tupĭrĭ. Marâ ñabê tepûguî heta nde ña-bêngua Tûpâ upe oico porâ, hae nde añó ndereyco porâcey chupe? Emaê abe ytabĭbae reco rehe. Marâ ñabê puguî niçândoy, ndicueray tecobáy hegui, añarêtâmê gueraha harâ hegui: hae nde añó ndecanêô, ndecueray Tûpâ ñeê mboaye hegui? Nandecaneôndey teco marângâtu ĭbápe nde ho haguâ rehe? Ehecha, mbae nderecotêbê ha ete co

nde-

ndeñemoñâ apĭpa hápe ndebâhê : erebâhê ramo chupe qui ĭbĭpe, haerè ĭbápe erebâhê teco orĭ apĭreỹ upe ne; haete qui ĭbĭpe chupe nde bâhê eỹ ramo, erebâhê haere ne teco acĭ apĭreỹme: acoipe ereñeâpîrô apĭreỹ teî ne, ndeñemoñâ apĭpaháp̃e nde bâhê eỹ hague rehe ; conico Tûpâ mboyerobia eỹ hague rehe, hemimbota mbaye eỹ hague rehe ranô.

Ereñembotabĭ teî ne, cherĭbĭ, nde amotareỹmba ñeê rehe. Ehecha, nderoo heta yebĭ nderaâne. Eyporu Tûpâ remimoñângue ñandebe ; na maraychene ; che co ndepĭtỹbô hara ; eñangareco che rehe ; Tûpâ remimbota abe ebocoi ; che poriahu ramo, nde abe ndahaebeyche ereycone ; ayporehe cherereco catu epe ; emeê angapĭhĭ chebe ; emboaye cheremimbota abe, oyábo. Añá abe heta yebĭ nde raâne : amô-me ndetabĭceray recha ramo, catúpe nde-

ndepareha angaipa rehe ne : amôme caracatu hápe. Angaipa teco aguĭyey yechacába rehe omoñemôndene , ndebe yquabeêmo ndembotabĭ curiteîbe haguâ rehe ; ndipori poroaângai pochĭbebae , teco marângâtu yechacaba rehe oñemôndebae ñabê. Yagua opi teè pĭpe oubae becha nombotabĭî ; hechábobe , oñeguahê chugui. Haete becha pire rehe oñemônde ramo , yerobiari oique becha paûme , becha noñemondĭî chugui , o amô âmô aù ramo herecóbo ; ayporamo yagua o angapĭhĭ hápe becha ogueroa , yyucábo. Eguîrami abe añâ teco marângâtu raângà pĭpe heta yebĭ nderaâne , ndeñemondĭî hegui. Nambae rûgûaî , hey ; Na marâyche Tûpâ ne ; Ndoipotai ndeñemomboriahu; Ndebeguarâ eguî mbae omoñâ ; eguata , eñemoeçaî ; eyopohu ; Tûpâ remimbota abe eguî , hey. Amôme angaipa guaçu upe mbae angaù ñote ebocoy,

hey

hey ndebe ne : curiteî tereheya eguî nde-
reco ; arete ambuae ramoè tereñemom-
beu , roï ambuae ramo , Tûpâ upe te-
reñemeê , hey ranô ne. Haè rami abe
hecegua taï , hae tayï nderaâne , Eyo
ñañemoeçaî , yayecotïaha , yayopohu,
yayoaïhu ; cobae râ rehe Tûpâ ñande-
moñâ , hey hey aù ndebe ne. Erobia
eme yñeê , ycaracatu ete , hae yyapu
ete eguî ; ñeê porâ raângà pïpe ndem-
botabï pota. Curiteî emaê ndeñemoñâ
apïpa haba rehe. Ehecha ndereraha pâ
eguî Tûpâ upe , ymboyerobia upe , yne-
ẽmboaye upe ? Ndereraha eỹ ramo , cu-
riteî eyepea chugui eñeguâhêmo ; ey-
poru eme nderecobe ndemoatareỹmba
ñeê rerobiábo. Eyporu catu ndemoñân-
gà remimbota mboayébo. Hae mbae
tepico nderecóbe rae , cherïbï ? Ndere-
cobe co , nde araquaa yeporu haba , nde-
ñemoâ haba , ndeyeçaereco haba , nde-
maêndua haba , ndeporaïhu haba , nde-

ñemombota haba, nde rete yeporu haba, ndemaẽ haba, ndepoco haba, nde mbae apo haba, ndembae rendu haba, ndeguata haba, eguĩ nuguĩ nderecobe, cherĭbĭ; hae eguĩbae opacatu **erembo**yebĭ Ndemoñãngara upe ne, **ymboye**robia, hae yporoquaita mboaye rehe yporũbo. Mbae ambuaecue eyporu cobae rehe ndepĭtỹbõ ramo ñote; Tũpã poroquaita mboaye rehe ndepĭtỹbõ eỹ ramo guĩ, Túpã omeẽ ndebe, nderemiroỹrõ rãma ñote, hemiroỹrõ mbĭpe oporoquaita mboaye haguã, hae gracia mboaguĭye haguã qui ĭbĭpe, haerè ybápe torĭ apĭreỹ mboaguĭye haguã coĭte. Ayebe eyporu catupĭrĭ nderecobe, Tũpã yporu haguã meẽ hague rupi. Tecobe co ñani haba ybápe: ayebe eñani yepi, hae eñaningãtu, terebahẽte mborepĭ apĭreỹ upe. Erepĭta teĩ teyupa bay rupi angapĭhĭ quĭa rehe eyebĭcábone. Tecobe co guariniha: ayebe egua-

eguarîmîngatu ypahapebe, tereypĭcĭte mborepĭ guarînî ha yyaguĭye eỹbae upe yquabeêmbĭ. Tecobe ñemboe haba: ayebe eñemboe teco marângâtu rehe: ereñemboe teî teco bay rehe, hece eyepoquaábo ne. Tecobe co ñemû ha: ayebe eñemû araquaa; eremeê teî mbae quĭa poriahu rehe nde ang hepĭ apĭreỹbae ne. Tecobe co para guaçu: ayebe eĭgaça araquaa, torĭ apĭreỹ ĭga rupápe ebâhêmo: ereñeapỹmî teî mbĭtepe angapĭhĭ poriahu rehe ne, ecañỹ apĭreỹmo. Tecobe co mbaetỹ haba: ayebe embaetỹ aguĭyey; ehecha nderemitỹngue rae ereyogua haere ne: angaipa nde rete yñotỹ rire, teô apĭreỹ año ereyoguane; teco marângâtu ñotỹ rire, torĭ hae tecobe apĭreỹ ereyogua Tûpâ rehe oyecohu apĭreỹmo ne.

Eguîrami nderecobe poru ramo, eremboyebĭ catupĭrĭ ymoñângára upe ne, hae erehupitĭ ndeñemoñâ apĭpaha-

ba ne. Peteî ñeêmbĭpe tamboyequaa ndebe ndeñemoñâ apĭpa haba rupitĭ haguâ : Ereyquaa ĭma Tûpâ hegui ndeñemoñâ haba : ereyquaa abe Tûpâ año ndeñemoñâ apĭpa haba : hae chupe erebâhêne haĭhu , hae ymboyerobia pĭpe qui ĭbĭpe , haerè ĭbápe ereyecohu heçe ne , hece emaê apĭreỹmo. Marâ ñabê tepângà eremboyerobia , hae erehaĭhune ? Yporoquaita mboaye catupĭrĭbo ñò ; yporoquaita ymboaye catu pa ramo , nderecobe eremboyebĭ catupĭrĭ Tûpâ upe ne , hae hemimoñângue abe ereyporu catupĭrĭ , hae ndebe ymeê hague rupi ne. Haete yporoquaita mboaye catupa eỹ ramo , peteî ñote yepe ymboaye eỹ ramo , nderecobe , hae hemimoñângue ereyporu bay ne , erembote heco ne , yporu pĭramo heco ererobane ndeñemoñâ apĭpa habamo ymoîngo , Tûpâ guibe haĭhu , hae ymboetébo , ndeyecohu habamo , hae nde Tûpâ

pâ ramo herecóbo, hece eñemoangapĭhĭ potaraúbo. Hae ramo Tûpâ poroquaita mboaye catu pa haba año, Tûpâ raĭhu haba, hae chupe nderecobe mboayebĭ haba año, ndeñemoñâ apĭpa haba upe nde bâhê habamo oico quĭ ĭbĭpe, haerè ĭbápe hece ndeyecohu apĭreỹ habamo oico ranô ne. Hae Tûpâ remimoñângue ambuae cue; yporoquayta mboaye rehe ndepĭtỹbô harâ año, oico ndebe nderembiporu ramo ne; yporoquaita ndebe haça uca hara aete ereroỹrô, chugui eñeguâhêmo yepi guarâma ne. Eguîrami erehupitĭ ndeñemoñâ apĭpaha ne. Peteî cunûmbuçu raco obâhê Jesu-Chriſto upe, nâ oyábo: Poromboe hara, Marâ ñabê guitecóbo amo pipo tecobe apĭreỹ ahupitĭ, hece guiyecohúbo rae ne? Jesu-Chriſto aete nâ hey chupe: Tûpâ poroquaita mboaye catupábo, tecobe apĭreỹ ererecone. Ayporamo cunûmbuçu: Señor,

chequīrî guibe cheremimboayetĭ angà eguî, hey chupe. Hae Jeſu-Chriſto aiporamo omaê poraĭhu catu hece. A! Cherĭbĭ, curi autamo ñande abe hupi rupi aypo yae rae! Curi autamo ndequīrî guibe Tûpâ poroquaita eremboaye catu pa eycóbo rae! añeîngatui ndeñemoñâ apĭpa haba amo erehupitĭ qui ĭbĭpe, haerè amo tecobe apĭreỹ rehe ereyecohu Tûpâ nderecobe apĭpa haba rehe eremaê yepi guarâma rae.

§. XVIII.

Angaipa Tûpâ hegui ace pea haba rehe yeçaereco haba.

NDerecobe catupĭrĭ pota ramo, yepi Tûpâ upe teremeê: chupe ymeê ramboè, ereycobe catupirĭ ne. Haete Tûpâ upe nderecobe meê haguâ rehe, peteî mbae upe eremanône. Mbae-

bae

bae upe pipo? Angaipa upe. Angaipa upe ndemânô ramboè, Tûpâ upe ereycobe catupîrî, hae nderecobe eremeê catupîrî ychupe ne. Erohôçâ eme Tûpâ nde ymoñemoỹrô; hae ndebe yñemoỹrô ranô peteî yeçapỹmî yepe. Ayebe curiteî ymoỹrô hague emboacî. Ehecha, angaipa año Tûpâ hegui, hae ndereco caturâ hegui nde peà, hae Tûpâ hegui nde pea ererooçâ are ramo, mombîrîbe Tûpâ hegui, hae ndereco caturâ rape gui ereycone, hae mombîrîbe ndereco ramo yyabaybe ndebe ne ychupe ndeyebî habângue. Ndipori ñỹrô haba rehe yerobia haguâ, Tûpâ poroporiahubereco ha ara raça teî hara upe. Curiteî eyebî Tûpâ upe; peteî yeçapỹmî ñote yepe Tûpâ hegui ndeyepeà ereroare ramo, nde cañỹ apîreỹ haguâme ndereco. Cuehe che angaipa, hae na marâî Tûpâ chebe, ere emeheta peteî angaipa rehe ñote Tûpâ

omocañỹ çapĭa : hae guîbae mocañỹ çapĭa hague ñabê tepânga ndoguerecoi Tûpâ nde abe ndemocañỹ çapĭa haguâ rae. Curiteî eyeroba Tûpâ ngotĭ : ndererecọ teî eguîbae ñabê ne. Peteî mbae teremoîngatu nde pĭápe hupĭguarete ramo herecóbo : conico, opacatu Tûpâ hegui oyepeabae ndoico catuyche aracaebey ne : oico marândete catu yepi guarâma ne. Tûpâ año nico ñandereco aguĭyey opacatu ; hae ramo chugui oyepeábae yepi yporiahu oicóbo ne. Angaipa apo ramo, Tûpâ nde reco aguĭyey hegui ereyepea. Hae mamô pipo erehone ? Mamôtamo pânga ? opa mbae aguĭyey porey̆ hápe ; opa mbae marâ noôngápe erehone, Tûpâ ndemoatarey̆mba ramo hereco haguâme. Hae añâ nderaĭhupa ramo heco haguâme ranô: ereho angaipa angapĭhĭ habamo hereco hápe ne ; hae teco acĭ apĭrey̆ mbae apiray ramo hereco hápe ranô. Hae

oî-

oîmê pipo mbae marâ âmô co mbae marândete ñabêngua amô rae?

Opa angaipa co, cherĭbĭ, mbae yoha y ùpĭ; curiteî omboyebĭ eỹ ramo oporoyucabae. Hae pipo nde ereù bĭte potaraù raù rae? coterâ nderembiu cue erereco pota ñote ndepĭápe, curiteî ymboyebĭ eỹmo ne, Pay upe ymombeúbo ymboacĭ catu hape? Ereyquaa pota pângâ yporoyuca mârândete? Eymoâ ndereçápe ang yyatĭpa opacatu ĭbĭ ñemoñâ ĭpĭ guibe omânôbae cue, hae aracañỹ haguâmebe omânôbae râ reôngue: añeîngatuî teôngue atĭ poromondĭî rapichareỹ año co erehecha; haete angaipa rembiapo mêmê ñote eguî. Hae hî amo pipo oyehu bĭte co mbae poroyuca, opa oicobebaecue ângâ, hae hete yuca hatĭ ù bĭte potaraù ha âmô rae? Hae mahî pico nde, co mbae yoha marândete nde ângâ hae nde rete yuca hára ñembiahĭî-

bò

bò roçâbeỹ ñabê erehepeña bĭte yguá-
bo ? hae hece eñemoângapĭhĭbo rae?
Cuehebe co aù, hae ndacheyucay, ere
eme. Ehecha, heta raco peteî yebĩ ño-
te yepe où hare omocañỹ çapĭa. Eye-
robia eme cuehe Tûpâ ndebe hôçâ ha-
gue rehe : tôçâ haba pucu rire raco ñe-
moỹrô tubicha ete abe oico. Arebe hô-
çâbaecue raco, oñemoỹrô, hae opo-
romboaraquaa tubichabe. Tûpâ ñỹrô
hague ndebe erereco teî angaipa rehe
ndeñemoquĭreỹ habamo ne; ereco ca-
tu angaipa hegui ndeyepea habamo, hae
yyabaetereco habamo; acoi cabayu yu-
rupĭpia tape marâ hegui ypeà ñabên-
gâtu, Tûpâ rôçâ haba rembiapo, hae-
te ndeporerobiareỹ recháca, hôçâmba
ndemocañỹmo coĭte ne. A, cherĭbĩ,
heta nde ñabêngua, marâ ae? na nde-
ñabêngua rûgûaî, nde heguibe ymarân-
gâtubebae catu, Tûpâ ñande Yara om-
boaraquaa ymocañỹ çapĭábo Marâ ña-
bê

bê nderequĭhĭyey ; ereñemoângapĭhĭ catu Tûpâ moỹrô rehe, hae ymoỹrômbĭpe. Ma ndereyquaay pico ebocoi ndeñemoângapĭhĭ pĭhĭ aù Tûpâ recobe rupia ramo heco? Hetegua ramo Tûpâ amo, ebocoi ndeñemoângapĭhĭ bay ñote amo curitêî hecobe omocañỹ. Ndereyquaay pico ebocoi ndeñemoângapĭhĭ bay año Tûpâ Raĭ ñande ramo heco ramo ĭbĭra rehe oyatĭca, yyucábo? Ndereyquaay pico ebocoi nde ângapĭhĭ bay mocañỹ haguâ rehe ypo yobay, hae ypĭ yobay ranô ĭbĭra rehe oyeatĭca? huguĭ opa oñemombuca? Ndereyquaay bĭte abe pânga ebocoi ndeñemoângapĭhĭ bay hacĭbe Jesu-Christo upe, opa hemimborara guibe? hae hece ymaéndua, hae chupe hîâ hague ñote yepe omboĭay uguĭ ĭbĭpebe ymbocĭrĭbo.

Eyeroba ndecotĭ cotĭ, nde rehe hembiapo marâ rechábo abe: Haè ño ni-

nico nderereco marâbe, añâ nderereco meguâ guibe. Hae Tûpâ ndemboaraquaa guibe peteî yeçapỹmî ndeñemoângapĭhĭ bay hague erehepĭbeêne teco acĭ apĭreỹ mbĭpe; hae teco acĭ apĭreỹ mbĭpe hepĭbeêmo yepe, aracaebey nderehepĭbeêyche heco marâ yacatu ne. Ererobia pângâ cobae? Marâ ñabê tepânga herobiábo, nderequĭhĭyey, hae ndereçuçûi angaipa hegui? coterâ nde taroba? Marâ ñabê amo herobiábo, hae nde taroba eỹmo, ndereypoĭhuyche, hae nderemboacĭîche, curiteî ndeyehegui heytĭbo mburu rae? Aracaebe pânga nde taroba eycóbo ne? Erehêndu Tûpâ rerobia ha nde morandu haba: Tûpâ rehe yerobia haba ndeñemomburu haba; Tûpâ hegui quĭhĭye ha ndemopîrî haba, chugui tî haba ndeacaca haba, hae nderaĭhu ndepareha haba. Mahî pico eremboete yeahoce nandetey angapĭhĭ mîrî quĭa poriahu, teco acĭ apĭ-

apĭreỹ rehe yyoguábo ? Mahî pico mbae bey ete ramo erereco Tûpâ ndeyeupe ymoñemoỹrô ? Ndereypoĭhubi, Tûpâ mbae pabê quaapara ; mamôpabê rupi oicobae, ymbaraete apĭreỹbae nde amotareỹmba ramo hereco. Marâ ñabê erembotabĭ eyecopiábo ne ? Marâ ñabê ereñeguâhê chugui ne? Marâ ñabê eremboaguĭye chugui ecêyepébo ne ? Mamô pânga ndearaquaa reconi ? Mamô nde yeçaereco ha ? mamô nde mbae renôndeà haba ? Marâ ñabê pico angaipa opa mbae marâ oicobaecue, hae ang oicobae , hae oicobae râ guibe ypochĭbebae , opa araquaa remimbohaebe eỹ, nde erembohaebe ypoĭhu eỹmo ? Peteî yebĭ año ara pehêngue mîrî ñande rapicha angaipa recháca ñote yepe amo ñañemondĭî , yarĭrĭî , hae ñande aracañỹ rae, cherĭbĭ. Hae hîpipoco nde heta ara , heta yacĭ angaipa , opa mbae marâ açoçe , añaretâ açoçe yepe , pe-

teî

teî ara pêhêngue mîrî ñote yepe heco pochĭbebae, ndereypoĭhubi? Ereñemoângapĭhĭ catu ndepĭa henoî rehe, hae araya ymboyoapĭ rehe. Añeîngatuî, coterâ Tûpâ ndererobiay, coterâ angapĭhĭ bay ndemboçabaĭpò, ndemoaracañỹmo rae.

§. XIX.

Angaipa reco marâ abaete catu rehe yeçaereco haba.

EPoi eme angaipa abaete catu haba rehe yeçaereco hegui, terepoite yyapo hegui. Ndipori angaipa abaete catu haba, hae heco marândete hupitĭ harâ. Tûpâ rerobia ha rembipè, hae y gracia rembiaraquaa pĭtĭbô año hupitĭ harâ, cherĭbĭ. Aypo rehe eyerure Tûpâ upe yepi y gracia rembipè tubicha rehe, angaipa reco abaete ca-

catu quaa mîrî haguâ rehe. Ndipori angaipa reco mboyequaa harâ, Tûpâ reco ubicha ñabê. Tûpâ reco ubicha gui año angaipa reco ubicha abaete catu oyequaa: Tûpâ reco porâ yabê tenico angaipa abe yyabaete catu. Tûpâ yporâ apĭreỹ; hae angaipa abe yyabaete catu apĭreỹ ranô: Tûpâ ymarângâtu apĭreỹ; hae angaipa abe yñaîbî apĭreỹ: Tûpâ opa mbae aguĭyey oyehe oguenoî; hae angaipa opa mbae marâ oyehe oguenoî ranô: Angaipa nico marângâtu apĭreỹ moñemoỹrô ha, heroỹrô ha ranô: Angaipa nico Tûpâ recobe mocañỹmbota ha ranô. Ayebe Tûpâ reco youpitĭ ramboè, angaipa reco abe oyeupitĭne. Haete yyabaetereco haguâ rehe emomôhê môhê mîrî ñote yepe hembiapo marâ rupi, Tûpâ ymboaraquaa hatĭ rupi, hae ymocañỹ haguâ rehe Jesu-Chriſto rembiapocue rupi ranô.

Opa

Opa mbae marâ co tecobe pĭpe, hae tecobe ambuaépe oîmêbae, hae oîmêbaerâ nico, coterâ angaipa ñote, coterâ angaipa rembiapo, coterâ hepĭ, hae yñemboaraquaa haba ñote. Oporomondĭî pânga añâ? Angaipa año Angeles porâ hegui añâ abaete catu omoîngo. Oporomongĭhĭye pâ teô yechacába pichĭbĭ? Angaipa año ebocoy ĭbĭpe heroique hare; angaipa año ñande pabê yuca hara; Angaipa hegui teô oñemoñâ; teô hegui tecocue rehe Tûpâ yerure haba; tecocue rehe yerure habagui añaretâ, hae opa teco acĭ apĭreỹ. Peteĭ ñeêmbĭpe toyequaa ndebe angaipa rembiapo: Ndipori mbae marâ ñande remimborarà, coterâ Angel araquaa rembiupitĭ, coterâ Tûpâ rembiapo, angaipa hegui oñemoñâ eỹmbae. Ndiporiche amo Tûpâ ñemboacĭ, coterâ poromboaraquaa, angaipa poreỹ rire ramo rae. Ang ere chebe,

co-

coterâ Tûpâ teco yoya ndoguerecoy, ayebe angaipa omboaraquaa heco marâ yeahoce; coterâ angaipa ndoiquaay heco marâ yacatu, aipo rehe omboaraquaa yeahoçe? Haete aypo è haguâ ndiyabi, cherĭbĭ: Tûpâ nico teco yoya apĭreỹ, hae araquaa apĭreỹ rerequa: ayebe angaipa reco oiquaa heco yacatu, hae nomboaraquaai heco yeahoce; yguĭpebe catu yepi omboaraquaa. Cobae gui tereyquaa mîrî angaipa reco abaete catu marândete; haè año opa mbae marâ rerequa, opa mbae marâ ñemoñâ haba, opa Tûpâ ñemoỹrô haba nô.

Angaipa año opa mbae marâ ymombeu hae ymoâmbĭ açoce nde rete, hae nde ângâ omomâra. Ndipori ndereco pĭpe mbae haebebae, mbae yporâbae, coterâ mbae poromboyerobia, angaypa remimomârâ eỹ, coterâ hemimocañỹ eỹ: haè nico, angaipabiya, nde

rete tacĭ quĭa poromotî poromboyeguaru pĭpe omongĭa , hae omocãngĭ: haè nico nde ang mbaraete haba omombituha , ymbaeapo habãngue omocangĭ ; haè hembiapo aguĭyey rãngue opa omombochĭ ; haè nde araquaa omopỹtû , coterâ omocañỹ : nde angaipa ramo nico ndereycoey nũngà mỹmba hegui. Haè abe nde ângâ nde rete upe omoñemomîrî , hembiguay ramo ymoîngóbo : ndepĭa , hae nderemimbota omongĭa , hae teco marângâtu hegui oypea , heçe ymboyeaheybo. Haè ndepĭa omoangeco , hae nde rete angaipaçeray upe ang omeê opa angaipa rupi heroata , hae herotaroba haguâma. Conico nde pĭpe angaipa rembiapo. Hae hîpipo ndereyabaeterecoi ? Ereyporangereco bĭte catu , heçe eñemoângapĭhĭ pĭhĭ aùbo ? Mbaebe pânga angaipa rembiapo ? (Ndererobiayche berami ne.) ĭbaga yepe , ĭbĭ , hae añaretâ

ye-

yepe ranô omomarâ. Hae ĭbapegua ñandereco aguĭyey rehe horĭ habângue omorângue : Santos ñande rehe yñemboe rembiapo rângue rehe ñandemopanê : Angeles ñanderaârôha ñande rehe ycaneônde rembiapo omomarâ ymorânguébo : Santa Igleſia omoñemombĭa ; haè nico omembĭ angaipabiya oñemboe haba , hae ocaneônde haba mocañỹ teî , nda hapichari omboacĭ. Angaipabiya abe o angaipa pĭpe guapicha ycaraybaecue coterâ mboe pochĭ ymoangaipábo , coterâ yñangaipa ombohorĭ ypĭtỹbôꝏ , y ang , hae hete yucábo. Ycaray eỹbae caray habângue omomarâ , oangaipa pĭpe Tûpâ rerobia haba reroỹrô ucábo chupe. Angue marângâtu abe omopanê ypĭtỹbô habângue rehe : hae añaretâmêngua reco acĭ abe oyrûmô chupe. Ayebe opa mbae marâ co tecobépe , hae tecobe ambuaepegua angaipa rembiapo año.

Mbae marãndete co angaipa, cherĭbĭ, Tũpã Raĭ mãnõ rehe, hae huguĭ rehe ñote ocañỹbae: ayete peteĩ Jesu-Christo ruguĭ rĭquĭcue ñote yepe yyacatu ymocañỹmba haguã rehe; hae aete yyabaetereco nũngarẽỹ haba, hae yyabaete catu rapicharẽỹ mboyequaa haguã rehe, Jesu-Christo opa nguguĭ omombuca, curuçu rehe omãnõbo coĭte. Hae nde marã ere pãnga? yporã bĭte pãngà ndebe angaipa? Ereyogua bĭte pota pãnga angapĭhĭ bay mĩrĩ poriahu, teco açĭ apĭrẽỹ porarábo, hae Tũpã recobe mocañỹmo? Hĩndo, ndipori mbae marã angaipa guibe; hae ndipori abe ndererecó marã ha nde aè nde yereco marã guibe; nde aè nico nderemimbota rupi ereyapo opa mbae marã guibe ndererecó meguã harã.

§. XX.

§. XX.

Angaipa rembiapo marã rehe yeçaereco haba.

ERehechaĭma angà angaipa reco marã abaete catu. Ang eyeçaereco mĩrĩ hembiapo marã rehe; coterã angaipa pĭpe nderembiapo rehe catu. Aypo rã rehe eyeçamoĩ mbegue ndereco rehe: hae Cain upe ñande Yara hembiapocue rehe yporandu hague ñabẽ, tereporandu nde abe ndeyeupe nderembiapocue rehe: *Mbae pãnga ereyapo rae?* eyábo. Aypo rire nde aè abe eñeẽmboyebĭ ndeyeupe ranõ: *Angaipa guaçu*, eyábo. Hae mbae pico angaipa guaçu rae? Tũpã ñande Yara reroỹrõ ha, añã chuguibe ymboete ha: nde angaipa ramo co añã eremboetebe Tũpã guibe: Tũpã mbae bey ramo

erereco, nde raĭhu ndereypotay, y gracia ereroỹrô mbae bey rehe heytĭbo. Mbae pico ereyapo rae? *Angaipa guaçu*: Tûpâ erereco meguâ, eremotî, heco ubicha rehe erepuâ. Opa açe rapicha reroỹrô haba, hereco meguâ, hae ymotî haba, opa mburubicha oicobae cue, ang oicobae, hae oicobae râ, opa Angeles, Querubines, hae Serafines reroỹrô haba, ymotî haba, hae hereco meguâ yoehe yyeçeapa ramo, ndohupitĭîche peteî yebĭ año Tûpâ moỹrô hague. Mbae abe pânga ereyapo rae? *Angaipa guaçu*: Tûpâ marângâtu apĭreỹ ĭbĭ rupi ereytĭ, hecobe mocañỹ potaraúbo, hemimoñângue poriahu eremboete, hae erehaĭhu chuguibe, nderecobe apĭpa habamo ymoîngóbo, nde Tûpâ ramo, hae ndeyecohu habamo herecóbo. Ndereypotay Tûpâ reîmê, ndemboaraquaa hegui, yepoĭhu eỹ mbĭpe nde angaipa haguâ rehe. Ndereypo-

potay Tûpâ hecobe apĭreỹ, tata apĭreỹme ndereytĭ, hae nderapĭ hegui. Eremongĭa Tûpâ reça marângâtu mbae pabê rechacára, ndeangaipa ñenotî eỹbete nico, Tûpâ rembiecha ramo yepe, Tobê, ndeangaipa eme, è ramo ndebe yepe. Ndeangaipa, teô apĭreỹmbĭpe Tûpâ ndemopîrî ramo yepe. A! mbae ñenotî eỹ abaete catu. Mabae tembiguay poriahu araquaa eỹ amo pipo oyapo o yara rembiecha ramo, Tûpâ rembiecha ramo nderembiapo rae? Mîrî yepe ndereypoĭhubi Tûpâ nde angaipa recha. Nde angaipa Tûpâ nderecha haba heroỹrô hápe ñote, Tobê yepe, tacherecha epe; ndaquĭhĭyey nde hegui, ndeyapápe. Ndereypotay abe Tûpâ ymbae quaa haba reîmê, nde angaipa quaa hegui, hae heçe ndebe yyerure hegui.

Mbae abe pico ereyapo rae? *Angaipa guaçu*, mamo pabê rupi Tûpâ re-

reco haba momarâmo: Tûpâ nico gueco pĭruçu apĭreỹ mbĭpe opa tenda oipĭhĭrômba: ayebe nde renda ramo oico ndebe: Tûpâ mbĭpe ereycobe, Tûpâ mbĭpe ereata, Tûpâ mbĭpe eremỹî, Tûpâ mbĭpe eremaê, erembaeapo, erecaru, ereque, hae ereyco yepi, acoi ĭ pĭpe pira hî guibe. Hae co tenda marângâtu eremongĭa nde angaipa ñabô angaipa quĭa abaete catu pĭpe. Opa mbae quĭa, opa mbaeû, opa mbae reôngue, opa mbae nê, opa mbae reâquâ bay, opa mbae tuyunêmbay eremboatĭ ruçu ramo yepe amo ndohupitĭîche petei angaipa quĭa haba; hae ynê haba: hae co mbae quĭa nêmbay abaete catu pĭpe Tûpâ eremongĭa, y pĭpe yyapóbo: aña quĭa abaete catu abe Tûpâ rehe eremboyoobaque, heçe ymboyeçea potaraúbo. Co nico angaipa pĭpe nderembiapotĭ. Hae hîpipo nderenotîri? Mburubicha porialiu renda ye-

pe

pe amo ereypoĭhu ymongĭa; hae Tûpâ tenda marângâtu apĭreỹ ndereypoĭhui ymongĭa. Mburubicha poriahu rendápe yepe amo erenotî mbae nê quĭa reroĭque, hae Tûpâ pĭpe año ndereypoĭhui mbae nê quĭa abaete catu apo. Mbae abe pânga ereyapo rae? Angaipa guaçu: Tûpâ ñande Yara opa mbae pĭpe ndeporiahubereco ha, nde rereco catu hara, ndemoângapĭhĭ hara, ndemboyerobia hara, ĭbápe hae ĭbĭpe ndereco caturâ rehe opoaca apĭreỹ porupa nûnga hara moñemoỹrô rehe eremomba nde rete, hae nde ang mbaraete ha, nde araquaa, hae nde remimbora hecobe mocañỹ haguâ rehe ñote ereyporu eycóbo; Tûpâ poroquaita rupi ĭbĭ yepi oico ndebe, nderecotêbê moñemoñâbo ndebe: ĭ ocĭrĭ yepi nderembiù râ, hae ndeñemoângapĭhĭ haguâ; ĭbĭtu oata, hae oçaî oycóbo ndepĭtûhê haguâ, ndepĭtupa hegui; tatahendĭ ndemboacu,

hae

hae ndereçapè haguâ ranô ; pỹtû ramo yacĭ, hae yacĭ tata mîrî hembipè ndebe ; ĭbotĭ reta ñũ rupi, caa rupi horĭ oquápa, ndemoeçaî haguâ rehe. Mỹmba oicobe ndebe nderecotêbê rupi oyeporu haguâ rehe. Nderapicha abe nde rehe oñangareco, ndemboe, hae ndepĭtỹbô Tûpâ remimbota rupi. Angeles yepe nde rehe omoñangareco ; nde cĭ rĭépe ndeñemoñâ ĭpĭ rupibe, omeê ndebe nde rerequa râ, nde raârô harâ, nde pĭtỹbô hara mbae marâ hegui ndepĭcĭrô hara ranô. Nde aete opa co Tûpâ ndeporiahubereco yeahoce haba ereyporu bay, erehecoreroba, ymoñemoỹrô habamo ; hae ymocañỹ mbota habamo herecóbo. Tûpâ hegui opa ndereco ereypĭcĭ, hae ymoỹrô rehe, hae hecobe momba potaraù rehe ñote yepi ereyporu, mỹmba açoçe nderecotabĭ renotĭ eỹmo. Conico nderembiapotĭ araya mbae aîbî tabĭ herooçâ pĭrâmeỹ.

meỹ. Yagua yepe omongaru ha ndoiçuui; hae nde nandecueray Tûpâ nde Yara rereco meguâbo.

Mbae abe pânga ereyapo rae? *Angaipa guaçu*: Tûpâ teco apĭreỹ guibe nde rehe ymaênduabaecue rehe, mbae ñemoñâ eỹmbobe, nderaĭhu para, mbae eỹ hegui ndemoñângara, nderecobe yepi moîmê hara, ndebe guarâ opa mbae guemimoñângue meê hara, gracia pĭpe ndepĭtỹbô hara, hae ndemboubicha hara, oyehe yepi oyecohubaerâ ramo ndemoñângara, gueco guetébo, o poaca guetébo, o araquaa guetébo nderaĭhu para ereroỹrô hemimoñângue poriahu rehe, ndepĭa hegui heytĭbo. Erembogue haĭhu marângâtu rata ndepĭápe, añâ rata moêndĭ haguâ rehe; ĭbápe hece ndeyecohu habângue eremeê teco acĭ apĭreỹ rehe. Ereroỹrô ĭbaga porâ ndeñemoeçaî apĭreỹ haguâ hemimoñângue, añâretâ quĭa abaete catu re-

rehe, hae angaipa quĭa pĭpe tayãçu quĭa ñabê ndeñemboapayere haguâ rehe, ereroỹrô ygracia, hae taĭ ramo ndereco mbae bey rehe ytĭapĭîbo, añâ raĭ ramo yepi ndereco haguâ rehe. Ereroỹrô abe Tûpâ nderaĭhu, haĭhu potareỹmo, angaipa raĭhu año rereco potábo. Conico nderembiapo, Tûpâ tecatuay rembiecha ramo. Hae aypo yepe ogueroôçâ? Marâ ndeyri? omeê bĭte catu ara ndebe nderembiapo marâ nûngareỹ moatỹrô haguâ. A Tûpâ tôçâ haba apĭreỹ! Marâ ñabê amo pipo Tûpâ rôçâ haba rereco eỹmo, ereroôçâ co angaipabiya quĭa abaete catu nderobápe etey nde rehe ypuâ rae.

Eneî eyecohu nde Tûpâ rôçâ haba rehe. *Curiè* ereme. Mbobĭ yebĭ pico ndepĭaatoî, o cotĭ cotĭ nderenoîbo? Mbobĭ yebĭ nde pĭa rôquê omôpâ môpâ, y pĭpe oique potaraùbo? Mbobĭ yebĭ nde araquaa oheçapè nderembiapo

ma-

marã recha ucábo ndebe, nde yyabaetereco haguã? Mbobĭ yebĭ, nde angaipa ramo, hae nde angaipa rire, hôçã ndebe? Mbobĭ yebĭ pânga añã nderepeña ramo ndeyuca haguã rehe, haè ohoqueci, nde rehe ypoco hegui? Heta yebĭ guembiapo teè rupi, Angeles, hae nderapicha ñeê rupi ñỹrô haba rehe ndepareha; hae yepi ndepĭa rãtã reroỹrômo, ndereycobe potay yrũnamo ĭbape, eremanômbota catu añã irũnamo tata apĭreỹme. Conico nderembiapocue. Hae nda aguĭyeĭma pipo? Aracae pânga Saulo ñabê ĭbĭ rupi ereyeitĭne, ndereçaĭ reroñeçûbo, nde pĭa çoro ñemboaci hegui reroĭbĭapíbo, ndepuãhê racĭ reroñeêmo Tûpã upe, nã oyábo: *Domine, quid me vis facere?* Mbae pânga ereypota che hegui, che Yara? Chereco guetébo, che ângã, che araquaa, che pĭa, che rete, che reça teça ramo mêmê oyeroba ramo yepe amo

amo nde moỹrô hague rapîrômo, ndahupitĭîche amo ndebe hepĭbeê mîrî haguâ, hae nde cheraĭhu haba mbohobay mîrî haguâ. Hae aete mbae poriahubete ramo guitecóbo yepe, opa guetébo añemeê ndebe, nderaĭhu rehe año, hae ndemoỹrô hague rapîrô rehe año co ara guibe chereco haguâ rehe, opa mbae poromoangaipa hehui guiyepeábo. Eneî, che Yara, che pĭtỹbô epe angà nde gracia yrângue eỹbae pĭpe ayporami ymboaye haguâ rehe. Amen.

§. XXI.

Angaipa Tûpâ mboyerobia momarâ rehe yeçaereco haba.

Tûpâ ndemoñâ, omboyerobia haguâ rehe qui ĭbĭpe. Nde aete ndemaênduâ eỹmo, mbae hemimoñângue rehe ñote ereñangareco. Nandemaêndua-

duabi ymboyerobia haguâ rehe ; na ndemaênduay yporoquaita mboaye haguâ rehe ; na ndemaênduay nde ângâ reco caturâ rehe, mỹmba ñabêngatu ĭbĭpegua mbae rehe ñote ereñangareco, angaipa ñote eremboyoapĭ ymboyoábo, Tûpâ ñande Yara moñemoỹrômo, ĭbaga, hae ĭbĭ nderembiapo marâ mbĭpe ymongĭábo. Ayporami eycóbo ereñemoaîbîbe añâ guibe : Añâ nico peteî yeçaereco bay pĭpe año Tûpâ omoñemoỹrô ; nde yeçaereco ha Tûpâ moñemoỹrô hatĭ aete, ndipapa habi ; hae yyabaete catu haba nimombeu habi ; hae nde yeçaereco bay rehe, hae ndemaêndua pochĭ rehe ereyrûmo ramo, hae eremboyeçea ramo nde ñeê bay, nde poromongeta pochĭ, hae nde rembiapo pochĭ ranô, eremocañĭ teî heta ara ne ; haete nderehupitĭîche ypapa haba ne ; bĭtebe yyabaete catu haba aracaebey nderehupitĭîchene.

ĭbĭ-

ĭbĭcuì açoçe añâ yñangaipa rire ye-
pe amo , peteî nde angaipa, año opa
yñangaipa ypapá pĭrâmeỹ oyahoçe. Añâ
nico o angaipa ramo , Tûpâ omoñe-
moỹrô ; haete na Tûpâ guaĭhupápe An-
gel ramo oñemoñâbaecue rûgûaî ; Nde
aete eremoñemoỹrô Tûpâ nderoò poria-
hu rehe oñemôndebaecue , hae capiì
aramo mỹmba caru hápe nderaĭhubari
oàbaecue. Añâ omoñemoỹrô Tûpâ na
oyehe ĭbagagui ogueyĭbaecue rûgûaî,
na guecábo treintaytres roĭ ycaneôbaecue
rûgûaî ; nde aete eremoỹrô Tûpâ Raĭ
nde rehe ybagagui ogueyĭbaecue , hae
nderecábo 33. roĭ ycaneôbaecue. Añâ
nomoỹroî Tûpâ oyehe cinco mil azo-
tes porara hare ; ñuatî mbĭpe yñacâ cu-
tu pĭre , ypoqua, hae hobapete pĭre ; nde
aete eremoỹrô Tûpâ nde rehe 5000.
azotes pĭpe hete mboì pĭre , yñacâ cu-
tupĭre , ypoqua pĭre ; mundaha aîbî ña-
bê, hae hobapete pĭre ranô. Añâ no-
moỹ-

moỹrôy Tûpâ oyehe guguĭ mombuca hare, ĭbĭra rehe ypo, hae ypĭ yobay cutupĭre, hae guaĭhu racĭ hegui omanôbaecue coĭte : nde aete eremoỹrô Tûpâ nde angaipa rehe opa guguĭ mombuca hare, ĭbĭra rehe yyatĭca pĭre, hae omanôbae cue ranô. Añâ nomoỹrôy Tûpâ oyeupe tembiu ramo oñemeêbaecue, hae oyeupe ara ñabô yñỹrôndĭbae ; nde aete eremoỹrô Tûpâ ara ñabô yñỹrôndĭbae ndebe, hae nde Tûpâra ñabô, tembiu ramo ndebe oñemeêndĭbae ranô. Ayebe nde angaĭpa peteî ñote yepe, añâ angaipa oyahoçe apĭreỹ. Hae mahî pico nde ângapĭhĭ, hae nderorĭ eycóbo ? Mamô pico nde araquaa reconi ? Mbae ere pipo Jeſu-Chriſto upe nderecocue rehe yerure ramo, nderobápe nde raĭhu apĭreỹ hague, hae nguguĭ mombuca hague, hae curuçu rehe omanô hague ymoîbo, nde motî ramo ne ? Hae hîpico na ndepo-

rerobiay? Aguïyebete nde è habanguépe chupe, arayabetey catu huguï rehe erepÿrûbïte, ïbïra rehe ereyatïca yoapï eycóbo, angapïhï poriahu rehe, hae yñamotareỹmba añâ mboorï potaraúbo?

Na añâ angaipa ñote rûgûaî ereyahoçe; acoi aba aîbî marândete Tûpâ Raï yyuca harâ upe ymeê hare angaipa yepe ereyahoçe. Hae aba pipo ebocoi aba aîbî marândete Tûpâ Raï tecatuay yyuca harâ upe ymeê hare rae? Judas, Hemimboecue îrûnamo oicobaecue. Haete Judas peteî yebï omeê Jesu-Chriſto yñamotareỹmbara upe, treinta quarepoti mîrî rehe, oyehe ymanô recha eỹmobe; nde aete ara yabetey Jesu-Chriſto curuçu rehe moî yebï añâ yñamotareỹmba mboorïbo, na treinta quarepoti rehe rûgûaî, peteî angapïhï mîrî quïa poromoñemotî rehe catu, nde rehe ymanô recha rire ramo yepe.

Guae-

Guaete catu pico nde tabĭ, hae nde aîbî yeahoçebetey rae! Petei yebĭ Jesû-Chriſto yñamotareỹmbara upe ymeê hague rehe, Judas mil ſetecientos roĭ ĭma ocay añaretâme oîna; hae ocay apĭreỹmamo Tûpâ recobe yacatu ne. Nde ara ya yyuca hatĭ marâ pipo nde-reconine. Mbaebe pico erehaârô? Aracae pico angaipa hegui erepoine? Aracae pico Jeſus yuca hegui ndecaneône? Aracae pico y pĭ guĭpe ereyeitĭ nde acâ rehe ypỹrû haguâ rehe ne. Haete nde-rehupitîî nde acâ rehe ypỹrû haguâ ye-pe. Eyeytĭ opa nde rapicha angaipabiya pĭ guĭpe, opa añâ pĭ guĭpe ranô, nde-taroba ñenotĭ eỹ rapîrômo. Hae ey-quaa, nde angaipa reta ramo, hae yya-baete catu apĭreỹ ramo yepe, Jeſus nde Yara nderemimoỹrôngue ymarângâtu-be nde angaipa ahoçe; haè ñỹrôhaba oiquabeê ndebe yepi, nde pĭa guetébo omoỹrô hague nde ymboacĭ ramo, hae

heroyebĭ potareỹmo. Ayebe eyerobia ymarãngãtu apĭreỹ rehe; eyerure ñỹrõ haba rehe chupe ndepĭa guetebo, nde angaipa mboacĭbo, heroyebĭ potareỹmo ymoỹrõ hague ramo heco hápe ñote, Pay hecobia upe ymombeu catupábo: opa mbae poromoangaipa hegui eyepea. Eneĩ eñemomburu: Ma añã raĭhu, hae angapĭhĭ bay poriahu raĭhu pipo ymbaraetebe ndebe? hae pipo Tũpã raĭhu, hae nde angã raĭhu año nimbaraeteyche ndebe ne, ymboacĭ, hae heya haguã rehe, Pay upe ymombeupábo? Eneĩ etĩ quaa angà, cherĭbĭ. Añã raĭhu upe, hae nde roò angaipaçeray upe yepi nde aguĭye, hae pipo Tũpã raĭhu upe año na nde aguĭyeyche ymoỹrõ hague mboacĭbo, hae heroyebĭ beỹmo ne?

§. XXII.

Angaipa Tûpâ ace pïa gui oytï, añâ hecobia ramo heroiquébo.

NDereyahoçey ñote rûgûaî añâ angaipa ; haè abe nde pïápe erehendaboñâ, ymoñângára chugui heytïbo. Ehecha : Tûpâ gracia nde âng pïpe hînamo, angaipa apo eỹ yacatu, Tûpâ renda ramo, Eſpiritu Santo roga ramo nde ângâ oico. Haete añâ ndepïa raâ ramo, chupe nde aguïye ramobe, añâ oique nde pïa, hae nde ângâ pïpe, hae Tûpâ ereytï chugui ymocêmo. Acoi ramo añâ guenda teè ramo nde rereco coïte. Acoi gui oporoquay, opa guemimbota bay rupi nde rerecóbo: Opa nde reco aguïyey omomarâ, nderembiapo cue marângâtu oyuca, tata nde rete guetebo omoçaî, opa angaipa

rehe nde mboacubóbo ; nde reça ombotaroba, opa rupi ymboguata teîbo ; haerè ndepïa yuca harâ rehe ymomaêmo: nde apïça ohoquendabò opa ñeê bay quïa rehe ndeyeapïçaca haguâ, hae nde ñemoângapïhï haguâ rehe : nde yuru abe oipea : nde cû omboacubò, opa ñeê bay quïa apiray poru haguâ rehe. Bïte nde araquaa poriahu, henônde omoçaî arai pÿtûnday ete ypïhóbo Tûpâ rehe, teô rehe, tecobe ambuae rehe ndemaêndua hegui, hae nde angaipa yechacà abaete catu recha hegui : angaipa tubichabebae, hae yyabaete catubebae upe yepe, na mbae rûgûaï, hey ndebe, ypoïhu uca eÿmo. Emoângapïhï nde rete, hae râ rehe Tûpâ omeê ndebe, curiè nde angaipa tereheya ; Tûpâ ymarângâtu apïreÿ ; *amboacï che angaipa* nde è rupibe, yñÿrô ndebe ne, oyabaù.

Nde pïa poriahu guenda abe omongïa

gĭa rapicharey. Opa mbae quĭa y pĭpe omonoô, yñemoângapĭhĭ haguâ haguâ aù, opa mbae bay rehe nde ñemombotaçeray omboacubò, opa teco marângâtu omboyabay ndebe; bĭtebe angaipa mboacĭ, hae Pay upe ymombeu nde angaipa renônde, tî haba oypea ndé hegui, angaipa hegui nde yepoĭhu ey haguâ rehe; hae nde angaipa rire omboyebĭ ndébe, Pay upe ymombeu hegui. Eguîrami yepi angaipa quĭa pĭpe nde mboapayere, tayaçu quĭa ñabê ndererecóbo. Mbae tubichabe añâ oyapo nde pĭápe oñeendaboñâbo. Tûpâ marângâtu apĭrey omoñemoŷrô uca ndebe hemimotarey ramo ndemoîngo: Tûpâ nico marângâtu apĭrey ramo oicóbo, oyeaĭhu apĭrey abe; hae araquaa apĭrey ramo oicóbo, oiquaa gueco ubicha porâ apĭrey ranô: ayebe nde pĭa hegui nde gueyti, nde âng guenda teè hegui nde omocê añâ guenda rânguépe

pe hendaboñâ oyehé guibe nde haĭhu, ymboyerobia, hae ymboete omboacĭ apĭreỹ. Aypo rehe nde amotareỹ poroamotareỹ pabeỹ guibe. Oîmê pipo mbae marâ amo Tûpâ ndebe yñemoỹrô guibe? Oîmê pipo poroamotareỹ Tûpâ nde amotareỹ guibe? Marâ ere amo nde ru teè, hae nde cĭ teè nde moñâ, hae nde mocâmbu harete tecatuay nde amotareỹ araya ramo, nde rehe ymaêçereỹ ramo, nguo hegui nde mocê ramo? Ereñemboacĭ rapichareỹ amo, aico porĩahubete nûngareỹ, ere amo, ayete: Nderapicha poriahu ndeamotareỹ ndereroôçai; hae Tûpâ nde amotareỹ año ereroôça yepi.

Ndereyquaay pico ypópe nde recobe reconi? Ndereyquaay opa ara ogue-reco nde mocañỹ apĭreỹ haguâ? Equĭhĭye Tûpâ hegui, curiteî nde angaipa mboacĭbo, ndeyeupe ymoñỹrôbo, añâ nde pĭa hegui heytĭbo, angaipa mbo-

yoa-

yoapĩ beỹmo. Aneỹ ramo, yepi ndecañỹ apĭreỹ haguâme ereycone: ĭbĭ quaruçu tata rapichareỹ renda aramo ndeçaîngo ramo ynimbo mîrî poriahu hegui, marâ ñabê amo ndepĭatĭtĭî? Marâ ñabê amo Tûpâ erehenoî nde ängaipa râpîrômo? Marâ ñabê amo eremomboi ymoỹrôbeỹ haguâ? Marâ ñabê amo Tûpâ Cĭ, hae Santos opacatu upe nderâçê ndepĭtỹbô haguâ rehe? Hae mahî pico añaretâ ahoçe ynimbo mîrî ñabêngua tecobe poriahu hegui eçaîngóbo, Tûpâ upe ndereyerurey ñỹrô haba rehe, nderemboacĭî nde angaipa nde pĭa guetebo, heroyebĭbeỹ haguâ quabeêmo chupe. Mbae tepico añaretâme nde à habângue omombĭta bĭte? Ndereco ynimbo mîrî poriahu ñote oçandog rupibe amo ereà tata apĭreỹme, acoipe Tûpâ recobe apĭreỹ yacatu ndeçay reroñeâpîrô çandogeỹ haguâ rehe.

§. XXII.

§. XXIII.

Angaipa açe ângâ yuca hara.

OPA ñemboacĭ ĭbĭpe, hae añaretâme oîmêbae, hae oîmebaerâ rehe ereycotêbê nde âng manô râpîrô haguâmê. Nde rete omanô, o âng hegui oyepea ramo; hae nde âng omanô Tûpâ guecobe hegui oyepeà ramo. Mbae hâpîrômbĭ ete raco ñande rete manô; hae ace âng manô año na hapîrôhay mîrî yepe. Mbae ramo pipo co rae? Ndahechahay ramo, hae ndiquaahay ramo. Ereymoâ teîne, cherĭbĭ, nde ângâ manô eỹ, nde rete marâ eỹ, hecobete catu, hae yporâ porâ aù, hae yñemônde aguĭyey rechaca: heta yebĭ nde rete ñemônde porâ au, hae ymarâ eỹ guĭpe nde âng reôngue ereroata herecóbo. Tûpâ boya marângâ-

gâtu amo raco tabeỹ hegui tetâme ytu ramo, cunûmbuçu aguĭyey catu amo heçe oñemoîrû yoguerahábo: tape rupi raco mbae reôngue amo ytuy haço, hae ynêbu abaete catu. Aypo ramo raco Tûpâ mboya oyeroba chugui, hae oyeapỹînguamboti. Acoi cunûmbuçu îrû aete ndoyeguaruy mîrî yepe chugui, ohoça ñote ohóbo. Aypo rire ohobaîtî conûmbuçu porâng, oñemônde aguĭyeybae; acoi ramô ngâtu oyeroba chugui, hae oñeapỹîngua mboti chugui oyeguarúbo. Aypo ramo Tûpâ mboya, Mbae pico, cheîrû, mbae reôngue nêbu abaete catu hegui ndereyeguaruy curi, hae co cunûmbuçu yechacà porâng hegui ereyeguaru? hey chupe. Acoi ramo, Nda haubie rûgûaî: peê co mbae acacotĭgua rehe ñote peñangareco; ore aete ypĭcotĭgua rehe: peê tete manô pehecha, hae ynê hegui peyeguaru; ore aete ângâ reôngue abaete

te catu hegui, hae ynê hegui ñote oro-yeguaru. Cobae cunûmbuçu rete ye-chacà namarâî biña; hae aete y guĭpe y-ângâ reôngue ytui poriahubete; hecha-cà abaete catu ete; ynê poromboye-guaru rapicharey̆. Aypo rehe chugui ayeguaru; na mbae reôngue hegui rû-gûaî: Eguîbae ndiyabaete catuy, hae ninêi Tûpâ upe, hae orebe; peângâ reôngue catu yyabaete catu, hae ynê-buacĭ Tûpâ upe, hae orebe, hey chu-pe. Hae aipo oyabobe, ocañy̆ heça hegui ohóbo.

Hîndo, ace angâ reôngue catu mbae yyabaete catubebae, hae ynêbe, hae oporomboyeguarubebae. Hae ma-hî pico nderemboacĭî ymanô? ndere-hapîrôi heôngue, ndereyeguaruy chu-gui? Nde rete racĭ curiteî ereroange-co; taî racĭ mîrî yepe, acâ racĭ mîrî, coterâ mbĭa racĭ mîrî yepe, curiteî ereroñeno, ypohâ nô harâ ereheca, mbae

ha-

haruaha hegui ereroñeângu. Ndipori mbae yyabaetebebae nde rete recobe raĭhupápe nderembipoĭhu amo; hae nde ângâ racĭ ñote nderemboacĭî ndereha-pîrôi ymanô: ndereroñeangui mbae haruaha hegui, nderehecay pohânô haguâ; mbae mîrîbeî yepe ereypoĭhu hecobe raĭhu eỹmo, nderorĭ catu, ndereçaî, erepuca, erecaru, hae ereque angapĭhĭ, hacĭ, hae ymanô ramo yepe. Mamo pico nde araquaa reconi, cherĭbĭ? Marâ ere amo, aba taĭreta, hae ymbae hetabae, hoga aguĭyeybae, hae yquarepoti, hae yyao catupĭrĭbae, guaĭ reta tata hapĭpa ramo, guoga, hae ombae heta îrûnamo ycai recháca, horĭ ramo, ypuca ramo, ycaru angapĭhĭ ramo; haerè guĭra mîrî oñemboçaray hatĭ manô râpîrô âcĭ catubae ramo? Ndiyaraquaay, coterâ guaĭreta ndohaĭhui, guĭra mîrîngatu chuguibe ohaĭhu, hae omboetebe, ere amo, heco rehe

eñe-

eñemondŭîta. Hae marâ ñabê tepico nde abe eguîrami abe etey ndereco ? Mbae mîrî cañỹ eremboacĭ, hae nde ângâ cañỹ, ymanô nderehapîrôi ? Coterâ ndetaroba ; coterâ ndererobiay nde ângâ manô opa mbae ymboacĭpĭ açoçe heco.

Añâ yepe nde ângâ omboetebe: ayebe yyuca eỹ yacatu, ndiñangapĭhĭî. Santo Job raĭ reta ĭma opa oyuca, hembiguay reta abe, hỹmba opa ohapĭ, hete rehe abe ay guaçu oitĭ yñacâ apĭguibe ypĭ apĭpebe ymomarâmo. Aypo ramo yepe niñangapĭhĭî, y ângâ angaipa amo pĭpe yyuca eỹ yacatu. Nde aete ara ñabô mbaebey rehe nde ângâ ereyuca, hae nde angapĭhĭ, hae erepuca eycóbo, heôngue ndeyepĭpe herecóbo ? Ndipori mbae yyabaete catubebae teôngue ñabê ; ndipori mbae ynêbebae, hae poromboyeguarubebae : tu yepe, cĭ poroaĭhube yepe o membĭ reôngue abae-

abaete catu ndogueroôçai , ynê hegui oyeguaru , curiteî guo hegui omocê ĩbĩ guĩpe ymîbo. Hae nde nde ângâ reôngue teôngue opacatu hegui yyabaete catubebae , ynê , hae poromboyeguarubebae ndeyepĩpe erereco , ererocaru , hae ereroque , chugui eyeguaru eỹmo , heroângeco eỹmo , nderorĩ , hae erepuca catu nde îrûnamo herecóbo? Marâ ñabê amo ereroôçâ ndemoatareỹmba râ amo teôngue , haçobae , ytuyu , hae ynêbu acĩbae rehe ndeapỹtî ramo ? Nde roba hoba rehe , nde reça heça rehe , nde yuru yyuru rehe , hae nde potia ypotia rehe ymboya ramo ? Eguîrami ara guetébo , hae pỹtû nguetébo ereîne è ramo ndebe ? Ndereroôçaîce amo , curiteî amo ndepĩtupa ynê racĩ hegui emanôbo. Marâ ñabê tepico nde âng reôngue año ereroangapĩhĩ , nde îrû ramo yepi , na peteî ara , coterâ peteî pỹtû rûgûaî ; yacĩ guetébo , hae

roĩ

roĭ guetébo catu erereco ynêbu raçĩ hegui ndepỹtupa eỹmo? Peteî âng reôngue Tûpâ ñande Yara ñandebe hecha uca ramo, hae ynê racĭ andubuca ramo, opacatu amo ñandepĭtupa ñamanômbábo, hechacà abaete catu, hae ynêbu racĭ reroôçâbeỹmo. Hae marâ ñabê pico, cherĭbĭ, nderemanôî nde ângâ reôngue ara ñabô nde îrûnamo ndeyepĭpe herecóbo? Marâ ñabê ndereypoĭhuy nde ang yuca hara, hae ymboabaete catu hara? Ndaubie rûgûaîs nderehechay ramo, hae heçe nde yeçaereco eỹ ramo. Ayebe eyeçaereco heçe co ara aube, yyabaetereco haguâ rehe, hae hâpîrô acĭ catu haguâ rehe ranô.

§. XXIV.

Angaipa ipa quĭa haba abaete catu rehe yeçaereco haba.

ANgaipa año nico nde ãngã yuca hara, haè ño abe ymboabaete catu hara. Angaipa opa mbae quĭa, opa mbae bay renoĩndára, opa mbae bay quĭa ĭbĭpegua, opa hebae bay haba, opa teõngue abaete catu haba, opa mbae nẽ, opa mbae oicobebae, hae oicobebae cue, hae oicobebae rã guaira nẽbu abaete catu; opa mbae quĭa, opa mbae nẽ, opa mbae abaete catu añaretãmẽngua oyepĭpe renoĩndára nico angaipa guaçu: ayebe haè año açe ãngã mongĭa, hae ymboabaete catu hara. Cobae rerobia haguã rehe eyeçaereco mĩrĩ Angeles porã haba rehe, haè nuguĩ Tũpã raãngà yporã nũngareỹbae;

Tûpâ abĭareỹ etey. Peteî Angel recháca San Juan ĭbĭ rupi oyeitĭ, yporâ quarahĭ açoce rehe oñemondĭîta, Tûpâ ramo etey hereco potábo biña. Co rami oporâ haba rehe Angel rubicha oñemboete Tûpâ upe peteî yebĭ; hae aipo oñemboete rupibe, curiteî oporâ rapichareỹ haba omocañỹmbà, añâ aîbî abaete catu ramo oñemoîngóbo. Erehecha pânga peteî angaipa ñote yepe Angeles yporâ nûngareỹbae mboabaete catu hague? Peteî yebĭ Santa Cathalina añâ ohecha, hae haîme oyequĭî, hechacà pichĭbĭ abaete catu hegui; Tûpâ guecobe pĭtĭbô rehe ñote nomanôî, hae hecha yebĭ hegui amo opa teco acĭ ayporara ara cañỹhapebe, hey Santa. Marâ ñabê amo pipo nde ângâ yechacà abaete catu guecha hara oguereco? Ayete ypĭa guaçubebae yepe amo omanô çapĭa, Tûpâ opĭtỹbô eỹ ramo, peteî yebĭ ñote yepe nde ângâ abaete catu rechaca. Guae-

Guaete nde amỹrî! ayeautamo erehechaquaa nde ângâ yechacá quĩa abaete catu rae! Añeyngatuî ndeyehegui yepe amo ereñemondĩî eñeguâhêmo rae. Mamo pico nde araquaa quaa aù reconi? Mamô pico ndeyeaĩhu ĩhu au ranô? Marâ ñabê au pico nde ae nderemimbota rupiè eguîrami eñemoîngo angapĩhĩ mîrî quĩa rehe, añâ abaete catu mbooribo, haângà ramo eñemoîngóbo? Nde rete bay haba, hae yquĩa erenotî; hae nde ângâ quĩa, hae yyabaete catu nderenotîri? Nde âcâ oyeroba ramo tayaçu âcâ ramo, nde roba caraya roba ramo, nde po yaguape po ramo, nde pĩ teyu guaçu pĩ ramo; nde rete yacare ramo, ndereça cururu reça ramo, añeîngatuî nde rete meguâ abaete catu renotîmo, ereyque amo ĩbĩ guĩpe eñeâpîrô acĩ catúbo; coterâ caa rupi amo ereho nderapicha hegui eñeguâhêmo, hebae paûme eycóbo, hebae

yepe amo nde hegui ocĭî oquĭhĭyébo. Marâ ñabê tepico nde âng aipo nde rete yehacà moânguibe, hae añâ guibe etey yepe yyabaete catubebae gui nde-reñemondĭî, hae nderenotĭri, Angeles hae Tûpâ hegui, hapĭrô apĭreỹmo, nde angaipa mboacĭbo, curitei Pay upe ymombeúbo, ymoîngobe yebĭbo, hae ymoporâ yebĭ haguâ rehe? Nde rete ñemoñâ meguâ rire, coterâ añâ raânga ramo yyeroba rire, nde rapicha upe ymombeu rehe curitei yñemoporâ haguâ quaábo, ereycoacu amo pipo chugui rae? Aniche amo. Marâ ñabê tepico nde ângâ abaete catu haba, añâ raângà ramo yñemoîngo hague Pay hegui erenotî, chugui nde angaipa coacúbo, curitei ymombeu rupibe, añâ raângà ramo heco cañỹ haguâ, hae yñemoporâ haguâ quaábo yepe rae?

§. XXV.

§. XXV.

Mboriahu, hae tecoacĭ angaipa rembiapo rehe yeçaereco haba.

NA açe âng mongĭa ha ñote rûgûaî ranô angaipa, ymomboriahu acĭcatu ha abe ranô. Angaipa îrûnamo yepi ñemboacĭ oico. Acoi mbae ñemoângapĭhĭ bay hague tecatuay abe raco, Tûpâ poromboaraquaa açĭcatu habamo oico. Marâ ñabê amo pipo ndepĭatĭtîî Mburubicha amo nde rereco acĭ pota ramo, opa mbae nde mboaraquaa haguâ nde reçápe henocê uca ramo? Ytacupĭça, quarepoti açote, quarepoti rendĭ, curuçu, hae tapĭgua hece nde atĭca haguâ, quĭce haîmbe yobaybae, mi ndecutu haguâ, ĭbĭrayere quarepoti haîmbebae rehegua nde mboì haguâ, tata guaçu, coterâ tata qua rendĭ nde ren-

dĩ nde rapĩ haguâ ; añâ rata rendĩ nde apĩîngua pegua râ ; mboi nde çuu harâ, yagua ñarô reta nde mocô harâ, quarepoti racu rĩcue nderemimocô râma : Opa eguî mbae nde reçápe ymoî ramo, ypĩpe nde rerecoacĩ haguâ, marâ ere amo equĩhĩyébo ? Hae aete na mbae rũgûaî, angaipa rehe omboyoya ramo ; angaipa catu tubichabe eguî mbae hegui. Angaipa pĩpe Tûpâ ndemboaraquaa acĩ catube yepi guarâma ne. Ayebe nde catu nde pochĩbe ndeyeupe opa poroguereco meguâ hara guibe.

Marâ ere amo nde ñabêngua cunûmbuçu coterâ aba amo Mburubicha hobápe ymomburu ramo, guerecoay haguâ rehe hemimbota mboaye potareỹmo ? Eyporu che rehe nde mbaraete haba, embou nde rembiguay toguenohê quĩçe, tachemboì ; toguenocê mi, tachecutu ; togueru tata, tacherapi, coterâ

ta-

tachemõnde tata qua rendĩpe ; ĩbira-yere haquabae aramo tachẽmboyere chemboì ; togueru quarepoti racu rĩcue, toù uca chebe ; nderemimbota aete namboayeychene ; aypo oyábo tatápe oyeitĩ. Eguî rami Mburubicha mombu-ru ramo aba , coterâ cunûmbuçu nde ñabẽngua amo , marâ ere amo pipo? Ereñemondĩî amo ; coterâ ytaroba ahẽ, coterâ oñeamotarẽỹ mîrî eỹ hae aè; ere amo. Hae mbae tepico eboçoibae rembiápo , nderembiapotĩ robay hĩna-mo rae. Nde nico nde angaipa ñabõ, coterâ nde taroba racĩ hegui , coterâ ndeñeamotarẽỹ racĩ hegui aipo rami Tûpâ eremomburu nde remimbota bay mboaye potábo. Nde angaipa ramo ni-ço nâ ere Tûpâ upe : Ndaipotay nde cheraĩhu ; ndaipotay nde poroporiahu-bereco ; tacheamotarẽỹ epe , hae ta-chemboaraquaa epe yepe , tereyporu yepe chererecoacĩbo ndepoaca guetébo;

che aete ndapoìche che remimbota guine; Tobê taha yepe añaretâme. Aypo eyábo, tata apĭreỹme ereyeaytĭ. Co rami ereyco yepi ndeyeupe, angapĭhĭ mîrî poriahu agui epoì potareỹmo. Guaete nde amỹrî! añeîngatuî ndipori poroamotareỹmba yñaîbîbebae ndererecoacĭ harâ nde aè ndeyeereco marâ guibe. Conico angapĭhĭ mîrî bay rehe ndeyeupe ndê rembiapotĭ: eguîrami nde angaipa; hae ndeñemoângapĭhĭ haba yepe nde rereco acĭ hara ramo oico. Ayebe ndepîrî angaipa hegui; ndipori mbae marâ haè ñabê: añâ nde rerecoacĭ guibe, hae Tûpâ ndemboaraquaa guibe; haè catu ndererecoacĭ marândetebe.

Eyerobia eme Tûpâ roçâhaba rehe, hae Jesu-Chriſto ruguĭ rehe: Na maraychene; Tûpâ marângâtube che angaipa açoce; Jesu-Chriſto omanô, hae guguĭ omombuca chugui chepĭhỹrô haguâ

guâ rehe, ereteîne. Ma Tûpâ roçâ haba pânga angaipa mboyabayha eỹ ramo, ererecone? Ma Jeſu-Chriſto ruguĭ pânga angaipa mboyoapĭ habamo ererecone? Tûpâ roçâ haba co angaipabeỹ haguâ, hae ymboacĭ haguâ ngâtu; na heroyebĭ haguâ, coterâ heroangapĭhĭ haguâ rûgûaî. Emona abe Jeſu-Chriſto ruguĭ na angaipa poĭhubeỹ haguâ rûgûaî, coterâ hereco are haguâ rûgûaî, curiteî ymboacĭ haguâ, hae yepi ypoĭhu haguâ ngâtu. Ma curiè tañepohânô ndeyapápe amo pipo ereyeĭembobò rae? Ma curiè tacê yebĭ eyábo amo pipo, ĭbĭqua ruçu tubicha ete rendápe ereà rae? Aniche amo, ndetaroba eỹ ramo. Marâ ñabê tepico Tûpâ roçâ haba rehe, hae Jeſu-Chriſto ruguĭ rehe ndeyerobia hápe angaipa hegui nderepoìri, ereîrûmo porerobia eỹ catu eycóbo? Aracae pico ndereco tabĭ ereheya potaraù? Angaipa bĭte haguâ

guâ haebebeỹ ramoè , coterâ nde re-te cângĭ angaipa bĭte poreỹ ramoe? coterâ nde angaipaceray moangapĭhĭpa rireè , hae angaipa rehe ndeñemoebeâ-tâ rireè ranô.

Curiteî angaipa hegui epoì , nde-reyquaai curie Tûpâ ndebe yñỹrô haguâ. Co ara ñỹrô haba oiquabeê ndebe , an-gaipa hegui ndepoì ramo ymboacĭtatu hápe ; Coê ramo ndoiquabeêi ndebe. Equĭhĭye , cherĭbĭ : meguay haerè Tû-pâ gracia ndererecoichene angaipa mboa-cĭ haguâ , hae heya haguâma ; heta nde ñabê eguîrami oyerobia pĭpe ocañỹ teî-bae ; hae Tûpâ gracia rerecóboè yepe, ereyquaa pânga nde yporu catupĭrĭ ha-guâ ? Yporu aguĭyey eỹ haguâ herân-dai catu hupiguabe. Heco raco açe oye-poquaa hague rehe catu ymbaraetebe, angaipa abaetereco rehe ndereyepoquaay, yporangereco , hae ymboyoapĭ araya re-he catu ; ayebe angaipa rehe catu yepi

ndem-

nde mbaraetebene, ndeyepoquaa hatĭ ramo heco hápe. Hae marâ yeçapĭápe mbae ndeyepoquaa hatĭ, hae nde rembiapo rânge recotĭ, eremboacĭ, hae ereyabaeterecone? Eneî epágbo, ndequerana ete ebocoi. Curiteî angaipa hegui epoì. Ehecha ara ñabô yyabaibe ndebe heya habângue ne. Ara ñabô ereypoĭhube Pay upe ymombeu ne; hae eguî rami curiè è pĭpe erecañỹ teî añaretâme ehóbo ne. Ehecha tecobe ynîmbo mîrî hegui ñote co oçaîngo añaretâme nde çururu haguâ; tecobe inîmbo mîrî ñote nde mombĭta bĭte, añaretâme nde à hegui: yçog ramo, guaete nde amỹrî, yeçapĭápe tata apĭreỹme ereà, hae erecay, añâ *curie*, *curie* ndebe yare îrûnamo ne! Hae mahi pico nderequĭhĭyey? Mahî pico erepuca, nde roră, hae ndereçaî eycóbo? Angaipa ererocaru, hae heroqueangapĭhĭbo? Mahî pico nde angaipa rupibe çu-

ri-

riteî Tûpâ hegui nde quĩhĩye hápe, ymboacĩ çandogeỹ habânguépe, ereyrûmo yerobiari catu eycóbo? Mbae catu pico ndereco reco aù, cherĩbĩ? coterâ nde taroba; coterâ ndererobiai Tûpâ reîmê, hae yporomboaraquaa acĩcatu apĩreỹ!

Mahî pico *curie*, *curie* añâ è ymbaraetebe ndebe, *curime* ndebe Tûpâ e guibe? Ma ereycotêbê pico Para raça rehe, coterâ ĩbĩtĩ ruçúpe ndeyeupi rehe? ndeyepĩpe catu erereco Tûpâ ngotĩ curiteî ndeyebĩ haguâ, ymoỹrô hague abaeterecóbo, nde pĩa guibe ymboacĩbo, nâ eyábo chupe: A marângâtu apĩreỹ, mboraĩhu apĩreỹ mbĩpe haĩhu pĩrângue! toçâ haba pabeỹ, araya nde cotĩ cotĩ cherenoî rerocueray hareỹ! A porâ apĩreỹ! ndeyechacà pĩpe año nde remimoñângue pĩa angapĩhĩ pabeỹ rehe ymoĩnĩhê hara, hae oyehe, hauba paba ranô, marâ guiyabau

pi-

pico che are are au nde cotĩ cotĩ guiyebĩbo? Nde pĩa marãngãtu moñepũ ñepũ acĩ catu betey guitecóbo : mahẽ pico na ndecueray cheporiahuberecóbo, nde moñemoỹrõ hegui checueray eỹ rechábo yepe? Ayquaa arebe rireè yepe che ndereroỹrõ teĩngãtu hague, hae marãndete nde cotĩ cotĩ che rembiapocue; aypo rehe amboacĩ che pĩa poaca guetébo opa mbae marã. açoçe, hae ayabaetecoçe, nde yyabaetereco ñabẽ. A marãngãtu apĩreỹ! curi autamo ndoromoỹrõĩche aracae rae! Curi autamo haebe che nde moỹrõ hague morãngue, mbae yyaye eỹbae cue ramo ymoĩngóbo rae! Mbae pico ahaĩhu, nde raĩhu eỹ yacatu rae? Mboraĩhu apĩreỹ! mboraĩhu pabẽ açoçe, cherembiaĩhu rãngue! angaè yepe oroaĩhu mbae pabẽ açoce, hae oroaĩhu çe, nde tecatuay nde yeaĩhu ñabẽ. Curi autamo nderemimoñãngue pabẽngatu pĩa che pĩa mẽ-

mêmê ramo, che nde raĭhu haguâmi rae? Amomboi, che Yara, che pĭa poaca guetébo, nde gracia che pĭtỹbô ramo, aracaebey nde moỹrôbeỹ haguâ ranô, hae nde recobia upe opa che rembiapo marâ mombeu catu haguâ. Eneî angà co arapebe nderoçâ hague ñabê, nde Raĭ Jeſus ruguĭ poaca apĭreỹ rehe nde ñỹrô angà co angaipabiya marândete upe, chupe nde ñyrô hague rehe apĭreỹmamo ymombeu catupĭ ramo ndereco haguâ rehe. Amen.

§. XXVI.

Tûpâ ngotĭ yepĭa reroba ha, chugui quĭbĭye marângâtu racĭ hegui.

APebe angaipa abaete catu haba, Tûpâ rehe ypuâ haba ymoñemoỹrô habamo heco, amombeu ndebe; Tûpâ nde pĭa hegui heytĭ haba, hen-

hendaguépe añâ reroique haba, nde âng yuca haba, hae ymomboriahu haba ahecha uca ndebe, yyabaetereco haguâ rehe, hae heroyebĭbeỹ haguâ rehe ndemoñemomburúbo. Hae mahî pico mbae abaete catu mbae quĭa opa mbae bay, opa mbae marâ açocegua ndeângâ recobe rupia motareỹ haguâ rehe, hae chugui nde quĭhĭye haguâ rehe, ereyecotêbê ndemoñemomburu rehe? hae teco acĭ apĭreỹ mbĭpe ndemoquĭreỹ rehe? hae yyapo haguâ rehe ndereycotêbêi ndemoñemomburu rehe? ndereycotêbeî ndemongĭhĭye rehe? ndereycotêbeî mborepĭ pĭpe ndemoquĭreỹ rehe? Mâmô pico nde araquaa quaa aù honi rae? Mamô pico ndetî hábau reconi rae? Eneî eyerébo, Tûpâ ngotĭ angaipa hegui eyepeábo. Haeâete eyepeà eme chugui mbae amo ĭbĭpegua raĭhu rehe, coterâ ĭbĭpegua mbae marâ hegui ndequĭhĭyehápe; Tûpâ hegui

gui quĭhĭye hegui catu toñeỹpĭrũ nde angaipa abaetereco haba, hae chugui nde yepea haba, nde rembiabĭ reta ymboacĭ pĭrâmbete mboacĭbo, cherĭbĭ. Tecobe aguĭyey rapebe ereyebĭ; tecobe apĭreỹ ndemoñâ hague rupi ereñemoîngo yebĭ. Aba pipo cobae tape rupi yyabĭ hegui nde rerahane? Tûpâ hegui, ymoỹrô hegui quĭhĭye haba ño. Angaipa upe nde reraha ypoĭhu eỹ, hae Tûpâ hegui nde quĭhĭye eỹ: ayporami abe Tûpâ upe, hae haĭhu upe ndereroyebĭ angaipa poĭhu, hae Tûpâ hegui quĭhĭye haba ne, hae nde rape reçapè ha ramo oico ndebe ne.

Ereycotêbê quĭhĭye rehe; heta nico nde rembiapo marângue nde quĭhĭye haguâmbete. Ereycotêbê quĭhĭye rehe, oîrande meguaî nde angaipa haguâ hegui: angaipa haguâme nico yepi ereyco, nde roò poriahu pĭpe nde reco yacatu. Ereyquaa hupi rupi ete nde angai-

gaipa hague ; haete ndereyquaay nde ymboacĭ aguĭyey hague, hae nde hegui ycañ̃ hague. Ereyquaa abe co tecobe poriahu pĭpe ndereco yacatu angaipa hatĭpe ndereco ; hae ndereyquaay angaipa habẫgue hegui ndeñepĭhĭrô haguâ. Hae marâ ñabê tepico nde reñeãnguy ? marâ ñabê na nde pĭatĭtĭî? Aba amo ĭbĭqua heçapĭça pĭpucu etebae ycy̆ etebae rembeĭ rehe opĭrûnamo oâma , opĭcĭrĭ pota ramo , guapicha omoañâ ramo , ĭbĭtu tâtâ gueytĭ pota ramo , marâ ñabê amo pipo ereymoẫng yquĭhĭye , hae ypĭatĭtĭî. Eguirami abe etey ndereco , cherĭbĭ. Tecobe poriahu yacatu ĭbĭqua heçapĭcâ etebae, hae ycy̆ etebae angaipápe nde à haguâ rembeĭ rehe erepĭrû yepi: nde roò angaipaceray ndererocĭrĭrĭ pota : añâ ĭbĭtu tâtâ ndereytĭ pota , hae nde rapicha tabĭ ndemoañâ pota hembeĭ hegui angaipápe nde reytĭbo. Hae

pipo nderequĩhĭyey? Nandepĭatĭtĩî? na nderaçêî Tûpâ upe, nde pĭtỹbô haguâ rehe? ndereyepĭtaçoi Tûpâ hegui quĩhĭye rehe, ebocoi ĭbĭqua rembeĭ hegui eyepeábo? ĭbĭ ycĩîbae hegui oa potabae, ypĭcĭrĭ potabae curiteî oyepĭtaço, hae oyepĭcĭ mbae amo hegui, o ĭbĭapi hegui. Eguîrami abe angaipa ĭbĭqua rembeĭ ycĩîbebae hegui ereyepeane, Tûpâ hegui quĩhĭye rehe eyepĭtaçóbo, Tûpâ upe Tûpâcĭ upe, hae Santos upe yporopĭtỹbô rehe eyerurébo, chugui eyepĭcĭbo, ndeyehe eyerobia eỹmo, ndeyehegui eñeangúbo yepi. Tûpâ hegui quĩhĭye año angaipa morângue hara; hae angaipa pĭpe ñande à hegui ñande yoco, hae ñande mombĭta ha, hae ñande yepĭtaço ha, hae ñande yepĭcĭ ha ranô. Tûpâ hegui nde quĩhĭye eỹ ramo, curiteî ndepĭcĭrĭ angaipa pĭpe eábo ne.

ĭbĭpegua mbae hegui quĩhĭye haba

ba angaipa nomorânguey, angaipa hegui na ñandepeay. Aipo rehe Tûpâ hegui catu equĭhĭye : hae año nico mamô pabê rupi oico ; mamô pabê rupi nderecha ; mamô pabê rupi nde îrûnamo oico, hae nde pĭpe etey oico, hae nde abe y pĭpe ereycobe, y pĭpe eremaê, y pĭpe ereguata, y pĭpe ereñeê, erecaru, ereque ; y pĭpe opa mbae nde rembiapo ereyapo. Hae mahî amo Tûpâ reçápe, hae Tûpâ pĭpe etei angaipa ereyapo. Nde rapicha nderecha ramo biñae, angaipa ereypoĭhu ; bĭte Tûpâ nderecha ramo ereypoĭhube rângue : ndipori ñemî haguâ Tûpâ reça hegui ; ndipori pỹtû, ndipori caa ; ndipori cotĭ ymbotĭpĭ chugui nde ñemi haguâma ; ndipori chugui ndeñeguâhê haguâ : hae nico mamô pabê rupi oico. Ndicatuy abe chugui nde yecopia, hae nde angaipa coacu ; haè nico mbae pabê quaa para, hae mbae pabê rechacara ; opa

nde angaipa nde pĭápe oñemîbebaecue yepe ohecha, hae oiquaa: ndiyabi chugui nde ñepĭhĭrô: haè nico ymbaraeta apĭreỹbae, o pópe yepi nderecobe ogue-reco: ayebe opa ara, hae opa tendá-pe oguereco ndemocañỹçapĭa haguâ. Ndicatuy hemimbota robaytî, hae ymo-rângue: haè abe nderecocue pabêngatu rehe oyerure ndebe ne; hae yñemoỹ-rô haba ndiyapĭri. Ayebe Tûpâ hegui año equĭhĭye; ygracia rereco ramo, eñeangu ymocañỹ hegui; hae ymoca-ñỹ rire, equĭhĭye ndemocañỹ apĭreỹ hegui. Equĭhĭye ndereco aguĭyey ramo; açe reco aguĭyey raco Tûpâ hegui açe momaêndua cañỹ; equĭhĭye ndereco poriahu ramo, teco poriahu abe raco açe mbopĭa mîrî ete, Tûpâ hegui açe peábo. Equĭhĭye cuehebe nde angaipa reta mîrî eỹ hague rehe; equĭhĭye co ara nde angaipa reta rehe. Equĭhĭye oîrande Tûpâ nde mboaraquaa apĭreỹ ha-

haguâ hegui. Equĩhĩye pỹtu ramo, equĩhĩye yeyberamo, açaye ramo, caaru ramo: equĩhĩye opa ara; equĩhĩye opa tenda rupi eycóbo; equĩhĩye opa tembiapo pĩpe, nde que pĩpe, nde pag pĩpe, nde guata pĩpe, nde maê pĩpe, hae nde poroecha pĩpe, ndeñeê, hae nde poromõngeta pĩpe, nde pĩtuu pĩpe, nde caru pĩpe; ñõîrũnamo, hae bĩte nde ño eycóbo. Ehecha opa rupi tuyu açuru ete angaipa pĩpe nde à haguâ rupi ereyeoco, nde pĩrũ mîrî ramobe heçe ereçururuy pĩpe ehobo ne. Heta nde hegui yyaraquaabebae, ymarãngatubebae, hae ymbaraetebebae, Tũpâ hegui, ymoỹrõ hegui oquĩhĩye eỹ hague rehe, na marãychene oyague rehe, ãng tecoacĩ apĩreỹme oñeãpîrõ teî oquápa: Cunumî amo Mburubicha raĩ yñeẽngubae raco ĩma Guy ñamotareỹmba yyuca ñemî mbota ramo, gu yuca mboacĩ hápe, oñeẽngu rerohõçabeỹmo, hã-

çê *Cheru, eñeângu*, oyábo. Aypo ramo tu amotareỹmba oñeguâhê, o ându ĭma ramo. Ayeautamo yepi, cherĭbĭ, nde abe ndeyeupe, *Eñeângu* ere rae? Opa amo nde ângâ amotareỹmba oñeguâhê nde hegui. Opa amo nde angaipa habângue ereimorângue: Opa nde angaipa nico oñemoñâ Tûpâ hegui nde ñeângu eỹ hegui, chugui, hae ymoñemoỹrô hegui quĭhĭye eỹ hatĭ hegui. Equĭhĭye Tûpâ hegui opa ara, opa tendápe, opa nde rembiapo, hae ndereco pĭpe, haerè erehecha, opa ndeamotareỹmba nde hegui yñeguâhêne, hae opa angaipa hegui ereñepĭcĭrône. Hae Tûpâ hegui nde quĭhĭye eỹ ramo, opa quĭhĭye ambuae rerecóbo yepe, nde angaipane, hae erecañỹ teî yepi guarâma ne.

Mbae tecotêbê ha ete Tûpâ hegui quĭhĭye haba, angaipa hegui ñepĭcĭrô haguâ, oyehegui oquĭhĭyebae Tû-

Tûpâ ñande Yara oypĭtibô, oyporiahubereco, heçe oñangareco. Aypo rehe Eſpiritu Santo: *Aye Tûpâ hegui yepi oquĭhĭyebae*, hey; hae Tûpâçĭ maraneỹ, Tûpâ poroporiahubereco yepi oico aibi oyehegui oquĭhĭyebae upe, hey. Oyehegui oquĭhĭyebae Tûpâ oiporiahubereco o gracia pĭpe ypĭtỹbôꝏmo. Tûpâ hegui oquĭhĭyebae nico oipoĭhu ymoñemoỹrô: ymoỹrô hegui, angaipa hegui oquĭhĭye, hae oyepeà. Aypo rehe ñande Yara abe ombohobai chupe: nde biñae amo nde rapicha nde moỹrô, hae nde mbopĭaracĭ hegui oquĭhĭyebae, nde moỹrô hegui guemimbota hegui oyepoĭhubae, ereyporiahubereco: cobae chembopĭa racĭ hegui, yepi ypĭatĭtĭî angà oicóbo, guemimbota mboaye oipoĭhu che moỹrô potareỹmo, eyábo amo ereypĭtĭbô, erehaĭhu, hae eremboyerobia. Eguî rami abe ñande Yara omboete mîrî eỹ oyehegui oquĭ-

hĭyebae oyeeçamoî hece, yporiahubereî cóbo, opa mbae marâ hegui ypĭhĭrô-mo. Ayebe, cherĭbĭ, equĭhĭye Tûpâ hegui, ymoỹrô hegui, eyepeà opa mbae ymoỹrô hatĭ hegui; hae Tûpâ nde poriahuberecone, nde pĭtĭbô o gracia pĭpe nde mombaraerébo ne. Haete eyquaa mbae tubicha eté Tûpâ hegui quĭhĭye haba: haè nico araquaa ñeỹpĭrû ha, hae gracia mbobĭa ha, hae Tûpâ pĭa mocangĭ haba, hae heça oyehe heroba hara. Aypo rehe opa ara eyerure heçe chupe huguĭ marângâtu rehe, Ychĭ haĭhu hague, hae ymboyerobia hague rehe, Santos opacatu ymboyerobia hague rehe. Tûpâ hegui quĭhĭye haba ererecoeỹ ramo, opa teco aguĭyey rehe nde tequarayne. Tûpâ hegui quĭhĭye acoi mundaha Jesu-Christo îrûnamo curuçu rehe ymboĭpĭre acoi ara pĭpebe teco orĭ apĭreỹ rehe omboyecohu. Haete îrû ambuae Tûpâ hegui oquĭhĭye eỹ

ha-

hague rehe, curuçu hegui ogueyĭ añaretâme, tecoacĭ apĭreỹ porarábo.

§. XXVII.

Mbae poromoangaipa hegui ñeguahê haguâ rehe yeçaereco haba.

ĬBĭqua rembeĭ hegui oyeitĭbae ĭbĭcotĭ, ndoguerecobey oñemombĭta haguâ, oñemombĭtaçe ramo yepe; marabe yepe ĭbĭquápe oane. Eguîrami abe etey angaipa haguâme oñemoîngobae. Ayebe angaipa ereypoĭhu ramo, angaipa haguâme eñemoîngo eme; ndeangaipacereỹmo, angaipa haguâ hegui eñeguâhê; tata robaque nde rî haguâ, nde pópe erereco; haete tata robaque nde rî rire; ndererecobey nde pópe nde racu eỹ haguâ. Nderemimboacĭpe yepe nde racune, tata robaque nde rî rire. Nde pópe erereco nde guarînî haguâ; hae-

haete ndererecoi nde pópe nde poromboaguĭyé haguâ. Parápe, coterâ ĭ yoapi guaçúpe nde reique haguâ, nderemimbota erereco, haete para hegui, coterâ ĭ yoapi guaçu hegui nde cê yepe haguâ ndererecoi nderemimbota. Ayebe, cherĭbĭ, Eſpiritu Santo *Quaſi à facie colubri fuge peccatum*, acoi mboy yechacà hegui nde ñeguâhê ñabê, angaípa hegui tereñeguâhê, hey. Na mboy nde çuu hegui ñote rûgûaî, coterâ hece nde poco gui ñote rûgûaî ereñeguâhê; hechacá hegui abe, hobâque nde reco gui abe. Na yagua nde çuu hegui ñote rûgûaî ereñeguâhê ranô, hechacà baguĭ abe, hece nde poco gui abe. hobaque ndereco gui abe; hecha eỹ ramo, hece poco eỹ ramo, hobaque ndereco eỹ ramo, na nde çuuychene. Eguírami abe na angaipa rehe nde poco gui ñote rûgûaî ereñeguâhêne; hechacà gui abe, hobaque ndereco gui abe.

abe. Pochibe cuña rechacaba, mboy, hae yagua rechacà guibe: ayebe chugui catu ereñeguâhêne: mboi, hae yagua ndoporoçuuy, hae ndoporoyucay mombĭrĭ guibe; cuña rechacà aete mombĭrĭ guibe yepe nde ndeçuu, hae ndeyucane: *Mulier longè, libido propè*, hey San Aguſtin, cuña mombĭrĭ, angaipa nde robaque. Mombĭrĭ hegui cuña rechacà, hae angaipa oî ĭma ndo pĭápe; nde çuu ĭma, hae nde yuca ĭma. Mombĭrĭ hegui cabayu yegua ohecha, hae curiteî oñeê, hae yñangeco: David mombĭrĭ gui Berſabè rehe omaê, hae curiteî o pĭápe yñangaipa. Mbae ambuae pĭpe pò haebe meguaî ndeyehe nde yerobia; cuña rechacàba pĭpe, bĭtebe hobaque ndereco haba pĭpe, ndicatuy tiarôngue upe yepe; bĭtebe cunûmbuçu upe ndiyabi yerobia haguâ, yoya nico hoo angaipaceraybae; omanô rireè, hae ĭbĭquápe oyeru rireè nde-

nderoo opoì nde moangaipa çeray he-
gui ne.

Mocoî tuya, hae ĭbĭraìya yepe-
gueco ĭbĭraìya rehe, hae o tỹarô ha-
ba rehe yyaraquaabebae rângue, ocu-
nûmbuçu angaipaceray quaa rirèè yepe,
gugui roiçamba rire yepe ranô, Sufa-
na rechábo oñembotaroba, hae oñem-
boacubò yebĭ cunûmbuçu tabĭ abĭreỹ-
mo, angaipa quĭa hegui oyeguaru ha-
bânguépe, yporângereco yebĭbo. Hae
nde cunûmbuçu nde roo angaipaceray
racubò rendúbo, ndembaraete eỹ quâ-
ábo, ndereñeguâheî cuña hegui? nde-
reyepeai angaipa haguâ hegui? Ndepĭa-
tâ eỹ rechábo, ereycoçe hobaque? haè
nderecha hegui yepe ereñeguâhêne: ba-
filifco gueça pĭpe oporuyucabae guî.
Eñembotabĭ eme hechacaba rehe; eñan-
gareco eme yñeê rehe; heê heê aù yyĭ-
pĭ ramo, haete ypahápe yro ete, nde
pĭa omborobacĭne. Haè cherenoî, haè
che

che pareha, ere eme abe. Joſeph yyara rembireco oypareha ñemîme; haete nomboayey hemimbota, omboaraquaa haguâ quaábo yepe, curiteî ngâtu oñeguâhê, o ao ypoco hague ypópe heyábo, oyehe heraha potareỹmo. Hae nde mboy ndemboyaru eremboorĭ, ndereñeguâheî, ao ypoco hague ndereheyai; erereco catu ndeyehe hemimeêngue maêndua bay habamo.

Ndipori, nde hegui, heco ñembotabebae, mbae ycangĭbebae, mbae ymbaraete eỹbebae, mbae ytabĭçe, hae yñangaipaçebebae. Aye autamo mbae hupiguarete ara ñabô etey nderemiandu rehe ereyeçaereco mbegue rae. Ayete ereyepoĭhube amo mbae poromoângaipa hegui rae: Nderehecayche amo nde ae nde angaipa haguâ rae. Crateno Antigono Rey raĭ ye mbae poromondĭì ohecha aracae. Conico, aba amo ye ſiete roĭ pĭpe ocĭ hegui oà: ycunûmî:

mî: otỹarô; omenda; taĭ; ytuya; hae omanô, ſiete roĭ año rerecóbo; mbae poromondĭî ete aypo; hae nde ndereñemondĭî peteî ara pĭpe ndereco rehe? Tûpâ erehaĭhu, angaipa ereyabaetereco, poiye Tûpâ hegui ereyepea, angaipa ereheca, hae eremanô coĭte. Peteî ara pĭpe nde araquaa, nde rapicha teco marãngãtu rehe eremboe, angaipa ereyabaetereco, ĭbĭpegua ereroỹrô, chugui ereñeguâhê, ĭbápe nûnga eyeupíbo chugui; haerè curiteî ereyebĭ ĭma ĭbĭpe, hecegua porangerecóbo, nderapicha mboe pochĭbo, angaipa haguâ recábo, acoi ndeyeguaru hague, hae nderemimoỹrôngue rehe yepe nde angeco, hae nde taroba eycóbo; hae caaru eỹmobe ereñemongĭa ĭma angaipa tuyu bay pĭpe eyquébo, y pĭpe eñemoângapĭhĭbo eĭna. Conico ndereco. Oîmê pa mbae nde hegui heco ñembotebebae? Ndeyepĭpe ae erereco ndetabĭ ha-

haguâ ; nde aè yepi angaipa rehe nde angeco ; nde aè yepi angaipa cotĭ ereyeroa ; ĭ ocĭrĭ tătâbae ñabê , angaipa cotĭ ereycĭrĭ ehóbo ; mĭrî yepe na nde pĭâtâi angaipa upe ; mĭrî yepe na nde mbaraetey teco marângâtu rehe ; mĭrî yepe ndereyepoquaay teco aguĭyey rehe ; mĭrî yepe ndipocopĭ. Tûpâ ngotĭ nde yepĭa reroba haba : yta ñabêngatu yepi ĭbĭ cotĭ ereho , ĭbĭ repeñábo , heçegua raĭhúbo , heçegua rehe eyepĭamoîbo. Yta aube ĭbate cotĭ omombo ramo , are mĭrîbe oico ; nde aete teco marângâtu rehe ndemboebe ramo yepe ndemoñemomburube ramo yepe , curiteî angaipa cotĭ ereyeroba hepeñábo, heçe eñemoangapĭhĭ potaraúbo , ndereycotâbêî añâ nde moangeco , hae ndembotabĭ rehe ; Añâ ere ere rey yepi; hae na añâ rûgûaî , nde aè catu ; ndereycotêbêî abe añâ raĭ tabĭ , coterâ tayĭ aîbî nde raâ rehe , coterâ ndepareha

ha rehe; nde aè angaipa haguâ erehe-ca; nde aè eremaê; nde aè ereypohu; nde aè ereypareha; nde aè ereguatateî yyohu, hae hobaitî, hae ymongeta haguâ rupi eycóbo.

Mbae hupiguarete angà cobae. Aye autamo hupiguareỹ ramo rae! Hae marâ ñabê tepico nde cangĭ, hae nde mbaraete eỹ quaábo, angaipaceray andúbo, nde aè angaipa haguâ ereheca, hae ndebe angaipa haguâ bahê ramo ndereñeguâheî, mboi guibe ecĭybo chugui. Tatápe ñandĭ ereytĭ ramo eremoêndĭ tubichabe: eguîrami abe nde mbaraete eỹ, hae nde angaipaceray ereyrûmô angaipa reca pĭpe, hae angaipa haguâ hegui ñeguahê eỹ mbĭpe; acoi buey angaibò mbaraetebeỹ tuyu açuru apomo ete pĭpe, hae aè oiquebae ñabê; buey tuyà mbaraetebeỹ tuyu apomo pĭpe oyquebae oirûmô o mbaraete eỹ; aypo rehe ndoguerecobey chugui ocê haguâ; oà

ĭma

ima ñote omanô haguâme oúpa. Eguî-
rami abe nde, angaipa haguâ hegui ñe-
guahê eỹ mbĭpe, ereyque nde aè an-
gaipa tuyu apomo mbĭpe, acoipe ere-
pââ nde manô apĭreỹ haguâme cábo,
chugui nde cê haguâ rerecobeỹmo. Aye-
be, cherĭbĭ, eyrûmo eme nde angai-
pa cê haba, hae ndembaraète eỹ haba,
yquaábo catu; eñeangu yepi ndeyehe-
gui; eñeguâhê opa mbae poromoan-
gaipa hegui, ndebe ybahê mbota ra-
mobe, nde raâ ramo, coterâ nde pa-
reha ramobe; bĭrebe nde aè ehecha
eme; hae eheça eme, nderópe eroi-
que eme. Ehecha ndecângĭceray ere-
roĭbĭapi nde puâ haguâ beỹ-
me ne.

§. XXVIII.

Ɣepi Tûpâ gracia reroquĭhĭye haguâ, hae heroyerobia eỹ haguâ rehe yeçaereco haba.

MBae haĭhupĭ ete raco ace recobe. Aipo rehe ypoĭhupĭ ete mêmê opa mbae haruaha, hae hupia ranô; ñande ângâ ñande rete hegui yyepea ramo, curiteî omânô ñande rete; opa heco aguĭyey ocañỹ, nomaêbey, ndoatabey, hatambĭ oúpa; na hembiapobey; otuyu haguâ ĭma ñote, hae ĭbĭ ramo oho yebĭ haguâ ñote ohepeña ranô. Aypo rami ete ranô ñande ângâ reconi, gracia gueya ramo; curiteî omânô, opa heco aguĭyey ocañỹ, na hembiapo aguĭyeybey, mbae amô ndohecha quaabey gueco caturâ, ndoatabey Tûpâ retâbia rupi, ocañỹ apĭreỹ haguâ

ĭma

ĭma ño ohepeña ohóbo. Aypo rehe, cherĭbĭ, eroñeângu Tûpâ gracia opa haruaha hegui, hae hupia hegui, na marâychene, ereme. Ehaĭhu, hae eñangareco heçe, nde rete recobe rehe nde ñangareco ñabê aube. Nde rete recobe nde pópe ymocañỹ eỹ haguâ rerecóbo, marâ ñabê amô nde aè nderemimbota rupi eremocañỹ rae? Hae mahî pico nde ângâ recobe mboapĭreỹ haguâ, hae ara ñabô îrûmô haguâ rerecóbo, nde aè nderemimbota rupi eremocañỹ? Equĭhĭye ndeyehegui, nde catu co yñamotareỹmbára; nde catu co hecobe rupiatĭ, ndipori nderemimboacĭpe nde hegui ypeà harâ; ndipori ymocañỹ harâ, nde ymocañỹcereỹ ramo. Nde rete recobe aete nderemimboacĭpe yepe ocañỹbae râ, hae opabae râma. Hae aypo ramo yepe opa mbae marâ hegui ereroquĭhĭye, opa mbae ambuae açoce eremboete; hae nde ângâ recobe

año nderemboetey ? hae año yepi eremocañỹmbey ; hae año ndereroquĭhĭyey opa mbae hupia hegui ? Nderemimbota bay co hupia yyĭpĭbae : ayebe ndeyehegui catu eroquĭhĭyebe. Tûpâ gracia rerecóbo, embaeapo aguĭyey, teco marângâtu rehe yporúbo. Ehecha hereco rey ramo, eremocañỹne : *Gratia eùm adeſt, time, ne non dignè opereris ex eâ : nos hoc monet Apoſtolus, videte nè in vacuum gratiam Dei recipiatis.* Equĭhĭye gracia rerecóbo, hey S. Bernardo ; meguay nderembiapo marâ teî ymocañỹmo ne. Aye autamo ereyquaa mbae tubicha ete ramo heco, gracia rerombaeapo rae ! Ayete ara pehêgue nîrî yepe amo nderemocañỹîche teco marângâtu âmô rehe yporu eỹmo rae. Aye autamo yporu aguĭyey hague robia ramo ĭbápe ndebe ymeêbĭrâ reco ereyquaa rae ! Ayete nde yurupĭtûhê ñabô amo nde pĭa Tûpâ ngotĭ

ypĭ-

ypĭtûhê haĭhúbo rae. Aye autamo ereyquaa abe Tûpâ gracia yporu aguĭyey pĭpe yñeîrumô ha reco ubicha rae! Peteî yebĭ año yporu habângue mocañ̃ yepe amo, opa mbae ambuae haĭhupĭ cañ̃ guibe eremboacĭ rae. Na mbae yyabaibebae rehe rûgûaî ayerure ndebe; angaipabiya biñaè mbae amo ndoipoĭhubi añâ raĭhubari, niñateỹî, nicaneôî, ndicueray guemimbota bay mboaye haguâ rehe, hae ĭbĭpegua mbaebay poriahu raĭhupápe; hae nde ângâ recobe raĭhupápe año opa mbae eremboyabay? opa mbae ereypoĭhu? nde ateỹ ñote, ereyco rey potataúbo? nde ângâ recobe mocañ̃ymo? Ehecha anga erereco ara Tûpâ gracia rerombaeapo haguâ, teco marângâtu rehe yporúbo, hae yporu pĭpe erereco yrûmô haguâ, hae ĭbápegua teco orĭ apĭreỹ yogua haguâ; haerè pỹtû obâhéne, hae ndicatuyche herombaeapo habângue ne; hae

pÿtû apĭreỹme coĭte ereroñeapîrô teî herombaeapo eỹ hague eîna ne.

Erequĭhĭye gracia rerecobo ne; bĭtebe ymocañỹ rirebe; ycañi rirebe nico nde ângâ yporiahubete, opa heco aguĭyey ocañỹ, Tûpâ hegui oyepea, hembiabaetereco ramo oico, angaipa mboyoa yoa haguâma año oguereco; añaretâme oa haguâme oñemoîngo; añâ pópe oñemeê, tecobe mîrî ynimbo çog eỹ yacatu ñote añaretâme ndoay. Hae mahî amo nderequĭhĭyeçe nde hegui ycañỹ ramo, hae Tûpâ hegui ndereyepea ramo rae! Tûpâ rehe año aguĭyey ereyco; Tûpâ ndereya ramo, marãndete recone. Aba pânga nde pĭhỹrô nde reco marâ hegui ne? Meguaî gracia mocañĭ ĭpĭ haba nde angaipa pa habamo oicone. Tûpâ oipapa nderecobe haguâ roĭ, yacĭ, mbaeapopucu, hae ara abe; ypapa hague apĭpe nde bâhê ramo, nderehechayche

ara

ara pẽhẽngue mĩrĩ yepe eycobe bĭteríbo ne. Aypo rami abe Tûpâ oipapa nde angaipa ndebe guembiroôçâ roĭma; ypapa hague apĭpe nde bâhẽ rupibe, hoçâmba ndebe; ndemocañỹ apĭreỹma ne. Ayebe opa angaipa hegui equĭhĭye; Tûpâ gracia mocañỹ eypoĭhu, meguaî ebocoybae ypahaba ne. Nde angaipa ĭpĭ rupibe Tûpâ oguereco hupi rupi ndemocañỹ apĭreỹ haguâ; mabĭtebe ymboyoapĭ ramo; ndipori marâ Tûpâ upe nde è haguâ: nde aè nico erecañỹmbota, ygracia mocañỹteîngatúbo; marâ ñabẽ Tûpâ abe na nde mocañỹ potarichene? Ma ereymoâ pico Tûpâ rehe, hae ygracia rehe yepi etey ndeñemboçaray haguâ? Ereymoâ pico Tûpâ yepi nderechagi haguâ? Ereymoâ pico ara amo pĭpe ndemboaraquaa eỹ haguâ? Ehecha Tûpâ ymarângâtu apĭreỹbae yepe, haete yporomboaraquaa apĭreỹbae abe: Yteco mboyoya

haba co , hae yporomboaraquaa haba co araya hâcê chupe : Mahî pico ereroôçâ bĭte co angaipabiya porerobiarey̆: Mahî pico nderembohobay chupe heco tabĭ marândete ymboaraquaa apĭrey̆mo, oyábo yepi chupe. Angeles abe Tûpâ upe hâcê ndemboaraquaa haguâ rehe, nde tabĭ porerobia ey̆ recháca ; nderapicha , hae cuña poriahu nderemimboe pochĭcue , nderemimbotabĭcue , nderemimoângaipacue , angaipa rehe nderemimboorĭcue abe hâcê yepi Tûpâ upe ndemocañy̆ apĭrey̆ haguâ rehe oyerurébo ; bĭtebe añâ oyeporara mîrî ey̆ Tûpâ upe , oyeupe nde meê haguâ rehe : che rembia cobae ; cheremimboaguĭye cue cobae ; aracae pânga eremeê che pópe ne; chemboyerobia hague , hae ndereroy̆rô hague , nde gracia chebe ymeê hague repĭbeê haguâ rehe chupe oyapápe. Hae mahî pico nderequĭhĭyey ? na ndepĭatĭtĭî ? nderorĭ , hae nde

an-

ãngapĭhĭ ñote eycóbo? ndereyquaay pico añareta roba pĭĩme nde reco, gracia rereco eỹ yacatu?

Na gracia rereco eỹmo ñote rũgũaî erequĭhĭyene, yyohu yebĭ rire catu erequĭhĭyene: *Jam ſi gratia redierit, multò ampliùs timendum, nè forte contingat, recidivum pati.* Yyohu yebĭ rire ymocañỹ ngatu mbae marã tubichabe; aypo rehe erequĭhĭyebe ymocañỹ yebĭ hegui ne. Peteî yebĭ nde yĭba pê ramo, ndiyabairi ymoatỹrô; haete ypê yebĭ ramo, yyabai ete. Peteî angaipa hegui yyabay nde ñepĭhĭrô; bĭtebe angaipa heta hegui, angaipa yebĭ yebĭ hegui. Angaipa yebĭ yebĭ haba co omoîngo nũnga ndebe angaipa tecotêbê habamo; acoi mbae nde cĭ rĭe heguibe nderembiroacue ñabê. Marã ñabê ereheyane? Ndicatuy mbae tecotêbê haba, hae açe cĭ heguibe acerembiroacue reya habãngue. Angaipa nico tu-

tucumbo ypopeteî yyĭ etebae añâ ndea-
pÿtî tâtâ haba; haete angaipa yebĭ tu-
cumbo ypoyoĭbĭbae; angaipa tucumbo
ypo peteîbae ndicatuy ndebe ymondog;
marâ ñabê ypo hetabae eremondogne?
Peteî angaipa upe na ndembaraetey;
marâ ñabê nde mbaraete angaipa yebĭ
yebĭ reta upe ne? ĭ cabâquâ mîrî, tĭ
guaçu ĭpĭ ramo, ndicatuy ndebe haça;
bĭtebe tĭ guaçu rubĭte ramo, hae yñeî-
rûmô ramo. Eguîrami abe peteî angai-
pa tĭ cabâquâ nderehaçaquaay; marâ
ñabê erehaça angaipa yebĭ yebĭ rĭgua-
çu ñeîrûmô araya ne? Nderecobe mî-
rî yacatu angaipa rehe año ndemaên-
dua, hae nde pĭa eremoî, yporange-
recóbo; marâ ñabê chugui ereyepĭa re-
roba, yyabaeterecóbo ne: Mbae yyabay
etebae ebocoi. Aypo rehe ndipapa hay
añaretâme ohobaecue: ndipapa hay ra-
mo angaipa reroyebĭ yebĭri hegui opoi
potareÿbae. Ayebe, cherĭbĭ, angaipa
ye-

yebĭ hegui catu equĭhĭyebe, hae gracia mocañ̃ yebĭ hegui. Ehecha ndereyohubeychene, hae erecañ̃ apĭreỹmamõ ne. Nde mbae mîrî cañ̃ rire ererõñeângube, cotĭpe eremboti, ymîbo; hae gracia año ndereroñeânguy yyohu yebĭ rire: opa rupi catu erereco aîbî, ymocañ̃ yebĭ haguâ rehe emaêbo, ymocañ̃ yebĭ haguâ pohúbo; hobaitî haguâ rupi eycóbo, nde rópe heroiquébo? Yagua hegui nde cotĭ eremboti; hae añâ rayĭ gracia mocañ̃ haguâ hegui nderembotĭî chugui, heroquĭhĭyebo?

Gracia mocañ̃ yebĭ yebĭ pĭpe, eremocañ̃ haĭhu, hae ymboetebe haba: hae haĭhu, hae ymboetebe haba cañ̃ ramo, na nde angatabeyche hecábo ne. Heco raco açe mbae guembiaĭhu eỹ, hae guemimboete eỹ rehe niñangecoy. Aypo rehe equĭhĭye ete gracia mocañ̃ yebĭ yebĭ hegui. Ehecha gracia raĭhu,

hu, hae ymboete eremocañ̃ ramo, erebâhê ĭma ndecañ̃ apĭreỹ haguâme, Tûpâ ñande Yara abe ndepoeyame, gracia ndebe ymeêbeỹmo, oypea catu nde hegui ypĭhĭbo; ambuae upe ymeêbo ne: herecorey hare hegui biñaè oypea, chugui ypĭhĭbo, yrûmô eỹ hague rehe; bĭtebe nde hegui ymocañ̃ yebĭ yebĭ hare guine? Ehecha ymocañ̃ yebĭ yebĭ pĭpe eremboatĭruçu, hae eremboyoa yoa Tûpâ ñande Yara ndebe yñemoỹrô acĭ apĭreỹ haguâ. Ndipori, cherĭbĭ, Tûpâ ñemoỹrô, gracia meêbeỹ ñabê. Ayebe opa yeybe, opa açaye, caaru, hae pỹtû ramo eyerure Tûpâ upe ygracia mocañ̃ybey haguâ rehe. Heta yebĭ ñande Yara gracia raĭhu pareỹ omboaraquaa, gracia chupe ymeêbeỹmo. Hae gracia rereco eỹmo, marâ nderecone, cherĭbĭ? ĭbĭquápe nde à yebĭ yebĭ rire, chugui nde renohê hatĭ nde hegui ycueray ramo, acoipe nde reya ramo,

mo, marâ amo pipo nde reco, cherĭbĭ. Erecañ̃ teî amo, ĭbĭqua hegui ecêbeỹmo. Eguîrami Tûpâ ñande Yara gracia nde ymocañ̃ yebĭ yebĭ ramo angaipa mboyoapĭbo, nde poeya angaipa ĭbĭqua ruçúpe ne; hae acoipe erecañ̃ỹ yepi guarâma ne.

§. XXIX.

Gracia raĭhu haguâ rehe, yrûmô haguâ, hae heropocopĭ haguâ rehe yeçaereco haba.

NDipori mbae marâbe, hae mbae poriahube gracia rereco eỹ guibe. Ndipori nico mbae marâbe Tûpâ marângâtu apĭreỹ gui opa mbae aguĭyey, opa angapĭhi renoînda hegui yepea ha guibe. Gracia rehe Tûpâ yareco, heçe yayecohu: gracia ñamocañ̃ỹ ramo, Tûpâ abe ñamocañ̃ỹ, hae ñan-

ñandeyehegui yaitĭ, chugui yayepeábo. Ndipori mbae marâbe añaretâmêgua remimborarabe, hae hemimboacĭbe Tûpâ mocañ̃ guibe, hae chugui oyepea guibe. Gracia rereco ha eỹ Tûpâ hegui marângâtu apĭreỹ hegui, opa mbae aguĭyey, opa angapĭhĭ renoînda râ hegui oyepea, angaipa rehe hemiamotareỹ ramo oñemoîngóbo, añaretâmêgua râ ramo oñemoîngóbo nô. Ndiquaahabi, cherĭbĭ, gracia reco ubicha, hae hembiapo rapichareỹ: aypo rehe araya heroỹrômbĭ ramo, hae heytĭ ngeî pĭ ramo oico. Acoi Tûpâ hegui yepeà haba, mbae marândete ramo heco quaa para ñote, oiquaa gracia Tûpâ rehe ñande mboyecohu hara reco ubicha. Gracia rereco hareỹ mỹmba ramo oñemoîngo; mỹmba rehe Tûpâ quatia omboyoya gracia rereco hareỹ. Mbae eỹ ramo abe oñemoîngo. Aypo rehe San Pablo, gracia rereco eỹ-

bo

bo amo, mbae ramo oyco rae? hey. Na mỹmba, hae mbae eỹ ramo ñote rûgûaî añemoîngo. Añâ ramo abe: Aypo rehe Jeſu-Chriſto Judas upe añâ hey, gracia rereco eỹ rehe. Ayebe mbae ymboacĭpĭ râmbete, hae quĭhĭye haguâmbete ranô, ara pêhêngue mîrî ñote yepe gracia mocañỹ, Tûpâ hegui ace yepeà, hemiamota eỹ ramo ace reco. Hae mahî pico, cherĭbĭ, na ara pehêngue rûgûaî; yacĭ guetebo, hae roĭ guetebo yepe gracia mocañỹ ererorângapĭhĭ? Marâ ñabê ndereçuçuy ymocañỹ hegui? Tûpâ hegui nde yepea, hae hemiamotareỹ ramo nde reco nde remboacĭî opa mbae marâ açoce, teçaĭ uguĭ apĭreỹmbĭpe hâpîrômo?

Gracia araya nderemimoỹrôndĭ reco ubicha quaa mîrî mbota ramo, eyeçaereco heco, hae hembiapo nûngareỹ rehe. Gracia reco oyapĭraha Angeles heco ubichabebae yepe; acoi mbae raço

ço mîrî Angeles reco ubicha yyapĭra-
ha ñabê; gracia oyapĭraha Angeles re-
co; mbae tubicha ete ramo amo ere-
reco mbae raço mîrî poriahu Angel
ramo yyeecoreroba, Angel ramo ye-
çapĭápe yñemoîngo. Haete mbae tubi-
cha gracia reco; gracia rerecóbo cunû-
mî yporiahubebae yepe Angel gracia
rerecohare ỹ oyapĭraha : Angel reco aço-
çe oico; Tûpâ reco rerequa ramo oñe-
moîngo; gracia rerequa yporâbe An-
gel guibe; opa mbae porâ guibe, opa
mbae heco ubicha, hae heco aguĭyey-
bae guibe heco ubichabe, hae heco
aguĭyeybe ranô, Tûpâ reco rerequa ra-
mo oicóbo. Mbae tubicha ete amo nde-
be Angel ramo nde ñemoîngo haguâ
rereco ramo; haete mbae tubichabe
gracia rerequa ramo nde ñemoîngo ha-
guâ rereco haba. Nde remimbota rupi
erereco, cherĭbĭ, araya Angel reco
ahoçe ndeñemoîngo haguâ, gracia re-
re-

requà ramo eñemoîngóbo. Hae marâ ñabê nderemboetey? Marâ ñabê Angel açoce ndeñemoîngo habânguépe, araya mỹmba quĭa ramo, mbae eỹ ramo, hae añâ abaete catu ramo ereñemoîngo, angapĭhĭ mîrî quĭa rehe, mỹmbâ quĭa yecohĭu habàù rehe!

Gracia abe Tûpâ raĭ ramo ndeñemoîngo, opa Mburubicha oicobae, oicobaecue, hae oicobae râma raĭ reta reco açoce nde mboubichábo. Ndiyoya haguay mîrî yepe Mburubicha raĭ reco Tûpâ raĭ reco rehe. Acoi Mburubicha raĭ reco mbae raço poriahu reco apĭraha guibe tubichabe Tûpâ raĭ reco Mburubicha raĭ reco hegui. Mburubicha raĭ gu hegui oipĭcĭ taĭ ramo gueco haguâ mbae quĭa mîrî poriahu; haete Tûpâ raĭ Tûpâ hegui oipĭcĭ heco ubicha guetebo. Mburubicha guaĭ omongaru tembiu poriahu pĭpe; haete Tûpâ guaĭ o gracia rerequa omongaru

Guaĩ teè Jeſu-Chriſto rete, hae Guguĩ tecatuay pĭpe. Hae mahî pico, cheribĭ, Tûpâ raĩ ramo oicóbo, hae Jeſu-Chriſto roo pĭpe ymongaru pĭtĭ ramo eycóbo yepe, tayaçu rembiu quĭa apecuerî rehe ereyebĭca, hece eñemoêbeâtâ potaraúbo? Angapĭhĭ mîrî quĭa rehe eñembotequaraybo? Na Tûpâ raĩ ramo ñote rûgûaî Gracia ndemoîngo; hembiaĭhubete ramo abe. Nda hapichay ohaĭhu Tûpâ ñande Yara gracia rerecoha; ohaĭhu o araquaa guetebo, o pĭa guetebo, o poaca apĭreỹ guetebo; ndoyepea quaay chugui; nimaêndua poì quaabi chugui mîrî yepe; yepi ypĭpe oico Santiſsima Trinidad guenda ramo, opĭtuu habamo, o ângapĭhĭ habamo herecóbo; gueçápe yepi oguereco, heçe oñangarecóbo: ñoamô teè yepe raco oñeamotareỹ ranô; Cĩ yepe raco amôme o membĭ oñamotareỹ; haete Tûpâ ndiyabi gracia rerecoha mo-

ta-

tarey. Gracia abe ndemoîngo teco orî apîrey ya ramo, hae îbaga roquêndabòha, hae Tûpâ rehe guerecoha omboyecohu îbápe yepi guarâma ne, hae abe Tûpâ raî añâ raî hegui ñemoîngo è haba. A gracia marângâtu! Aye amo che aè ndererecóbo rae! Eneî che pîápe eycóbo, che pîpe ebîábo; aracaebey che hegui eyepea potareymo? Nde año oroaîhu; nde año oropota nde rehe año añemomboriahu, hae añemomboriahu pota cherecobe yacatu.

Eneî angarô, cherîbî, gracia raîhúbo, ymboetebo, opa mbae haîhupî ahoçe ymocañî hague año mboacîbo. Gracia rehe año eñemocaneô; heçe año eyeporara, hae año Tûpâ upe eñemomboriahu eyerurébo yepi, yrûmô rûmôbe haguâ rehe año araya eyeporara Tûpâ raîhu, hae nde angaypa mboacî moçandogeỹ mbipe; ñemombeu porara, hae Tûpâ râ ñoî ñoîm-

pĭpe; Miſſa rendu araya, hae Roſario raâ mbĭpe; nderapicha poriahubereco pĭpe; teco acĭ reroôçâ mbĭpe; Tûpâ upe, Tûpâ cĭ upe, Santos upe ñemboe porara pĭpe. Aiporami eycóbo gracia ereirûmô, hae erembobĭa ndeyepĭpe herecóbo ne. Haete ereycotêbê ete, nde hegui ypeà hegui, opa mbae hupia hegui, opa mbae poromoangaipa hegui ndeñeguahê rehe, nde reça, nde yuru, hae nde apĭça mbotĭ rehe, ymocañ̃ haguâ rupi guatateî eỹ rehe; angaipa haguâ hegui ereñeguahê eỹ ramo, nde reça nde ymbotĭ eỹ ramo, gracia curiteî nde hegui oñeguahê ocañ̃ymo ne.

Ndobĭabi gracia ypĭa quĭa, hae heça quĭa çandahebae pĭpe.

§. XXX.

§. XXX.

Gracia reco ubicha rehe yeçaereco haba.

NA mbae marãndete ñote rũgũaĩ; opa mbae marãndete açoce abe Tũpã hegui açe yepea, ĩrũnamo açe reco eỹ. Opa mbae Tũpã pĭpe oico; haete na opa mbae rũgũaĩ Tũpã ĩrũnamo oico. Tũpã año marãngãtu apĭreỹ, porã apĭreỹ teco aguĭyey pabẽ, angapĭhĭ apĭreỹ. Ayebe Tũpã hegui yepea año mbae marã opa mbae marã açoçe. Hae Tũpã ĩrũnamo açe reco año mbae haebebae ranõ. Tũpã ĩrũnamo oico heçe yepi ymaẽnduabae, heçe año yepi opĭa oguenoĩbae; hae Tũpã rehe yepi ymaẽnduabae, hae heçe yepi opĭa oguenoĩbae, co gracia rereco ha año Tũpã ĩrũnamo oico, hae

Tûpâ abe îrûnamo oico. Hae ramo gracia reco quaa pota ramo, hae ymboete pota ramo ranô, ehecha marâ ñabê amo nderorĩ, hae nde angapĩhĩ racĩ hegui ereyco, cheñbĩ, pỹtû amo nde poriahu, hae tayaçu rerequa ramo ndereco reroque rire ramo, yeybe Mburubicha ramo ndereco çapia rerocoê ramo? Cotêrâ cuehe Job rapicha nde rete ay ruçu ĩtĩ, hae mbae nê quĩa paûme renoî rire, co ara Mburubichabete, Salomòn ñabê, oro tenda ahoce ereguapĩ ramo? Marâ ere amo pipo eñemondĩîbo? Haete na mbae rûgûaî ebocoy; tubichabe gracia rehe ndereco ubicha haba: Hae nico ĩtĩ paû hegui nde rupi Tûpâ raĩ ramo, hae Mburubichabete ĩbapegua ramo nde moîngóbo, opa mbae açoçe nde mboubichábo.

Nimombeu habi Angel, hae ĩço mîrî yohugui heco mombĩrĩ haba; haete

te cunumî yporiahubebae, guete yacatu yyai, hae haçobae gracia rerecóbo, Angel reco oyahoce gracia rereco eỹ ramo. Marâ ñabê tepico, cherĭbĭ, Tûpâ gracia ereroỹrô yepi, heytĭngeybo? Marâ ñabê Angel açoce ndereco tuyu bay quĭa rehe eremongĭa añâ upe ymeêbo? Ma ereypotabe au pico angapĭhĭ bay quĭa rehe ndemoângapĭhĭ, Angel açoce ndereco guibe? Tûpâ îrûnamo ndereco guibe? hae heçe ndeyecohu guibe rae? Marâ ere amo Tûpâ ñande Yara Angel amo heco ubichabebae ymoñâ ramo, Angeles ambuaecue rubicha ramo, hae hemimboyerobia ramo ymoîngo ramo, hae aete acoi Angel gueco ubicha rehe omaê eỹmo, tayaçu rerequa ramo yñemoîngo ramo? na nde ñeê râiche amo, eñemondĭîta. Hae marâ ñabê ndereñemondĭî araya nderembiápo rehe? Tûpâ îrûnamo ndereco habânguépe, añâ nde rereco açĭ

apĭreỹ harâ îrûnamo ñote, nderecoçe yepi; Mburubicha ramo ĭbápe Angel îrûnamo ndereco habânguépe, tayaçu quĭa îrûnamo ñote nderecoçe yepi tuyu nêmbay pĭpe? Tûpâ rehe ndeyecohu habânguépe; angapĭhĭ bay quĭa rehe ñote ereñemoângapĭhĭçe yepi, mỹmba ñabê eycóbo? Añeyngatuî nde tabĭ ete rae; mîrî yepe na nde araquaabi. Mỹmba guibe nde tabĭbe: mỹmba nuguî nditarobay, niñangatay yepe guecobe rupia reca haguâ rehe; oñeguâhê ngâtu mbae oyuca hara hegui; ndè aete nde angeco araya, hae nde tarobá gracia nde ângâ recobe mocañỹ harâ recábo yepi; hae ymocañỹ rire, mîrî na nde angatay yyohu yebĭ haguâ rehe; mỹmba yepe, guacĭ ramo, opohanô haguâ oheca, nde aete mîrî na nde angecoy nde ângâ recobe rehe; bĭtebe yrûmô haguâ rehe aracae amo ndereñangarecoi. Co ara ndeyecoacu

ra-

ramo, Mburubicha ramo ereycone, opa mbae aguĭyey, opa mbae porâ, opa ângapĭhĭ nde remimbota rupi ererecone, è ramo ndebe; ayete nderemboyabaycheamo peteî ara ndeyecoacu. Hae marâ ñabê teco marângâtu rehe mîrî na ndè angatay? eremboyabay catu yepi, ymboaye pĭpe gracia mboaguĭye habânguépe, hece Mburubicha ramo, opa mboeya ramo, opa angapĭhĭ rereco haguâ moâruâ eỹmo. Mamô pico ndè araquaa quaa au reconi? Añeyngatuî aba rechacaba año erereco; nderembiapo aete ndoyabĭî mỹmba ytabĭbae reco.

§. XXXI.

Gracia hegui año yareco ñandembaeapo aguĭyey haguâ.

GRacia año hegui abe opa ñandereco aguĭyey yareco, hece ñande

de rembiapo aguĭyey, hae angaipa hegui yayepeà, hae poroaẫngay upe ñandembaraete. ñande ẫgâ rehe ñande rete oicobe, hae hembiapo; ñande ẫgâ oyehegui yyepeà ramo, omanô; na hembiapobey, nomaêbey, quarahĭ reçei omoî ramo yepe, quarahĭ ndohechay. Opa mbae yporâ porâbebae hecápe nde mboatĭ ramo, heça pĭpira ramo yepe, mbae ndohechay: omaê raẫgà; haete mbae ndohechay. Opa ĭbotĭ, hae mbae heâquẫgatubebae yepe yñapỹĩngua rehe eremboya ramo, mbae amo nohetûî. Mburahey porâ hobaque haâ ramo, mimbĭ yopĭ ramo, mbaraca yñeê porâbebae mbopû ramo yepe, mbae nohẽndui. Ao porâbebae rehe oñemônde ramo yepe, noñanduỹ, ndecaneôteî amò eguî rami herecóbo. Mbae ramo tepanga? Oẫgbeỹ ramo, teôngue ramo oicóbo. Eguîrami abe, cherĭbĭ, Tûpâ graça poreỹ ramo, ñande

de ãng reconi, ndoyabĭĩ teõngue reco, mbae aguĭyey amo ndoiporãngerecoi: ĩbapegua rehe nimaẽnduay, teco marãngãtu rehe ndiyaèy, Tũpã ndohaĭhuquaay, Tũpã ñeẽ rendúbo yepe, nohenduy. Tembiu porã ĭbapegua oyabaetereco; ndipori chupe teco marãngãtu haebebae, harũaha ramo ngatu opa mbae oico chupe.

Opa co quatĭa pĭpe ndemboe haba, opa ndemõngeta haba, ñeẽ ymbaraetebebae yepe yrãngue teĩ ne, gracia nde hereco eỹ ramo. Pay ñẽmoñeẽ angaipa hegui ndemõngĭhĭye harãngue nimbaraeteyche ndebe ne; Angaipa abaete catu haba rehe, hembiapo marã rapichareỹ rehe nde yeçaereco haba na ndemopĩrĩchene; Nde manõ haguã rehe, Tũpã yerure haguã rehe nde maẽndua haba yepe angaipa hegui na ndepeaychene; añã retãmẽngua teco acĭ apĭreỹ rehe yeçaereco haba na ndembo-

bopiatitiichene ; tori apireỹ ybapegua rehe maêndua haba na ndemoquireỹỹ-che teco marângâtu rehe ne ; Jeſu-Chriſto nde angaipa rehe ymanô hague rehe , nde raihu rapichareỹ rehe nde yepia môngeta yepe , angaipa ndo-yabaetereco ucayche ndebe ne ; Jeſu-Chriſto rete marângâtu nde Tûpâra ramo nderembipicicue yepe ranô angaipa hegui na ndepeaychene. Mbae ramo tepanga? Nde ângâ recobebeỹ ramo , Gracia nde ângâ recobe poreỹ ramo. Omanô nde ângâ : ayebe mbae aguiyey pota habângue , hae yyapo habângue ndoguerecobei. Guaete nde amỹ-rî , cheribi , gracia rerecoeỹmo ! Opa mbae aguiyey nderembiquaa , nderemi-môngeta , hae nderemiendu , Tûpâ ndebe yñemboaci apireỹ haguâma ñote oico ndebe ne. Aypo hegui araya eñemomboriahu Tûpâ upe , hugui marângâtu rehe ygracia rehe eyerurébo chupe:

pe: eyerure acoi gracia ymbaraetebae, hae yrãngue quaa eỹbae rehe, angaipa yepi ndebe yyabaetereco uca harã rehe, Tũpã poroquaita yepi ndebe ymboaye uca harã rehe; hae Tũpã ndebe nderemimbota mboaye haguã rehe, nde abe yepi emboaye chupe hemimbota, emoỹrõ eme mbae mĩrĩ mbĭpe yepe; meguaĩ cami ñande Yara co mbae mĩrĩ mbĭpe omoỹrõ ramo, o gracia nomeẽyche chebe ne, nde yapápe. Nde pĭa atoĩ ramobe, curiteĩ nde porerobia chupe, ndepĭa atoĩ haguẽ mboayébo; meguaĩ cobae che ymboaye ramo, Tũpã abe chepĭtỹbõne o gracia ymbaraetebae, hae yrãngue quaa eỹbae pĭpe, nde yapápe ranõ.

Ehecha angà, cherĭbĭ, Gracia poreỹ ramo, nde reco poriahu haba; hae gracia reĩmẽ ramo, nde reco aguĭyey haba. Gracia rerecóbo, ĭbápe ereyco; gracia rereço eỹmo, tuyubay quĭápe mỹm-

mỹmba ĩrũnamo ereyco. Gracia rerecóbo Angel ramo ereyco; gracia rereco eỹ ramo, magãnga quĭa ñabê mbae nê mbay quĭa requa rupi nde apayere eycóbo, angaipa quĭa rehe. Gracia rerecóbo yapacani hupigua quarahĭ rehe yepi omaêndĭbae ramo ereyco, Tũpã reco endĭ porã rehe emaêbo; gracia rereco eỹmo, ñacũrũtũ pỹtũnday rehe año yyaebae ramo ereyco; angaipa pỹtũnday rehe año nde ae, teco marãngãtu rembipè hegui ereñeguahê. Gracia rerecóbo ereñequĭreỹngatu Tũpã poroquaitabia rupi eycóbo; gracia rereco eỹmo, angaipa tuyúpe ñote erepaa eĩna. Acoi oquê apĭ oitaquápe yyereyere ñabê año, angaiga pĭpe yepi ereyere eĩna. Acoi mỹmba ytayere reroyere ha ñabê, angaipa rupi año ereyere yere yepi eycóbo, aracae chugui ecê eỹmo. Gracia rerecóbo Sansón ñabê yagua pỹtã yñaĩbĩbebae yepe, guaçu

raĭ

raĭ mĩrĩ rapicha erehañỹcâ mondoro, yagua pỹtâ añâ mboaguĭyébo ; gracia rereco eỹmo, ocaruçúpe yepe ereypoĭhu ndeçê habângue, eupe oîmê yagua che ù harâ oyabaù. Gracia rerecóbo, tembiu ybapegua Tûpâ raĭ rembiu rehe ereyecohu ; gracia rereco eỹmo, tayaçu rembiu rembĭre quĭa rehe ereyebĭca, angaipa quĭa rehe eñemoângapĭhĭ potaraúbo. Gracia rerecóbo, nde porâ quarahĭ guibe, hae nde morotĩ roĩpĭa heguĭbe ranô ; gracia rereco eỹmo, nde abaete catube añâ guibe, hae nderûndaybe tata pĭĩ oguebaecue guibe. Peteĩ ñeêmbĭpe : Gracia rerecóbo, opa teco aguĭyey erereco ; gracia rereco eỹmo, opa mbae marâ año : hae nde cañỹ apĭreỹ haguâ año erereco ranô. Ayebe nde aguĭyeyçe ramo, nde cañỹcereỹ ramo, gracia rehe eñangareco ; ymocañỹ año eypoĭhu ; hae ymocañỹ hegui, eñeguahê opa mbae poromoangai-

gaipa hegui, ndereça, hae opa nde âng roquê mbotïbo. Oique teî hae rupi nde hegui ymocañỹ harâma ne.

Mocôî co Tûpâ gracia, cherïbï. Peteî ñande momarângâtu hara, ñande angaipa mocañỹ hara, Tûpâ raï ramo, hembiaïhu ramo, torï apïreỹya ramo ñandemoîngo hara. Gracia ambuae co ñande pïtïbô hara teco marângâtu mboaye haguâ rehe, Tûpâ poroquayta raça eỹ haguâ rehe. Cobae gracia poropïtỹbôbae poreỹ ramo; curiteî ñande aguïye angaipa upe, hae añâ poroaângai upe; hae ñande aguïye rupibe, ocañỹ gracia ñande momarângâtu hara. Aipo ramo ñande abe ñacâñỹ añâ raï ramo, hae tata apïreỹ rembia ramo ñañemoîngóbo. Aypo rehe ymocâñỹ hegui eñeangu, hae eñeguâhê opa mbae poromoângaipa hegui, nde reça emboti, nde apïça, hae nde yuru abe, nde poco haba abe. Eguî rupi co angaipa oi-

oique , gracia nde hegui mocañymo. Gracia poropitybóbae rereco eỹ ramo, mîrî yepe na ndembaraetey ; hae nde aè angaipa haguâ rehe nde maê ramo, bitebe nde aè heca ramo , hendápe ndeho ramo ; hobaque ndereco ramo Tûpâ ñande Yara nomeêyche ndebe ne co gracia poropitybóbae , ymbaraetebae , hae ymorângue eybae ; hae ndebe ymeê eỹ ramo , curiteî nde angaipane , hae erecañỹ yepi guarâma ne , Tûpâ nde poriahubereco yebibeỹ ramo ne.

Aypo hegui eyerobia eme ndeyehe. Ehecha mîrî yepe na ndembaraetey : ndeyehegui cobae ereyquaa catube. Cuña ñemônde haba poriahu yepe raco curiteî nde mboaguiye , y à yeabiquî , hae yñemoatyrô ñote yepe raco nde pia moangeco ; bitebe hece nde maê , coterâ nde rehe ymaê , curiteîbe nde mboaguiye. Peteî yebî ndebe ypuca mîrî ; (bitebe ndebe yyepoeru,

hae nde rehe ypoco, coterâ hece nde poco) curiteî nde mbotaroba, hae nde mboaguĭye, gracia nde hegui ymocañỹmo. Quarahĭ, hae yacĭ mbae hembipebebae yepe, haete arai mîrî ohembiog ymopỹtûndaybo. Yta bera mbae oberabebae yepe; haete ñande pỹtûhê rehe gueroya ramo, curiteî oñemongĭa. Eguîrami abe nde âng gracia rehe yporâ ramo yepe, curiteî peteî maê bay mîrî, coterâ puca mîrî omongĭa. Bĭtebe maê ñemombota, hae mbae poromoangaipa rehe poco, ymboyaru, hendápe teyque haba, hae hobaque teco haba. Curiteî nde ângâ oyuca, gracia chugui ymocañỹmo. Hae mahî pico cobae ndeyehegui teè yquaábo yepe, nderequĭhĭyey ndeyehegui? hae ndereñeguâhêy añâ raĭ, hae añâ rayĭ hegui? Añeyngatuî cobae pĭpe eremboyequaa gracia nde heroỹrô haba, ĭtĭ bay rapicha heytĭngeybo yepi. Aracaebe

be pico nde taroba eycóbone? Aracae-be pico gracia ndereco aguĭyey, mbae hapichareỹbae Jeſu Chriſto tecatuay ruguĭ, hae hecobe repĭ mbae quĭa rehe añã upe yepi eremeêne, ndecañỹ apirey yoguábo? A gracia marângâtu! nde año orereco aguĭyey; nde rehe año opa teco marângâtu ou orebe; nde acoĭ ytabera ñemu quaa porâ rembieca opa ombae meê hague; nde acoi quarepoti hepĭ eỹbae ñûme yñomîmbĭ! Aypo rehe na nde quaahabi; aypo rehe na nde reca habi. Curiautamo oroquaa rae, hae opa mbae nde raĭhubari ameê, heyapábo rae! A Jeſus gracia quaa para! A gracia mboete hara! nde gracia raĭhubari ĭbagagui ĭbĭpe eregueyĭ, eñemomboriahubetébo, heçe treinta y tres roĭ rupi ndecaneô eycóbo; heçe nde ruguĭ opa eremombuca; heçe nderecobe eremocañỹ, orebe yyoguábo, heçe ore mombae heta pota háp̃e. A

Jesús gracia raĭhu para! aye autamo ere-meê ymboete haguâ, nde ymboete ña-bê rae! Aye autamo nde ñabê, heçe año añemocâneô che recobe yacatu guitecóbo rae! Aye autamo heçe opa che ruguĭ amombuca, che recobe mo-cañỹ hápebe rae! Ndaypotay mbae amo, Jesús che Yara, nde gracia nde raĭhu haguâ, hae nde moỹrôbeỹ haguâ año aypota, hece año añemomboriahu nde-be ang, hae añemomboriahu pota che manô hapebe. Amen.

§. XXXII.

Angaipa mîrî reco marâ rehe ye-çaereco haba.

GRacia mocañỹ eỹ haguâ rehe, na angaipa guaçu hegui ñote rûgûaî ereyepoĭhune; angaipa mîrî gui abe erequĭhĭyene. Angaipa mîrî hegui nde quĭ-

quĭhĭye eỹ ramo, mbegue mbeguey angaipa guaçu abe ndereypoĭhuichene. Aypo rehe Eſpiritu Santo: *Qui ſpernit modica, paulatim decidet*, Angaipa mĩrĩ reroỹrõ hara mbegue mbeguey angaipa guaçu pĭpe oane, hey. Eguĩrami abe angaipa mĩrĩ poĭhu hara, angaipa guaçu abe oypoĭhune: *Qui eſt fidelis in modico, erit fidelis & in maximo*: Mbae mĩrĩ pĭpe otecoabĭ eỹbae, mbae tabiçha pĭpe abe ndotecoabĭchene, hey Jeſu-Chriſto. Mbae mĩrĩ rehe ymundabae, mbeguey mbae tubicha rehe ymundane. Angaipa mĩrĩ nomocañỹĩ yepe Tũpã gracia; hae aete chugui oñemoñã ymocañỹ hara. Tacĭ ndoporoyucay yepe, haete chugui haere teõ oico coite. Ayebe equĭhĭye ete angaipa mĩrĩ hegui, angaipa guaçu pĭpe nde à potareỹ ramo, hae gracia mocañỹçereỹ ramo ranõ. Aypo rehe eyeçaereco angaipa mĩrĩ reco ma-

rã rehe. Ndipori ñeẽ amo heco marã mombeu hara ; ndipori araquaa hupitĩ harã ; Angel araquaa yepe ndohupitĩĩ petei angaipa mĩrĩ reco marã abaete catu. Petei angaipa mĩrĩ pochĩbe opa mbae marã guibe ; opa tacĩ guibe , opa mbae bay guibe , ybaibe ranõ. Ayebe ñandè remimbota rupi oñemeẽ ramo ñandebe coterã angaipa mĩrĩ apo haguã , coterã opa teco acĩ oicobaecue, coterã oĩmẽbae , hae aracañỹ hapebe oĩmẽbae rãma porarà haguã yepi guarãma ; opa eguĩ tecoacĩ porarà haguã amo yayporabò , petei angaipa mĩrĩ apo potareỹmo , hae y pĩpe Tũpã moñemoỹrõ mĩrĩ potareỹmo ranõ. Eguĩrami abe , petei angaipa mĩrĩ nde yyapo potareỹ ramo , opa añã gueçegua rehebe nde retépe oiquene nde rerecoaybo ndecãmonguibo , nde yĩba , hae nde retỹma mopẽbo, ndeyuruçabo ; ndeacãngaóbo , ndereçaóbo , nde rete mboì-

bo,

bo, nde ĭbĭî mondoróbo, tatápe nderapĭ arayábo, è ramo ndebe ; añeîngatuî haebebe amo ndebe eguîrami añâ ndererecо aracañỹ hapebe porara, peteî año angaipa mîrî apo hegui.

Ehecha bĭte : Pochĭbe angaipa mîrî opa mboriahu guibe, opa tacĭ guibe, teô guibe, añaretâmêngua teco acĭ guibe. Ndoguerecoy Tûpâ ñande Yara nde momboriahu haguâ peteî angaipa mîrî nde momboriahu, hae ndererecо marâ guibe. Angaipa mîrî mbae baybe, mbae poromôtîbe, opa mbae bay poromôtî guibe. Nde rete araya guetеboî hacĭ ramo, ndereroôçâiche amo, nde aè catu amo ereteôquay, tecobe poriahu rerocueraybo. Nde rete ñemoñâ bay rire ramo, yagua, coterâ tayaçu acâ erereco ramo, ereñembotĭ amo cotĭpe nde ñenotî racĭ hegui, catúpe, hae teĭîpe ndecê potareỹmo, nde rapicha nde recha hegui, hae nde yoyay he-

gui. Hae na mbae rûgûaî ebocoî: peteî angaipa mîrî nde âng omomboriahube, hae omboabaete catube Tûpâ reçápe, hae Angel reçápe. Hae marâ ñabê ndereyabaeterecoy? Marâ ñabê nderequĭhĭyey chugui? Marâ ñabê nde ângâ poriahu ndereyporiahuberecoy? Nde rapicha recoacĭ rechábo, ereyporiahubereco, hae nde año ndereyporiahuberecoy? Santo Job reco poriahu recháca haĭhu para ymoangapĭhĭbo ohobaecue, ymôngeta habânguépe, hacê oyaheguábo, o ao omondorog oñemboacĭ racĭ hegui; tanimbu pâcâ ahoçe oñohê ymocañỹbo ybaga cotĭ, hae oguapĭ ĭbĭpe ſiete ara, hae ſiete pỹtû guetébo; chupe oñeêeỹmo yñemboacĭ tubicha ete rechaca. Mbae tubicha ete nipo acoi Santo Job reco poriahu aracae; oyaboè haĭhu para yporiahuberecóbo oñemboacĭ mîrî eỹ ranô ſiete ara etey. Haete peteî angaipa mîrî nde

ang

ãng omomboriahube Santo Job guibe. Añã co ay guaçu pĭpe yñacã apĭ guibe y pĭ apĭpebe omomboriahubete; haete y ãngã rehe mĩrĩ yepe ndopocoy; acoi ay porarábo oñemoporãbe Tũpã reçápe, ygracia oyepĭpe ymboyoa yebĭ yebĭbo. Haete angaipa mĩrĩ omboaybe nde ãngã, omomboriahube opa ay guibe, hae opa tacĭ guibe: Angaipa mĩrĩ nico pochĭbe curubay guibe; pochĭbe uù pochĭ guibe; ndoipotay ndepĭtũhẽ Tũpã ñande Yara cotĭ; ndoipotay abe Tũpã rehe nde ñemoãngapĭhĭ. Angaipa mĩrĩ nde ãng oyapa; ndoipotay Tũpã ngotĭ ypuã; ĭbĭ rehe ñote yepi omboyaĭbĭ; ndoipotay teco marãngãtu rehe yquĭreỹ, hae Tũpã poroquaita bia rupi yñãni; ndoipotay abe ymbae apo aguĭyey. Angaipa mĩrĩ abe tacĭ ĭuhey porara rehegua moñã hara; aypo rehe nde ãng yepi ĭuhey angaipa rehegua oiporara; ndoĭuhey ĭ Eſpiritu San-

Santo poromoangapĭhĭ rehegua, angaipa quĭa rehegua ñote oĭuhey yepi. Angaipa mîrî abe mboracĭ, hae mbĭracĭ; ayebe ndoipotay nde po, hae nde pĭ teco marãngãtu rehe yyeporu; angaipa apo haguâ rehe ñote, hae heca haguâ rehe ñote nde ãng omoquĭreỹ. Angaipa mîrî abe mbĭa racĭ, hae tacĭ poromboyeguaru: aypo rehe nde ãng noiporangerecoy tembiu ĭbapegua; Tûpâ ñeê nomombĭtay o pĭápe, curitei omboyebĭ, yñomúbo. Angaipa mîrî abe teça eỹ: ayebe teco marãngãtu rehe nde ãngâ nda heçapĭçoy; mbae marâ ñote ohechaquaa. Angaipa mîrî abe tacĭ poromombotaroba: aypo rehe nde taroba, mbae yyabaetereco pĭrãngue recábo, mbae ypoĭhu pĭrãngue raĭhúbo; hae mbae yporãngereco pĭrãngue ñote ereyabaetereco, mbae haĭhu pĭrãngue poĭhúbo; mbae nde mocañỹ harâ ñote ereheca, hae mbae nde moîngobe apĭ-

apĭreỹ harângue hegui ereñeguâhê ; hae ndereco catu rângue apĭreỹ ybápe eremeê, yepi guarâma añaretâmê nde ñemboacĭ haguâ rehe. Angaipa mîrî abe apĭça eỹ : aypo rehe nderehendui Tûpâ nde môngeta, angaipa hegui ndemongĭhĭye, angaipa hegui nde poì haguâ rehe nde moñemomburu. Angaipa mîrî abe ñeêngu ; ayebe yepi nde angaipa Pay hegui ereycoacu, henotîmo ; Tûpâ nderemboyerobiay nde ñeê mbĭpe, aguĭyebete nderequaay nde poroporiahubereco haba rehe chupe ; nde rapicha angaò rehe, hae ñeê quĭa bay rehe ñote nde yuru ereyporu ; tecobay rehe nde rapicha mbae pochĭbo.

Hîndo, cherĭbĭ, Ndipori tacĭ ; ndipori taroba angaipa mîrî guibe pochĭbebae. Hac hî pico ndereyabaeterecoy? Hî pico nderequĭhĭyey chugui opa mbae marâ açoçe? Hî pico nde angâ eguîrami ymomboriahu nderehapîroî teçaĭ

ugu

uguĭ pĭpe. Job raĭhu para yporiahu re-
cháca ſiete ara oñemboacĭ, yporiahu-
berecóbo: hae nde ara pehẽ mĩrĩ au-
bé nderemboacĭĩ, hae ndereyporiahu-
berecoy nde ãng angaipa mĩrĩ ymom-
boriahu? Ehecha ndipori peteĩ ndemaẽ
bay mĩrĩ hague repĭbeẽ harã; ndipori
ymocañỹ haguã ypoaca yacatubae. Opa
Santos ĭbápe, hae ĭbĭpẽgua rembiapo
agŭĭyey, opa yñemboè, opa yyaheo,
opa yyecoacu, yñenũpã, y Miſſa ren-
dú, opa Santos Martyres remimborara
cue, opa huguĭ, Angeles rembiapo
marãngãtu rehe oyecea ramo yepe, ndi-
catuy peteĩ nde maẽ bay mĩrĩ hague re-
pĭbeẽ haguã, hae ymocañỹ haguã. Tũ-
pãcĭ marãneỹ rembiapo opacatu rehe
oyecea ramo yepe amo, ndicatuyche.
Hae pico mbae bey ramo erereco an-
gaipa mĩrĩ, mĩrĩ yepe ypoĭhubeỹmo.
Marã ñabẽ mbae bey ramo erereco,
angaipa guaçu año guĭpe oicobae? An-

gai-

gaipa guaçu reco marâ año rupitĭ hareỹ? Opa mbae marâ ahoce co angaipa mîrî: Angaipa guaçu año chugui tubichabe. Ayebe opa mbae marâ ambuae açoce eyabaetereco, chugui equĭhĭyébo yepi.

Ehecha Tûpâcĭ marâneỹ upe o membĭ Jeſus manômbota ramo ycuruçu ĭpĭpe hînamo: Peteî angaipa mîrî nde yyapo ramo, curiteî nde Membĭ teô hegui oñepĭhĭrône, ĭbápe ohóbo, Tûpâ acatua cotĭ oguapĭbo, teco orĭ apĭreỹ rerecóbo, pabêngatu remimboyerobia ramo oicóbo; opacatu añaretâmêgua abe ocê teco acĭ apĭreỹ hegui ne; opacatu ĭbĭ yacatu rupi oicobebae abe oñemomarângâtune, nde membĭ îrûnamo ĭbápe ohóbo, è ramo yepe amo, ndoyapoiche peteî angaipa mîrî; Tobê yepe, hey catu amo: Tobê yepe chemembĭ tomanô: Tobê yepe añaretâmêngua toîmê ñote guecoacĭ apĭ-

apĭreỹ mbĭpe: Tobê yepe ĭbĭpegua opacatu timarângâtu eme; haete angaipa mîrî peteî apo yepe ndicatuy, amoñemoỹrô yyapóbo, Tûpâ che Yara, hey catu amo yyapo potareỹmo. Hae mahî pico, cherĭbĭ, na ybĭpegua opacatu momarângâtu haguâ rehe rûgûaî; na añaretâmêngua renoçê haguâ rehe rûgûaî; na Jetu-Chriſto curuçu hegui ypĭhĭrô haguâ rehe rûgûaî, hoba peteg yebĭbo catu, angaipa mîrî araya ereyapo, mîrî yepe ypoĭhu eỹmo? Emaê abe, angaipa mîrî reco marâ abaete catu quaa haguâ rehe, hae ypoĭhu haguâ rehe, Tûpâ ñande Yara heçe angue guembiaĭhubete, hae guguĭ pĭpe guemipĭhĭrôngue Purgatorio pe ymboaraquaa hatĭ rehe. Marâ ere amo Mburubicha omênda hague guembiaĭhubete, hae yporâ rapichareỹbae tata guaçúpe mbae apopucu yacatu hapĭ mîrî eỹ recháca? Ereñemondîî amo coterâ cobae

bae Rey yñaĩbî ete yporomboaraquaa yeahocete, coterâ ymênda hague mbae tubicha ete oyabĭ chupe rae, ere amo.

Hae marâ ere amo, Tûpâ ñande Yara petei angaipa mîrî rehe ângue marângâtu yporâ nûngareỹbae, ĭbape Mburubicha râ guembiaĭhubete Purgatorio rata guaçúpe yacĭ guetébo ymboaraquaa recháca? Tûpâ omboaraquaa teî hembiabĭ yeahoçe, ndereychene. Ndicatuy aypo nde è haguâ: Tûpâ nico teco yoya apĭreỹ rerequa, yyaraquaa apĭreỹbae; oyaboè oiquaa ângue rembiabĭ heco rupi ete: hae mîrî yepe ndoyahocey ymboaraquaa pĭpe, hembiabĭ guĭpebe catu yepi omboaraquaa. Ayebe mbae marândete angaipa mîrî rae: ehecha nico Tûpâ yporoporiahubereco apĭreỹbae guembiaĭhubete omanô hague yepe, yporâ rapichareỹbae, curiteî ĭbápe Mburubicha râ yepe; ĭbápe Mburubicha râ yepe petei angaipa mî-

mîrî rehe eguîrami omboaraquaa acï catu herecóbo. Hae mahî pico nderequïhïyey angaipa mîrî hegui, cherïbï? Tata mîrî ïbïpegua ara pehê mîrî ndereroôçây; marâ ñabê ereroôçâ tata rapicharey̆ Purgatorio pïpe yacï guetébo nderapïne. Eneî, cherïbï, eyabaetereco angaipa mîrî opa mbae marâ açoçe. Ehecha qui ïbïpe abe nde ypoïhu ey̆ ramo, Tûpâ ñande Yara nomeêyche ndebe ne o gracia ymbaraetebae angaipa guaçu hegui nde ñepïhïrô haguâ: hae aypo ramo nde aguïye angaipa upe, hae erecañy̆ mburu yepi guarama ne, angaipa mîrî poïhu potarey̆ hague rehe.

§. XXXIII.

§. XXXIII.

Teco marângâtu tecobe apĭpebe rerobahê haguâ rehe yeçaerecco haba.

MBorepĭ raco mbae apo renônde oñequabeê biña ; haeté mbae apo pa rire catu oñemeê. Mborepĭ ndeñemocaneô haba co na yyapĭbae rûgûaî. Ayebe ndiyapĭriche abe hece ndeyeporara haba ne. Aypo rehe Jeſu-Chriſto , guecobe pahapebe teco marângâtu reropĭcopĭ hare rae , ĭbápe obahê teco orĭ apĭreỹ rehe oyecohúbo ne, hey. Na mbae rûgûaî , cherĭbĭ , mbae apo ñeỹpĭrû hague , oîmê bĭte ramo mbae yyapo pĭrâma. Mbae pâ erereco mitỹ caaquĭro ñepĭrû rehe , ycaaquĭro pa eỹ ramo? Ycaaquĭro mboyabay hápe , ycaaquĭro hegui erepoì ramo , ere-

mopaû mbucu ramo, yyabaybe haerè ycaaquĭro pa haba ne. Eguĩrami abe teco marângâtu ypa hápe herobâhê mboyabay ramo, chugui erepoì porara ramo yyabaibe ndebe haerè ypaháp e robâ hê ne. Yepi ereñepĩrû pỹrû aù ne; hae aracae ypaháp e nderebaheychene: Nepỹrû porara pĭpe ereñemocaneôbe teĩne. Emboyabay eme teco marângâtu erepocopĭ, emaê ngâtu yepi yyapĭpa haba rehe. Teco marângâtu ñepỹrû ha yyabay yepe biña; haete ypa haba angapĭhĭ, hae mỹtûhê apĭreỹ omeê ndebe ne. Mbae pâ ereypotabe? peteî ara mbae apo, hae roĭ guetébo mbĭtuu? coterâ peteî ara mbĭtuu, haerè roĭ guetébo mbae apo? Ayete araquaa mîrî rerecóbo, ereypotabe amo peteî ara mbae apo, hae roĭ guetébo mbĭtuu, peteî ara mbĭtuu, hae roĭ guetébo mbae apo guibe. Mbae tepico teco marângâtu co tecobe pĭpe? Pe-

teî

teî ara mbae apo ñote; haete ypa haba mbĭtuu apĭreỹ. Aypo rehe San Pablo, ñande caneô mîrî, peteî yeçapỹmî nûngà gua rehe torî yyapĭ eỹbae omeê ñandebe, hey. Mbae abe pico angapĭhĭ co tecobe pegua? Peteî yeçapỹmîme oquabae. Mbae ypa haba? ñemboacĭ apĭreỹ. Hae mahî pico teco marângâtu hegui erepoì potâ, teco marâ rehegua angapĭhĭ moâ ngotĭ eyerobábo? Angapĭhĭ curiteîngua rehe ñemboacĭ yyapĭ eỹbae yoguábo? Ey rĭquĭcue mîrî ohaâ Jonatás carambohé ĭbĭrai apĭ rehe oyerûpe herobâhêmo: hae mbae ypahaba rae? Mbae tamopaê? Teô añó: *Ecce morior.* Emaê eme caguî rehe ytaberápe ybera porâ hî ramo. Ypahápe oporoçuù mboi ñabé ne, hey Espiritu Santo. Emaê eme, cherĭbĭ, mbae ñepỹrû haba rehe; emaêngatu yepi ypahaba rehe: eguîrami teco marângâtu reropocopĭ ndiyabáyche ndebe ne.

Teco marângâtu abe raco ombõ-yabay ndebe nde recóbe moâ guetébo rehe ndemaê haba. Mbae pucu ete ndebe tecobe guetébo teco marângâtu reroôça, nderemimbotaçeray mboaye eỹ. Haete emaê eme nderecobe moâ guetébo rehe; na guetébo oubae rûgûaî nico tecóbe; yoaquĭcue oubae catu: cuehe guare oquaĭma, na nde moangecobey: cuehe nderemimbota bay mboaye eỹ hague, âng ndahacĭbey ndebe: Curiè guarâ, ndeyri obahêmo rângê: ndiquaahay yepe ybâhê haguâ: âng nderecóbe año, ereyquaa: ayebe âng nderemimbota mboaye eỹ año hacĭ, hae yyabay mîrî ndebe. Hae mbae tepico peteî ara ndereco catupĭrĭ Tûpâ upe, hae nderemimbota bay mboaye eỹ ranô? Emaê Jesu-Chriſto nde raĭhu rehe; haè catu guecobe guetébo gueçápe oyquaa opa ara guecobe haguâ: hae ñande ramo oñemoñâ ĭpĭ guibe nde

nde raĭhu, ni caneôî, ndicueray. Treinta y tres roĭ oyeporara nde rehe; nguguĭ mombuca hápebe; guecobe mocañ̃ĭ hápebe yepe; hae yñamotareỹmba, Togueyĭ curuçu hegui, toroguerobia, Tûpâ ramo heco, è ramo yepe, ndogueyĭceri; nde raĭhu hegui opoì potareỹmo. Hae amo pipo nde peteî yeybe, peteî açaye, peteî caaru, hae peteî pỹtû eremboyabay nderemimbotabay mboaye eỹ, ymoỹrô potareỹmo?

Eneî, cheriĭbĭ, etîquaa angà, Jeſus nde raĭhu apĭreỹ recháca. Emboyabay eme haĭhu peteî ara. Emaê abe ytabĭbae teco bay reropĭcopĭ rehe: ndicueray, nicaneôî, nomboyabayri araya Tûpâ moñemoỹrô, o ângâ yuca añaretâme ymôndo. Hae pico nde ererocueray Tûpâ raĭhu, nde ângâ moîngobe apĭreỹ, haerè ĭbápe torĭ apĭreỹ rehe ndeyecohu haguâ. Ehecha, ytabĭbae, Eheya ndereçobay: epoì angaipa hegui;

è ramo yepe, curiè taheya; curiè tapoì chereco bai hegui; Tobê co ara añó tañemoangapĭhĭ mîrî bĭte hece rângê, hey. Aypo rami abe nde aguĭye teco marângâtu, araçaebe pico nderemimbota mboaye eỹ ereypĭho bĭteri herahábo ne? è ramo ndebe añâ, hecegua, hae nderoò angaipaceray; Curiè taheya, Tobê co ara teco marângâtu rehe, Tûpâ raĭhu rehe tañemoangapĭhĭ mîrî bĭte rângê. Tobê mîrî, cheremimbotaceray, mboaye eỹ rae, ere chupe; hae coê ramo aypo ere yebĭ; ara ambuae ramo aypo rami abe ere yebĭ chupe ranô. Hae eguîrami teco marângâtu nderecobe yacatu pahapebe herobâhê ndiyabayche ndebe ne. Cherecobe guetébo che marângâtune, ere eme: roĭ guetébo, ere eme: yacĭ guetébo ere eme: mbae apopucu guetébo, ere eme ranô; co ara ñote, ere catu, coterâ co yeybe añó, coterâ co açaye añó, co-

te-

terâ co caaru, coterâ co pÿtû año. Coê ramo nderecobe râ, ndey obahêmo rânge: ndiquaahay yepe ybâhê haguâ, ere catu yepi. Eguîrami nderoo cueray-çeray, hae añâ poraângai erembotabĭ ne, ytabĭbae añâ ymbotabĭ ñabê, Curiè tande marângâtu, co ara tande angapĭhĭ bite, oyábo nico yepi añâ ombotabĭ angaipabiya poriahu, angaipa hegui ymomboì eÿmo.

Ehecha teco marângâtu reropĭcopĭ ramo, heraha pucu ramo, hece yepoquaa ererecone: hae heçe yequaa haba nomboyabayche ndebè nderecóbe pahápe herobâhê ne. Yepoquaa co, cherĭbĭ; mbae mboyabay harеÿ. Hae teco marângâtu hegui erepoì poì ramo, teco marâ ngotĭ eyerobábo, teco marâ rehe ereyepoquaane: hae hece ndeyepoquaa rire ramo, yyabay ete ndebe heya habângue ne: hae heçe ndeyepoquaa ereromanô erecañÿ apĭreÿmo ne.

Mba e ramo tepuguî angaipabiya guecó bay ndoheya quaay ? Hece yepoquaa haba rehe ; hece yepoquaa haba omboyabay chupe heya habângue. *Curiè, curiè*, hey ñote ; hae aracae a gaipa ndoheyay. Eguîrami ogueromanô ocañỹ apĭreỹmo coĭte.

Eroquĭhĭye abe teco marângâtu moçandog çandog, angaipa upe eyebĭbo : meguaî cami co tecóbe pĭpebe Tûpâ ndemboaraquaa tubicha ete ne. Teco marângâtu ypỹrû hare, haerè heya ramo angaipa upe oyebĭbo, ndica-tubey ĭbápe heyque, hey Jeſu-Chriſto; teco marângâtu mopaû paû mbĭpe, angaipa reroyebĭbo, nde âng eremomarâbe Tûpâ ñande Yara eremoaîbî, hae teco marângâtu abe chugui nde poì pĭpe nico ndahaebey yepe Tûpâ upe açe reco rae : ndahaebey teco marângâtu, teco bay catu haebebe rae. Añâ upe ace reco catu haebebe rae, ere

Tû-

Tûpâ , hae teco marângâtu mombeu aybo , hae ymoaîbîbo , angaipa upe eyebĭbo. Aypo rehe Tûpâ nde mboaraquaa tubichabe angaipabiya teco marângâtu ypỹrû harey açoce ne. Guataha co nde ; ĭbaga rape rupi ereyque ĭma : ehecha ereyeroba teî añaretâ rape cotĭ ne. Omocêĭma ñande Yara Lot hembireco rehebe Sodoma taba angaypaceray ete hegui , Tapeho pè ĭbĭtĭ rehe peñepĭhĭrômo : ahapĭpota co taba angaipaceray , oyábo chupe. Oyogueraha Lot guembireco rehebe ĭbĭtĭ rape rupi. Hembíreco aete oyeaquĭcue rapa taba ocê hague cotĭ omaêmos hae aypo rehe ñande Yara omboaraquaa çapĭa , yuquĭ ramo heco rerobábo. Eguîrami abe Tûpâ ndererecone, teco marângâtu hegui angaipa cotĭ nd yeroba ramo. Ereyquaa ĭma teco marângâtu reco , erehaângà ĭma haebe haba ; mbae ramo tepico erepoì pota chu-

chugui rae? Ma oicoè pico teco marângâtu co aragua cueheguare hegui? Cuehe ndiyabairi ndebe; mbae ramo co araè yyabay? Oñembote pico cueheguare co ara rae? Cueheguare oicoè pico co ara gua hegui? Aani yepe: haè mêmê ñote: heco peteîbae yepe: oñembote eỹbae yepe. Nde catu ereycoè co ara: nde pĭa catu oñembote. Ereyqua ĭma abe teco bay reco: ereyquaa yrobacĭ haba: ereyquaa yporoyuca apĭreỹ haba, Tûpâ rehe hembiapo marândete, hecobe ĭbĭra rehe ymocañỹ hague. Marâ eyábo tepico ereyebĭ pota chupe, teco marângâtu reyábo? Ereyquaa abe Tûpâ marângâtu apĭreỹ, yporaĭhu, hae yporâ apĭreỹ: Marâ ñabê erepoì pota haĭhu hegui, mbae abaete catu nde yuca hara raĭhu pota-raúbo.

Angapĭhĭ bay nderembieya cue co, cherĭbĭ, hîâ yebĭ ndebe oyaheguábo: Ma-

Mahî pico che reya epe ne? Ma ndachequaa bey epe pico? Che acoybae. Ma ndache raĭhu bey epe pico? oyábo ndebe, teco marângâtu, Tûpâ raĭhu, hae angaipa abaetereco mboyabaybo ndebe. Nde aete eñembotabĭbe eme: ndoroquaay, ere chupe, nde abaetereco haguâ año ayquaa: mbae marândete opacatu ramo nde reco ñote ayquaa. Nde ayete acoi mbae bay abaete catu, mbae aîbî porâ porâ aù, hae poromoângapĭhĭ roba raângà rerequa, yepi oporombotabĭbae; che aete na acoibaebe rûgûaî: opa ĭma añemeê che Yara upe, chemoñângara upe. Haè año mbae aguĭyey opacatu: hae año porâ apĭreỹ: hae año ângapĭhĭ aguĭyey yporomoîngobe apĭreỹbae, chugui añemoñâ, chupe año ayebĭne; yyohu eỹ yacatu, ndapĭtuuychene: ndipobey mboroaĭhu ndebe, guarâ: opa ĭma, che moñângara rehe amoî: hece año areco-

copota yepi guarâma, mîrî yepe chugui guiyeroba potareỹmo. Aypo rehe yepi poroaângay nde raâ ramo, teco porâ ndebe ymboabay ramo, Tûpâ ngotĭ curiteî eyerobábo, y gracia rehe eyerurébo, haĭhu, hae yporoquaita mboaye rerocangĭ hegui, chugui nde yepeà hegui; ndeñemoñâ apĭpa haba rehe año emaê yepi, chupe ndebâhê pa hápe. Mbae ambuae rehe ereyeroba ramo; tape ambuae rupi ehóbo, erecañỹ apĭreỹmamo ne. Aypo rami tereyco yepi, mborepĭ apĭreỹ upe ndebahê haguâ rehe. Amen. Tiyaye angà.

§. XXXIV.

§. XXXIV.

Oñemombeu aguĭyey potabae rembiapo rã.

P. Mbae pãnga ace oyapone oñemombeu renõnde?

R. Oyeçaereco nãngane yyĭpĭbe ramo o angaipapague opacatu rehe, Tũpã poroquaytaba, hae Santa Igleſia poroquayta oñeẽ mbĭpe, oñemombota pĭpe, hae guembiapo pĭpe haça teĩ hague rehe oñemomaẽnduábo.

P. Hae ayporami oyeçaereco catu rire o angaipa hague rehe, marã pãnga heconine?

R. Omboacĭ catu nãngane opĭa guetébo, Tũpã moỹrõ hague ramo heco ramo, aracaebey ymboyoapĭ potareỹmo.

P. Hae ayporami ymboacĭ catu rire, heroyebĭ potareỹmo, marã pãnga heconine?

R.

R. Obahê nângane Pay abare upe ymombeu catúbo, peteî yepe abe coacu eỹmo.

P. Marâ rami pângâ açe omboacĭ aguĭyey catu o angaipapaguera ne?

R. Tûpâ ñande Yara mbae pabê açoce haĭhupĭrâ, hae ymboyerobia pĭrâmbete moỹrô hague rehe omaê hápe; Jeſu-Chriſto ñande Yara curuçu rehe o angaipa pĭpe yyatĭca hague rehe omaê hápe ranô oñemboacĭ yyabaeterecóbo ne opa mbae marâ guibe.

P. Eneî, emboyequaa angà chebe aypo nde angaipa mboacĭ haba Tûpâ moỹrô hague ramo heco hápe?

R. Tûpâ ñande Yara cotĭ guiyepĭa rerobábo angà nico, ârami hae angà chupene: Ah Tûpâ che Yara! Malî ngatu pico, oromoỹrô teî gatu, nde ñeê raça teîbo rae, nde hegui guiyepĭarerobábo, mbae angaù ĭbĭpeguára rehe guiyepĭamoîbo, nde heguibe ymboe-

boetébo rae, che Yara. Aypo rehe che maê hápe angà nico, ayepïa yuca ayr betey nde raïhu racï agui ndereroỹrô hague mboacï catúbo angà; na mbae amo nde hegui pota hápe, coterâ mbae marâ poïhupápe rûgûaî ranô, nde marângâtu apïreỹ rehe che maê hápe ñote, che Tûpâ ramo, che moñânga ramo, hae chepïhïrô ha ramo ndereco hápe ñote ranô amboacï che angaipa hague, opa mbae marâ açoce, nde año mbae pabê açoce haïhupïrâmbete ramo ndereco hápe ñote, ayabaetereco nde moỹrô hague ymboyoapï yebï potareỹmo, nde raïhu año co ara guibe rerecóbo angà.

P. Hae ndahaebey pipo mbae ambuae rehe açe maê hápe abe, açe angaipa mboacï?

R. Ta. Haebe angà raco, mbae ambuae rehe ace maê hápe ace angaipa mboacï?

P.

P. Mbae tepanga aypo angaipa mboacĭ aguĭyey haguâ ambuae rae?

R. Tûpâ ñande Yara açe recocue rehe yyerure haguâ, teco acĭ apĭreỹ añaretâmêngua poĭhu haba, Tûpâ gracia mocañỹ hague, añâ raĭ ramo angaipa rehe açe ñemoîngo hague, ĭbápe Tûpâ rehe yecohu habẫngue mocañỹ hague ranô. Eguî abe angà niâ angaipa mboacĭ aguĭyey haguâ ranô.

P. Eneî yporúbo angà, heçe nde maê hápe, nde angaipa mboacĭ mboyequaábo chebe?

R. Tamboaye angà nde ñeê, nâ guiyábo: Guâete catu pico, che Yara Jeſus, oromoỹrô teîngatu rae! Cherecocue rehe nde yerure haguâ poĭhu eỹmo, nde gracia mocañỹteîmo mbaé bay rehe, nde raĭ ramo che reco mboete eỹmo, añâ raĭ ramo guiñemoîngóbo; tata apĭreỹme checay haguâ poĭhu eỹmo, ĭbápe nde rehe yepi cheyeco-

cohu habângue reroỹrôbo ranô. Aguĩye ĩma ; co ara guibe nde hegui che quĩhĩye año arecone, nde gracia raĩhu año, nde raĩ ramo che reco mboete haba año areco yepi che pĩape ne, tata apĩreỹ hegui guiquĩhĩyébo : opa angaipa hegui ayepea yepi guarâma ne, nde gracia marângâtu che pĩtỹbô ramo, angibe catu na che aypabeychene.

Angaypa mombeu catupĩrĩ haguâ mboyequaa haba.

P. Marâ rami pânga ace Pay upe o angaipa omombeu aguĩyeyne ?

R. Opa o angaipa Pay upe omboyequaane ypapa haba rupi, hecoè coè haba rupi, hae hecoubicha rupi ranô, peteî amô yepe chugui ycoacu eỹmo.

P. Hae peteî angaipa guaçu coacu ramo, oñemombeu catupĩrĩ pânga ?

R. Aani, noñemombeu catupĭrĩ; angaipa pĭahu catu oyapo, ycoacu rehe.

P. Hae Pay abare oyehegui angaipa guaçu coacu hare ohobaça ramo, ocañỹ pânga chugui yñangaipa?

R. Ani, nomocañỹî peteî yepe, oñeîrûmô ngâtu, ycoacu hague rehe.

P. Hae Tûpâ ñande Yara yñỹrô pânga eguî o angaipa coacu hare upe rae?

R. Aani, niñỹrôy; oñemoỹrôbe catu chupe, angaipa coacu hague rehe.

P. Angaipa mîrî amo coacu hare, oñemombeu catupĭrĩ pânga? coterâ yñangaipa yoapĭ pânga, ycoacu hague rehe?

R. Ani, niñangaipa yoapĭî, oñemombeu catupĭrĩ catu, angaipa ambuae mombeu ramo ymboacĭ catu hápe, heroyebĭ potareỹmo.

P. Mbae ramo tepânga angaipa mîrî amo coacu hare niñangaipa yoapĭî rae?

R.

R. Ndoyoquay ramo Tûpî ñande Yara ymombeu rehe ; angaipa mîrî nico nomocañyî Tûpâ gracia ; aypo rehe ndoicotêbêy ace ymombeu rehe ; yporâ ete yepe ymombeu biña ; haete Tûpâ ñande Yara ndoporoquay ymombeu rehe. Ayebe angaipa mîrî coacúbo, henotî ramo yepe, niñangaipai, hae Sacramento nomorânguey ranô.

Ace ñemombeu rire, yyapo pîrâma.

P. Marâ rami pânga oñemombeu rire ace reconine ?

R. Pay o angaipa repî ramo oquaytague omboaye ngorî pápe ne, Miſſa rendúbo, Roſario raâbo, coterâ mbae ambuae oquaytague mboayébo.

P. Oymê pânga mbae ambuae hembiapo râ rae ?

R. Ta, oimê nânga : o angaipa hague hegui niâ oyepeane, hópe ohobeŷ-

mo , ymongetabeỹmo ; ndicatuy nico angaipa rehe oyepoquaa pochĭ hague yrũnamo heco bĭte , hópe heyque yebĭ , coterâ ngópe heraha , hae hece yñangareco bĭte ranô.

P. Hae oyepoquaabay hague angaipa rehe año pânga açe heyanine , hae omunda porè oyeupe ymombĭta bĭte, haebe pipo ?

R. Aani , ndahaebey , omboyebĭ angà nico yyara upe ne ; oyeupe ñande Yara moñỹrô mbota ramo ; o mundaha heropĭta ramo nico , yñangaipa yebĭ ; ayebe oicotêbê yyara upe ymboyebĭ rehe , mbae bey eỹ ramo aube.

P. Hae oyepoquaa pochĭ hague hegui oyepea eỹ ramo , yñangaipa yebĭ pânga açe rae ?

R. Ta , yñangaipa yebĭ raco , hópe oyebĭbo , coterâ ngópe heraha yebĭbo; hae aè nico guemimbota râ rupi oheca ñemoangaipa haguâ , eguîrami oicóbo.

P.

P. Hae mbae guembiyohucue, haebe pipo ace ombae ramo hereco rae?

R. Ani, ndahaebey, oporandu randu nico yyara rehe ne, hae yyehu ramo, omeê chupe mbae guembiyohucue ne; aneỹramo angaipa oỹapo. Hae aete yyara yehu eỹ yacatu rupi, omboé ramo rerecóbo, yporúbo nô, na márây, haebe.

P. Nambĭî, cherĭbĭ, nde yague rupi ñote nde ñemombeu ñabô teremboacĭ catu nde angaipa paguera opacatu Tûpâ raĭhu pápe, coterâ ypoĭhuhápe, hae añaretâ poĭhu pápe abe ranô. Haete tereyquaa catu cobae nde acâme, hae nde pĭápe ymoîngatúbo: Ace manô mbota ramo, coterâ hacĭ catu ramo omanô haguâme heco ramo angaipa guaçu rerecóbo, ndipoi ramo Pay abare ace moñemombeu harâ, acoi ramo ace oicotêbê ete o angaipa pague mboacĭ rehe Tûpâ raĭhu pápe, hae na añâ-

retâ poĭhupápe ñote rûgûaî; ymboacĭ ramo niâ añaretâ poĭhupápe ñote, Tûpâ raĭhupápe ymboacĭ eỹ ramo, heroyequĭîta oñemombeu eỹ ramo, ndohoyche ĭbápe ne; añaretâme catu ohone; hae aete o Tûpâ raĭhu catu ramo opĭa heguibe mbae pabê açoce, hae o angaipa paguera Tûpâ guembiaĭhúbete opa mbae agui, ymoỹrô habamo heco ramo, ómboacĭ catu ramo, eguî nûnga Pay rereco hareỹ, oñemombeu eỹ yepe, nocañỹîche añâretâme ohobo ne; ĭbápe catu ohone Tûpâ raĭhupápe o angaipà pague mboacĭ hague rehe.

§. XXXV.

§. XXXV.

Angaipa reroyebĭ eỹ haguâ.

HAE aete na mbae rûgûaî ace angaipa mboacĭ aguĭyey catu yepe, haerè heroyebĭ ramo, Tûpâ gracia ace ângâ quitîngo hague angaipa pĭpe ymongĭa yebĭbo. Ndoyabĭ niâ emona tequa raù nguî tayaçu araquaa eỹ rembiapo: âbae naco ĭ rĭpĭ obĭ porâ mbĭpe oyahu rire yepe, oique yebĭ tuyu bai rupi oñemongĭa yebĭbo, oyahu hague raĭhubeỹmo. Haè rami etey abe angaipa reroyebĭ ha reconi. Tûpâ tecatuay ruguĭ pĭpe o angaipa mboyahu hague, ymoporâng mîrî eỹ hague momgĭa yebĭ yebĭbo angaipa guaçu pĭpe, tayaçu abĭareỹ ramo, oñemboapayere yere yebĭ oîna yepi.

Aypo rami ndereco hegui, cherĭ-

bi, oîme bîte heta yeçaereco ha marângâtu ambuae, ace guembiabîcue opacatu mboacî haguâ rehe, hae aracaebey heroyebî haguameỹ o pîa guibe ymomboy catúbo. Âng amôngue ñote tiyahecha. Aypo ramari ere angâ chebe.

§. 1.

ERerobia pângà Tûpâ Raî ñande raîhupápe ñande ramo yñemoñâ hague, ynûpâmbî ramo, ñuatî mbîpe yñacâ mamâ mbî ramo, hae curuçu rehe yyarîcapî ramo, hae apîreỹmamo ñande cañỹ habângue agui, hae añâpo hegui ñandepîhîrô haguâ rehe ymanô nague coîte? Ererobia panga cobae? Marâ ramo pae. Hae marâ rami nde ereyco chupe rae, eguîrami ndebe heco haguerî rehe rae?

Ere chebe, mbae nde hegui ypotaháp̃e pipo eguîrami Tûpâ raî oñemom-

momboriahu acĭ catu oicobângà aracae? Timarângâtu, tocañỹ teî eme oyapápe ñote. Hae nde marâ rami erembohobay chupe rae?

Ere chebe, mbae remimbota pĭpo eremboaye, eguî nde angaypa pĭpe eycóbo rae? Tûpâ nde raĭhu pára remimbota, coterâ añâ remimbota? Añâ pipo eguîrami nde rehe oñemomboriahu rae? Aani etey.

Hacĭ pipo ndebe Tûpâ remimbota mboaye habângue rae? Mbae marâ amo pipo ereyohu ndeyeupe ymboayébo rae? Ma añâ ngâtu rûgûaî pânga ndererecoacĭ guemimbota mboaye ucábo ndebe rae?

§. 2.

§. 2.

ERerobia panga añaretã, hae ebapo tata poroapĭ apireỹ reîme? Marã tamo pae? Hae marã rami tepiã eguîrami añã nde omboaye hague repĭ ramo, ndererecо acĭ haguã quaábo yepe, ererobia rae? Marã rami pipo ndereyepoĭhuy aypo rami ndererecо haguã hegui rae? Ere chebe, nde rapicha amõ mbae amõ yyabay eỹbae mboaye hague rehe mbae porã ete ndebe yquabeê ramo amo pipo nde ereroỹrõ, nde rapicha ambuae nde momboriahu harã apĭireỹ mboaye potaháp̃e rae?

Ereroõçã amò pipò nde põã rerochĩrĩrĩ tataendĭ mĩrĩ pĭpe? Aniche amò. Hae marã rami tepanga angapĭhĭ curiteî rehe tata apĭireỹ nde rete guetébo rapĭ ererõça yepi guarama ne?

Ehendu yebĭ, ereyquaa ĭma ramo ye-

yepe : Aba amo añã opĭa raã ramo angaypa rehe : Ambẽ rângẽ hey chupe : tahecha rângẽ : hae aypo oyábo , tata guebaque oĩbae pĭpe opo omõnde mĩrĩ , hae guapĭ aci reroõçãbeỹmo, hĩndõ , hey , co tata angaù, curimẽ oguebae râma biñaè , na roõça quaabi ; mãbĭte amò tata oporoapĭ apĭreỹbae ! tereho mburu añã ; yepi ndeyapu pĭpe ñote mbĭa erembotabĭ , hereco acĭ haguã rehe ymomaẽndua eỹmo. Ayetamo nde abe cobae rami añaretã ereypoĩhu rae , heçe yepi yepi nde maẽndúa haba rerecóbo , angaypa rehe añã ndembooriĭ oriĭ aù pota ramo rae.

§. 3.

ERerobia pãnga , ñande Yára guemimbota rupi ñote , nde moñã hague , hae opacatu mbae nderecotẽbõha meẽ hague ndebe rae ? Ayete eguĩra-

rami haè ñote ndereréco, hae oyeâ hoçebe catu ngaî; guecobe biñaè niâ, hae guguĭ yepe ranô nde marângâtu haguâ rehe ñote omombuca. Hae nde marâ rami ereyco ỹchupe rae? Haebe amò pipo, hemimeêngue nde yporu, ymoỹrômo rae? Nde ruguĭ mombuca hapebe yepe amo hemimbota año eremboaye, aypo rami nde raĭhu repĭ ramo eycóbo chupe rae? Haete haè ndoypotari eguîrami oyehe nde poriahu; guemimbota nde ymboaye habângue rehe ñote oyerure ndebe yepi. Hae nde nandeporerobia potari chupe yepi ymoỹrô mboyoà yoà reî eycóbo.

§. 4.

ERE chebe, mbobĭ yebĭ pânga ñande Yara ereypĭcĭ nde pĭápe rae? Nde quîrî aguibe yepe, hae roĭ ñabô, hae arete guaçu ñabô. Hae mbobĭ yebĭ

bĩ pipo ereytĩ yebĩ nde pĩa hegui, añã hecobia ramo heroyque pota hápe rae? Erehecha ĩma: Nde angaypa heta ñabê nico, chugui eyeguarúbo nũngà, ereytĩ nde pĩa hegui, añã ypĩpe ymbohorĩ horĩ aù porarábo. Ndereyquaay pânga nde rete Eſpiritu Santo rogamo heco rae? Hae marã rami pipo nde añã upe eremeê rae, Nde año catu ápe tereyco che pĩa ya ramo, eyábo nũngà, erembobĩa, nde angaypa hegui nde poì potareỹmo? Ere chebe: haebe amò pipoco Tũpã roga mongĩa yaguanê ypĩpe heroyquébo rae? Ayete eguĩrami Tũpã roga mongĩa recháca ereñemboacĩ amo, nderembohaebeyche amò. Hae marã rami pipo nde nde aù, na amboae rũgũaĩ, nde pĩa, hae nde ãng eguĩrami eremongĩa mbae nê raĩhu angaù ypĩpe herecóbo rae?

§. 5.

§. 5.

ERE chebe: omanôbae râ pipo nde rae? Anibe rami: chanico nde angaypa poĭhu eỹ ngatu eycóbo yepi omanô eỹbae râ rami; haete añeîngatuî eremanône. Ma nde îrûngue opacatu manô tapia nderehechay yepi rae? Erehecha yepe biña. Aypo rehe rûgûaî angaypa hegui erequĭhĭye. Mbae rehe pipoco nde angaypa yepi? Na ebocoy nde rete moângapĭhĭ potaraúbo rûgûaî? Hae ere chebe: haebe pipo ndebe nde ângâ mocañỹ ebocoi nde rete raĭhu aù rehe rae? Ma ytuyu eỹbae râ pipo, coterâ ĭbĭ ramo oho eỹbae râ pipo ebocoy nde rete angaù rae? hae hembiaĭhu pabêngatu abe rae? Nimoherâhabi nângà. Hae marâ rami tepânga nde, yyaraquaa eỹbae rami, na ndemaêndua quaabi poiye co rami ndereô haguâ

guâ rehe rae? Aye raco ndipori mbae amò, teô rami angaipa hegui poromopîrîbae. Chatenico aba amò añâ guãâ ramo cuña amò guembiechacue rehe, ymanô hague andu ramo, nâ hey oyeupe: Tereho mburu añangaù, na che mbotabĭîche epe ne; che ayquaa mohâ amô nde mboaguĭye haguâ; aypo oyábo raco, oho teôngue corápe, hae oyoo acoi cuña guembiechacuè reôngue; Hîndo, hey, conico mohâ rui rae; acoi ramo raco ao pêhêngue mîrî pĭpe oyohĭ teôngue, hae o apĭîngua rehe herocĭca: co mburu nde rembiaĭhu ĭhu aù rae; ereyporângereco bĭte pânga rae? Hîndo anga ndeyeguaru habamo ño heconi ndebe. Co rami co aba añâ omboaguĭye omanô haguâ rehe, hae guemiporângereco reco aù reco pahaba rehe oçarecóbo. Ayetamo nde abe êguîrami rae? Ayete erembotè amò ndereco Tûpâ upe rae.

§. 6.

§. 6.

ERE chebe, ereyquaa pipo ara nde manô haguâ rae? Ayete nderey-quaai. Hae co ara nde manô haguâ quaábo, nde angaypa amo pipo rae? Aniche amo, co ara nangà amanône, hae Tûpâ chemboaraquaa acĭ catu ne, eyábo amo erequĭhĭyebe angaypa agui rae. Chatepíco ñembĭahĭî hegui nde areba ramo, hae tembiu heta nderobaque hĩnamo; hae amo pĭpe mboy yoha hĩnamo, ayete petei rehe yepe amò nderepocoyche, ndayquaabi hûmabae nipo mboy yoha oguereco, eyábo. Emona abe nde manô haguâ ara ndereyquaabi; hae marâ rami repânga meguaî cami co ara chereco pahabamo ne eyábo, nderepoìri nde angaypa hegui? Heta nûgui teô angaypa pĭpe oheçapĭa ypocohúbo, hae emona meguaî nde

nde abe eguîrâmi Tûpâ ndererecone.

§. 7.

MBae panga nde angaypa pĭpe ere-yohu ndeyeupe rae? Ere che-be, nde ao rehe mondaha ràmo, nde-remboacĭî raco : ayete eremboacĭbe amôme mundaha rupe eñecoóbo. Hae marâ eyábo tepânga nde aè nde ângâ mocañỹ añâ upe ymeê nderemboacĭî eycóbo rae? Ma nde ao angaù tepiâ nde ângâ guibe erehaĭhube rae? Nde rapicha nde cura ramo, ereñemboacĭ raco. Marâ tamo paê : mbae aybi è ño-te yepe raco nde pĭa ñopu hacĭ catu ndererecóbo : marâ rami tepânga añâ raĭ ramo ndeñemoîngo hague, hem-biguay angau ramo nde ñemeê hague nderemboacĭî angà, eyaheguábo rae? Nde angaypa ramo niâ Tûpâ gracia, Tûpâ raĭ ramo ndereco haba eremo-

cañỹ, añâ raĭ ramo, hae hembiguay ramo eñemoîngóbo, nde angâ mongĭábo, ymoûndaybo, Tûpâ rembiabaetereco ramo ymoîngóbo nô. Nde rapicha amo nde rete cutu ramo, nderorĭ amo pipo? Aniche amo; marâ rami tepânga nde aè nde ângâ ereyuca nde angaypa pĭpe teô apĭreỹ rembia ramo ymoîngóbo.

§. 8.

ERE chebe, mbobĭ yebĭ pânga nde angaypa rae? Hae ndererocueray pânga eguîrami nde reco rae? Mbobĭ yebĭ pipo ereñemombeu rae? Mbobĭ yebĭ pico Tûpâ yñỹrô ndebe rae? Ndipapahabi nûngà, aypo ramo yepe na nde porerobiari, ereñemboçaray ñote yepi Tûpâ rôçâ haba rehe eycóbo. Ereyquaa pângà Tûpâ ñỹrô yebĭ haguâ ndebe rae? Ehechaque Tûpâ ñande Yara

ra

raco ohaânga ĭma ndebe oñỹrô haguâma ; hae nde omoỹrô yoapĭ ramo , oñỹrô haba nomboyoapĭbeyche ndebe ne; meguaî cami co nde ñemombeu haba ñote oñỹrô pa haguâ ohaânga ndebe rae ? Hae nde angaypa yebĭ ramo , marâ pipo nderecone ? Meguaî ñande Yará nde recobe ahĭane , ara nde ñemboacĭ habângue meêbeỹmo ndebe ; coterâ nde recobe bĭte ramô yepe , o marângâtu habari nde ñemboçaray mboacĭ hápe , nde poeỹane , nde pĭtĭbôbeỹmo , nde ñemboacĭ aguĭyey haguâ meê beỹmo ndebe ne ; hae eguîrami angaypa ereromanône apĭreỹmamo , añaretâme ehóbo.

§. 9.

ERE chebe mbobĭ yebĭ pico ñemombeu hápe nde angaypa reya habângue ereyquabeê Tûpâ upe rae?

Hae arire ereñemboçaray ñote Tûpâ rehe eycóbo , nde angaypa mboyoa yoa poĭhu eỹmo.

§. 10.

ERE chebe, mbobĭ yebĭ pico Tûpâ nde pĭa atoî nde recobe yacatu, epoì angà nde angaypa hegui che raĭ ; aracaebe pânga cheri ereñemboçaray eycóbo rae, oyábo ndebe rae? Nda aguĭyey pânga ndebe rae, cuehebe mbobĭreỹngâtu nde angaipa pĭpe chemoñemboacĭ reîngâtu che rerecóbo rae ? Nda aguĭyey pânga che ruguĭ, hae che recobe mocañỹ angaypaba hegui ndepĭhĭrô mbotábo guitecóbo rae? Hae nde erepuca ñote, che nderenoî habari eyepĭçaca eỹmo eycóbo ; hae cuerari che abe ndebe eguîrami aycone, nde poriahubereco eỹmo, nde cañỹ teî rechagíbo, nde yayta guitecóbo.

Hae

Hae ramo, che rĭbĭ, co ara aube equĭ-hĭye Tûpâ hegui; eypoĭhu eguîrami ndereco: emboacĭ catu nde angaypa ymoỹrô habamo heco hápe; eyquabeê chupe nde pĭa guetébo, co ara guibe ndereco moatỹrô haguâ, nde angaypa reroyebĭ eỹmo. Hae nderemimbota rupi abe tecoacĭ mîrî amo eyporara nde angaipa repĭ ramo, ndebe ymoñỹrô haguâ rehe.

Angaipa Tûpâ raĭhupápe ymboacĭ catu haba co nangâ: *Che Yara Jesu-Chriſto, &c.* Tûpâ rópe haâ mbĭtĭ. Hae aete aypo tere na nde yurúpe ñote rûgûaî, ñandu; nde pĭa guibe catu, co rami abe nde angaypa reroyebĭ haguâmeỹ momboyta ranô. Ayporami abe amôme aube terehaâ cobae *Che Yara Jesu-Chriſto* ambuae ypucube mîrîbae, nâ eyábo angà:

Che Yara Jesu-Chriſto, Tûpâ ete marângâtu pabeỹ, che rubete, che Pĭ-

hirô harete , mboroporiahubereco re-requarete , che angà tenico ĩbĭpogua-ra pabê heguibe yñangaipa yeahocebe-bae , nde che raĭhu haba mbohobay quaa harey̆ , nde poepĭ mîrî yepe harey̆, ĩbĭpore opacatu remiroy̆rô râ , hae ypĭ-rô yeaĭhubey̆ ngatu haguâ ranô. Hae marâ rami ngatu tepipo che nde ma-rângâtu apĭrey̆ , nderemimoñângue pa-bê remimboyerobia catu , che ymoy̆rô teîngatu rire yepe , che pĭtĭbô haguâ-mari oroenoî angà curi ne ? che Yara. Ma chereco aguĭyey amo nde yquaa rire tamo panga che poriahubereco epe yepe angà rae ; hae aete ndoyehuy an-gà amo che angaipa reta rehe ñote nanga che pĭatĭtĭ mîrî ey̆ nde hegui guiñemopîrîmo guitecóbo. Aba tepico ebocoi curuçu pĭpe nde moî uca hare hare raù aracae rae ? Ah che Yara Jesûs! Guaete catu paco che che aù poriahubî yepe guîtî ey̆mo , ayete tecatuî guipo-

ro-

ropoĭhu eỹmo abe rae; che tecatuay naco ebocoi ĭbĭ pora pabê, hae Angeles opacatu abe ñemondĭytabuçu apo hare hare raù raco ebocoi nderobaî marângâtu porâmbete ĭbaga póra pabê moeçaîngatu hara, che rendĭ abaete catu pĭpe ymongĭa teîngatu hare raù, ypetegacĭbo, ymomburu aruâneỹ herecóbo, hae tuguĭ hera eỹbae pĭpe ymboyahupabetey hare ranô, cheyapu pĭpe, che ñeê pochĭ tetîrô pĭpe, che rapicha angaipa rehe che ymboorĭ hague pĭpe. Hae mbae rehe tepipoco eguîrami oroguereco, ĭma nderi guiñemboçarayta aracae rae? Ah Jeſus che yara, na mbae aguĭyey amo rehe rûgûaî, ĭtĭ pêhê mîrî rehe ñote eguîrami: añânga che amotareỹmbara mboorĭ orĭ potaraúbo ñote angà raco, nde, che Yara, che pĭhĭrô hara, che raĭhupa rete mboyerobia habânguépe, eguîrami che tabĭ raci agui añemboçaray teî nde rehe gui-

tecóbo. Che, che aù naco cherembia-
po pochĭ tetîrôngue pĭpe ebocoi nde
po yobai, hae nde pĭ yobai abe, an-
gaipa recábo cheguatateî hague pĭpe,
curuçu rehe yyatĭca here hare raù : Che
che aù aî naco ebocoi nde reteî ma-
rângâtu chereco çandahe pĭpe ynûpa nû-
pa aù hare, che rete, che roo angaù re-
mimbota rupi chereco hague pĭpe he-
reco mẽguâ teîngatu hare raù. Che
naco nde ĭque marângâtu mîmbucu pĭ-
pe ycutu rire nde ruguĭî marângâtu ĭbĭ-
pe açepĭrô haguâma mombuca hare
raù ranô. Hîndo nangà, che Yara ndai-
quaabi angà che reco râma, marâ râmi
guitecóbo tamo oromoñỹrô angà rae,
che angaipa hague repĭbeêngatúbo nde-
be, oçuçu çuçu tamo opacatu mbae
co che rete rehegua pabê mbĭatĭtĭ gua-
çu rembia ramo oñemoîngóbo rae.
Hae co che pĭa tamo oçoro çoro rae
ranô, oñemongùi ngùibo che nde moỹ-

rô

rô haguera mboacĭ mîrî eỹ haba re-
he oñembocuçuguebo, ocaita rae. Am-
boacĭ catu niâ, ayabaetereco catu abe,
añaretâmêngua remimborara, opacatu
mbae acĭ tetîrô açoçe nde raĭhu páp
ñote che angaipa paguera opacatu, che
Yara, che rete açoce, mbae pabê ĭbĭ-
peguara abe açoçe haĭhupĭrâ ndereco
ramo ñote. Ayete angà amo tecoaye
panemeeỹ rerequa ramo ĭbĭpòra pabê
açoçe amo añemoâng guitecóbo angà,
teco acĭ apĭreỹ añâretâmênguara che
nde moỹrô habânguépe yporara haguâ-
mari; hae aete na mbae aguĭyey rû-
gûaîche ângà amo cobae, che Yara:
acoi angaipa abaete catu haba nde yya-
baetereco nûnga catu tamo che abe aya-
baetereco che recocue abaete catu, che-
reco aîbî ete, chebe nderemimeênguera
rehe aguĭyebete yebĭ yebĭ che è eỹ ha-
gue ndebe rae. Haîme etey tenanga,
che Yara, che angaipa hague abaete ca-
tu

tu haba che ymoâ ñote yepe chembopĭtupa habângue chererecóbo ; hae añaretâme che ho habânguerari guiyepĭa mongetábo , cheatĭrabĭbĭpa. Bĭtebe nderoba pĭchĭbĭ catu ete chebe yñemoỹrô mîrî eỹ racĭ recháca. Hae aete nde marângâtu pabeî che angaipa ahoce; añebê omboapĭrĭbe, ombobebuy mîrî eỹ abe angà chebe co che ñemondĭîta buçu , che pĭatĭtĭ porara ranô.

Nde ñote niâ , che Yara , che moñângara , chepĭhĭrô haerera , cheyerobia haguâ ngatu ha ranô ; hae emona ramo nde marângâtu racĭ agui ñote eroba angà ebocoi nde reça porerequa rete , che angaipabiya raù , nde ruguĭî mombuca teî harera rehe ; hae eypotareme angà añâretâme che ho yepi guaramamo : co ângâ nico cù ĭbagagui ndegueyĭ hague , aba ramo Maria marâneỹ rĭépe ndeñemoñâ hague , hae ndeñem oñâ ĭpĭ ramobe teco acĭ tetîrô

ngâ-

ngâtu nde heroôçâ ñote hague, nde recobe yacatu nde caneô hague, cheamotareỹmbara agui chepĭhĭrô haguâ rehe curuçu pĭpe nderuguĭî marângâtu mombuca hague, hae ndeyequĭî acĭ catu hague ranô. Aypo rehe, che Yara, tahorĭ horĭ aù eme añânga ñande amotareỹmbara co che ângâ, nde manô acĭ catu hague, tata guaçu pigeỹme heytĭca, herahábo: nde ñote angà niâ che yerobia habamo ereyco; nde ñote etey che pĭapò ramo, cherembiaĭhu ramo, cheremimboyerobia ramo oroguereco coĭte; cherecocue abaete catu ndebe cherembiabĭcue, che angaipa hague mboacĭ mîrî eỹngatúbo guitecobo angà. Ndebe ñote Tûpâ ndete ramo ndererecóbo, che pĭa guibe angaipabiya rau ramo chereco pĭpe yepe che recobe yacatu ayeroyĭ guitecobangà; nde rerobia haba Santa Iglesia rembirobia opacatu che mîrî haguerabe herocaquaábo. Eneî te-

tenanga, che Yara, nde ñeê ymoherâ herâ eỹbĭre rupi ñote embogue angà nde maêndua habagui che nde moỹrô hague. Nde tecatuay angà naco nâ ere: Aba amo che rehe oyepĭa eroba pĭpebe heroyebĭ potareỹmo ño o angaipa hague mboacĭ catu ramo che ñĩrô ychupene yepi guaramamo yñangaipa hague pabê mocañỹngatúbo, che gracia marângâtu pĭpe y ângâ mboguerábo qui ĭbĭpe ymoporâ yebĭbo, hae hecobe pabire ĭbápe che rehe ymboyecohu pigeỹ haguâmamo ne, ere angà oremoangapĭhĭ mîrîeỹbo carambohe. Chaterô, che Yara, co ndeñemoñâ hague mbae tubichabebae, mbae yyabaybe nûngabae ĭma tenico che raĭhu pĭpe nde caneô hague, ang mîrî ñote oguata nde che pĭcĭrô ete haguâma, ndemanô mboaguĭye ete haguâma nde ypota ñote oguata, che Yara, che aete ndahupitĭî che angaipa reta rehe guitecóbo angà.

Emo-

Emona ramo angà, che Yara, nde marângâtu hápe ñote nde nỹrô angà chebe, hae tiyaye angà che ri nderemimbota râ, nde gracia marângâtu ñote che angata haba, che yerure habamo ranô, chemanô ha ara pĭpe, che heromanô ngatupĭrĭ haguamari, che yequĭî rire ĭbápe nde rehe che pĭtûhê ngâtu haguâma ranô : hae nderemimbota râ rupi che recobe nde ymbopucu mîrî bĭte pota ramo, aguĭyebete yebĭ yebĭ, hae angà ndebe ne, cherecobe yacatu nde che mombaraete ramo, nde gracia marângâtu che yrûnamo che pĭtĭbô heco ramo, nde moỹrô yebĭ eỹmo guitecóbo angà coĭte ne, nde poroquaita marângâtu abe mboaye catupábo no. Amen.

§. II.

§. XXXVI.

Tûpâra rehe Poromboeha yyĭpĭbae.

P. Mbaebae pângà Tûpâ râ haba rae? *R.* Hoſtia hobaçapĭ ace yurúpe ypĭcĭ, hae ymôcô açe pĭápe ymonguápa.

P. Mbae tepico yquaa pĭrâ Tûpâra aguĭyey haguâ rehe? *R.* Cobae Santiſſimo Sacramento rerobia haba, heçe yerobia haba, yporu aguĭyey haguâ rehe ñemboçacoi catupĭrĭ nico mbae yquaa pĭrâma yporu, hae ypĭcĭ aguĭyey haguâ.

P. Mbae tepico cobae Sacramento rehegua herobia pĭrâ rae? *R.* Jeſu-Chriſto ñande Yara ñande pĭhĭrô hara co Sacramento pĭpe hupi rupi ete guete guetébo, o ângâ, guguĭ, hae Tûpâ ramo gueco haba rehebe hî haba; co-

ni-

nico herobia pĭrâma.

P. Ma ndipobey tepico hoſtia hobaçapĭ pĭpe mbuyapè reco rae? *R.* Ndipobey raco: mbuyape reco niâ oyeroba Tûpâ poaca habari Jeſu-Chriſto rete ramo ohóbo, Pay abare Jeſu-Chriſto ñeê raâmba rupibe.

P. Mbaebae tepuguî hoſtia rehe ñande rembiecha, hae ñande poco haba rae? *R.* Mbuyape pia hague año; conico, ymorôtîngue, hechacágue, hae hâtângue ranô: eguî mbae guĭpe Jeſu-Chriſto rete marângâtu oñemî oînangà, Tûpâ rembiapo poromondĭî reco rupi.

P. Mbae ramo tepico ererobia hoſtia marângâtu hobaçapĭ pĭpe Jeſu-Chriſto rî haba; yñeêngue Pay abare haâ haguerari? *R.* Tûpâ ñande Yara aypo-rami ymombeu hague rehe: opacatu Tûpâ yague nico herobia ñemomîrî pĭrâ mêmê; herobia herâ herâ eỹ; hae he-

herobia yepĭtaço pĭrâ ranô.

P. Marâ ñabê tepico ereyquaa eguî mbae Tûpâ yague ramo heco rae? *R.* Ayquaa raco Tûpâ yague ramo heco, Apoſtoles heguibe Santa Igleſia ñande Cĭ ayporami yepi catu herobia hague rari; hae Tûpâ quatia ayporami abe ymombeu habari ranô.

P. Yyoya hápe pângâ oî Jeſu-Chriſto hoſtia mîrî mbĭpe, hae hoſtia tubichabae pĭpe ranô? *R.* Yyoya hápe raco oî Jeſu Chriſto rete marângâtu: ĭbápe Gu acatua cotĭ oîbae nico guetébo ete oî abe hoſtia hobaçapĭ ñabô mbĭpe, hae y pehê mîrî mbĭpe yepe oî guetébo ranô.

P. Hae acoi ĭguaba pĭpe oTûpâ rabae upe heropoyaypĭ, oTûpâra rire hemĭurâ, hobaçapĭ acoî? *R.* Aninda hobaçapĭ rûgûaî; câguî, coterâ ĭ mîrî ñote acoi, hoſtia marângâtu mocô abay eỹ haguâ rehe yquabeêmbĭ, hae

hae heçe oicotêbêbae año oypĭcĭ guemimbota rupi ranô.

§. 2.

Poromboe ha ymomocôîndaba.

P. Mbae pico nde Tûpâra maê haba; coterâ nde Tûpâra pĭpe nderembieca, hae nderemimbota rae? *R.* Tûpâ ñande Yara mboyerobia haba: ymboyerobia pota hápe nico aTûpâra; toyporu angà che rehe oporoporiahubereco apĭreỹ poaca haba cheyapápe.

P. Mbae aguĭyey tepico ereyogua, coterâ ereyohu moâ nde Tûpârâ hegui rae? *R.* Tûpâ heco ubicha nûngareỹbae che pĭape heyque rembiapo nico cheyecohu pota haba, haè cherembiyogua pota ranô.

P. Mbae tepuguî cobae mbuyapè ĭbápegua tecobe apĭreỹ rerequa rembia-

bĭapo yyĭpĭbebae, hae tubichabebae rae? *R*. ñande ângâ mongaru haba, hae ymombaraete haba: eguî nângà hembiapo yyĭpĭbebae, hae heco ubichabebae ranô.

P. Marâ eyábo pângà ñande ângâ momgaru haba hembiapo yyĭpĭbebae ere rae? *R*. Acoi tembiu, coterâ mbuyape ñande rete rembiutĭ ñande recobe mombaraete haguâ rehe, hae ypĭho pucube haguâ rehe ymanô raybi hegui, yporu ñabêngâtu nico yayporu co mbuyapè ĭbápegua, Tûpâ gracia ñande ângâ rêcobe reropocopĭ pucu haguâ rehe, ymocañȳ potareȳmo.

P. Marâ eyábo pico ñande ângâ mombaraete haba ere ranô Tûpâra rembiapo upe? *R*. Tembiu ñande rete rembiporu nico ñande rete omombaraete; hae omoñemomburu, yguata, hae ymbaeapo haguâ rehe. Aypo rami abeî co tembiu marângâtu ybápegua ñande angâ omombaraete, hae omo-

omoñemomburu heta tembiapo aguiyey mboaye haguâ rehe, moroaângai robaiti mbaraete haguâ rehe, hae Tûpâ ñande Yara raihu racubóbè haguâ rehe ranó.

P. Mabae Tûpâ gracia, hae yporoporiahubereco rehe pipo yyipibe ramo ereyerure, nde Tûpâra ramo ne? *R.* Che angaipa hague che hegui ymocañy haguâ rehe; hae che rete che ângâ rehebe yepi guarâma ombae teè ramo ypici haguâ rehe, oyeupe año heco haguâ rehe, hae angaipa guaçu pipe aracaebey che a potarey haguâ rehe nico ayerure che Tûpâra ramo ne.

§. 3.

Poromboe ha ymombohapĭ haba.

P. Marâ ñabê eñemboçacoibo pân-ga erebâhê Santiſsimo Sacramento pĭcĭbo ne? *R.* ñemboçacoi tubicha ete che poaca yacatu nico arobâhê co Sacramento porúbo ne, Tûpâ hupiguare-te pĭcĭbo nico abahê co Sacramento upe.

P. Mbae pico Tûpâra rehe ñande-rembiapo râ yquaypĭ ñandebe rae? *R.* Mbohapĭ mbae nico Tûpâra rehe ñan-debe yquaypĭ. Yyĭpĭ ramo yecoacu gua-çu pa rire arete guaçu Paſqua yaba pĭ-pe Tûpâra haguâ. Ymomôcôîndaba, Tûpâ gracia Tûpâra hápe rerobâhê ha-guâ: ndiyabi nico angaipa reroTûpâ-ra. Ymombohapĭ haba, Tûpâra renôn-de pĭtumbĭ aguibe caru, coterâ ĭ ù eỹ haguâ ranô.

P.

P. Marâ ñabê abe pico ereñemboçacoi nde Tûpârâ renônde, coterâ Tûpâ pĭcĭ haguâ rehe? *R.* Acoy ara nico apag, guîpuâ raybibo, cherecotĭ guibe; hae cheyeobahey, hae cheyopohey rire, aha Tûpâ rópe quîreỹngatu, hae cheyeçaĭbĭço catu rerahábo; hae Tûpâ rópe guîtena añemombeu ñemo mîrî ngatu Pay abare upe; haere aMissa rêndu che pĭa guetébo, mbae amo rehe guiñemboeçaeta eỹmo.

P. Mabae ñemboe pângà ereyporu Missa rêndu porombucu rae? *R.* Cinco yebĭ raco ayepĭaupi Tûpâ ñande Yara cotĭ; quatia rerobaĭpĭ ramo; *Santus* Pay è ramo, *Ore ruba* eramo; hae yporoobaça ramo Missa pahápe, chepĭa guibe nâ guiyábo mbohapĭ yebĭ: *Jesus* che yara, hae chepĭhĭrôha ranô, oropĭhĭ pota, hae oromombeu catu pota ranô che pĭa guetébo: aye autamo co cheremimbota haebe ndebe rae!

P. Hae hoſtia Pay hupi ramo, hae caliz rupi ramo ranõ, marã ere pãnga Jeſus ñande Yara upe, eyeyorĩbo chupe? *R.* Cinco yebĩ raco che pĩa guibe ytapĩgua bore, hae yyĩque mĩ quare marãngãtu mboyerobia hápe, nã hae ychupe: *Jeſus* marãngãtu curuçu rehe ndemanõ hapebe che raĩhupare, eyco ãngà chebe Jeſus ramo, hae poropĩhĩrõha ramo che recobeĩ yacatu, hae che manõ hápe ranõ.

P. Hae Miſſa pa porombucu marã ñabẽ pãngã ara ereyporu eĩnanga? *R.* Mbohapĩ, coterã irũndĩ che Roſario yaoca raco ahaã cheri ñeẽngara, hae che cĩ ĩbapegua Maria marãneỹ mboyerobia hápe: hae diez *Tũpã tanderaãrõ Maria* ñabõ, nã ae chupe: *Tũpãcĩ* marãngãtu che pĩtỹbõ epe angã, nde membĩ Jeſus che ypĩcĩ aruãngatu haguã rehe.

P. Miſſa pahápe, Tũpãra hatĩ ĩbĩra

ra çacâme ebahêmo, marâ ere pângà Jeſus upe nde pïápe heyque cacarî ramo? *R.* Nâ ae raco Tûpârà ha rerobïca, hae acoipe guiñeçûmo, na cheyurúpe rûgûaî, che pïápe catu che ângâ poroaïhu guetébo: Jeſus che Yara che pïa guibe orogüerobia Tûpâ ete ramo ndererecóbo, nderi año guiyerobiábo mbae pabê açoce che pïa guibe nde raïhúbo nô.

P. Marâ ñabê pânga ace reco Pay Abare acebe hoſtia quabeê ramo ne? *R.* Ao pucu Tûpârà ha rehe ymoçaîngopï oipïcï ace, oipïho opotia renônde henoîna, hae oyeçaïbïço rehebe oyeaupi mîrî, coterâ hobaïba mîrî, oyeyurupeca yyacatu, o cû hoce hoſtia pïcï haguâ rehe ne; hae yyaruru rire oapêcû rehe ymboya eỹmo, omocô mbegue catu coïtene, hae ymocô porombucu, nâ hei chupe opïa guibe ne: Jeſus che recobeî, Jeſus opa che-

reco aguĭyey, aguĭyebete ereyu chę pĭápe eyquébo angà.

P. Hae aypo rire marâ pânga ace recone? *R.* Oyeyuruhey haguâ ĭ mîrî oypĭcĭ açe guemimbota rupi; hae oyepea ĭbĭra çaca Tûpâraha hegui tenda amboaépe ohóbo, aguĭyebete oe haguâ rehe Jeſu-Chriſto upe.

§. 14.

Poromboe ymoirûndĭ haba.

P. Ayporami Tûpâ raha hegui ndę yepea rire, marâ ere pânga Jeſu-Chriſto upe ne? *R.* Tûpâra hegui guiyepeà ñemomîrî ngatúbo co mohâ marângâtu che pĭa poriahubî tacĭbò açoce ayquâbangâtâ guihóbo ne, nâ guiyábo chupe: Jeſus che Yara eypea angà che pĭa hegui opa mbae nde moñemoỹrôhatĭ.

P.

P. Porami nde yepea rire Tûpâra haba hegui, tenda ambuaépe eñeçûmo aguĭyebete nde è haguâ rehe nde pĭápe heyque hague robay ramo, mbae pipo nderembiapo râ rae? *R.* Mocoi coterâ mboapĭ che Roſario yaoca amomba, haâmo ne Tûpâcĭ marâneỹ upe, che rehe o membĭ Jeſus upe aguiyebe ì è haguâ rehe; hae aete *Tûpâ tanderârô Maria* raâmba ñabô nâ aè abe chupe ne che pĭa guetébo ñemo mîrî ngâtu pĭpe hece guiyerobiábo, hae haĭhu catubo ne: teô pochĭ eỹ haguâ che recobe mocañỹ hapebe nde raĭhu mocañỹ hegui. Aypo rire mbohapĭ yebĭ ahaâne *Ore ruba*, hae *Tûpâ tande raârô Maria* Santa Igleſia rehe, che anâmbeta, hae che raĭhu pa oicobebae, hae omanôbaecue rehe, hae nde rehe abe, che mboebo nde caneônde hague rehe.

P. Hae acoi ara nde Tûpâ râ rehegua rembĭre mbae rehe pipo ereypo-

ru-

ru eycóbo ne ? *R.* Teco marãngãtu amboae rehe.

P. Hae nde recobe yacatu rupi marã ñabẽ pipo ẽreyco nde pĭápe ytu hague robay ramo ne ? Mocõĩ mbae rehe añemomaẽndua che recobe yacatu guitecóbo ne. Cone ypĭpĭ, Jesũ-Chriſto rehegua ramo che reco, hae cobae tembiu marãngãtu rehe Tũpã raĭ ramo che reco inboyequaa haguã rehe. Ymomocõĩndaba, añemòmaẽndua cobae tembiu marãngãtu poru yebĭ haguã rehe ne che pĭa guetébo, hae cherorĭpápe ranõ, yporu yebĭ renõnde ñabõ guiñemboçacoĩ catúbo yepi.

P. Ypa habamo, ere angà chebe: Marã ñabẽ eycóbo tepĭpo hupi rupi Jesũ-Chriſto rehegua ramo ndereco eremboyequaa angà eycóbo ne ? *R.* Añangareco nico opa teco marãngãtu rehe ne. Ypĭpĭbe ramo Tũpã hegui quĭhĭye rehe : che pĭa guetébo haĭhu rehe : hae

opa

opa mbae marâ açoce angaipa guaçu abaetereco rehe ranô. Aypo rire che acatua yepi Tûpâcĭ marâneỹ rehe ne, hece maêndua, hae haĭhu catu yepi chepĭapò ramo herecóbo; opa chereco acĭ pĭpe: opa che rete, hae che ângâ recotêbê mbĭpe guibâhêmo chupe. Añemboe abe Tûpâ upe ne yeybe ñabô, hae pĭtû ñabô ranô; opa ara aMiſſa rêndu, hêndu haguâ rerecóbo ne; bĭtebe arete tapia, hae arete guaçu ñabô. Ayepea abe ytabĭbae hegui, chemboe pochĭ hegui ne. Che ru, hae che cĭ ñeê, hae che rubicha reta remimbota amboaye ranô cherorĭpápe ne. Añeangu abe opa teco marâ hegui ne; bĭtebe angaipa çandahe hegui, che rete, hae che ângâ mongĭa potareỹmo. Ndayapoyche abe mbae marâ amo che rapicha rehe ne, coterâ ymbae rehe, coterâ herâquâ ngâtu rehe ranô. Añemomburu abe ranô coĭte ne omanôbaerâ ñabê gui-

guitecóbo, che manô hápe chereco porâ habângue potateî haguâ reco rupi guitecóbo, teô çapïa pochï che pocohu hegui, hae angaipa reromanô hegui coïte ranô. Aye autamo Tûpâ gracia che pïtïbô ayporami che reco haguâ rehe rae!

OMANÔ MBOTARÎBAE AMO OÑEMOMBEU HAGUÂ RERECOHAREŸ ANGAYPA GUAZU AMO REROMANÔ HEGUI HEMBIAPO

ráma tenicobae.

TAcĭ amo o ahoçe yeçapĭa ramo, coterâ oñeê cañỹ ĭma ramo, coterâ Pay tĭbeỹme tacĭ oyehe ypoco ramo ranô, curiteî ace oñemboçacoine, tacĭ oyeupe ymeê reco rupi, angaipa guaçu amo reromanô hegui, curimê ngâtu abe ace Tûpâ ñande Yara cotĭ oyepĭaerobane, herobia haguâmi rehe,

he, heçe oyerobia haguâmi, mbae pabê açoce haĭhu aguĭyey haguâ, o angaipa abaetereco haguâ aracaebei heroyebĭ eỹ haguâ rehe abe oyerure ñemo mîrî ngatúbo chupe ne, hece oyerobia mîrî eỹ ngatúbo angà. Aypo râmari

§. 1.

Tûpâ rerobia habarigua rerobia catu haguâma.

YYĭpĭ ramo niâ Tûpâ ñeêngue opacatu ñande Cĭ Santa Igleſia rembirobiatĭ Tûpâ ñande Yara rehegua, hae Jeſu-Chriſto rehegua hae tecobe ambuae ĭbapegua, hae añaretâmêngua ranô oguerobia ete opĭa guibe ne, Tûpâ tecatuay ñeêngue ramo heco hápe ñote. Tûpâ ñande Yara niâ añeîngatuî nimbotabĭ haguaî erey, mbae pabêngatu quaa para ramo guecohápe; no-

noporombotabĭ haguaî abe ranô, hupi rupi etey ñote yepi mbae opacatu mombeu ha ramo guecohápe : aracaebey Tûpâ ñande Yara quīrî aù yepe ndiyapu haguaî : hae abe yepe ranô aracaebey noñembotabĭ haguaî, mbae opacatu reco quaapa ramo oicóbo. Cobae herobiapĭ opacatu Tûpâ omombeu Santa Igleſia upe aracae rae : hae Santa Igleſia, hae Pay abare opacatu Tûpâ tecatuay ñeêngue ramo herecóbo ñote omboyequaa yoapĭ ñandebe, na oñeê ramo herecóbo rûgûaî. Haebae rehe ace o pĭa guibe catu oguerobia etene mbae opacatu Tûpâ rerobia habarigua, Santa Igleſia herobia hatĭ reco rupi, hae y poromboe hatĭ reco rupi, Tûpâ tecatuay porombotabĭ harey̆, hae oñembotabĭ haguâ eỹbae ñeêngue ramo herecóbo, nâ oyábo opĭa guibe ymoherâ eỹmo angà:

1. Arobia catu niche che pĭa guibe

be Tûpâ ñande Yara reco moñepeteî, Tûpâ oñembotabĭ eỹbae, hae porombotabĭ hareỹ ñeêngue ramo heco hápe ñote, heçe guiyerobiábo nô, haè ño chemboecoaye apĭreỹ harâ ramo herecóbo, hechagaúbo nô, hece ño cheyecohu renoîna ngà.

2. Arobia catu Tûpâ Tuba, hae Tûpâ Taĭra; hae Tûpâ Eſpiritu Santo mbohapĭ perſonas ramo, hae Tûpâ moñepeteî ramo ño heco ranô.

3. Arobia abe Tûpâ oñembotabĭ eỹbae, ymbotabĭ pĭreỹ, hae porombotabĭ hareỹ ñeêngue ramo heco hápe, Tûpâ Raĭ moñepeteî ñande ramo Señora Santa Maria marâneỹ rĭépe Tûpâ Eſpiritu Santo rembiapo rehe yñemoñâ hague; o cĭ marâneỹ agui ì à hague; curuçu pĭpe ñande angaipa hegui ñande pĭhĭrô haguâ rehe ymanô hague; hecobe yebĭ hague, hae aracañỹ ramo ñande recocue rehe yerurébo ñandebe tu haguâma.

Hae

4. Hae aypo rami abe arobia catu Tûpâ ñeêngue ramo heco hápe qui ĭbĭpe ymarângâtubae upe o gracia marângâtu meê haguâ, hae teôngue opacatu recobe yebĭ haguâ, hae ymarângâtubaecue mêmê Tûpâ ñande Yara oyehe ymboyecohu haguâ apĭreỹmamo; hae ypochĭbaecue opacatu teco acĭ apĭreỹme ymondo haguâ yepi guarâmamo.

5. Arobia abe Santos Sacramentos rehe ñande angaipaba cañỹ, hae Santa Madre Igleſia reco moñepeteî ranô, hecegua ramo che reco, hae hembirobia opacatu reromanô potacébângà.

6. Arobia catu angà coĭte che pĭa guibe mbae opacatu Tûpâ rerobia habáriguara Santa Igleſia herobia hatĭ reco rupĭ, hae yporomboehatĭ reco rupi, Tûpâ tecatuay porombotabĭ hareỹ hupi rupi etey ñote yepi mbae opacatu mombeu ha ramo, hae oñembota-

bĭ haguâ eỹbae, mbae opacatu recó quaa pa rete ñeêngue ramo herecóbo ñote, na Santa Iglesia, hae na Pay abare ñeêngue ramo herecóbo ñote rûgûaî, Tûpâ tecatuay ñeêngue ramo herecóbo ñote catu.

7. Co che yaguera opacatu arobia yebĭ yebĭ angà (che Yara Tûpâ) che pĭa guibe, nde ñeêngue ramo heco hápe ñote, nde rehe guiyerobiábo, nde año chemboecoaye apĭreỹ harâ ramo ndererecóbo, nderechagaúbo nô, nde rehe ño cheyecohu potace renoînangà.

§. 2.

Tûpâ rehe yerobia habarigua.

YMomôcôîndabamo omanômbotarîbae oyerobia mîrî eỹ Tûpâ ñande Yara rehe ne, ymarângâtu apĭreỹ rehe, yporoporiahubereco apĭreỹ rehe, hae yporopĭtĭbô poaca ruçu apĭreỹ rehe

he, hae Jesu-Christo ruguĭ marãngãtu rehe omaêmo ñote; na gueco aguĭyey amo rehe oyerobiábo rũgũaî.

Haete ñande Yara ndoipotay ĭbápe ñande ho teî, oyehe hae nguguĭ rehe ñande yerobia teî ranô; teco marãngãtu, hae oporoquaita abe ñande ymboaye porã ngãtu oipota ranô. Hae cuerari tenangà açe Tũpã poroporiahubereco haba rehe yporopĭtĭbô poaca ruçu apĭreỹ rehe abe, hae Jesu-Christo ruguĭ marãngãtu rehe abe oyerobia catu angà ne, Tũpã gracia rupitĭ haguã rehe, ĭbápe Tũpã rehe oyecohũ haguã rehe ranô, yporoquaita opacatu ygracia opĭtỹbô ramo ymboaye catu haguã rehe, omanô hapebe herobahê haguã rehe ranô. Aypo rã rehe ace ñepĭtỹbô ñemomburu catu ramo aete, ace ñemocanêonde catu ramo aete ranô.

Yquĭreỹngatu abe nguî ace ĭbápe teco acĭ tetîrô co ĭbĭ teçaĭ rendápe-

gua hegui oñepĭhĭrô potacébo, Tûpã rechangaù racĭ hegui ranô ne. Cù ĭbápe ñote niã añeîngatuî teco orĭ apĭreỹ reconi; cù ĭbápe ñote abe Tûpã ñande Yara oyeecha uca ñandebe, ñande moangapĭhĭ apĭreỹmo, o pĭpe mbae pabê rehe ñande mboyecohúpa. Qui ĭbĭpe aete teco poriahu mêmê, teco acĭ, hae angaipa tetîrô ñande angã recobe yucahatĭ, Tûpã hegui ypea hatĭ ñote heĭî mîrî eỹ: yepi ñande momboriahu ñande rehe opuã ramo. Aypo rehe ĭbagari ño ace oyepĭa moî angà ne, hae ño rechangaúbo, hae mbae ĭbĭpeguara pabêî reroîrômo, nã hey opĭápe Tûpã ñande Yara mongetábo herecóbo angà, hece oyerobia catu porubângà ranô ne.

Ah! Tûpã che Yara, ayerobia mîrî eỹ ngãtu niche nde rehe, nde gracia chebe nde ymeê haguã rehe, che angaipa pague opacatu che hegui nde ymo-

ymoçañ̃ haguâ rehe, hae cù ĭbápe ndé rì che yecohu haguâ rehe ranô; ndé poroporiahubereco ha, hae nde poaça ſuçu apĭreỹ rehe, hae nde rugui marângâtu rehe ñote guimaêbo guitecóbo angà; na che reco aguĭyey amo rehe guĭyerobiábo rûgûaî; che qũĭreỹngatu nderetâme, che Yara, nderecha haguâmî rehe, nde raĭhu yeahoce catu çandogeỹ haguâ rehe, hae angaipa, che nde moỹrô habângue hegui guiñepĭhĭrô haguâ rehe ñote ranô. Eneî angàrô che pĭtỹbôbo ângà, emona che recorâmi che hupĭtĭ haguâ rehe. Amen.

§. 3.

Tûpâ raĭhu haguâ, hae haĭhupápe angaipa mboacĭ catu haguâ.

YMombohapĭ habamo aete omanômbotarîbae oñemomburu catu

Tûpâ ñande Yara mbae pabê açoce haĭhu haguâma rehe ne, o angaipa hague opacatu abaeterecóbo, heroyebĭ porareỹmo nô : Tûpâ ñande Yara niâ ñande moñâ aracae, mbae pabê açoce ñande guaĭhu haguâ rehe ñote. Mboraĭhu ño yepi ohenoî ñande heguindiyabayri angà Tûpâ raĭhu mbae pabê açoce, y gracia ace pĭtỹbô ramo ; ndipoi nangà mbae amo Tûpâ raĭhu ahoçe, coterâ Tûpâ raĭhu robay haĭhu yoya pĭrâ ; Tûpâ ñote ngaî mbae pabê ahoce haĭhu pĭrâmbete, haè ño nângâ mbae pabê ahoce yyaraquaa, mbae pabê Yara ; haè ño yporerequa apĭreỹ, ymarângâtu yporâ apĭreỹ ranô mbae pabê ahoce ; Tûpâ año nângà ndahapichari yporâ. Aypo rehe haè ño mbae pabê ahoçe haĭhu pĭrâ : haĭhu haba ño ninûngarichene ; haè ño mbae pabê raĭhu ahoce retey, ñande pĭa guetéboî poraĭhu racubò yeahoçe retey haguâ.

Emo-

Emona abe angaipa ño mbae pabê ahoce yyabaetereco pîrâ, o pichîbî abaete catu rapicharey̆ ramo : Tûpâ mbae pabê ahoçe haîhu pîrângue ñemoy̆rô habamo heco ramo ñote ace angaipa hague ymboacîpî pabê ahoçe oyabaetereco, heroyebî potarey̆mo ne ; na añaretâ poîhúbo rûgûaî, coterâ îbápe teco orî rehe tayecohu oyapápe rûgûaî; Tûpâ raîhu racî hegui ñote, yñemoy̆rô hague ramo heco hápe ñote ranô, Tûpâ rehe ñote oporaîhu reromaê reñoînângà.

§. 4.

Angaypa reroyebî ey̆ momboy haguâ.

NDA aguîyey̆ bîte rangê Tûpâ ñande Yara rerobia, hece ace yerobia, haîhu catu, hae hece angaypa hague mboacî catu ñote ranô. Omanô

aguĭyey haguâ niâ oicotêbê bĭteri açe o angaipa hague oyehegui apĭreỹmamo heitĭ ete rehe, opĭa guibe heroỹrômo, guecobé yacatu heroyebĭ eỹ haguáma nô.

Angaipa niâ ayete Tûpâ ñande Yara recobe rupia ramo nûngà heconi: heguâbae ramo oicóbo amo Tûpâ ñande Yara ypĭtupaboi ângâ ace angaipa recháca yyabaetereco racĭ hegui : angaipa ño niâ Tûpâ rehe opûa acĭ catu, oypĭacutu, yyuca potaraúbo. Haè ño abe Jesu-Chriſto curuçu rehe yyatĭca hare hareraù. Ayebe ramo tenangà ace o angaipa ñabô oipĭacatu Tûpâ ñande Yara yyuça, hae curuçu rehe yyatica yebĭ potaraúbo, huguĭ marângâtu rehe oñemboçaray, heçe opĭrô yebĭ yebĭbo nô. Marângua pipo ngaî açe ârami Tûpâ ñande Yara rerecoaỹ rire yepe, ymoñemoỹrônguani oyeupe oicóbo ne? Opĭa guibe ñemomîrî ngâtúbo chupe, haĭhu marângâtu ypîrô

yc-

yebĭbo, opĭápe yepi yrûmô rûmôbo ymoỹrô hague abe abaetereco yeahoce cutúbângà, nâ oè pĭpe, opĭa yaheo reroñeêmo chupe.

Hîpipoyco che Yara Tûpâ opacatu mbae ahoce che pĭa guetéboî che rembiaĭhu rângue, chugui guĭyepoĭhu eỹmo, guiñemotî eỹmo, che ymoỹrô teîngatu guitecóbo rae? Hîtamo che nde moỹrô teî eỹ mbire guimanô yebĭ yebĭbo rae! Tûpâ che Yara. Ayetamo andu eỹmobe che pĭa çoro guiyequĭîta rae! Aguĭyeĭma angà che nde moỹrô hague, nderi guiñemboçaraîta. Ang coĭte na che angaipabeychene, nde raĭhu año aropĭcopĭ herecóbo ne, nde poroquaita mboaye catúbo. Che pĭa guetéboî angà niâ oroaĭhu Tûpâ che Yara, che rete ahoce, che ângâ ahoce, opacatu mbae ĭbápegua ahoce, ĭbĭpeguara ahoce abe; haĭhupĭ pabê açoce, nde año haĭhu pĭrâmbete ramo ndeae-

reco ramo ñote; na ĭbápe nde rehe che yecohu haguâ rehe rûgûaî. Amboaĕ catu abe ngaî che pĭa guibe che angaipa paguera opacatu yyabaeterecopĭ pabêî ahoce, nde ñemoỹrô hague ramo heco hápe ñote; na añaretâ poĭhupápe rûgûaî; coterâ ybápe che ho haguâ rehe rûgûaî; nde raĭhu racĭ hegui ñote, Tûpâ che Yara; ang coĭte nde raĭhu catu año rerecóbo ânga coĭte ne, na che angaipabeychene, che marângâtu catu angà ne, hae nde poroquayta ndayabĭbeychene, nde gracia marângâtu pĭpe nde che pĭtĭbô ramo.

Amomboy catu abe, haè rire che ñemombeu aguĭyey catu haguâmi, hae che angaipa repĭ ramo Pay chequaytaba mboaye catu haguâmi ranô. Eneî angà, che Yara, nde ruguĭ marângâtu rehe, nde ñemoỹrô acĭ catu hague ramocañỹbangà, che angaipapaguera rehe ndemaêndua yebĭ potareỹmo, nde gracia

cia marângâtu chebe ymeê yeahoçe catúbo angà, che nde raĭhu haguâ, hae nderemimbota mboaye catu haguà ranô. Ayerobia herâ herâeỹ angà niche eguîrami nde che poriahubereco hahuâmî rehe. Tiyaye angà cheri nderemimbota, che Yara; che manô ngatupĭrĭ haguâ rehe ñote, hae nderemimbota marângâtu mboaye haguâ rehe ñote abe che angata ete guitecóbanga, na cherecobe pucu haguâ rehe rûgûaî. Guiyaboè nangà cherorĭpápe etey amboyebĭ ndebe co cherecobe poriahubî, che ângâ, hae heceguara opacatu ranô: chebe nderembiporu ucacuerî angà nuguî, na chembae teè rûgûaî. Ayebe ramo tereypĭcĭ angà nde mbae teè ramo, nderembiaĭhu ramo herecóbangà. Co che pĭa angaù, hae cheremimborara opacatu abe aropobeê angà ndebe, Jesu-Chriſto che Yara nde Raĭ nde acatua habete remimboraracue yrûnamo, he-

ce

ce ymboyeceabangà. Amen. Terehaã *Che Yara Jesu-Chriſto* Tûpâ ope haambĭtĭ.

§. 2.

Teco marãngãtu ĭpĭcuera aguĭyeybebae yñaturîbebae, hacĭbae ñeĉbeỹ potarî ramo chupe Pay Abare, coterâ mabae yepe rembiporu râma.

Fè. P. Ayete rûguâ piã, N. ererobia herâ herâ eỹ opacatu mbaè Santa Igleſia yuru rupi herobĭa pĭrâma Tûpâ ñande Yara remimboyequaacue?

R. Arobia catu niche eguî mbaè, hae herobia catu aromanôçe guîtenangà.

Eſperanza. P. Ayete rûguâ piã nde yerobia gueteboî nde Yara Jeſus rehe ñoî, ereyatĭca, hae ereroyepĭtaçø henoînangà?

R.

R. Ayatĭca añeîngatuî, haè aroñeê! nde rehe ño ngaî, che Yara, ayerobia; tachecaì eme apĭreỹmamo nde nangâ che Yara nandeteî eteî nderi ño che yerobia haba che pĭapò ramo ereyatĭca nûngareỹ ymeênga chebe.

Caridad. P. Erehaĭhu rûguâ piâ Tûpâ mbaè pabê açoce ymarângâtu haba apĭreỹ rehe ño ngâtuî emaêbo ângâ?

R. Marâ tamo piche? ahaĭhu çandogeỹ Tûpâ che Yara, che moñângara. Ndaeyte autamo nde raĭhúbo ângà, che pĭhĭrô harerî acoi mboraĭhu rapichareỹ nde cĭ nde raĭhupague, hae Santos ĭbápe tequara nde raĭhu apĭreỹ hague rerecóbo ângà.

Contricion. P. Ayete rûguâ piâ nde pĭa heguibe eremboacĭ nde Yara Tûpâ mboraĭhu apĭreỹ mbĭpe nde rembiaĭhu rângue mbobĭreỹ nde ymoyrô teîngâtu hague raè?

R.

R. Añemboacĭ aypobae rehe Tûpâ ñande Yara marângâtu haba ymboyerobia, hae yeahoçe catuî haĭhu pĭrângue che ymoŷrô teî ngâtuî hague rehe guîmaê guîtenangà.

Reſignacion. P. Ereñemeê pipo co ngaî nde pĭa guetebo, Tûpâ nde Yara ndebe guetebo oñemeê hare upe raè?

R. Ndaeyçe autamo pipo emona Tûpâ che moñângara upe chebe yñemeê haguerî poepĭca guîñequabeê? Chupe niâ ayete aropobeê ypópe etey ynonga che recobe poriahubî chereôrâ, hae che remimborarà memê abe nô; coico nderemimbota râ rupi che recobe reconi, hae marâ namo che manô haguâmi ranô, nde aè catu nangâ tereiporabò marâ ñabê co nderemimoñângue tacĭbò poriahubî reco rami.

Propoſito. P. Ayete ndereyche autamo pipo Tûpâ ñande Yara ĭbĭ rehe nde mopĭrô yebĭ ramo nde recobe mêguâ

guâ ngue recobia ramo teco marângâ-tu ypĭrûnga raè?

R. Ayete cuehe che Tûpâ raĭhu moângi, amboete amo co ara heguibe teco pĭahu ypĭrûnga. Tûpâ upe haĭhu caneôndebe catu ño rerecóbo, chupe ño che recobe poru guitecóbo ângà.

Amor à los enemigos. P. Hae nambĭî nde Tûpâ raĭhu pápe ndereyepĭarerobay tepangâ ycotĭ cotĭ, yoaĭhu renoîna nde amotareỹmbague mboacĭ mocañỹmo, chupe nderemiamotareỹngue upe abe ñỹrô habari yerure ñemomîrîngâtúbo nô?

R. Eguîrâmi etey cherecoçe eteî biña, che pĭa guetébo che ñemoỹrôngua che amotareỹmbara pabêngâtuî upe, che remimoñecoôngue upe tapeñỹrô ângà chebe cheè reromanôçe rerupangà.

Amomba ĭma angà, cherĭbĭ, nde mboe habî. Opa mbae nderembiapo râ ahecha uca ndebe: nderembiabaete-

re-

JCB 18-221
reco rã amboyequaà ndebe, nde ñeguãhẽ haguã abe amombeu, nde reçapò ramo ymoĩbo ndebe: nde rapé rã ahecha uca, haè rupi ĭbapebe nde ata haguamĩ rehe nde mõngeta nde rerecóbo angà. Curi autamo ndeporerobia, nde mboe ha rupi ñote eycóbo rae. Tũpã Eſpiritu Santo tandepĭareçapè, teco marã tomboabaete catu ndebe yepi; añã retabia hegui tandepeà; teco marãngãtu rehe tandembopĭa, guaĭhu rehe tandemboyecohu quie ĭbĭpe, hae rire ĭbápe guechacába poromoangapĭhĭ apĭreỹ rehe.

Amen.

APĬPA.

Obsequio de mi amigo D. L. Y.

BA759
I58a
V.2